

TÜRK İDARE DERGİSİ

YIL :47

Sayı: 1976/356

İÇİNDEKİLER

MAKALELER

Sayfa

- | | | |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| 3 | İstihbarat, İstihbarata Karşı Koyma ve Bazı İlginç Casusluk Olayları | Ahmet AKIN |
| 10 | Kıyıların Yağmasını Önleyici ve Turizmi Geliştirici Tedbirler | Sadık ARTUKMAÇ |
| 26 | Belediye Otobüsleri ve 237 Sayılı Taşıt Kanunu | A. Sezai AYDIN |
| 37 | Mülki İdare Bölümleri Kuruluş, Fek ve İlhak Sınır İşleri - Ad ve Merkez Değişiklikleri Konusunda Açıklama | Arslan BAŞARIR
Ahmet BAŞSOY
İhsan OLGUN |
| 66 | Mahalli İdare Birimi Olarak İl Özel İdareleri | |
| 72 | Çağımızda Hukuk Devleti Anlamı | |
| 79 | 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu Uyarınca Çıkarılması Gereken Yönetmelik, Tüzük ve Kararnameler ile Eğitim Genel Planı | Yusuf ÖZTÜRK |
| 86 | Devlet Memurlarının Suç İsnadına (İftira'ya) Karşı Korunmaları | Orhan PİRLER |

ÇEVİRİLER

- | | | |
|-----|-------------------------------------------------|---------------|
| 106 | Kamuoyu Yoklamaları, Televizyon ve Yeni Siyaset | Yücel ERTEKİN |
|-----|-------------------------------------------------|---------------|

GENELGELER

- | | |
|------|------------------|
| 119 | Tetkik Kurulu |
| 123 | Emniyet |
| 175 | İller İdaresi |
| 191 | Mahalli İdareler |
| 215 | Nüfus İşleri |
| 221 | Özlük İşleri |
| 225. | Sivil Savunma |

Bu işlemlerde; Haberlerin toplanması, Doğruluk derecelerinin incelenmesi. Kıymetlendirilip, tahlili ve birleştirilmesi ile yorum, Basın ve yayın gibi; yapılan bütün işlemlerin hepsine birden istihbarat denmektedir. Barışta toplanacak haberler arasında bir milletin iç ve dış politikası, idarecilerin kabiliyeti milli sorumluluklar, askeri sırlar bulunmaktadır.

Bir savaşta ise; kuvvet ve insan zayıtından tasarruf etmek için; düşmanın silah ve planlarını evvelden öğrenmek; Bilhassa düşmanın asıl maksadının anlaşılması çok önemlidir.

İkinci dünya harbinde; Almanlar 6 HAZİRAN 1944 Normandiya çıkartmasını haber alamadıkları için baskına uğramışlardır.

Savaşın en çetin anlarında çıkarılan yanlış ve yanıltıcı haberlerde çok önemlidir. 1943 Afrika çıkarmasında, Almanları yanıltmak için; İngiliz istihbarat servisinin denize attığı ölü bir Kurmay Binbaşının Kurye çantasını ellerine geçiren almanlar; müttefiklerin Yunanistan'a bir çıkarma yapacağını zannederek yeni tedbirler alıp; cepheyi zayıflatmak zorunda kalmışlardır. Bu sahte ölü Binbaşı Almanların bütün hesaplarını alt üst etmiş, ele geçirilen sahte evrakin doğruluğuna inanıldığı için, bu yanlış haber karşı tarafa büyük başarı sağlamıştı.

Gizli haber almanın temelini teşkil eden askeri ve siyasi istihbarat diplomatik yollardan, basında, radyo yayınları ile istatistik ve analizlerden faydalanmakta ve nihayet casus ve ajanlara başvurulmaktadır.

Ressam, Doktor, Profesör, Tüccar, Mühendis, diplomat kılığına girecek yabancı memlekete gönderilen istihbarat uzmanları, haber toplama planlarına göre; Öğrenmek istediklerini çeşitli yayın organlarından sağladıkları gibi; daha ziyade buldukları memlekette elde ettikleri ajanlardan faydalanırlar. Bunlar; Kumara, Kadına, İçkiye, Paraya düşkün; Zayıf karakterli komiserlerden seçilir. Parlak zekâ, kuvvetli hafıza ve vücut güzelliği gibi dış yapıları sebebiyle, erkeklerde etki yaratan kadınlarda bu konuda ayrı bir özellik taşırlar. Ancak bunların karşısına çıkacak yakışıklı erkeklere gönül vermeleri mahsurları ve tek kusurlarıdır.

Ajan ve casusların 4 sınıfa ayırmak mümkündür.

a. Mahalli casus ve ajanları,

- b. İki tarafa hizmet eden casus ve ajanlar,
- c. Milli casus ve ajanlar,
- d. Profesyonel casus ve ajanlar,

Gizli istihbarat hizmetlerine çalışanların güvenilir kimselerden seçilmesi ve ağızlarının çok sıkı olması lazımdır. En başarılı hizmet görenler milli casus ve ajanlardır.

2. BAZI ÖNEMLİ CASUSLUK OLAYLARI:

a. İsveç'te orta bir halli ailenin oğlu olan WENNERSTRÖM: Para ve şöhretten başka, kadına, kumara, içkiye ve uyuşturucu maddelere düşkünlüğü yoktu. Güçlükle orta derece ile okulunu bitirip bir deniz subayı olarak İsveç Silahlı Kuvvetlerinde göreve başladı. 1929 yılında İsveç Hava Kuvvetlerinin kurulması ile bu sınıfa geçen WENNERSTRÖM İsveç'te Hava Kuvvetlerinin kurulması ile bu sınıfa geçen WENNERSTRÖM: Rusça, Almanca ve İngilizce dillerimde öğrenmişti. 1940 yılında kısa süre ile Moskova hava ateşe yardımcılığına gönderilen bu şahsa verilen esas görev Rusya'daki günlük olayları yakından izlemektir. Bu fırsattan faydalanan WENNERSTRÖM: Menfaat mukabili alınanlara: Ruslar hakkında bilgi vermeye başladı. Memleketine döndüğü zamanda kendisine verilen yetki ile Stockholm de yabancı ataşelerle ve alınan elçiliği ile temasa devam ettirilip, bir Alman ajanı olarak çalıştı. ULLA adında meşhur bir gazetecinin kendisinden 13 yaş küçük olan kızıyla evlenen WENNERSTRÖM: 1948 yılında kendi vatanına ait bir hava alanına ait gizli planları (1000) dolar karşılığı Rus hava ateşesin salmıştır. Aynı yıllarda Moskova hava ataşeliğine tana bu şahsın görevinde kaldığı üç yıl içinde hem Alınanlara hem de Amerikalılara Ruslar aleyhine para mukabili haber aktararak iki taraflı casusluk yapmıştır. 1952 yılında Albaylığa yükselen WENNERSTRÖM: Hava ataşesi olarak WAŞİNGTON'a atanmış. : Burada Amerikalılar aleyhine ve Ruslar hesabına çalışmıştır.

Saçları ağarmış, temiz giyimli, terbiyeli ve nazik görünüşlü bu şahıs: Genç, güzel ve çok iyi dans eden karısı ile Amerikan sosyetesine girerek: Topladığı önemli haberleri mikrofilm halinde genellikle Kokteyl partileri ve el sıkarken veya palto cebine koyup: Rus ajanlarına vestiyer numarası vermek suretiyle aktarıyordu.

içindeki boşluklarda saklamışlardır. ABEL Rus elçiliğinden aldığı talimat gereğince mikrofilmleri madeni paralar içinde; Posta kutuları altındaki mntıkası demir çubuğu yapıştırmakta idi.

1955 Mayısında Nevjeresey'de HAYHANEN'e fotoğrafçı dükkânı açtıran ABEL; Mikrofilmlerin hazırlanmasında ve 20x25 cm. büyüklükteki yazıların bir nohut tanesi içine sokulacak kadar; 35 mm. lik bir negatifi, bir toplu iğnenin başı kadar küçültülebiliyorlardı. Mikrofilmler kaim dergiler ile doğrudan Moskova'ya gönderilmeyip önce Paris'e yollanıyordu.

Amerika'da elde ettikleri birçok ajanlarla iş gören Sovyet istihbarat şebekesi; Bilhassa (QUEBC) kapalı adı ile çalışan; 1917 Oklahoma doğumlu Amerika aleyhine çalışan casus ROY A. RHODEN, Rusya'daki Amerikan askeri ataşeliğinde görevli iken 1952 de Sovyet istihbarat ağına düşürmüş ve 1953 te Rusya'yı terk ettikten sonra, Amerika Savunma Bakanlığında garaj çavuşluğu yapmakta idi. Atom tesislerinde çalışan Mühendis bir kardeşi de olan ROY A. RHODEN burada da Sovyet istihbaratına hizmet etmiştir.

Başarılı hizmetlerinden dolayı 1956 yılında ABEL Albaylığa, HAYHANEN de Yarbaylığa terfi ettirilmiştir. ABEL Avrupa seyahati dönüşünden sonra, uzman bir şef olarak çalıştırdığı ve 1952 de gizlice Amerika'ya giren arkadaşını; 1957 de izinli olarak Rusya'ya göndermiştir. İzinden ziyade bir çalışma kampına gideceğini anlayan HAYHANEN bir bahane ile seyahatini Paris'te kesip; Amerikan elçiliği ile de irtibat yaptıktan sonra tekrar Newyorka dönmüştür.

Bu tarihten sonra Amerikan istihbarat servisinin oltasına iyi bir yem olan HAYHANEN Amerikan istihbaratına yardım etmesi için daha serbest hareketine müsaade edilmiş; Kendisine 5 yıl yardımcılık yapan HAYHANEN İhanetinden Albay ABEL'in haberi olmuştur. 1927 yılında girdiği Sovyet istihbarat hizmetinde 30 yılını idrak eden Albay ABEL 21 HAZİRAN 1957 de tevkif edilmiştir. Amerikan yargı organlarınca mahkûm edilen ve meşhur atom casusu olarak istihbarat alışı verişine giren Albay ABEL 30 ŞUBAT 1962 de Rusların mahkûm ettiği U-2 casus Uçağı pilotu POWERS ile değıştirilmiştir.

5 yıl ceza alan çavuş A. RHODEN mahalli bir casus HAYHANEN iki taraflı hizmet eden ajan ve Albay ABEL ise Milli bir ajan ve casustur.

3. SONUÇ:

İstihbarat hizmetinin bu kadar önem kazandığı dünyamızda; İstihbarata karşı koyma ve tedbir alma o derecede önemlidir. Bunun içinde; Başta personel emniyeti olmak üzere bürolarda emniyet ve sabotajlara karşı koyma ile evrak ve muhabere emniyeti ve ayrıca alınan güvenlik tedbirlerinin eğitimle kontrolü rejim aleyhtarları faaliyetlere karşı tedbirler çok önemlidir.

İstihbarata karşı koyma ve emniyet tedbirlerine karşı yalnız askerler ve askeri makamlar değil, bütün politikacılar, devlet memurları, uzmanlar, yargı organları, basın mensupları gibi bütün devlet daire ve kuruluşları ile mensupların uymaları ve gerekli tedbirleri almaları lüzumludur. Bu konuda millette uyanık, tedbirli, bilinçli ve müteyakkız bulunmak zorundayız.

1. Özel mülkiyete konu olan taşınmazlar; bunlar kültür arazisi ile yapıya elverişli olan arsalarından ibarettir.

2. Kamu emlâki; bunlar, bir kamu hukuku işlemi ile kamu hizmetlerinin görülmesine tahsis edilmiş olan taşınmazlardır. Ormanlar, parklar, yollar, köprüler, okullar, hastahaneler, kışlalar, camiler... gibi.

3. Sahipsiz arazi; doğal yapısı nedeni ile kültüre elverişli olmayan ve sahip olunamayan dağlar, tepeler, kayalar, bataklıklar, taşlıklar, kıyı şeritleri gibi.

Menfaati umuma ait olan mallar (kamu emlâki) ile sahipsiz arazi, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır; halkın ortaklaşa malıdır. Bunlar özel mülkiyete konu olamazlar (Medenî Kanun m. 641).

«Umumun istimal ve istifadesini temin için sâhillerin de, kara suları gibi, amme emlâkinin bir parçası sayılmaları lâzım gelir. Bizde ise, eskiden beri sâhillerin hususî mülkiyete mevzu olabileceği kabul edilmekte olduğu gibi, dalyan kurmak hususunda mülkiyet hakkına benzer hakların da mevcut olduğu görülmektedir. Eski hukukumuzda bazı şartlar dahilinde denizi dolduranların sahilin o kısmına mâlik olabilecekleri kabul edilmekte olduğu gibi, bugünkü Tapu Kanununun 8. maddesi de buna imkân vermekte, ancak bunu selâhiyetli makamların müsaadesine bağlı tutmaktadır. Arazi Kanunu da bu hususta dar bir telakkiye sahip bulunmakta ve ancak iskeleleri ve iskele yerlerini arazi metrukeden. yâni âmme emlâkinden saymakta idi. Binaenaleyh bizde şimdiki kadar deniz kenarları esas itibariyle âmme emlâki değil, işgal ve ihya suretiyle ihrazı mümkün sahipsiz mallardan telakki edilmiştir. Yalnız 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanununun 4. maddesinin F bendinde : (su kenarlarında rıhtımdan veya rıhtım yapılacak noktadan on metre genişliğinde bir mahal, umumun istifadesine mahsus olarak serbest bırakılacaktır) denilmek suretiyle belediye hudutları dâhilinde umumî telakkiye uyulmuştur. Ancak bu kanun da kaldırılmış yerine kaim olan İmar Kanununa da böyle bir hüküm konulmamıştır.»⁵

Uygulamada bu yerlerin özel mülkiyet kapsamı içine alınması, böy-

(5) **Ord. Prof. Dr. Sıddık Sami Onar;** İdare Hukukunun Umumi Esasları. Üçüncü baskı, 1967, cilt II, s. 1315.

lece fertlerin eşit istifade ve kullanmasına kapatılması hukuka aykırıdır. Kıyı ve benzeri toprak parçalarının fertlerin eşit istifadesine açık bulunması bütün arazinin doğal yapısı sonucudur. Bu sonuç altında anayasal hak ve özgürlüklerde sıkı sıkıya bağlıdır. Anayasadaki temel hak ve özgürlüklerin özellikle kişi hürriyetinin gerçekleşmesi dağların, tepelerin, deniz ve göllerin ve de kıyıların kişilerin istifadesine açık olması ile mümkündür. Doğanın nimetlerinden yararlanmayan, güneşinden denizinden kumundan, temiz havasından, suyundan istifade edemiyen kişi özgür sayılabilir mi? ⁶

Bu durum üzerinde önemle duran Cumhuriyet Hükümeti, 12 Ocak 1970 günlü ve 7/52 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile deniz ve göl kıyılarındaki devlete, belediyelere, özel idarelere, köy tüzelkişilerine ait arazi ve arsaların satılmasını kamp yeri olarak tahsis edilmesini, irtifak hakkı tesisi suretiyle gerçek ve tüzel kişilere devredilmesini yasakladı. Ancak bu tedbir yeterli değildi. Kanunî tedbirler alınması gerekli idi. Bu nedenle, 20/7/1972 tarihli ve 1605 sayılı kanunla (ek m. 7), turistik sahaların korunmasına ilişkin yeni hükümler getirildi. Bu hükümlere göre:

Deniz, göl ve nehir kenarlarındaki turistik sahalar; bölgenin koşulları ve mahallin özellikleri göz önünde tutulmak suretiyle, İmar ve İskân Bakanlığının telifi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit ve ilân edilecektir. Bu sahalara ait imar plânları ise öncelikle hazırlanacaktır.

Sözü geçen sahalarda hangi şekil ve şartlar altında bina yapılacağı İmar ve İskân Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilecektir. Bu yönetmelikte:

1. Sahilde, on metreden az olmamak üzere, hangi mesafe dahilinde bina yapılacağı;
2. Özel kişilerce buralarda kamunun yararlanmasına tahsis edilmeyen herhangi bir bina inşa edilemeyeceği;
3. Yine buralarda, özel kişilerce, mevcutlara ilâve yapılamayacağı;

(6) Bakınız: **Prof. Dr. Ümit Doğanay**; Kıyılar sorunu. Cumhuriyet Gazetesi, 9/5/1971, sayı: 16794

en az **yüz metre genişlikteki şerit içinde ise**, toplumun yararlanmasına ayrılmıyan herhangi bir yapı yapılamıyacaktır (Yönetmelik m. 1.07 ve 1.08).

Ancak, yönetmelikte; yürürlükteki imar plânlarının kapsadığı yerlerde bir intibak hükmü de tesis edilmiş bulunmaktadır.

C) Kıyılara ait hükümlerin uygulanma koşulları

İncelemekte olduğumuz yönetmelik; yukarıda söz konusu ettiğimiz 47 ilin sınırları içerisinde bulunan alanlarda:

1. Toprakların kullanımı;
2. İfraz ve tevhit işlemleri;
3. Bu topraklar üzerinde inşaat ve onarım işlerinin biçimleri ve koşulları;
4. Toplu yerleşmeler kurulması;
5. Yapıların kullanılması;

Kurallarını da açıklamış bulunmaktadır.

Hemen belirtelim ki, 6785 sayılı İmar Kanununa 1605 sayılı kanunla eklenmiş bulunan ek 7. madde hükümleri; bir yandan belediye ve mücavir saha sınırları içinde, öte yandan belediye ve mücavir saha sınırları dışında uygulanacaktır.

Şu duruma göre, 18/1/1975 tarihli «İmar Kanununun ek 7. ve ek 8. maddelerine ilişkin yönetmelik» hükümlerini; belediye ve mücavir saha sınırları içinde belediye başkanlıkları, bu sınırların dışındaki alanlarda ise valilikler uygulayacaklardır.

Belediyelerin görev ve yetkileri; İmar Kanununda, İmar Nizamnamesinde ve inceleme konusu yaptığımız yönetmelikte, bir kelime ile mevzuatta açıkça belirtilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, belediyeler hakkında ayrıca açıklama yapılmasına gerek yoktur.

Ancak, valiliklere bu konuda verilen görev ve yetkiler yenidir. Bu nedenle, konunun etraflıca incelenmesi gerekmektedir.

Gerçekten, valilikler; bu yönetmelik ile belediye ve mücavir saha dışında kalan belirli yerlerde imar uygulamaları yapmakla görevlendirilmişlerdir.

Yönetmeliğe göre, 10/1/1975 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 7/9613 sayılı Bakanlar Kurulu kararında belirtilmiş bulunan 47 ilde; valiler, belediye ve mücavir saha sınırları dışındaki alanlarda iki biçimde görev yapacaklardır:

a — Yönetmeliğin bütün maddelerinin uygulanacağı yerler

Yönetmeliğin 1.03/b maddesinde belirtilen mesafeler içerisinde kalan yerlerde, yönetmeliğin bütün maddeleri uygulanacaktır. Tasdikli imar plânı ya da yerel (mevzii) imar plânı bulunan yerlerde özel olarak hazırlanan yönetmelik hükümleri uygulamada öncelik alacaktır (Yönetmelik m. 1.03).

Yukarıda **sözünü ettiğimiz mesafeler nedir?** Tasdikli imar plânı ya da mevzii imar plânı bulunmayan belediye ve mücavir saha sınırları dışındaki yerlerde:

- 1 — Deniz ve göl kenarlarını 3 kilometreden;
- 2 — Nehir kenarlarına 500 metreden;
- 3 — 10.000 ile 100.000 arasında nüfusu olan belediyelere ve bu belediyelerin mücavir saha sınırlarına 5 kilometreden;
- 4 — 100.000 den çok nüfuslu belediyeler ile bu belediyelerin mücavir saha sınırlarına 10 kilometreden;
- 5 — İmar ve İskân Bakanlığının saptadığı metropoliten alan sınırlarına 25 kilometreden;

Daha az mesafesi olan yerlerde, yönetmeliğin bütün maddeleri uygulanacaktır.

b — Yönetmeliğin bazı maddelerinin uygulanacağı yerler

Yukarıda belirttiğimiz mesafeleri aşan yerlerde ise; yönetmeliğin 1.04, 2.01, 2.02, 4.01, 5.01, 6.01, 7.01, 7.02, 8.01, 9.01, 10.01,12,01 mad-

deleri uygulanmayacaktır. Başka bir söyleyişle, buralarda yönetmeliğin bu maddeler dışında kalan hükümleri uygulanacaktır.

Şu kadar ki, İmar ve İskân Bakanlığı; bölge plânlaması, endüstri, turizm gelişmeleri, ulaşım yolları ve bunların çevresinde güvenliğin ve yerleşme düzeninin sağlanması amacı ile gerekli yörelerde yönetmeliğin bütün maddelerinin uygulanmasına karar verebilecektir.

Valilikler; 6785 sayılı kanuna 1605 sayılı kanunla eklenen ek 6. madde kapsamına giren eski eserlerin korunmasına dair olan hükümler ile 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu hükümleri içinde kalan sâhalarda, yönetmeliğin bu kanunlara aykırı olmıyan hükümlerini uygulayabileceklerdir (Yönetmelik m. 1.03/c).

Belediye ve mücavir saha dışında kalan yerlerde, yönetmelikte yer almıyan konularda karşılaşılsa; imar mevzuatı, onanmış nâzım plân kararları ile daha üst basamaktaki plân kararları uygulanacaktır.

Anlaşılmıyan ya da anlaşmazlığa düşülmüş konularda, durum İmar ve İskân Bakanlığına bildirilecek ve bakanlık son sözü söyleyecektir, (Yönetmelik m. 1.04).

c — Yönetmeliğin tamamen veya kısmen uygulanacağı yerlerin haritası:

Yönetmeliğin uygulanmakta olduğu 47 ilde, valiler; yönetmelik maddelerinin tümü nerelerde uygulanacaksa o yerlerin ve yukarıda (b) de belirttiğimiz ve yönetmelik maddelerinin tümünün değil sâdece bir kısmının uygulanması gereken yerlerin **sınırlarını gösteren ve 1/25.000 ya da daha küçük ölçekli harita yaptırıcaklardır**. Haritalar, yönetmeliğin 1.03/b maddesi göz önünde tutularak il imar müdürlüğüne yapılacak ve sınırlar belli edilecektir. Sözü geçen **haritaların il idare kurulunca tasdiki şarttır**.

İl idare kurulunca onaylanan bu sınır belirlemeleri 1/25.000 ölçekli haritalardaki koordinat değerleri iki örnek kâğıtta saptanacak ve bu örneklerden biri İmar ve İskân Bakanlığına gönderilecektir.⁽⁹⁾

⁹ İmar ve İskân Bakanlığının 4/3/1975 günlü ve 69 sayılı genelgesine bakınız (Resmî Gazete 22/3/1975— No: 15185).

ç — Yönetmelikte hüküm bulunmayan konularda imar uygulamaları:

Yönetmeliğin 1.04 üncü maddesinde : «Yönetmeliğin uygulandığı alanlardan belediye ve mücavir saha sınırları dışında kalan yerlerde, bu yönetmelikte yer almayan konularda imar mevzuatının hükümleri uygulanır denilmektedir. Şu duruma göre, **yönetmelikte yer almayan ve fakat imar mevzuatının uygulanması gerekli olan konular nelerdir?** ⁽¹⁰⁾. Şunlardır:

aa. Ruhsat işleri:

Yönetmelik kapsamına giren yerlerde inşaat izni (ruhsatiyesi), valilik adına il imar müdürlüğü tarafından verilecektir.

Ruhsatiye almak için, mal sâhibi, il imar müdürlüğüne **dilekçe ile başvuracaktır**. Bu dilekçeye, İmar Kanununun değişik 4. maddesinde öngörülen belgeler eklenecektir.

Dilekçeye eklenmiş plân ve projelerin —ek 7. ve ek 8. maddelere ilişkin yönetmelikte bulunmayan konularda— incelenip değerlendirilmesinde, her ilin il merkez belediyesi imar yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır ⁽¹¹⁾.

İl imar müdürlüğü, dilekçeye 30 gün içinde cevap vermek zorunludur (İmar K. ek m. 8/d).

bb. İnşaat işleri:

1. İnşaat ne zaman başlanır? Valilikten (il imar müdürlüğünden) ruhsatiye aldıktan sonra, ilgili şahıs; yine il imar müdürlüğüne dilekçe ile başvurarak yapı yerinin gösterilmesini istiyecektir. İmar Kanununun 9. maddesine göre il imar müdürlüğüne yapı yeri gösterilebilmesi için, tapu sicil muhafızlığı veya memurluğu yetkilisi; röperli kroki hâlinde belirlediği tapuyu, yer üzerinde uygulayarak taşınmazı gösterecektir. Ayrıca, il imar müdürlüğü yetkilileri ile birlikte krokili bir tutanak da düzenleyecektir.

¹⁰ Aynı genelgeye bakınız.

¹¹ Bakınız : aynı genelge

İl imar müdürlüğü; dilekçenin verildiği günden itibaren, resmî tatil günleri hâric, on beş gün içinde yapı sınırı ve röperlerini göstermek zorunluğundadır. Bu süre içinde gösterilmediği takdirde, mal sahibi; ruhsatiye ve eklerine ve imar durumuna uygun olmak koşulu ile inşaatı başlatılabilecektir (İmar K. m. 9).

İnşaatı, ruhsatiye tarihinden itibaren bir yıl içinde başlaması zorunludur. (İmar K. m. 10).

2. Yapının temel inşaatı: İnşaat zemin kat döşemesi üzerine, geldiğinde ilgili şahsın il imar müdürlüğüne yazılı başvurusu üzerine, İmar Nizamnamesinin 7/3. maddesine uyularak «temel üstü izni», verilecektir.

3. İnşaat ne zaman ve nasıl biter? : İnşaat, yapıya ait kullanma izninin (iskân raporunun) alınmasıyla bitmiş olacaktır. Mal sâhibi kendisine kullanma izni verilmesi için, dilekçe ile il imar müdürlüğüne başvuracaktır. İl imar müdürlüğü yapının ruhsatiye ve eklerine ve sağlık şartlarına uygun olduğunu görürse, İmar Kanununun Değişik 16. maddesindeki esaslara göre, kullanma izni verecektir (Yönetmelik m. 8.02).

Kullanma izni verilecek yapı, il imar müdürlüğünden iki, il sağlık örgütünden bir yetkili ile birlikte incelenecektir.

Kullanma izni verilirken 18/2/1963 günlü ve 198 sayılı kanunun 1318 sayılı Finansman Kanunu ile değişik 16. maddesi gereğince Emlâk Alım Vergisinin ödenmiş bulunmasına dikkat olunacaktır.

cc. Düzene aykırı inşaat

Ruhsatiye ve eklerine aykırı veya ruhsatsız ya da başkasının mülküne tecavüz suretiyle yapılan inşaat düzene aykırı inşaatıdır.

Bu gibi inşaat; ilkönce durdurulacak, daha sonra inşaatın düzeltilmesi (ıslahı) yoluna gidilecek, buna olanak yoksa inşaat yıktırılacaktır (12),

(12) Tafsilât için bakınız: Sadık Artukmaç; Türk İmar Hukuku. Ankara 1972, üçüncü bası, sayfa 166-202

Yıkım harcamaları, İmar Kanununun ek 8/f maddesi gereğince, il özel idaresi bütçesinden yapılacak ve umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkındaki kanuna göre yüzde on fazlasıyla ilgiliden tahsil edilecektir (İmar K. m. 54).

çç. Yapıların fennî sorumlu denetiminde yapılması zorunluğu

Yönetmelikte, yapıların fennî sorumlu denetiminde yapılacağına ilişkin bir hüküm yoktur. Bu duruma göre, İmar Kanununun 8, 12, 13 ve 14. maddelerinin uygulanması gerekmektedir. Ayrıca, «6785 sayılı kanunun 14. maddesine göre fen adamlarının selâhiyetleri ve belediyeler karşısında deruhde edecekleri fennî mes'uliyet hudutları hakkında talimatname» hükümleri göz önünde tutulacaktır. (13).

d — Kıyılarda ifraz, tevhit ve parselasyon işlemleri

İncelemekte olduğumuz kıyılara ait yönetmelik hükümlerine göre; ayırma, birleştirme ve parselasyon işlemleri şu biçimde yapılacaktır:

1. Ayırma (ifraz, birleştirme (tevhit) ve parselasyon işlemleri; belediye ve mücavir saha sınırları içerisinde belediye encümeninin kararı üzerine tapuya tescil edilecektir (14).

Belediye ve mücavir saha dışında ise, il idare kurulunun kararı üzerine tapuya tescil edilebilecektir (Bu konuda 1757 sayılı tarım ve toprak reformu kanunu hükümleri saklıdır) (Yönetmelik m. 2.01).

2. Tasdikli imar plânı dışında kalan alanlarda ayırma yapıldığı takdirde; her parsel 20.000 metre kareden küçük olamayacaktır. Ayrıca bu parsellerin; kadastro veya tapulama haritasında bulunan ya da var olan yola, en az elli metre cephesi bulunması şarttır. Ancak, İmar ve İskân Bakanlığının muvafakati alınmak şartıyla, parsel büyüklükleri 5.000 metre kareye ve yola cephesi 25 metreye indirilebilecektir (Yönetmelik m. 2.02).

(13) Tafsilât için bakınız: aynı eser; sayfa 259-298

(14) Bakınız: aynı eser, sayfa 391-444

Kıyı içermeyen köylerin yerleşik (meskûn) alanlarında yapılacak ayırmalar ise, yukarıda belirttiğimiz koşullara tâbi olmayacaktır (Yönetmelik m. 2.02).

20.000 metre kareye ilişkin hüküm; uygulamada, eski bir deyimle, «hilei şer'îye» lere yol açacağı ve çeşitli komplikasyonlara meydan vereceği ortadadır. 20.000 metre kareden az olmayacak bir parseli dar gelirli ve hatta orta halli bir kimsenin tek başına satın alması olanaksızdır. Bu durumun, kanun kaçakçılarında fırsat verdiğine kuşku yoktur.

Gerçekte, aynı zamanda yönetici olan bir yazarımızın pek haklı olarak belirttiği gibi, «tasdikli imar plânı dışında kalan alanlarda yapılacak ayırmalarda her parselin elli metre cepmeli ve 20.000 metre kare yüz ölçümlü olması şartı, çok ağırdır. Bu, tapu dışı alım-satımlarda, özel parselasyona ve daha tehlikelisi, hisse satışı suretiyle gecekonduların yaygınlaşmasına yol açacaktır. Buna benzer şartların, gecekondular ve genel bir deyimle izinsiz yapıları, İstanbul'un en mutena semti olan Küçük Çamlıca eteklerine kadar indirdiğini görmek acı bir örnektir.» (15).

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği günden bu yana bir yıla yakın kısa bir zaman geçmesine karşın, yukarıda belirttiğimiz «hilei şer'îye» nin derhal başlamış olduğunu başka bir uygulayıcı da açıklamaktadır:

«Yönetmelik, yapılacak ayırmada en küçük parselin 20.000 metre kareden aşağı olamayacağı koşulunu getirmiştir. Ancak İmar ve İskân Bakanlığının kararıyla ayırma 5.000 metre kareye kadar küçültülebilir. Parsel ticareti yapanlar buna da çare bularak arazilerde hisse üzerinden satış yapmakta ve tapu sicilinde yazılı hisseler ile parsel plânlarını kendi aralarında sözleşmeye bağlamaktadırlar.

Yeni yapılar da, resmî tescilli olmıyan sözleşmeye bağlı bu parseller üzerinde yükselmektedir.

Büyük kentlerde yaşayanların kıyıya ve denize olan özlemini iyi bilen kapkaççılar; deniz, güneş ve huzur grafikleri ile üç beş kuruş

(15) **Galip Esmer** (Tapu ve Kadastro Genel Müdürü); imar ve İskân Bakanlığına sunulan 14/1/1975 günlü rapor, m. 4

biriktiren kentli vatandaşları kimsenin içinden çıkamayacağı yasa boşlukları içine itmektedirler.» (16).

Öte yandan, İmar ve İskân Bakanlığına verilen 20.000 metre kareyi 5.000 metre kareye ve yola olan cephenin 25 metreye indirilmesi yetkisinin; politik baskılara neden olacağı da düşünülmektedir. Bu bakımdan, tedbirlerin memleket gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun biçimde alınması gerekmektedir.

3. Belediye ve mücavir saha sınırları dışındaki alanlarda, usulüne uygun biçimde, yerel (mevziî) imar plânı yapılmış olabilir. Bu gibi yerlerde de ayırma yapılabilecektir. Şukadar ki plânda öngörülen yol, meydan, yeşil saha, genel otopark gibi toplumun yararlanmasına ait olan yerlerin yapılmış ve yolların tamamlanmış olması şarttır. Başka bir söyleyişle, bu yerlerin hizmete girmesi hâlinde ayırma işlemi yapılamayacaktır (Yönetmelik m. 2.03).

4. Belli bir turizm tesisinin meydana getirilmesi imar ve iskân yönetmelik kapsamı içinde bulunan yerlerde, imar plânı yapımına Bakanlığının iznini almak şartıyla mümkün olacaktır. Bakanlıkça izin verilebilmesi bu tesis için plânlanacak sahanın birden çok parsel kaplamaması şartına bağlıdır. Eğer birden fazla parsel söz konusu ise parsellerin tapuda tek parsel haline getirilmesi gerekmektedir (Yönetmelik m. 2.04)

e. İmar plânı yapılmasının koşulları

Belediye ve mücavir saha sınırları dışında olupta 18/1/1975 günlü yönetmelik kapsamı içinde bulunan yerlerde, imal plânı yapımına başlanması için; İmar ve İskân Bakanlığından izin alınması şarttır (Yönetmelik m. 3.01/3).

Bu izin alındıktan sonra, plânlanacak alanın haritası yaptırılacaktır. Bu harita «1/2.500 ve daha büyük ölçekli harita ve plânların yapılması hakkında teknik yönetmelik» hükümlerine uygun biçimde yapılacaktır. Bu haritaya, varsa, kadastro ya da tapulama haritalarındaki mülkiyet sınırları da işlenecektir.

(16) **Ahmet Enön** (Marmara adası Belediye Başkanı); Kıyı yağmasına göz yumuluyor. Cumhuriyet Gazetesi, 11/12/1975, No. 18454

Plânlanacak alan harita sınırının; bu alanın yüz metre çevresi içinde kalan yerleri kapsamaması şarttır. Ayrıca, eğer varsa, bu alanın beş yüz metre çevresindeki yerleşme yerleri ile tarihsel kalıntılar da bu haritada belirtilecektir (Yönetmelik m. 3.05). Haritanın bakanlıkça tasdik edilmesi şarttır.

İmar plânının, bakanlıkça tasdikli harita üzerine yapılması plân çizim tekniğine uygun biçimde çizilmesi ve plân raporile birlikte beş takım olarak hazırlanması zorunludur (Yönetmelik m. 3.02).

Gerçek kişilerce veya özel hukuk tüzel kişilerin yerel (mevzi) imar plânı da yaptırılacaktır. Bu takdirde:

1. Yerel imar plânının beş takım olarak hazırlanmış olması,
2. Bunlara ilişkin plân açıklama raporunun düzenlenmiş bulunması,
3. Plânlanan alanın tümüne ilişkin tapu senetlerinin ve varsa çapların mevcut olması,
4. Eğer kamu mülkiyeti söz konusu ise tahsis belgesinin bulunması veya bu konuda Turizm ve Tanıtma Bakanlığından buna ilişkin olumlu bir yazının mevcudiyeti,
5. Mevzi imar plânının kapsıyacağı alan yüz ölçümünün 15.00 metre kareden küçük olmaması (Yönetmelik m. 3.01).

Şarttır (17).

Bütün bu şartların yerine getirilmiş olması hâlinde, ilgili şahıs; sözü geçen belgeleri bir dilekçeye ekleyerek, belediye ve mücavir saha sınırları içerisindeki yerlerde belediye başkanlığına; belediye ve mücavir saha sınırları dışında kalan yerlerde ise ilgili valiliğe başvurulacaktır (Yönetmelik m. 3.03).

(17) Gerektiğinde, İmar ve İskân Bakanlığı; bu Kısıtlamaya uymayabilecektir. (Yönetmelik m. 3.01/2). Bu yetkinin, politik baskılar ve keyfi hareketler için kullanılmaması temenni olunur.

Valiliğe verilen plânlar; il imar müdürlüğünün gerekçeli görüşü alındıktan sonra, il idare kurulunca incelenecektir.

İl idare kurulu, en geç **otuz gün içinde** vereceği kararını İmar ve İskân Bakanlığının onayına sunacaktır.

Bakanlıkça tasdik edilerek kesinleşen plân valiliğe gönderilecektir. Valilik tasdikli plânı, valiliğe geldiği günden başlayarak **on beş gün içinde**, usulüne göre ve **bir ay süre ile ilân** ve durumu tutanakla tevsik edecektir.

İmar plânı değişikliklerinde de aynı usul uygulanacaktır (Yönetmelik m. 3.04).

İmar plânlarının düzenlenmesinde göz önünde tutulacak diğer hususlar; yönetmelikte ayrıntılarıyla belirtilmiştir. Onların da göz önünde tutulması gerekmektedir.

Ç) Görevlilerin ve fen adamlarının sorumlulukları

Gerek belediye ve mücavir saha sınırları içinde kalan yerlerde ve gerekse belediye ve mücavir saha sınırları dışında bulunan yerlerde; imar mevzuatını uygulamakla görevli olan kişiler hakkında 6785 sayılı İmar Kanununun konu ile ilgili ceza hükümleri uygulanacaktır. (İmar Kanunu ek m. 8/4). (18).

(18) Tafsilât için bakınız: **Sadık Artukmaç**; Türk İmar Hukuku. Ankara 1972 (Görevlilerin sorumlulukları, s. 494-503; Fenni sorumluluk, s. 259 - 285).

**BELEDİYE OTOBÜSLERİ
VE
237 SAYILI TAŞIT KANUNU**

Ahmet Sezai AYDIN

AÇIKLAMA:

Belediyelerce, şehir içi yolcu taşımak amacı ile kullanılan otobüslerin 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamında bulunup bulunmadığı konusunda bazı tereddütler olduğu, her iki yönde de düşüncelerin ortaya atıldığı duyulmakta ve görülmektedir. Her iki düşünce sahipleri de kendi görüşleri doğrultusunda gerekçeler ve bunlara dayanarak ileri sürmektedirler.

Amacımız, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 237 sayılı Taşıt Kanunu ile bu kanunun uygulanmasına göz önünde tutulacak esaslara dair Başbakanlık genelgesi karşısında, belediyelerce şehir içi yolcu taşımak için satın alınacak otobüsler hakkında da Bakanlar Kurulu izin kararına gerek olup olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Bunu yaparken önce kanun hükümlerine, ayrık görüşlere, Başbakanlık genelgesine değinecek ve sonra bunların ışığında varılacak sonuçları tartışacak ve en sonunda da kendi görüşümüzü özet biçiminde de olsa belirterek incelememizi bitireceğiz.

KANUN HÜKÜMLERİ

1 — 237 Sayılı Taşıt Kanunu:

Genel kaide olarak, taşıt satın alınmasında belediyelerin de Taşıt Kanunu kapsamında bulunduğu tartışmasız kabul edilmektedir. Bu hususu Kanunun 1. maddesi (a) fıkrasında yer alan « özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler.» hüküm göstermektedir. Kaldı ki, bu kanunun uygulanması ile ilgili Başbakanlık genelgesinin «Kanunun Şumulü» başlığı altındaki birinci bölümünde de «Özel bütçeli idareler ise, vilâyet hususi idareleriyle komün idareleri olan belediye köylerdir.» denilerek konu açıkça belirtilmektedir.

Kanunun 2. maddesinde Taşıt Kanununa tabi olmayan araçlar sayılmaktadır. Ancak hemen vurgulanması gereken bir nokta, bu maddede sayılan taşıtlar arasında otobüs yer almamaktadır.

Kanunun 3. maddesi Kanunda yer alan taşıtların bir kısmının tarifleri verilmektedir. Hemen belirtmek gerekirse, burada tarif edilen araçlar arasında otobüs bulunmamaktadır. Tahmin edilir ki, kanun koyucu otobüsün tarif edilmesine gerek görmemiştir.

Taşıt Kanununun 4. 5. ve 6. maddeleri, emirlerine ve zatlarına binerek otomobili verilecekler ile makam ve hizmetlere tahsis edilecek taşıtları, bunların Bakanlar Kurulu karar ile ancak bir tane alınabileceği hususlarını hükme bağlamaktadır.

Kanunun 7. maddesi «daimi ve devamlı hizmetler için» kullanılacak ve sayısı birden çok olabilecek taşıtları saymakta ve bunların hangi hal ve şartlarda satın alınıp kullanılabileceğini açıkça göstermektedir. Bu maddede sayılan taşıtlar arasında otobüs de yer almaktadır.

237 sayılı Kanunun 10. maddesinde Bakanlar Kurulunun izninden söz edilmektedir.

2 — 1580 Sayılı Belediye Kanunu:

Taşıt Kanununun bazı hükümlerine özet biçiminde de olsa değindikten sonra 1580 sayılı Belediye Kanununun ilgili maddelerini ele almak sırası gelmiş olmaktadır.

Belediye Kanununun «Belediyenin vazifeleri» başlığı altındaki 15/9 uncu maddesinde:

«Belediye sınırları dahilinde (...) umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden (.....) otobüs, otomobil ve emsali nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiahisini ve tahammül derecelerini ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini mürakabe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirleri ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare eylemek ve mevzu kanunlar mucibince selâhiyettar dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemlerini ruhsata bağlamak,» görevleri sayılmakta ise de, bu maddenin kara nakil vası-

talarına belediyelerce numara ve plâka verilmesi, gidip gelme güvenliğinin sağlanması ve nakil vasıtaları niteliklerinin düzenlenip denetlenmesi hakkındaki hükümleri 11.5.1953 gün ve 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 76.Maddesi ile kaldırılmış bulunmaktadır. Bu nedenle yukarıya alınan Belediye Kanununun 15/19 maddesinin konumuzla ilgili olarak bugün için uygulama olanağı kalmamaktadır.

Aynı Kanunun «Belediyelerin hakları, selâhiyet ve imtiyazları» «başlığı altındaki 19. maddesi, 3666 sayılı Kanunla değişik 5 inci fıkrasında:

«Belediye sınırları dahilinde muayyen mıntikalara arasında yolcu nakil vasıtası olarak otobüs omnibüs, otokar, tünel, trolley, finiküler işletmek (.....) münhasıran belediyelerin hakkıdır.

Bunların, belediyelerin de iştirak edecekleri şirketler vasıtası ile yapılması ve işletilmesi veya icara verilmesi veyahut imtiyazen devri İcra Vekilleri kararına bağlıdır. Belediyeler dilerse inhısarını tazammum etmemek şart ile bunların işletilmesine ruhsat dahi verebilir.» hükmü yer almaktadır.

Bu madde ile şehir içi yolcu taşıma işi belediyelere bir hak olarak verilmekte, ancak belediyeler bu haklarını:

- a — Doğrudan doğruya kendileri kullanabileceği gibi,
 - b — Bir şirketle birlikte ve şirket aracılığı ile yapıp işletebileceği,
 - c — Bakanlar Kurulu kararı ile bu konuda imtiyaz verebileceği,
 - d — Tekel sonucu doğurmamak kaydı ile ruhsata da bağliya bileceği,
- Baçimlerinde kullanabilecekleri kabul edilmektedir.

GÖRÜŞLER

Belediyelerin şehir içi yolcu taşıma hizmetinde kullandıkları otobüslerin satın alınmasında 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına düşüp düşmediği konusunda birbirine karşıt iki görüş ileri sürülmektedir. Bunları olumlu ve olumsuz diye iki durum olarak ele almak ve tarafların dayanaklarını şöylece özetlemek olanaklı görülmektedir.

1 — Yolcu taşıma servisinde kullanılan otobüslerin Taşıt Kanunu hükümlerine tabi olmasını gerekli bulan görüşün savunucuları şu hususları ileri sürmektedirler.

a — 237 sayılı Kanununun 1. maddesi, bu Kanun kapsamına giren bütün kurumları saymakta ve bunlar arasında belediyeler de bulunmaktadır.

b — Aynı Konununun 2. maddesi bu Kanunun tabi olmayan araçları gösterirken, bunlar arasında «otobüs» e yer vermemektedir.

c — Taşıt Kanunu 7. maddesiyle kurumların daimi ve devamlı hizmetleri için kullanacakları araçları sıralarken «otobüs» ler de sayılmaktadır. Belediyeler ve satın alacakları otobüsler de bu maddeye tabi olmak gerekmektedir.

d — Yine Kanun 9. maddesiyle kurumların satın azalacakları taşıtların azami satın alma bedellerinin her yıl bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde gösterilmesini öngörmek suretiyle belirli fiyatlar üzerinde aşırı bedellerle araç alınmasını önlemek istemekte ve kurumların bu cetvellerdeki bedeller üzerinden Devlet Malzeme Ofisince araç ihtiyacı karşılamak durumu sağlanmaktadır.

2 — Yolcu taşınmasında kullanılan otobüslerin 237 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olamayacağı görüşünde olanların dayandıkları gerekçeler de şunlardır.

a — 237 sayılı Taşıt Kanunu ile, 1961 yılının özel şartları içerisinde, resmi daire ve kurumların» araba saltanatı» na engel olma, resmi araba kullanma «suistimali» ne son verme amacı güdülerek 3827 sayılı Kanunun yerini tutmak üzere çıkarıldığı, çok sayıda zati ve servis arabası kullanılmasının önlenmeye çalışıldığı, oysa belediyelerce yolcu taşıma ve bu görevi yerine getirme amacı ile satın alınan otobüsler için böyle bir düşüncenin ileri sürülmeyeceği,

b — Belediye şehir içi ulaştırma hizmeti, bir başka yönü ile ticari nitelik taşıdığı, esasen bazı büyük şehirlerimizde —Ankara EGO, İstanbul İETT ve İzmir ESHOT gibi— bu hizmeti yürüten kuruluşlar belediyeye bağlı olmakla beraber, özel kuruluş kanunlarına göre, bir bakıma Devlet İktisadi Kuruluşlarının tabi olduğu ticari usullere bağlı olarak hizmet gördükleri, bu usullerin ise her zaman kısıtlayıcı hü-

kümlere bağılı olmamayı gerekli kıldığı, bu nedenle de yolcu taşıma otobüslerinin 237 sayılı Kanun kapsamında düşünülüp kabul edilemeyeceğı ileri sürölmektedir.

BELEDİYELERİN DURUMU

Kanun hükümlerine ve şehir içi yolcu taşınmasında kullanılacak otobüslerin 237 sayılı Taşııt Kanunu kapsamında sayılması veya ayrıık tutulması hususlarındaki görüşlere kısaca değinildikten sonra belediyelerin durumunun açıklanmasına sıra gelmektedir.

Belediyelerin 237 sayılı Kanun kapsamında olan kurumlar arasında bulunduğı tartışma konusu yapılamayacak kadar açıktır. Bu nedenle yolcu taşıma otobüsleri, daha doğrusu taşııtlar üzerinde durmak konuyu aydınlatmakta daha yararlı görölmektedir.

Hangi iş veya hizmete tahsis edilecek araçların Taşııt Kanunu kapsamında olduğı aynı Kanununun 7. maddesi birinci bendinde birer birer sayılıp gösterilmektedir. Bu maddede sayılan araçlar:

- 1 — Kaptıkaçtı,
- 2 — Arazi binek,
- 3 — Arazi kaptıkaçtı,
- 4 — Pıkap,
- 5 — Arazi pıkap,
- 6 — Panel,
- 7 — Kamyonet,
- 8 — Kamyon
- 9 — Otobüs,
- 10 — Cankurtaran,
- 11 — Cenaze arabası,
- 12 — Ambulans,
- 13 — Motosiklet,

14 — Motorlu ve motorsuz sair kara, deniz taşıtlarıdır.

Aynı maddeye göre Taşıt Kanunu kapsamına giren daire ve kurumlar yukarıda sayılan araçlardan «ihtiyaçları kadar kullanabilirler.

Ancak burada akla gelen soru, bu maddede otobüs bulunduğuna ve belediyeler de Taşıt Kanunu kapsamında olduğuna göre, belediyelerce şehir içi yolcu taşımak üzere satın alınacak otobüsler için aynı Kanunun 10. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulundan izin alınması gerekmekte midir?

Bu soruya cevap vermeden önce «şehir içi yolcu taşıma işi» nin niteliğini ve 237 sayılı Kanunun 7. maddesi karşısındaki durumunu açıklamak, ortaya koymak daha yerinde olacaktır. Taşıt Kanununun «Devlet daireleri ve kurumların daimi ve devamlı hizmetleri için kullanacakları taşıtlar» başlığı altındaki 7. maddesi, kanun kapsamına giren kurumların «daimi ve devamlı resmî hizmetleri için» ihtiyaçları kadar taşıt kullanabileceklerini hükme bağlamaktadır.

Burada başka bir soru karşımıza çıkmaktadır. Belediyelerce yürütülen yolcu taşıma işlemi daimi ve devamlı bir hizmet midir? Yahut yolcu otobüsleri münhasıran resmi bir hizmetin ifasına ayrılmış araç sayılması olanaklı mıdır?

Kanun hükümleri bölümünde değindiğimiz 1580 sayılı Belediye Kanununun 19. maddesi 3666 sayılı Kanunla değişik 5. fıkrası, belediye sınırları içerisinde belli mıntıklar arasında yolcu taşıma aracı olarak otobüs çalıştırmayı belediyelere tanınan bir hak, selahiyet ve imtiyazlar arasında saymaktadır.

Fıkarda yer alan diğer bir husus, belediyelerin dilerlerse «inhisarî tazammun» etmemek koşuluyla bunların işletilmesine ruhsat dahi verebileceklerini hüküm altına almaktadır. Kaldı ki aynı Kanunun «Belediyelerin vazifeleri» başlığı atındaki 15. maddesinde de belediyelerin yolcu taşıyacağı konusunda bir göreve dair herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır.

Değınilen hükümlerden anlaşılmaktadır ki, şehir içi yolcu taşıma işi mutlaka belediyeler tarafından yürütülmesi gereken bir iş, bir hizmet değildir. Bu işin gerçek kişiler tarafından da yapılması mümkündür. Başka bir deyimle, şehir içi yolcu taşıma hizmeti behemahal belediyeler tarafından yerine getirilecek resmi bir hizmet, yapılmasında kamu gücü ve otoritesi kullanılması zorunlu, kamu tüzelkişilerinden

başka bir otorite tarafından yürütülmesi olanak dışı olmayan bir kamu hizmeti, resmi bir hizmet değildir.

Burada belediyelerin kullanacakları otobüslerin kullanma yerlerine göre «daimi ve devamlı resmi hizmet» in yerine getirilmesi amaçlandığında 237 sayılı Taşıt Kanunu Kapsamında kalacağı ve bu Kanunun uygulanacağı, şehir içi yolcu taşıma işinde kullanılmak üzere satın alındığında bu Kanunun dışına düşeceği durumu gibi iki biçim ve yol ortaya çıkmaktadır.

BELEDİYECE KULLANILAN OTOBÜS TÜRLERİ

Belediyeler, hizmet ve görev yeri ve biçimine göre iki amaçla otobüs satın almak ve işletmek durumundadırlar. Bu hal yukarıda yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır.

Bu iki tür:

1 — 1580 sayılı Belediye Kanununun 19. maddesi, 3666 sayılı Kanunla değişik 5. fıkrasının belediyelere verdiği hakkı kullanmak, şehir içi yolcu taşıma işini yapmak, yerine getirmek için satın alınacak otobüsler.

2 — 237 sayılı Taşıt Kanununun 7. maddesinde yer alan hükümlere göre «daimi ve devamlı bir hizmeti» yürütmek için kendi personelini işyerine taşımak, götürüp getirmek üzere belediyelerce alınıp kullanılacak otobüsler.

Bu iki tür amaçla satın alınacak otobüslerden, daimi ve devamlı resmi bir hizmetin yerine getirilmesinde kullanılacaklar için Bakanlar Kurulu kararı gerektiği, diğerinde yani, şehir içi yolcu taşınması için satın alınacak otobüslerin 237 sayılı Kanun kapsamında kabul edilemeyeceği ve izin kararına gerek olamayacağı ortaya çıkmaktadır.

ŞEHİRİÇİ YOLCU TAŞIMA İŞLEMİ

Belediyelere kanunla bir hak olarak verilen şehir içi yolcu taşıma işlemi üzerinde durmak, bu hizmetin niteliğini açıklamak konuyu daha iyi aydınlatacaktır. Belediyelerce şehir içi yolcu taşıma işi, ilk bakışta kamuya yararlı bir kamu hizmeti gibi görünmekte ise de, ticarî ve ekonomik yönü ağır basan bir işletmeciliktir. Geniş halk kitlelerine hita-

beden, önemli bir ihtiyacı karşılayan özelliğini göz önünde tutan yasa koyucunun, bu işletmelerin kurulup işletilmesinde belediyelere bir öncelik tanıdığı da kuşkusuzdur. Ancak bu hal, yerine getirilen hizmetin ekonomik özelliğini değiştirmez. Hizmeti yapan işletmeler bütünü ile teknik, ekonomik ve mali yönlerde bir iktisadi işletme, ticarî teşebbüs görünümündedir.

Ağır basan ticari niteliği nedende hizmet özellikle, bazı büyük şehirlerimizde — Ankara EGO, İstanbul İETT ve İzmir’de ESHOT gibi — belediyelere bağlı, kuruluş ve işleyişleri 440 sayılı Devlet İktisadî Kuruluşlarına büyük benzerlik gösteren işletmeler marifetiyle yürütülmektedir.

Ayrıca belediye mevzuatı elektrik, su, otobüs, havagazı vb. konularının bir veya bir kaçını bir araya getirerek işletme kurulmasını ve o yolda işletilmesi yönünde hükümler taşınmaktadır. Birçok belediyelerin bu biçimde işletmeleri bulunmaktadır.

Bir ticari işletme durumunda olan otobüs işletmelerinin ticaret ve işletmecilik esaslarına uygun ve özellikle Devlet muhasebe, alım satım sistemlerinden ayrılacağı olan özel hükümlere tabi olması ve belirtilen özelliğin gereğine uygun bir statüye sahip bulunmaları doğal bir sonuçtur.

Öbür yandan tabi olduğu işletme, muhasebe, satın alma sistemlerinin gösterdiği özellik nedende büyük ölçüde bir ticari işletme karakteri gösteren ve belediyelerce yürütülen şehir içi yolcu taşımacılığına resmi iş, resmi hizmet demenin veya öyle kabul etmenin mümkün olamayacağı ve bunun sonucu resmi hizmet sayılmıyacak iş için satın alınıp kullanılacak otobüslerin 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına sokulamayacağı da ortaya çıkmaktadır.

TAŞIT KANUNUNDAKİ İŞARETLER

237 sayılı Taşıt Kanununun 7. maddesi 3. bendinde «Bu taşıtlar münhasıran resmi hizmetin ifasında kullanılmak üzere daire veya kurumların sorumlu makamlarınca tevzi ve tahsis olunurlar.» yer alan «resmi hizmet» konusu üzerinde daha önce yeteri kadar durulmuş ve açıklanmağa çalışılmıştı. Bir başka anlatımla, belediyelerce şehiriçi

yolcu taşıma «hakkının» kullanılması halinin devamlı ve daimi resmî bir hizmet olmadığı belirtilmişti.

Aynı Kanununun 7. maddesi 4. fıkrası konuya daha fazla ışık tutacak hüküm ve ibareleri taşımaktadır.

Fıkra metni:

«Şehir ve kasabalarla demiryolları istasyonlarından ve gündelik muayyen tarifelerle işleyen Devlete, belediyelere ait taşıt güzergâhından uzak bulunan yerlere, görevli memur, subay ve hizmetlileri (.....) götürüp getirmek için birinci fıkroda yazılı taşıtlardan tahsis edilebilir.» biçimindedir.

Bu fıkra hangi hallerde, nerelere ve hangi koşullarda araç tahsis edilebileceğine dair hükümler taşımaktadır. Bu maddede yer alan:

A — Uzaklık koşulu:

- 1 — Şehir ve kasabalar.
- 2 — Demiryolu istasyonlarından,
- 3 — Muayyen tarifelerle işleyen,
 - a — Devlete ait,
 - b — Belediyelere ait taşıt güzergahlarından uzak olan yerlerdeki teşkilât ve işlerde çalışanlar,

B — Kimlerin taşınacağı:

- 1 — Memur,
- 2 — Subay,
- 3 — Hizmetliler,
- 4 — Bunlarla beraber oturanlar
 - a — Aile efradı,
 - b — Okula giden çocuklar

C — Tahsis edilen taşıtlar:

1 — Bağlı bulunulan şehir veya kasabaya,

2 — En yakın muayyen tarifeli taşıt güzergâhına kadar — yukarıda sayılan kimseleri — taşıma işinde kullanılacaktır.

7. maddenin 4. fıkrası üzerinde ayrıntılı olarak durulmasının nedeni, fıkra da yer alan ve konuyu aydınlatacak «cümlecik» ferin daha kolay ortaya çıkarılmasıdır. Bu maddede yer alan taşıtlar arasında «otobüs» de sayıldığından ve bu maddeye göre belediyeler yolcu veya görevli taşımak üzere otobüs satın alma zorunluğunda bulunduğu ileri sürüldüğündendir.

Bu cümlecikler:

1 — «Şehir ve kasabalarla»

2 — «Muayyen tarifelerle işleyen (.....) belediyelere ait taşıt güzergahından uzak mevkiler.»

3 — «Oranın bağlı bulunduğu şehir ve kasabaya»

4 — «Muayyen tarifeli taşıt güzergâhına kadar götürüp getirmek.»

Olarak sıralanabilir.

Burada dört madde halinde sayılan cümleciklerde geçen veya konulan kayıt ve sınırlamalar «şehir ve kasaba» ile «muayyen tarife» dir. Şehir ve kasabalarda belediyelerce işletilen yolcu taşıma otobüsleri «muayyen» tarifeli ve mutad vasıta sayılmaktadır. Öyle kabul edilmektedir.

Bir başka sonuç, Taşıtlar Kanununun 7. maddesi kapsamına giren taşıtların satın alımda kullanılmasında, belediyelerce işletilen yolcu taşıma otobüsleri ve bunların güzergâhı bir ölçü ve koşul olarak da göz önünde tutulmuş olmaktadır.

Aynı sonuçları Kanunun 7. maddesi 5. fıkrasında yer alan «şehir ve kasaba içerisinde olmakla beraber tren, otobüs gibi gündelik mu-

aynen tarifelerle işleyen taşıt güzergâhından uzak bulunan münferit mevkilerdeki teşkilât görevlilerini (...) götürüp getirmek için» hükmünden de açıkça anlamak olanaklı görülmektedir.

Özet olarak:

237 sayılı Taşıt Kanununun 7. maddesinde yer alan araçlardan otobüs satın alma işleminde ve uygulanmasında bir ölçü ve koşul olarak kabul edilen şehir içi yolcu taşımada kullanılmak üzere satın alınacak otobüslerin aynı Kanun kapsamında görülerek öylece işleme tabi tutulması yanlış bir tutum, kanun ve mevzuata uymayan bir işlem olarak kabul edilmelidir.

SONUÇ

İncelememizin başlangıcından buraya kadar olan kısmında kısa bir açıklamadan sonra ilgili kanun hükümlerine, bu konudaki görüşlere, belediyelerin durumuna, belediyelerce kullanılan otobüs türlerine, Taşıt Kanunundaki aydınlatıcı, ipucu veren işaretlere değinildi.

1961 yılının özel koşulları ve daha önceki yıllarda görülen kötü uygulamalar karşısında resmî daire ve kuruluşlarda «zat» ve «makamlara» tahsis olunan arabaların kullanılmasındaki suiistimalleri ve «araba saltanatı» diye adlandırılan israfı önlemek amacı ile çıkarılan ve yine amacı kurumlarda çok sayıda ve kötü yolda zati ve servis arabası kullanılmasını önlemek için, beklide biraz acele olarak 237 sayılı Taşıt Kanunu çıkarılmış bulunmaktadır.

Şehir içi yolcu taşıma işinde kullanılacak otobüslerin satın alınmasını 237 sayılı Kanun kapsamında görülmesi, bu Kanunun yukarıda belirtilen esprisine uygun düşmeyeceği gibi açık hükümlerine de aykırı bir işlem uygulamaya konulmuş olacaktır.

**MÜLKÎ İDARE BÖLÜMLERİ
KURULUŞ - FEK ve İLHAK SINIR İŞLERİ - AD ve MERKEZ
DEĞİŞİKLİKLERİ KONUSUNDA AÇIKLAMA**

Arslan BAŞARIR

Mülkî idare bölümlerimizden olan il, ilçe ve bucak ile mahallî idare birimleri olan köy ve belediyelerin kurulması, bağılıklarının değiştirilmesi, aralarındaki sınır anlaşmazlıklarının çözülmesi gibi Konularda İçişleri Bakanlığınca muhtelif tarihlerde genelgeler yayınlanmış, uygulanacak işlemler, uyulacak esaslar ve izlenecek yol belirtilmiş bulunmaktadır. Ancak zamanla uygulamaya ilişkin görüş ve içtihatlar da değişiklik ve gelişmeler olmuş, bunun sonucu olarak yapılagelen işlemlerde farklılıklar ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Üzerinde çeşitli İdarî, hukukî, sosyal- kültürel ve ekonomik faaliyetlerin olduğu İdarî kademelerin hem aralarında çelişme ve çatışma olmaması gibi İdarî, hem de hak ve yükümlülüklerin saptanması gibi hukukî yönden gereksinme duyulan görev ve yetki alanlarının belirlenmesi, bağılıkların düzenlenmesi ve bunların zaman zaman gözden geçirilmesi, vatandaşların gözündeki gereğinden büyük önem nedeni ile idareyi meşgul eden ciddi sorunlardan biri olma niteliğini sürdürmektedir. Aslında idari birimlere coğrafi bir çerçeve çizilmesi kuramsal olarak İdarî bir nitelik taşınmasına rağmen, uygulamada bazı hak ve yararların kazanılmasına veya kaybına yol açtığı için özellikle kırsal alanda sınır ve bağılıklar uzun süren anlaşmazlıklara neden olabilmektedir. Bu nedenle İdarî bölümlerin çeşitli yönlerini ilgilendiren konu bir bütün halinde ele alınarak tek bir metin halinde açıklığa kavuşturulmak düşünülmüş, bu açıklama ile uygulayıcılara kolaylık sağlamak amacıyla muhtelif tarihlerde saptanmış olan esaslar son duruma göre gözden geçirilerek ilgililerin bilgisine sunulmak istenmiştir. Bu açıklama genel ve mahallî idare birimlerinin aşağıdaki yönlerini içermektedir:

- A — Birimlerin Kuruluşu,
- B — Fek ve İlhaklar,
- C — Sınır İşleri
- D — Birim Adlarının Değiştirilmesi
- E — Birim Merkezlerinin Değiştirilmesi,

A — BİRİMLERİN KURULUŞU

Bu bölümde çeşitli idari birimlerin kuruluşundaki değişik olasılıklar öngörülmektedir.

I — Köy Kurulması

Köy kurulması birkaç şekilde olabilir:

- a) Yeniden bir köy kurulması,
- b) Bir köy parçasının ayrılıp köy haline gelmesi,
- c) Bazı köy parçalarının bağlı oldukları köyden veya köylerden ayrılıp köy olması
- d) İki veya daha çok köyün birleşerek bir köy kurulması,

Burada da iki olasılık söz konusudur.

- 1) Bir köyün tüzel kişiliğini kaydederek diğerine tabi olması,
- 2) Hepsinin de kalkarak yeni bir tüzel kişilik meydana gelmesi.
- e) Bir beldenin bir veya birkaç mahallesinin veya birkaç beldeye ait mahallelerin ayrılıp tek başına veya birleşerek köy haline gelmesi,
- f) Bir veya birkaç beldenin bir veya birkaç mahallesinin bazı köy parçaları ile birleşerek yeni bir köy kurulması.

II — Belediye Kurulması

Belediye kurulması aşağıda belirtildiği gibi çeşitli şekiller arz edebilir:

- a) Bir köy belediye haline gelebilir,
- b) Köyler veya köy parçaları (köyler kendi aralarında, köylerle köy parçaları, köy parçaları kendi aralarında) birleşerek bir belediye kurabilir,
- c) Beldenin bir veya birkaç parçası ayrılarak kendi aralarında veya diğer bir belde parçasıyla birleşerek belediye kurabilir,
- d) Belde kısımları köy veya köy parçaları ile birleşerek belediye haline gelebilir,
- e) Bir yerin il veya ilçe merkezi olması ile orada belediye kurulur,
- f) Boş bir yere yeniden yerleştirme suretiyle belediye kurulabilir.

III — Bucak Kurulması

IV — İlçe Kurulması

I — İl Kurulması

B — FEK ve İLHAKLAR

Birimlerin idari bağlılık ve ilişkilerinin bir yerden çözülerek bir başka yere bağlanması da idari bölüm yapımıza uygun olarak aşağıda görüldüğü gibi değişik şekillerde olmaktadır:

- a) Bir veya birkaç köy parçasının başka bir köye bağlanması,
- b) Köy veya köy parçalarının bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması,
- c) Köy veya köy parçalarının başka bir ilçeye bağlanması,
- d) Köy veya köy parçalarının başka bir ile bağlanması,
- e) Köy veya köy parçalarının bir beldeye katılması,
- f) Belde parçalarının bir köye bağlanması,
- g) Bir beldenin veya belde parçalarının başka bir beldeye bağlanması,

- h) Bucağın bir ilçeden başka bir ilçeye bağlanması,
- i) Bucağın başka bir ile bağlanması,
- j) İlçenin başka bir ile bağlanması,

C — SINIR İŞLEMLERİ

Sınırla ilgili işlemler başlıca iki ihtiyaç halinde ortaya çıkar:

- 1 — a) Yerleşme yerinin sınırları belii değildir veya
- b) Yeni bir yerleşme yeri kurulmuştur.

Bu nedenlerle idari alan için bir çerçeve saptanması zorunluğuu vardır.

2 — Birimler arasında sınır anlaşmazlıkları vardır. Bunu çözümlenmek üzere sınırların yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

1 — Yeni sınır saptanması da iki halde söz konusudur.

- a) Köy sınırının saptanması,
- b) Belde sınırının saptanması,

2 — Sınır anlaşmazlığı ise ya

- a) Köyler ile belediye arasında veya
- c) Belediyeler arasında olur.

a) Köyler arasında sınır anlaşmazlığı halinde:

- 1) Köyler aynı bucağa,
- 2) Aynı ilçenin ayrı bucaklarına,
- 3) Aynı ilin başka ilçelerine veya
- 4) Başka illere,

bağlı olabilir.

- b) Sınır anlaşmazlığı köy ile belediye arasında olduğu

takdirde:

- 1) Her ikisi de aynı bucağa,
- 2) Aynı ilçenin ayrı bucaklarına,
- 3) Aynı ilin başka ilçelerine veya
- 4) Ayrı illere

bağlı olabilir.

e) Anlaşmazlık iki veya daha çok belediye arasında olursa yine yukarıdaki gibi 4 olasılık akla gelebilir.

- 1) Belediyeler aynı bucağa bağlı olabileceği gibi,
- 2) Aynı ilçenin ayrı bucaklarına veya
- 3) Aynı ilin ayrı ilçelerine veya
- 4) Ayrı illere bağlı olabilir.

D — AB DEĞİŞTİRİLMESİ

Ad değiştirilmesi de birkaç şekilde olur:

- 1 — Önemli yer ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi,
- 2 — Köy adlarının değiştirilmesi,
 - a) Normal değişme,
 - b) Türkçe olmayan isimlerin, değiştirilerek yerine öztürkçe isim verilmesi,
- 3 — Belde adının değiştirilmesi,
- 4 — Bucak adının değiştirilmesi,
- 5 — İlçe adının değiştirilmesi,
- 6 — İl adının değiştirilmesi.

E — İDARİ BİRİM MERKEZİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

- 1 — Bucak merkezinin değiştirilmesi,
- 2 — İlçe merkezinin değiştirilmesi,
- 3 — İl merkezinin değiştirilmesi,

Yukarki hususlarda gerek toplmlar tarafından yapılacak başvurma gerekse yönetici makamlar tarafından görülecek lüzum üzerine yapılacak işlemler aşağıda ayrıntılarıyla gösterilmiştir.

A — BİRİMLERİN KURULUŞU

I — Köy Kurulması

Köy kurulmasında izlenecek yol, yapılacak işlemler ve hazırlanması gereken belgeler şu şekilde saptanmıştır:

a) nce bağlı olduğu birimden ayrılarak bağımsız bir köy haline getirilme konusunda bir istemin olup olmadığı araştırılacaktır. Böyle bir istem toplumdan, toplumu temsilen muhtarlıklardan gelebileceği gibi idari makamlar tarafından da yapılması mümkündür.

b) Bir mesafe cetveli düzenlenecektir. Bu cetvelde bağımsız köy haline gelmek isteyen mahalle veya köy parçalarının ana köy olan mesafesi, ayrılan parçalar birden fazla ise her parçanın ayrı ayrı ana köye mesafesi ile birbirlerine olan mesafeleri gösterecektir. Mesafe harita üzerinden değil, gidilmesi mutad olan yol-motorlu araç işleyen yerler için bu yol üzerinden ve bulunduğu takdirde teknik bir eleman tarafından bir cetvel halinde 3 nüsha olarak düzenlenecek, arada geçit vermeyen akarsu, dağ, orman gibi engebeler olup olmadığı, varsa giderilme çareleri de gösterilecektir.

c) Ayrılan parçanın veya paaların ayrı ayrı ve toplam nüfusu ile ana köye veya beldeye kalacak nüfus miktarını gösteren 3 adet cetvel eklenecektir. Nüfus durumunu gösteren cetvel en son nüfus sayımı sonuçlarına göre (kesin sonuçların Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ilnı beklenmeyecektir. Nüfus idaresince tanzim edilecektir: Sayım köy parçaları itibariyle ayrı bilgileri ihtiva etmediği veya ayrılacak birimlere ait haneleri ayırmak suretiyle parçalara ait sayım sonucunu tesbit etmek mümkün olmadığı takdirde nüfus idaresinden bir yetkili tarafından nüfus tespiti yapılacaktır. Bu tesbit nüfus tesbit defterleri üzerinden değil, birimde mevcut her evde ikamet etmekte olanların kaydı suretiyle olacak, cetvelin altı nüfus yetkilisince tasdik edilecektir. Ayrıca, meskûn nüfusun o köy nüfusuna kayıtlı nüfus mu yoksa başka yerlerden gelecek yerleşmiş kimseler mi olduğu da şerh edilecektir.

d) Ayrılarak köy haline gelmek isteyen köy parçasında, bunlar birden fazla ise, her bir parçada plebisit (halk oylaması) yapılacaktır. Belediye kanununun 7 nci maddesinde belde kurulması için ve Valinin işarı üzerine mahalli seçim kurullarınca seçmenlerin oyuna müracaat edileceği belirtilmekte olup, İl İdaresi Kanununda ve diğer kanunlarda köy kurulması halinde plebisitin nasıl yapılacağı hakkında bir hüküm bulunmadığından idari nitelikte olan bu oylamanın seçim kurullarınca değil idarece yürütülmesi gerekmektedir. Uygulamada seçim kurullarına bu amaçla müracaatlar yapılmakta idari niteliği nedeni ile bu istekler seçim kurullarınca red olunmaktadır. Anlaşmazlıklara veya yanlış anlamalara yer vermemek için durumun açıklanmasında yarar görülmüştür.

Ancak idari bu oylamanın nasıl yapılacağı hakkında ayrıca esaslar da mevcut değildir. Bu cihetle bu gibi oylamanın Yüksek Seçim Kurulunun 26.4.1969 gün ve 13184 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan «Plebistite Seçmenlerin oylarına başvurma usul ve şartlarına ait genelge» esaslarına uyularak idarece yapılması, işlemlerde tek düzeni sağlamak bakımından faydalı olacaktır.

Birleşerek bir köy olmak isteyen mahalle birden fazla ise hepsi için bir yerde oylama değil, her bir parçada, ayrı ayrı oylama yapılması gereği, işlemlerin sür'at ve selâmeti ve muhtemel ihtilâfların önlenmesi yönünden göz önünde bulundurulması gereken önemli bir noktadır.

Bir başka önemli husus ta iki veya daha fazla mahallin birleşmek istemesi halinde yapılacak oylama sonucu olumlu veya olumsuz olsun işlem yürütülmeli ve derecattan geçirilmelidir. Mahalli küçük topluluklar uzun vadeli değil, yakın, günlük ve kısa süreli yararlarının etkisi altında kalabilir ve bu suretle ileride kendilerine daha yararlı olabilecek bir teşkilatlanmayı arzu etmeyebilir. Kısmi olumsuz oylama sonucu işlemin durdurulması o topluluğun yararına olmayan bir tasarrufa yol açabilir.

e) Ayrılarak yeni köy olacak mahalle veya mahallelerle ana köyü (Bağılısı mahalleler dahil) veya beldeyi gösteren bir kroki tanzim edilecektir. Krokinin hazırlanmasında şu noktalara dikkat edilecektir:

- 1 — Kroki 1/25000 lik paftadan kopya edilecek,
- 2 — Tekniğine uygun olarak hazırlanacak, ölçüğünü, yönünü gösterecek, işaretlerin açıklanması yapılacak,
- 3 — Hazırlayan fen elemanlarının adı, soyadı, mesleği gösterilecek, imzalı olacak,
- 4 — Bayındırlık Müdürü tarafından tasdik edilecek (Bazı hallerde Kaymakamlık veya Valiliklerce tasdik edilen krokilere rastlanmaktadır. Teknik yönü dolayısıyla Bayındırlık Müdürlüğünün tasdiki gerekmektedir.)
- 5 — Ayrılan parça veya parçalar ile ana köyü ve bağlı sair meskûn yerleri birbirlerine bağlayan veya ayıran su, yol, ırmak, çay, dere, tepe, köprü gibi faktörler gösterilecek,
- 6 — Ayrılan köy ile ana köy arasında ilerde çizilmesi düşünülen sınır krokide işaretlenecek. (Bu sınırın ilgili köylerce rızasız kabul edildiğini gösteren belgeler de eklenecek)
- 7 — Aralarında ortak olarak kullanılacak veya ayrılacak mera, yayla, sulak, okul, cami gibi yerler ayrıca belirtilecektir, Bu suretle hazırlanacak krokiden 3 adedi dosyaya eklenecek.

f- Konu mahallinde incelettirilerek bir rapor hazırlanmalıdır. İnceleme tercihen bir heyet halinde yapılmalı heyete mümkün olan hallerde Daimi Encümen, İl veya İlçe İdare Kurulundan üyelerle duruma göre uzman kişiler katılmalıdır. Bu türlü karma bir heyet teşkili mümkün olmadığı takdirde ilden veya ilçeden en az iki kişi mahalline gönderilerek rapor tanzim cihetine gidilmelidir.

Getirecek mali, İdarî olanaklara sahip olup olmadığı da tartışılmalı ve Heyet konuyu çeşitli yönleriyle inceleyerek hazırlayacağı raporda yukardaki maddelerde belirtilen belgeleri, ekonomik, coğrafi, İdarî ve sosyal etkenleri ele alarak tartışmalı ve değerlendirmelidir. Raporunda bundan başka orta malları varsa hangi tarafta kalacağı veya nasıl bölüneceği, ortak kullanılacak orta malı olduğu takdirde ortak yararlanmanın hangi esaslara göre olacağı, ayrılan köy ile ana köyün veya beldenin kanunların kendilerine verdiği fonksiyonları gereğince yerine

ayrı köy olmanın taraflara sağlayacağı İdarî, sosyal ve ekonomik yararlar mukayeseli ve açık bir şekilde belirtilmelidir.

Bundan ayrı olarak bağımsız köy olacak mahalle veya mahalleleri meydana getiren topluluğun sosyal yapısına da olanaklar oranında değinilmek, aralarında menfaat birliği olup olmadığına, ailelerin birbirleriyle olan yakınlıkları ve akrabalık ilişkileri, aile, aşiret etnik ilişkileri gibi organik bağlar, toprak sahibi olup olmadıkları, tarımla uğraşıp uğraşmadıkları hususlarına da raporda yer verilmelidir. Raporun sonunda yeni ünitenin köy kanununun 2 nci ve 7 nci maddelerindeki köy tanımı kapsamına uygun olup olmadığı, bağımsız köy olma niteliğine sahip bulunup bulunmadığı, sosyal bakımdan sürekli bir toplum meydana getirip getirmeyeceği, sınırlarının nizasız çizilip çizilmeyeceği madde, madde açıklanarak ayrı köy kurulmasının zorunlu olup olmadığı hakkında kesin kanaat belirtilmeli, faydalı olacağı veya mani bir halin bulunmadığı şeklinde bir ifade kullanılmamalıdır. Köy kurma talebinin hazine arazisinden, ormandan veya meradan tek başına yararlanmak gibi bir menfaat kaygısına dayanıp dayanmadığı, ayrılma halinde bu konularda anlaşmazlık çıkıp çıkmayacağı keza köy kurulmasının müstakil köy olacak yer sakinlerine sağlayacağı fayda ile ana köye tevhit edeceği zararın mümkün olan hallerde tespiti ile karşılaştırmasının yapılması ve kamu yararının olup olmadığının tartışılması da nihai kararın isabetini etkileyici bir faktör olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

Köy kurulması istenen yer bir beldeden ayrılacak ise o takdirde ayrılma halinde 1580 Sayılı Belediye Kanununun 7469 Sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesinin (D) bendindeki kayıt göz önünde tutularak belde nüfusunun 2000 den aşağı düşüp düşmeyeceği de belirtilmelidir.

Raporda memuriyet unvanları, ad ve soyadları tarih ve imzaların tam olmasına dikkat edilecektir.

g) İl İdare Kurulunun mütalaasını belirten karar dosyaya eklenecektir. Yukarıda belirtilen işlemlerin tamamlanmasından sonra konu il idare Kurulunda görüşülecek, bütün belge ve faktörlerin değerlendirilmesi yapılacak ve sonunda mütalâa bağımsız köy olmanın zorunlu olup olmadığı şeklinde belirtilecektir. Aleyhte görüş varsa ona da yer verilecektir.

Kararda köy olacak yerin bağlı olacağı bucak ile öztürkçe olan, iltibasa meydan vermeyen ve mümkün olduğu ölçüde o bucak, ilçe ve hatta il içinde bulunmayacak şekilde tesbit edilecek adı da belirtilecektir.

h) İl Genel Meclisinden mütalâa kararı alınacaktır. 5442 Sayılı İl İdare Kanununun 2 nci maddesinin 7267 sayılı kanunla değişik (D) fıkrasındaki açık hüküm muvacehesinde konu behemahal İl Genel Meclisinden geçirilecektir. Daimi Encümen Kararı işlemin tamamlanması için yeterli değildir.

Genel Meclis kararı da İl İdare Kurulu kararı gibi bütün belge ve faktörlerin değerlendirmesini yaparak bağımsız köy kurulmasının sakıncası veya mani hali olmadığı şeklinde değil, zorunlu olup olmadığı şeklinde olmalıdır. Keza köyün bağlı olacağı bucak ile (G) fıkrasındaki esaslar dairesince adı da belirtilmelidir.

ı) Valiliğe, Kaymakamlığa yapılan veya Bakanlığa yapılarak gereği için illere gönderilen köy kurulmasına ilişkin şikâyet konularının hepsi incelenmeli, inceleme sonuçları dosyaya eklenmelidir. Dosya tamamlanmadan noksan evrak müsteniden karar cihetine gidilmelidir.

j) İl İdare Kurulu ile İl Genel Meclisinden geçerek ikmal edilen dosya gereği için Bakanlığa gönderilmekle yetinilmemeli konu hakkında Valiliğin açık görüşü ifade edilmelidir.

Yukarda açıklandığı şekilde tamamlanan dosya merkezde sıkı bir incelemeye tabi tutulduğundan herhangi bir eksikliğin olmaması ve ilgililer tarafından verilen dilekçe vesair belgelerdeki iddia ve beyanların cevapsız bırakılmamış olması fuzuli yazışmaları ve bu suretle zaman kaybını önleme bakımından büyük önem taşımaktadır.

İnceleme sırasında İl İdare Kurulu ile Genel Meclisi kararları arasında tutarlık olup olmadığı önemle göz önünde bulundurulmamaktadır. Bu iki kurul kararı birbiriyle çelişik ise bu takdirde dosya, Tetkik Kurulundan veya Merkez Valilerinden (birisi merkez teşkilâtının diğer görevlilerinden olabilir) iki kişilik bir merkez heyetine verilmek suretiyle yerinde tekrar incelettirilir ve bu inceleme sonunda verilecek rapora göre gerekli işleme tevessül edilir.

Eğer İl İdare Kurulu kararı ile İl Genel Meclisi Kararının her ikisi de olumlu ise bu takdirde dosya Tetkik Kurulu Üyeleri ile Merkez Valilerinden oluşan bir komisyon tarafından incelenmek suretiyle görüşleri tesbit edilerek gereği Bakanlık Makamının onayına sunulur.

1 — Yazının başında birimlerin kuruluşu hakkındaki (A) bölümünün köy kurulmasına ait 1 nci bendinin (b, c, d, e, f) fıkralarında gösterilen şekillerde köy kurulması halinde yukarda belirtildiği şekilde işlem yapılacaktır. Yalnız aynı bendin (a) fıkrasında belirtilen yeniden köy kurulması halinde ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunun işarı esastır.

Hazırlıklar merkezde ilgili kuruluş tarafından tamamlanır.

Yeniden köy kurulması şu şekillerde olmaktadır.

a) 6831 Sayılı Orman Kanununun 13 ncü maddesinin B bendinde belirtildiği üzere alınacak bütün tedbirlere rağmen yerlerinde kalkındırılmasına imkân olmayan orman köylerin veya köy parçalarının başka bir yere nakli,

b) Tabii afetlere maruz kalma tehlikesi nedeniyle köylerin buldukları yerden kaldırılarak başka yere yerleştirilmesi,

c) Yurdumuza gelecek göçmenlerden kasaba veya köylere yerleştirilmeyerek ayrı köy halinde yerleştirilmesine karar verilenler için köy teşkili,

d) Bunların dışında ekonomik ve sosyal nedenlerle buldukları veri terk ederek ekonomik odaklara, yola v.s. ye yakın bir yere köylerin yerleşmesi hali.

İlgili Bakanlık veya kuruluş tarafından yapılan hazırlıkların Bakanlığımıza intikali üzerine İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin (c) bendi gereğince Bayındırlık ve Sağlık Sosyal Yardım Bakanlıkları ile Köy İşleri ve İmar ve İskân Bakanlıklarının görüşleri alınır. Köyün kurulacağı yeni ilişki durumuna göre gereken hallerde Orman Bakanlığı ve lüzum ve ihtiyaç hissedilecek diğer kuruluşların görüşlerine de başvurulur. Bu halde sadece ilgili İl İdare Kurulu ile İl Genel Meclisinin kararı alınır. Diğer işlemlerin il tarafından hazırlanmasına lüzum yoktur.

2 — Belediye Kurulması

Belediye Kurulması biçim ve koşulları 1580 Sayılı Belediye Kanununun 7. maddesi ile saptanmış bulunmaktadır. Söz konusu mad-

deye göre bir köyde belediye kurulabilmesi için varlığı esas olan hususlarla kuruluş aşamaları şunlardır:

a) O yerin son nüfus sayımına göre nüfusu 2000 den fazla olacaktır. Bu nüfus miktarı temel öğelerden biridir. Zira nüfus sayımına göre 2000 i aşmayan bir yerde belediye kurulamayacağı gibi nüfusu sonradan 2000 den aşağı düşen yerlerin belediye niteliği kaldırılabilir.

Nüfusun sayım sırasında 2000 i aşması gerekir. Genel sayımdan sonra nüfusun artarak 2000 i geçmesi belediye kurulması için yeterli değildir.

Bazı yerlerde nüfusun genel nüfus sayımı sırasında fazla görünmesini sağlamak için tertiplere başvurulduğu görülmektedir. Bu durumun sonradan anlaşılması halinde idari yargı mercilerince bu yerlerden belediye idaresi kaldırılmaktadır. Bu bakımdan, daha sonraki uzun ve yorucu gayretlerin sonuçsuz kalmaması için konunun önemine burada kısaca değinilmiştir.

b) 1 — Köy ihtiyar meclisinin bir mazbata ile veya

2— O yer seçmenlerinin en az yarısından fazlasının yazılı olarak mahallin en büyük mülkiye amirine başvurması, veya;

3— Valinin bu işe lüzum göstermesi gerekir.

c) Belediye idaresi kurulduğu takdirde hizmetlerini ifaya yeterli gelir kaynaklarına sahip olması gerekir. Bu durumu belirtmek üzere muhtemel gelir ve gider dengesini gösteren bir bütçe tasarısı başvurmam evraka eklenir. Köyün belediye haline dönüşmesini gerekli kılan ekonomik ve sosyal potansiyeline ait bilgilerin eklenmesi de bu konuda ilgili mercileri bir yargıya varmasını kolaylaştırıcı bir öge olacaktır.

ç) O yer seçmenlerinin belediye idaresini arzu edip etmediklerinin saptanması için valinin işarı üzerine mahalli seçim kurulunca seçmenlerin oyuna başvurulur. Oylama Yüksek Seçim Kurulunun 26.4.1969 gün ve 13184 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan «Plebistite Seç-

menlerin oylarına başvurma usul ve şartlarına dair genelge» esaslarına göre olur.

Eğer birden fazla köy veya köy kısımları birleşerek belediye kurulması söz konusu ise oylama ayrı ayrı her köy veya köy parçasında yapılır.

d) 1 — Bir kaç köy parçasının belediye teşkil etmesi halinde başvurma yalnız bir köy değil, birleşerek belediye kurmak isteyen bütün köyler tarafından yapılmalıdır.

2 — Bu köylerin veya köy parçalarının belediye merkezi olacak yere uzaklığının 500 metreden fazla olmaması şarttır. Bu uzaklık münferit değil, köyün toplu evlerinin kıyısından itibaren hesap edilir. Bir köyün tek başına belediye olması halinde mahalleleri ile arasındaki mesafe 500 metreden fazla olabilir.

3 — Köylerin belediye merkezi olan yere uzaklığını gösterir fen elemanı tarafından yapılmış ölçekli bir kroki düzenlenmelidir. Krokide mesafenin yanında aradaki yol, köprü, geçit gibi ulaşım olanakları ile dağ, dere, ırmak gibi doğal engebeler de gösterilmeli, aynı fen elemanının hazırladığı krokiyi açıklayan bir raporla birlikte altı Bayındırlık Müdürlüğüne onanmalıdır.

e) Oylama sonucunu da kapsayan işlendi dosya görüşülüp bir karara bağlanmak üzere valilikçe İl Genel Meclisine havale edilir. İl Genel Meclisi konuyu inceleyerek gerekirse kuracağı bir komisyona incelettikten sonra, o yerde belediye kurulmasında yarar olup olmadığı, gelirlerinin giderlerini karşılamaya yetip yetmeyeceği hakkında karar verir. Meclis yerine Daimi Encümen karar veremez.

f) Vali kendi görüşünü de açık bir biçimde belirterek dosyayı bakanlığa gönderir.

g) Bakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığından belediye kurulacak yerin son sayımdaki nüfusunu sorar. Alacağı cevapla birlikte dosyayı Danıştay'a gönderir.

Danıştayın olumlu görüşü üzerine ortak kararname ile belediye idaresi kurulur.

h) Bir yerleşme yeri İl veya İlçe merkezi haline getirildiği takdirde o yerde başka bir işlem ve tasarrufa gerek olmadan belediye idaresi de kurulur.

i) Uygulama seyrek te olsa meskûn olmayan bir yer yeniden iskân edilir ve nüfus 2000 den fazla olursa yukarıda açıklanan işlemlere başvurulmadan ortak kararname ile belediye teşkil edilir.

j) Bir beldenin bazı kısımları ayrılarak ayrı bir belde haline gelecekse o zaman esas belde nüfusunun 2000 den aşağı düşmemesi şarttır. Aksi takdirde dilekleri yerine getirilmez.

Bu şekilde dileğin belediye meclisi aracılığı ile mülkiye amirine intikal ettirilmesinde bazı güçlükler olabileceği, bu nedenle seçmenlerin yazılı başvurusunun gerekebileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

3 — Bucak Kurulması

Bu konu son zamanlarda üzerinde çok durulan ve tartışmalara yol açan bir konudur. Bakanlıkça 9 sene önce başlatılan İçişleri Bakanlığı teşkilâtının yeniden düzenlenmesine ilişkin çalışmalar sonuçlanmıştır. Araştırma, bucakları da kapsamına almakta olup bucak yönetimi üzerinde araştırmacı raporları yayımlanmış bulunmaktadır. Raporda bucakların kuruluşu, amacı, görevleri, bu görevlerin ifa edilip edilemediği, nedenleri gibi çeşitli yönleri ele alınmakta ve tartışılmakta ve muhtelif alternatifler halinde çözüm yolları gösterilmektedir.

Fakat konu Bakanlıkta kesinlik kazanmamış ve nihai Bakanlık görüşü henüz tesbit edilmemiştir.

Ancak idareyi ve idari metotları yeniden düzenleme konusunda yapılan çalışmalarda tesbit edilen esasları da göz önünde bulundurarak araştırma bulgularına göre Bakanlık nihai görüşü belli oluncaya kadar yeniden bucak kurulması yoluna gidilmemektedir. Bu bakımdan bucak idaresinin durumu açıklığa kavuşuncaya kadar bucak teşkili yolunda bir işleme tevessül edilmemesi gerekmektedir.

4 — İlçe Kurulması

İdari bölümlere ilişkin sorunlarımızdan birisi de ilçe kurulmasıdır. Kamu hizmetlerini bir ölçüde de olsa, olanakları oranında topluma götürmeğe çalışan ilçe İdare bölümü teşkili konusunda Bakanlığımıza çeşitli müracaatlar yapılmaktadır. Bu konuda halen 300 e yakın dosya mevcuttur. Bu istemler bilimsel bir araştırmanın bulgularına dayalı rasyonel nedenlerden ziyade sosyal, ekonomik veya politik bazı nedenlerin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Gerçi Anayasamızın tesbit ettiği faktörlere uyulduğu şüpheli olan bu günkü idare bölümlerimizin yeniden gözden geçirilmesi bir zorunluk halini almıştır. Bu durum Kalkınma plânında da öngörülmüştür.

Anayasa idari bölümlerle ilgili 115 nci maddesinde şöyle demektedir : «Türkiye Merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumu, İktisadî şartlar ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere, illerde diğer kademeli bölümlere ayrılır» Buradan Anayasanın, mülki idare bölümlerine İl'i temel aldığı anlaşılmaktadır. Ancak aynı madde alt kademe diğer bölümlere de cevaz vermektedir. 5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun birinci maddesi bu esasa göre 469 sayılı kanunla yeniden düzenlenmiş ve illerin ilçelere, ilçelerin de bucaklara bölündüğü hükmü getirilmiştir.

Anayasanın, idari bölümler için ortaya koyduğu yeni öğeler şunlardır:

- a) Coğrafya durumu
- a) Ekonomik İlişkiler
- c) Kamu hizmetlerinin gerekleri

Bu günkü birimlerimizin kurulduğu zaman hakim olan şartlar ve düşünce arzı ile yukardaki öğeler arasında bir uyumluluk ve tutarlık olmayabilir. Bu şartlarda meydana gelecek esaslı değişiklikler idare birimlerini de etkileyerek onlara yeni bir biçim verilmesini gerekli kılacaktır. Bu yönüyle idari birimlerin optimal bir alan genişliğine ve optimal nüfusa sahip olması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Bu suretle beliren ihtiyacı göz önünde bulunduran Bakanlığımız tarafından merkez ve taşra teşkilâtımızı yeniden bir düzene bağlamak üzere araştırma çalışmalarına başlamış idi. Bu çalışmaları 5 yıl önce

sonuçlanmıştır. Bu konuda elde edilen bilgi ve bulguların ışığında idari reformun bir dilimini teşkil eden mülki idare teşkilâtının yeniden düzenlenmesi yönünden gereğine tevessül edileceği ümit edilmektedir.

Burada, Anayasanın Mülki idare bölümleri konusunda getirdiği ölçütlerinin arazinin fizik yapısı, şekli, ulaşım olanakları, dağ, tepe ırmak gibi engebeler, birime verilecek görevler, bu görevlerin etkinlik alanı, gerekli mali kaynaklar, alanın ekonomik ve sosyal kalkınma potansiyeli, nüfus miktarı, ortak ekonomik ilişkiler vb. şeklinde uygulamada kullanılabilir açıklığa kavuşturulması bunu takiben toplumun arzusu, aralarındaki ilişkiler, halkın menfaati ve siyasal tercihleri de göz önünde tutularak rasyonel ve irrasyonel öğeleri uzlaştırıcı ve bilimsel verilere dayalı idari bir örgütlenmeye gidilmesi yolunun daha isabetli olacağına işaret etmekte yarar vardır.

5 — İl Kurulması

İl kurulması da mülki idare teşkilâtının yeniden düzenlenmesi ile ilgili olduğundan ilçe kurulması bölümünde bahsedilen esaslar il için de gerekli bulunmaktadır. Mülki bölünmenin reorganizasyonu konusunda ilkeler tesbit edilerek nihai şeklini alıncaya kadar il teşkilâtı üzerinde de bir düzenlemeye ve dolayısıyla yen il kurulması cihetine gidilmemektedir.

B — FEK VE İLHAKLAR

İdari birimlerin kuruldukları zamanın coğrafi, ekonomik ve sosyal koşullarında meydana gelen değişiklik ve gelişmeler bu biçimlerin bağımlık durumlarını da etkilemekte ve fek ve ilhaklara sebep olmaktadır. Örneğin ulaşım ve haberleşme olanaklarının gelişmesi dünkü ve bugünkü mesafe kavramları arasında bugünkünün lehine farklılaşmaya sebep olmuş, pazar, panayır, mer'a, yayla, baltalık, sulama suyu gibi ortak yarar ilişkileri, ekonomik odakların değişmesi ve yeni ilişki tiplerinin doğmasıyla sonuçlanmış; toplumlar arasında çeşitli yarar farklılıkları politik nedenlerin de eklenmesiyle bağ ve ilişkilerin yön değiştirmesi zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Fek ve ilhaklarda yapılacak işlemler ve hazırlanacak evrak aşağıda gösterilmiştir:

1 — Bu konuda idareyi harekete geçirecek bir istemin bulunması şarttır. Bu istem doğrudan halktan veya onları temsilen muhtarlık veya örgütlerden gelebilir.

2 — Fek ve ilhak işlemlerinde toplumun istek ve eğilimlerinin tespiti büyük bir önem taşır. Bu cihetle toplum iradesinin ortaya çıkması için halkoyuna (Plebisit) başvurulmalıdır. Plebisitin uygulanmasında (A) Birimlerin kuruluşu bölümünde köy kuruluşuna ait birinci kişinin (d) fıkrasında gösterildiği şekilde hareket olunmalıdır.

Ayrılarak başka bir yere bağlanmak isteyen parça birden fazla olduğu takdirde her bir parçada ayrı ayrı plebisite başvurulacaktır.

Bundan başka köy parçaları veya parçası bir köye bağlanmak istediği hallerde bağlanacağı köy halkının da plebisit yoluyla fikir ve eğilimi tesbit edilmelidir. Sonucun olumsuz olması işlemin tamamlanmasına ve derecattan geçmesine mani teşkil etmemelidir.

3— Köy kurulması bölümünde açıklandığı şekilde ayrılacak köy parçasının, geriye kalan ana köyün ve bağlanılacak köyün nüfus miktarı tesbit edilecek ve sonucu 3 er nüsha cetvel halinde dosyaya eklenecektir. Bir beldenin veya bir kaç parçasının bir köye bağlanması söz konusu olduğu halde geriye kalan belde nüfusu 2000 den aşağı düşüp düşmeyeceği de belirtilecektir.

Köy parçalarının başka bucağa, başka ilçeye başka ile bağlanması söz konusu olduğu hallerde sadece ayrılacak parça veya parçaların nüfusunun tespiti ile yetinilecektir. Bucağın başka ilçeye ile ilçenin başka ile bağlanmasında bucak veya ilçenin köy sayısı ile nüfusu toplam olarak gösterilecektir.

4 — Ayrılacak birimin veya parçanın ayrılmak istediği birim ile bağlanmak istediği birim arasındaki meşale, işleyen en kısa yol ölçülmek suretiyle tesbit olunacak, bu yolun niteliği, yaz ve kış aylarında işler durumda olup olmadığı, arada geçit vermeyen engebelerin bulunup bulunmadığı belirtilecektir.

1/25000 lik haritadan fek ve ilhak olunacak birimleri, idari bağlılıklarını, doğal engebeleri, ulaşım olanaklarını gösteren bir kroki tanzim edilecektir. Krokinin altı onu yapan fen elemanınca imza ve il Ba-

yındırılık veya İmar Müdürü tarafından tasdik olunacaktır. Kroki, gösterilen işaretlerin açıklanmasının da ihtiva edecektir.

5 — Ayrılma ve bağlanma konusu İl Daimi Komisyonundan, İl veya İlçe İdare Kurulundan seçilecek kimselerle varsa teknik, sosyal, ekonomik konularda uzman kişilerin katılacağı bir kurula incelettirilecektir.

İnceleme Kurulu:

a) Ayrılacak ve ilhal olunacak birimlerin idari, coğrafi ve ekonomik, tarımsal, sosyal durumu ile asayiş yönünden varsa ortaya koyduğu sorunları, ayrılan parçanın ayrılacağı ve bağlanacağı birim ile ekonomik ve sosyal ilişkilerini;

b) Yukarıdaki hususlar karşısında pek ve ilhaki zorunlu kılan bir durum olup olmadığını;

c) Ayrılan bir köy veya belde parçası ise sınırlarının nizasız çizilip çizilmeyeceğini;

d) Muhtemel sınırın nasıl tesbit edilebileceğini;

e) Ortak mera, otlak, sulak, yayla, baltalık gibi köy orta malları varsa bunların bölünme durumu ve ihtiyacı nasıl olup olmayacağını, bölünmenin mümkün olup olmayacağını, etraflı bir şekilde inceleyerek tahlil edecek ve mümkün olan hallerde fek ve ilhakin ayrıldığı birim ile bağlanacağı birime sağlayacağı zarar ve yararın bir karşılaştırılmasını yaparak işlemlerde kamu yararı bulunup bulunmadığını belirtecektir.

6 — İl İdare Kurulunun yukarıdaki hususların değerlendirilmesini yapan ve fek ve ilhakin zorunlu olup olmadığını belirten gerekçeli mütalâa kararı dosyaya eklenecektir. Kurul kararında aleyhte görüş olduğu takdirde bu ayrışık görüş belirtilecektir.

7 — Altıncı fıkradaki esaslar çerçevesinde İl Genel Meclisinden mütalâa kararı da alınarak dosya tekemmül ettirilecektir.

8 — Tekemmül eden dosya Valiliğinin kişisel görüşü ile birlikte Bakanlığa gönderilecektir.

9 — Bir beldenin başka bir beldeye ilhaki halinde belediye kurulmasındaki şekil ve şartlara uyulmakla beraber nüfus şartı aranmaz. Fakat beldeler arasındaki mesafenin 2500 metreyi aşmaması gerekir. Kanun beldeye dahil olacak yerlerin o yere uzaklığının 500 metreyi aşmaması ölçüsünü, hizmetlerin gereği gibi yerine getirilebilmesi olanağı olduğu takdirde, değiştirerek bu miktarı 2500 metreye çıkmasına cevaz vermiştir.

2500 metrelik mesafenin beldelerin birbirine doğru en son evleri başlangıç alınarak ölçülmesi de Danıştay kararlarına göre gerekmektedir. Ancak bu evlerin geçici nitelikte değil, sürekli oturma amacıyla yapılan yapılar olmasına da dikkat edilmelidir.

10 — Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılması için o kısmın seçmenlerinin başvurması gerekir. Bu takdirde mahallelerin ayrıldığı esas belde nüfusunun 2000 den aşağı düşmemesi şarttır. Keza katılacakları beldeye olan mesafeleri 2500 metreyi geçmemesi gerekir. Katılmak istenen belediye meclisinin olumlu kararı üzerine belediye kurulmasında olduğu gibi işlem yapılır. Meclisin kararı olumsuz olduğu takdirde istek sahipleri bu karar aleyhine Danıştay'a başvurabilirler.

11 — Köylerin ve köy kısımlarının bir beldeye ilhakında nüfus şartı aranmaz. Ancak mesafenin 2500 metreyi geçmemesi şarttır. Belediye kurulmasında olduğu gibi işlem yapılır. Ancak oylama sadece katılmak isteyen köy veya köy kısımlarında yapılır. Belediyede ise meclis karar verir. Belediye hizmetlerinin yeterli bir biçimde ifa edilebilmesi olanağı da önemli bir öğedir.

C — SINIR İŞLERİ

Köy sınırlarının çizilmesi genel olarak köy kanununa göre olur. Söz konusu kanun 3. 4. 5. ve 6 ncı maddelerinde köy sınırları konusunda hükümler getirmektedir. Yeniden sınır çizimine olduğu gibi sınır anlaşmazlıklarının nasıl çözümleneceğine dair esasları da taşıyan bu hükümlerden ayrı olarak İl İdaresi Kanunu ile Belediye Kanununda da köy sınırlarını etkileyen bazı maddeler bulunmaktadır. Bu nedenle köy sınırlarını bu üç kanun açısından incelemek gerekir. Şöyle ki:

- 1 — Aynı bucağa bağlı köyler arasındaki sınır Köy Kanunu,
- 2 — Aynı ilçenin ayrı bucaklarına veya

3 — Aynı ilin başka ilçelerine veya

4 — Başka illere bağlı köyler arasındaki sınır, İl İdaresi Kanunu,

5 — Belediye ve köyler arasındaki sınır ise Belediye Kanunu hükümlerine göre tayin ve tesbit olunur.

1 — Sınırı çizilecek köy veya köyler aynı bucağa bağlı olduğu takdirde şu şekilde iki ihtimal ortaya çıkar:

a) Ya ilgili köyler sınır üzerinde anlaşmışlardır veya

b) Sınırlarını kendi aralarında anlaşarak çizmek mümkün olmamıştır.

a) Eğer köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri sınır üzerinde anlaşmışlarsa tesbit edilen sınır kâğıdını imzalayarak bucak müdürlüğüne merkez bucaklarda Kaymakamlığa veya Valiliğe tevdi ederler. İlçeye bağlı olan köylerin sınır kâğıtları ilçe, ilin merkez ilçesine bağlı olanların ise İl İdare kurullarınca tasdik olunur. Sınır kâğıdının taktikli bir örneği ilgili köye, aslı da Tapu Dairesine verilir.

b) Eğer bir sınır anlaşmazlığı varsa o takdirde kaymakamlık veya valilik ilgili köyler ihtiyar meclislerinden konunun kendi aralarında yeniden incelenmesini ister. Yaptıkları toplantıda bir anlaşma olmaz ise anlaşmazlık konusu ile ilgili kâğıtlar idare kurulunda görüşülmek üzere hükümete sunulur. Tice veya İl İdare Kurulu konuyu yerinde inceleyerek 6 ay içerisinde bu karara varır ve sınırı çizer. Bu suretle çizilen sınır kâğıdının tasdikli birer örneği ilgili köylere verilir ve aslı Tapu İdaresine tevdi edilir. Yerinde yapılacak incelemede aşağıdaki açıklamada belirtilen hususlara dikkat edilmelidir.

2.3 — Yukarda 2 ve 3 fıkrada gösterilen hallerde sınır anlaşmazlığının idareye intikalini müteakip yapılacak işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Sınır anlaşmazlığını yerinde incelemek üzere İl Daimi Komisyonu ile İl İdare Kurulu tarafından kendi aralarından ve ayrıca dışardan bu gibi konularda bilgi ve uzmanlığından yararlanabilecek kimseler arasından seçecekleri bir inceleme heyeti teşkil edilecektir.

b) İnceleme heyeti 1/25000 ölçekli paftadan yararlanmak suretiyle önce anlaşmazlık bulunan köylere ait gerek köylerin kendi aralarında anlaşma yoluyla tesbit edilmiş gerekse usulüne göre idarece çizilmiş bugün kadar uygulana gelmiş bir hudut namesi olup olmadığı araştıracaktır. Böyle bir hudut name varsa bunu o civar köylerden sağlanacak tarafsız bilirkişilerin yardımıyla yerine uygulayarak hudut namenin uyumama yeteneği bulunup bulunmadığını tesbit edecek, tarafların gösterecekleri belgelerle iddia, sair hukuki ve idari delilleri inceleyip tartışmasını yaparak anlaşmazlığın nedenini araştıracaktır.

Eski sınırın araziye uygulanma yeteneği olduğu, anlaşmazlığın, tarafların orman, mer'a, sulak vs den yararlanma gibi intifa haklarından ileri geldiği kanaatine varıldığı takdirde problem bir sınır anlaşmazlığı şekline sokulmamalı, eski sınır aynen kabul edilerek 442 sayılı kanunun 6 ncı maddesindeki esasları göz önünde bulundurarak 5618 sayılı kanunun 3 ncü maddesine göre gereği yapılmak üzere anlaşmazlığın çözümü adli mercilere bırakılmalıdır.

Mahkemelerde işlemin uzun zaman alması nedeniyle vatandaşların intifadan doğan sorunlarını sınır anlaşmazlığı şeklinde gösterebileceklerini böylece kısa zamanda sonuca ulaşmak için idareyi bu emellerine aracı kılmak isteyebileceklerini gözden uzak tutmamak gerekir.

c) Sınır üzerinde bir anlaşmazlık olup eski hudut namenin yerine uygulanmasının imkânsızlığı nedeniyle değiştirilmesi gerekiyorsa:

1 — Anlaşmazlığı olan köylerin nüfusları, hayvan varlıkları, otlak vesair olanakları yönünden durumları, bunların ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı, bu ihtiyaçların sınırın yeniden tesbitini gerektirme bakımından eskisi gibi hususları da kapsayacak şekilde değişmeyi zorunlu kılan coğrafi, ekonomik, sosyal, idari ve inzibati nedenler etraflıca açıklanıp tartışılacaktır.

2 — Sınır Köy Kanununun 4 ve 6 ncı maddelerinde tesbit edilen esaslar göz önünde bulundurularak, adli ve idari yetki alanlarının sıhhatli bir şekilde tayini bakımından sahipli toplu arazileri ait olduğu köy sınırı içinde bırakacak şekilde dere, tepe, yol vs. gibi belirli ve değişmez noktalardan geçirilecek bir kroki ile belirtilmelidir.

3 — Sınır çizgisinin değiştirilmesinde mümkün olduğu kadar esas alınan belirli ve değişmez noktaların 1/25000 ölçekli pafta ile araziye uygunluğu taraflarca bir anlaşmazlığa meydan vermeyecek şekilde mutlaka sağlanmalıdır. Arada boşluk bırakılmamalıdır.

4 — Sınır çizgisi üzerindeki noktalara paftada belirtilen isimlerden gayri mahalli isimler verilmiş ise bunlarda çizilecek kroki üzerinde esas ismin karşısında ve parantez içinde gösterilmelidir.

5 — Arazi üzerinde sabit ve belirli noktalar bulmak mümkün olmadığı takdirde sınır, 442 sayılı kanunun 4 ncü maddesine göre beton sütunlar dikilmek ve bunlara numara vermek suretiyle tesbit olunmalıdır.

6 — Sınırın başlangıç ve bitiş noktaları arasında bazı mevkilerde sınır başka bir köyün sınırı ile karışır bir durum gösterirse o köyün yetkilileri de keşif mahalline çağrılmalı, incelemede onların görüşüne de yer verme suretiyle ilerde anlaşmazlık ve karışıklık çıkmasına meydan verilmemelidir.

7 — Hudut noktaları olarak alınan yerler arazi üzerinde belirli bir noktayı göstermelidir. «Dumanlı sırtı», «Akyazı», Kıraç mevkii, «çalı düzü» gibi bir alanı ifade eden, kapsamlı yerler sınır noktası olarak gösterilmemelidir.

Zorunlu hallerde böyle bir alan içinde belirli noktalar bulunarak tarif edilmelidir. Fakat herhalde «Ahmedin tarlası», «Bekirin ağılı», «Mehmedin damı» gibi deyimlerde kesinlikle kaçınılmalıdır.

8 — Hudut çizgisi tarif edilirken başlangıç noktası açıkça belirtildikten sonra hududun geçtiği noktalar arazi üzerinde sabit ve belirli noktalar yardımı ile tarif edilmelidir. Örneğin (A) deresini takiben (B) tepesine denildiği zaman hududun (A) deresinin hangi noktasından ayrılıp (B) tepesine hangi noktalardan geçerek gelindiği açıklanmalıdır.

9 — İki uç noktası arasında çizilen sınır belli bir yol, dere, tepe vs yi izlemiyorsa yani düz çizgi halinde değil de eğri bir güzergâh takip ediyorsa yönün değiştiği bükülme ve kırılma noktaları araziye göre ayrıca tarif edilmelidir.

10 — Sınır çiziminde sabit ve belirli noktaların arası çok açık olmamalı kısa röperlerle çizim yapılmalıdır. Örneğin birbirinden 5 - 10 km.

uzakta olan iki tepe arasındaki hat şeklinde bir ifade kullanılmamalı, kısa aralıklarla noktalar tespiti suretiyle iki tepe arası birleştirilmelidir. Uzun aralıklarda izdüşüm tespiti zorunluğu dolayısıyla hududun araziye uygulanması anlaşmazlıklara yol açacak niteliktedir.

11 — Yukardaki açıklamalara göre çizilecek sınır illerde bulunan 1/25000 ölçekli paftalardan yararlanarak yetkili bir fen elemanı tarafından çizilerek kroki üzerinde gösterilecektir. İnceleme heyetinin tesbit edeceği sınır il tarafların iddia ettikleri sınır ayrı ayrı olmak üzere renkli kalemle işaretlenecektir. Ölçeği, yönü vesair işaretlerle bu işaretlerin açıklaması da gösterildikten sonra krokinin altı hazırlayan fen elemanı ile inceleme heyeti tarafından adları yazılmak suretiyle tasrik olunmalıdır. Böylece aydınger kâğıdı üzerine çizilen bu krokiden ozalit kâğıdı üzerine de altı adet çoğaltılarak aslı ile birlikte dosyasına eklenmelidir.

12 — Anlaşmazlığın olduğu yerin kadastrosu yapılmış veya toprak tevzi komisyonu tarafından paftaları çıkarılmış ise kroki çiziminde bu paftalardan yararlanabilir. Bu takdirde büyük ölçekli bu paftaların hudut işinde yararlanılabilecek şekilde ölçekleri küçültülmek sınır çizerken şahsa ait parsellerin ikiye bölünmemesine dikkat edilmelidir.

13 — İnceleme sonucu bir rapor halinde tesbit olunmalı kroki uygulamayı kolaylaştırıcı bir araç olduğu cihetle hazırlanacak raporda hududu belirten noktaların araziye uygun tam tanımları yapılmalı «Krokide gösterildiği gibi» deyimlerle atıf yapılmakla yetinilmemelidir.

d) İnceleme tarihi ile ilgili kurullar tarafından karara bağlanma safhasına gelmiş tarihi arasında üç-beş sene gibi uzun bir süre geçmiş ise bu dosyalar yeniden incelenmeli ve geçen süre içinde köylerin ekonomik ve sosyal bünyelerinde bir değişiklik vuku bulmuş ise bu değişiklikler nazarı dikkate alınmalıdır.

e) Noksan inceleme ve dosya ile karar yoluna gidilmemeli noksanların tamamlanmasından sonra işlem karara bağlanmalıdır. İl İdare Kurulu ile İl Genel Meclis mütalâa kararları tam ve sıhhatli bir inceleme ile tamamlanmış bir dosyaya dayalı olmalıdır. Kurulların mutlaka kararları istihsal olunmalı ve bu kararlar zamanında sağlanmalıdır.

f) Bazı illerde idare kurulu ve genel meclis mütalâaları alınmadan ve hatta yukarıdaki işlemler yapılmadan merkezden bir heyet gönderilerek anlaşmazlığın bu heyet marifetiyle incelettirilmesi istenmektedir.

5442 sayılı kanun gereğince il idare kurulu ile genel meclis kararları şart olduğundan bu merciler kararı olmadan ve yukarıdaki işlemler yapılmadan merkezden resen heyet gönderilmesi konunun esas, ruh ve maksadına aykırı düşeceği gibi ayrıca Danıştayca iptal nedeni teşkil edeceği izahtan varestedir. Bu itibarla bu gibi taleplerden kesin olarak kaçınılması gerekir.

4 — Anlaşmazlık başka illere bağlı köyler arasında ise o takdirde yukarıdaki işlemler ilgili illerce teşkil edilecek heyetler marifetiyle tamamlattırılır.

Anlaşmazlığın ilgili iller tarafından Bakanlığa intikal ettirilmesi üzerine Bakanlıkça anlaşmazlığın olduğu yerde gerekli incelemenin yaptırılması için bu illere duyuruda bulunulur.

İller Yukarıda (I) nci fıkrada belirtilen esaslara göre birer heyet teşkil ederler. Bu heyetle ilgili illerin haberleşerek tesbit edecekleri gün ve yerde toplanırlar. Müşterek incelemenin illere duyuruyu takiben mevsim ve yerin durumu da göz önünde bulundurularak en çok üç ay içerisinde bitirilmiş olması gerekir.

Bu heyetler sınır tespiti için yukarıda belirtilen hususları aynen yerine getireceklerdir. Anlaşmazlığın olduğu yere hem hudut ve yakın köylerden ihtiyar meclisi üyeleri ve yaşlı kimselerin bilgi ve ifadelerine müracaat edilmelidir.

İki ile ait heyet aralarında uyuşmadığı takdirde her iki tarafın da görüşünü kapsayan müşterek imzalı iki nüsha rapor ile iki görüşe göre çizilecek sınırları ayrı renkli kalemlere tesbit edilen kroki düzenlenir. Ve bağlı olduğu valiliğe sunulur.

İki ile ait heyetten birisi tayin olunan günde incelemeye gelmezse, hazır bulunan heyet incelemesini yukarıda açıklanan esaslara uyacak şekilde yapar. Düzenleyeceği raporla krokiden birer adedini ilgili İle gönderir. Müşterek toplantıya heyet göndermeyen il tekrar birlikte inceleme teklifinde bulunamaz. Ancak kendisi olayı tek başına inceleyebileceği gibi rapor ve kroki üzerinde görüşlerini, varsa itirazlarını ve nedenlerini bildirir. Sınırın nasıl tespiti gerektiği hakkındaki görüşü ile teklif ettiği sınırı krokide ayrı renkli bir kalemle gösterir. İlgili kurul kararlarını da alarak bakanlığa gönderir.

5 — Belediye ile köy arasındaki sınırın çizilmesinde ise iki ihtimal mevcuttur:

- a) Ya köyler ve belediye aynı ilçeye veya
- b) Bir ilin çeşitli ilçelerine bağlıdır.

a) Aynı ilçenin belediye ve köyleri arasındaki sınır anlaşmazlığını öğrenmesi üzerine mahallin en büyük mülkiye amiri belediye ve köye yazılı olarak tebligatta bulunur. Ve konuyu meclislerinde inceleyerek 31 gün içerisinde cevap vermelerini ister.

İlçe idare kurulu gelen cevapları gözden geçirir, gerekli görürse yerinde yeniden inceleme yapar veya yaptırır. Ve kendi görüşünü kararlaştırır. İlçe idare kurulunun bu kararı il idare kurulu tarafından aynen veya değiştirilmek suretiyle kabul edilir. Bu suretle sınır çizilmiş olur.

b) Belediye ve köy veya köyler ilin ayrı ilçelerine bağlı ise sınır çizimi aynı yolla olur. Ancak bu defa ilgililerin cevapları doğrudan il idare kurulunda görüşülüp il genel meclisince tasdik olunur ve anlaşmazlık bu şekilde çözümlenir.

Her iki halde de sınırların tespiti konusunda yukarıda açıklanan esaslar göz önünde bulundurulur.

D — AB DEĞİŞTİRİLMESİ

1 — Köy adlarının değiştirilmesi

Köy adlarının değiştirilmesi iki şekilde olmaktadır:

a) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesinin (ç) bendine göre normal olarak köy adının değiştirilmesi,

b) Aynı maddenin (D) bendinin ikinci fıkrasına göre Türkçe olmayan ve iltibasa meydan veren köy adlarının değiştirilmesi,

a) Birinci halde ilgilie köy ve ihtiyar meclisinin yazılı müracaatı esastır. Bu müracaat üzerine köyün bağlı olduğu kaymakamlık veya bucak müdürlüğünün değişikliğinin gerekli olup olmadığı hakkında

görüşü bir rapor tesbit edilir. Bu raporda değişmeyi gerektiren nedenleri verilecek ad ile yerin ilişkisi, tarihi bir yer veya kişi adı verilmesi teklif ediyorsa bu ad ile ilgisi belirtilecektir.

İl İdare Kurulu ile İl Genel Meclisinin istek ve rapor üzerine verecekleri gerekçeli mütalâa kararları da dosyaya eklenerek İçişleri Bakanlığına gönderilir.

b) İkinci halde ise köy ilgililerinin müracaatı veya idarenin göreceği lüzum üzerine ilgili il daimi komisyonunun görüşü bir kararla tesbit edilerek bakanlığa bildirilir. Bu takdirde il idare kurulu ile genel meclis kararına lüzum yoktur. Değişme teklifi ilgili bucak müdürlüğü kaymakamlık veya valilikten gelebileceği gibi Bakanlık ta bu konuda işarda bulunabilir. Her iki halde de valilik görüşü dosyaya eklenir.

2 — Belde adının değiştirilmesi

Belde isminin değiştirilmesi 1580 sayılı belediye kanununun 9 ncu maddesine göre olur. Aslolan belediye adlarının sürekliliğidir. Ancak o yerin tarihi coğrafi, ekonomik ve sosyal durumuna daha uygun düşecek bir ismin verilmesi gerekebilir. Bu gibi hallerde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- a) Belediye meclisinin ve
- b) İl idare kurulunun bu konudaki kararları alınarak dosya İçişleri Bakanlığına gönderilecektir.
- c) Bakanlıkta kurulan ad değiştirme ihtisas komisyonunun görüşü alındıktan sonra Danıştayın görüşü de alınır ve
- d) Bakanlar Kurulu kararı ile isim değiştirme işleri tamamlanır.

Beldeye verilmesi önerilen adın o yerin özelliklerine uygun olması, aynı isimle çeşitli belediyenin bulunmamasına özen gösterilmelidir.

3 — Bucak Adının Değiştirilmesi:

Halktan gelecek bir istem veya idarece görülecek lüzum üzerine Valilikçe görevlendirilecek bir yetkili tarafından bucak adının değiştiri-

rilmesi konusu incelettilererek bir rapor hazırlattırılır. Bu incelemede bucağın eski adının menşei, değıştirilmesini gerekli kılan nedenler, öztürkçe olup olmadığı, karışıklığa sebebiyet verip vermediğı, verilmek istenen adını yerle ilişkisi, tarihi coğrafi yönden bir önem taşıyıp taşımadığı, tarihi bir yere veya kişi ismi veya önemli bir olayın tarihi ise yerin isimle bir ilişkisi olup olmadığı, ilişkinin mahiyeti gibi hususlar göz önünde bulundurularak değeriendirilir.

Rapor üzerine İl İdare Kurulu ile İl Genel Meclisinden gerekçeli mütalâa kararları alınarak dosyaya eklenir ve valilik görüşü ile birlikte gereğı için bakanlığa gönderilir.

4 — Önemli yer ve tabi arazi adlarının değıştirilmesi:

Bu konuda da bucak adının değıştirilmesinde olduğu şekilde işlem yapılır.

5 — İlçe adının değıştirilmesi:

5442 sayılı kanunun (2) maddesinin (A) bendine göre ilçe adının değıştirilmesi bir kanun konusudur. Bu cihetle yasaların hazırlanmasındaki usule tabidir. Konunun tasarı şeklinde olduğu gibi teklif olarak meclise getirilmesi mümkündür.

Valilikler değıştirilmesini mutlak surette zorunlu gördükleri ilçe adı varsa bu konuda gerekçeli görüşlerini Bakanlığa bildirebilirler. Bakanlıkça resen de işleme tevessül olunabilir. Gerekli hallerde illerden bilgi alınır.

6 — İl adının değıştirilmesi

İl adının değıştirilmesi de ilçede olduğu gibi bir kanun konusudur ve aynı usule tabidir.

E — MERKEZLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ:

1 — Bucak merkezinin değıştirilmesi:

Bucak merkezinin değıştirilerek başka bir köye nakli konusunda halk tarafından bir istemin vukuu veya idarece böyle bir lüzum duyulması halinde valilikçe görevlendirilecek bir görevli tarafından:

- a) Hâlihazır bucak merkezinin köylere nazaran coğrafi konumu,
- b) Bağlı köy sayısı,
- c) Gelinip gidilmesi mutad olan yol üzerinden her köye ayrı ayrı mesafesi,
- d) Köylere olan ulaşım durumu,
- e) Ulaşımı engelleyen, baharda veya kışın geçit vermeyen dere, tepe, orman gibi engebeler bulunup bulunmadığı ve yeni teklif edilen merkezin,
 - a) Coğrafi durumu (köylere göre)
 - b) Köylere mesafesi
 - c) Ulaşım durumu ve olanakları ile her ikisinin ekonomik bakımdan köylerle ilişkisi mukayeseli olarak incelenecek ve bütün belge ve bilgilerin tartışma ve değerlendirmesini yapan bir rapor düzenlenecektir. İlgili köylerin varsa itirazları veya gösterecekleri belgeler de değerlendirmede göz önünde bulundurulurak hiçbir itirazı cevapsız bırakılmayacaktır.

Bunu takiben il idare kurulu ile genel meclisin mütalâasına başvurulacaktır. Ve tamamlanan işlemler dosya valiliğin kişisel görüşü ile birlikte bakanlığa gönderilecektir.

Burada bucak kurulması bölümündeki açıklamanın da göz önünde bulundurulmasına fayda mütalâa edilmektedir.

2 — İlçe Merkezinin Değiştirilmesi:

İl idaresi kanununa göre ilçe merkezinin değiştirilmesi bir kanunla mümkün olabilir. Burada gerek halk tarafından bir talep vukuunda gerekse idarece lüzum görülmesi halinde bucak merkezlerinin değişmesi bölümündeki açıklama çerçevesinde işlem yapılarak il idare kurulu ile genel meclis mütalâaları alınır ve tamamlanan dosya bakanlığa gönderilir.

Konu aynı zamanda idari organizasyon ile de ilgili olduğundan ilçe kurulması bölümündeki açıklamanın göz önünde bulundurulmasında fayda mütalâa edilmektedir.

3 — İl Merkezinin Değiştirilmesi:

İl Merkezinin değiştirilmesi de bir kanun konusudur. Bu halde ilçe merkezinin değiştirilmesindeki usulü işlemlere lüzum yoktur.

Buraya kadar idari bölümle ilgili çeşitli konularda yapılacak işlemler belirtilmiş bulunmaktadır.

Son olarak bütün kısımları da kapsamına alan bir kaç noktayı da şu şekilde belirtmekte fayda vardır:

1 — İşlemler dosya hangi konuya ilişkin olursa olsun bir dizi pusulasına mutlaka bağlanmalıdır.

2 — İlgili bölümde açıklanan evrakın dışında dosyaya başka evrak konmamalı, il ve ilçe içinde yapılan bütün yazışmalara ait evrak il ve ilçenin dosyalarında muhafaza edilmelidir.

3 — Konu itirazın Danıştayca incelenmiş ve bazı sebeplerden dolayı iptal kararı verilmişse dosyanın yeniden düzenlenmesi esnasında yeniden yetkili kurul kararları gereken hallerde bu kararların alınmasına dikkat edilmelidir. Bu türlü noksanlıklar şekil yönünden bozma nedeni teşkil etmektedir.

4 — Danıştayca iptal halinde iptale konu teşkil eden hususta iptal kararına uyulması gerekeceği tabiidir. Bu karar göz önünde bulundurulmadan yeniden başka bir yönde işlem tesisi de şekil yönünden bozmayı gerektirmektedir.

5 — Adli mahkemelerce görülmesi gereken su, mer'a, yayla gibi anlaşmazlıkların bu mercilere intikaline önem verilmelidir. İdari tasarruf konusu yapılması iptal nedeni olmaktadır.

**Mahalli idare birimi olarak
İL ÖZEL İDARELERİ**

**Ahmet BAŞSOY
Kars Valisi**

1976 Devlet bütçesi ile yatırım icra programı hazırlıklarının yapıldığı ve Parlemonun yeni yasama dönemine başladığı şu sıralarda İl Özel İdarelerinin en yetkili karar organı olan İl Genel Meclisleri de 67 İl'de toplantılarını yapmışlardır.

Bu vesile ile İl Özel İdarelerinin durumlarına genel hatları ile ve kısaca göz atmakta ve bu idarelerin belli başlı sorunlarına ilgililerin ve kamuoyunun dikkatini çekmekte yarar vardır.

Ülkemizde, Vilâyet idareleri ile birlikte idari teşkilâtımıza katılmış olan İl Özel İdarelerinin yüzyılı aşan bir maziye sahip olduğu bilinmektedir.

Başlangıçtan beri Vilâyet idaresi (Merkezi idare) ile birlikte düşünülen ve merkezi idarenin ağır denebilecek vesayeti altında işletilen bu idareler bugünkü durumu ile maalesef yeterli bir hizmet kuruluşu olmaktan uzaklaştırılmıştır.

Cumhuriyet döneminden bu yana hemen hemen tüm kuruluşları ilgilendiren teşkilât kanunları yeniden düzenlenmişken, İl Özel İdareleri ile ilgili kuruluş kanunu - İdarei Umumiye-i Vilayet Kanununun İdarei Hususiyeye ilişkin kısmı 1913 tarihindeki şeklini esas itibarıyla korumaktadır. Diğer bir ifade ile bugün kamu kuruluşları içinde Osmanlı İmp. döneminden kalma bir Kanunla yönetilen tek kuruluş Özel İdarelerdir. Her ne kadar bu süre içinde bu Kanunda çeşitli değişiklikler yapılmışsa da, esas eskisi gibi muhafaza olunmuştur.

Sadece bu tesbit bile Özel İdarelere karşı ilgisizliğin derecesini ortaya koyacak niteliktedir.

Görevler:

1913 tarihli İ.U.V. Kanunu ile bu idarelere, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, Kültür, Eğitim, Tarım, Ormancılık, Hayvancılık, Ekonomik ve ticarî konuları kapsamak üzere 50 ye yakın görev verilmiştir.

Ancak, özellikle Cumhuriyet dönemindeki yeniden teşkilatlanma sırasında bu idarelere ait görevler, açıkça kaldırılmadan, başka kuruluşlara da verilmiştir. Böylece İl Özel İdareleri ve diğer kuruluşlar arasında bir görev karışımı yaratılmıştır. Özellikle, Sağlık, Tarım ve Bayındırlık alanlarındaki bu karışım tam bir ayniyet arz etmektedir. Hemen hemen bugün için sadece Özel İdarelere ait olan belli başlı bir görev kalmamıştır, denebilir.

Teşkilât:

Yukarıda değinildiği gibi İl Özel İdareleri başlangıçta İl Genel İdareleri içinde düşünülmüş olduğundan, bu idarelere ait görevlerin de genel idarenin İldeki teşkilâtı vasıtasıyla yerine getirilmesi öngörülmüş, bu nedenle Özel İdareler görevlerini yerine getirmek için kendilerine ait teşkilâta sahip olamamışlardır. Bu durumda Özel İdarelerin merkezi idarenin yönetim ve sıkı bir kontrolünde kalması sonucunu doğurmuştur.

Ayrıca bu hal, Özel İdare imkânları ile yapılan bir kısım hizmetlerin de merkezi idarece yapıldığı izlenimini yaratmış ve bu idarelerin kamuoyunda bilinme ve değerlendirme imkânlarını önemli bir ölçüde azaltmıştır.

Bu konuda kayda değer bir hususta, merkezi idarenin hizmetle ilgili birçok yatırım ve tesisleri kendi bütçesinden yaparken, kuruluşun, kira, ısıtma, kırtasiye, odacı, şoför giderleri gibi direk yatırıma yönelmeyen giderlerini Özel İdare bütçesinden karşılama yoluna gitmiş olmasıdır. Tabiiyle bu halde Özel İdare harcamalarının etkinliğini azaltmıştır.

Özel İdarenin Temsilcisi:

İl Özel İdarelerinin temsilcisi ve icra organının Devlet memuru bulunan Valilerin olması da bu kuruluşların kamuoyu ve politik or-

tamda, örneğin belediyeler gibi, etkin ve sesini duyurabilen bir hüviyete bürünmesine bir ölçüde engel olmuştur.

Gelir Kaynakları:

Başlangıçta İl Özel İdarelerine verilmiş olan görevleri yerine getirmelerine yetecek miktarda gelir kaynakları da tahsis edilmiştir. İ.U.V.K. 80 nci maddesinde 18 ayrı gelir kaynağı tesbit edilmiştir. Ancak zamanla bu gelirlerin bir kısmı tamamen kaldırılmış bir kısmı da verimsiz hale gelmiştir.

Özellikle gelişmiş batı ülkelerinde, mahalli idarelerin önemli bir gelir kaynağı olan bina ve arazi (emlak) vergileri ülkemizde de bir süre İl Özel İdarelerine bırakılmış ancak, bu kaynak zamanla verimliliğini kaybetmiştir. Merkezi idare bu kaynağı Özel İdareler yönünden verimli hale getirme yerine, vergiyi merkezi idareye mal ederek Özel İdarelere ve Belediyelere pay verme yolunu tercih etmiştir.

Böylece, bugün Özel İdarelerin tahakkuk ve tahsili kendilerine ait, başka bir deyimle tamamen kendi tasarruflarında olan hiçbir gelir kaynağı kalmamıştır.

Bugün Özel İdarelerin belli başlı gelirleri, bazı Devlet gelirlerinden verilen paylardan oluşmaktadır. Ancak hemen belirtelim ki bu paraların Özel İdarelere transferinde de önemli aşamalar olmaktadır. Önce, paylar ilgili kanunlarda öngörülen nisbet ve miktarlarda verilmemekte veya Bütçe Kanunlarına konulan hükümlerle Özel İdarelere ait paralarını bir kısmı genel bütçeye mal edilmektedir.

Örneğin, 6802 sayılı Kanunun 66 ncı maddesine göre akaryakıt istihsal vergisi gelirinin % 22 si İl Özel İdarelerine transfer edilmesi gerekmektedir. 1968-1970 yıllarındaki uygulama aşağıdadır.

<u>Yıl</u>	<u>Verilmesi Gereken</u>	<u>Bütçeye Konulan</u>
1968	341 mil. Tl.	44.5 milyon Tl.
1969	462 » »	44.5 » »
1970	569 » »	44.5 » »

Görülüyor ki Özel İdarelere verilmesi gereken paranın ancak % 10'u verilmiştir. 1970 ten sonraki yıllarda bu nisbet ancak % 60 - 70'e çıkmıştır. Diğer hisseler içinde durum aynıdır. 1972 yılı bütçe kanununa kenar bir bükümle de bu idarelere verilecek emlak vergisi hisselerinden 400 milyon TL kesilmiştir.

Bu uygulamalar, Anayasamızın 126 ncı ve mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynağı sağlanmasını öngören 116 ncı maddesine de aykırı düştüğü halde Hükümetin bütçe tasarısında yer alabilmiş ve parlamentoda da maalesef itiraza uğramamış, hatta siyasî partilerimizin de bu yönden ilgisini çekmemiştir.

Sonra Özel İdarelere transfer edilecek bu hisseler İller Bankası aracılığı ile dağıtıldığından zaman bakımından da önemli gecikmelere ve hatta bazı kayıplara uğramaktadır.

Ayrıca, bir yandan Özel İdarelerin gelir kaynakları her fırsatta çeşitli şekillerle azaltılırken, bir yandan da Devlet tasarrufları ile giderleri karşılık sağlanmadan artırılmaktadır. Bunun en belirgin örneği personel aylıkları ve yan ödemeleridir. Kat sayıdaki artışlar ve yan ödeme emsallerindeki değişiklikler otomatikman bu idarelerin giderlerini artırmakta ancak karşılığında hiçbir yeni imkân sağlamamaktadır.

Plân - Program:

Hal böyle iken, Özel İdarelerin bu durumu bunlardan pekte farklı olmayan Belediyelerin çalışmalarını plân ve programa bağlamaları yolunda bazı çalışmalar yapılmış ve örgütlenme yoluna gidilmiştir. (İLMİP çalışmaları). Esas itibarıyla, plânlı ve programlı çalışma gereğince ve bunun yararına hiçbir itirazda bulunulamaz. Zaten İl Özel İdareleri için beş yıllık plân ve programlar hazırlanması mecburiyeti 1330 (1914) tarihinde kabul edilmiş bir kanun hükmüdür.

Plân ve program hazırlarken her şeyden önce gerçekçi olmak lazımdır. Bugünkü hali ile İl Özel İdareleri, hangi görevleri, hangi teşkilât ve hangi mali kaynakla yapacaktır. Bunlar açık ve seçik olarak tesbit edilmeden bir plân ve program yapılması, kâğıt üstünde yapılsa bile uygulanması mümkün değildir.

Şu sıralarda, İl Genel Meclisleri, köy yolu, içme suyu ve ilkokul programlarını hazırlamak için çalışmaktadırlar. İlçelerden gelen meclis üyeleri ihtiyaçları sıralamakta bölgelerinin yol, su ve okul yapımının programa alınmasına çaba harcamaktadırlar. Pek çoğu haklı olan bu ihtiyaçlar ne ile karşılanacaktır. İl'e bu amaçla ne miktar para verileceği ve Bakanlıklarda İl Genel Meclislerince düzenlenen programlarda ne ölçüde değişiklik yapılacağı bilinmemektedir.

Programlarda değişiklik yapılması bir noktada haklı olarak İl Genel Meclis üyelerinin şikâyetlerine yol açmakta, Bizim fonksiyonumuz nedir? Sorusunu ortaya atarak «Bir fonksiyonumuz yoksa bizi günlerce boşuna buraya toplamayın» demektedirler. Yıllardır devam eden bu yakınmalar çoğu kez İl sınırlarını bile aşamamakta, özellikle Hükümet ve Parlamento seviyesinde gereken ilgiyi görememektedir. Bir yönüyle Özel İdare çalışmaları ve sorunları Belediyeler kadar kamuoyuna aksettirilmemektedir.

Anayasamızın, mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kayrağı sağlanacağı yolundaki hükmü uyarınca, hemen hemen 1961. den beri tüm Hükümet programları ile 5 yıllık Plân ve yıllık program yılda «Mahalli hizmetlerin mahalli idareler ile görülmesi asildir. Bu araçla mahalli idareler güçlendirilecek, gelirleri artırılabilecektir.» şeklinde bitlenebilecek cümlelerin bulunmasına rağmen maalesef uygulama yukarıda örneği de verilen şekilde tamamen ters yönde gelişmektedir.

Özel İdarelere Lüzum var mı?

Mevcut duruma bakarak bugün İl Özel İdarelerinin varlığını ettirmeye lüzum olup olmadığını tartışanlar vardır.

Biz, İl Özel İdarelerini başlangıçtan bugüne kadar özellikle kırsal alanda pek çok mahalli hizmeti başarı ile yürüttüğü kanısındayız. Biraz incelediğimizde yurdumuzda pek çok ilkokul, sanat okulu, öğretmen okulu, numune çiftliği gibi tesisler ile köy yolu ve içme suyunun bu idarelerce yapılmış olduğunu görürüz. Bugün Devlet veya numune hastahanesi adı ile pek çok İl'de bulunan ve 1953 yılında Sağlık Bakanlığının yönetimine devredilen 47 hasta hanenin bu idarelerce yapıldığını ve yönetmeliğini hatırlamak bile, bu idarelerin geleceği hakkında karar verirken ön yargıdan uzaklaşmak gereğini ortaya koyar. Mahalli hizmetler, mahalli idareler eli ile daha ucuz bir şekilde yürütülebilir.

Bu konuda İçişleri Bakanlığınca İç-Düzen araştırması içinde gerekli araştırma ve incelemeler yapılmış (1) ve buna dayanarak «İl Özel İdareleri Kanun Tasarısı» hazırlanmış ve hatta diğer Bakanlıkların görüşleri de alınmıştır. 1972 yılında yapılan bu çalışmaların sonuçlandırılmamış olması üzücüdür. Temenni ederiz ki yasama dönemi başlarken mahalli idarelerin durumu önemle ele anınsın.

Sadece bugünkü duruma bakarak, İl Özel İdarelerine lüzum var mı? Sualini soranlara karşı aklımıza gelen bir fıkrayı nakledeyim.

Pireleri inceleyen bir araştırmacı, yakaladığı bir pireyi yere koyarak «Uç» demiş ve pire zıplayıp gitmiş, yakalayıp, bir ayağını kopardıktan sonra yine «Uç» talimatını vermiş, pire önceki kadar rahat ve kolay olmamakla beraber yine zıplayıp gitmiş, sonra ikinci ve üçüncü ayakları sıra ile koparılmış, her defasında pire bir öncekiler gibi olmasa bile hareket etmiştir. Nihayet pirenin dört ayağını kopartıp yere koyduktan sonra «Uç» denildiğinde pirenin hareketsiz yerde kaldığı görülünce, bundan önemli bir sonuç çıkarılmıştır. «Dört ayağı koparılan pireler sağır olmaktadır.»

Bugün İl Özel İdarelerimizin durumu da buna benzer hale getirilmiştir. Anayasa'da yer almış bir mahalli idare kuruluşu olarak İl Özel İdarelerinin görevleri, gelirleri ve merkezi idare ile ilişkileri günün şart ve ihtiyaçlarına uygun olarak belirlenmeli, bu konuda daha fazla geç kalınmamalıdır.

İmkân buldukça ileride bu idarelerin çeşitli sorunlarına yine değineceğiz.

ÇAĞIMIZDA HUKUK DEVLETİ ANLAMI.

İhsan OLGUN.
Em. Danıştay 10.
Daire Başk.

Hukuk Devleti, hakka ve hukuka dayanır. Bu haklara güven sağlayan bir idarenin adıdır. İdare ise, kuvvetler ayrıldığı prensibine göre yasama, yürütme ve yargı şeklinde üçlü bölümden birisidir. İdare alanı, kamu sektörü kapsamına girer. Yalnız. Yürütme organları ile parlamento arasındaki münasebetler, Anayasa ile yasama sahasına ilişkin olduğu için, yürütmenin dışında kalır. Hukuk devletinin gereği kadar gelişmediği dönemlerde Hükümet faaliyetlerinin bir kısmı Kazai denetimin dışında kalırdı. Bu görüş bugün gücünü yitirmiştir. Çünkü yürütmenin üst siyasi yönetim kısmını diğer yönlerinden ayırmak için, gerçek bir ölçü bulmak mümkün değildir.

İdare, geniş anlamda iki kamu alanına yani yasama ile yargı sahalarına ait idari kuruluş ve çalışmalarını da kapsar. Çünkü yasama organında da bir idari kuruluş vardır. Ayrıca Adliye mahkemeleri yanında da yine idari bir kuruluş vardır. Hakimler, bu alanda da bir takım idari işlem yaparlar. Bu gibi idari faaliyetler geniş anlamıyla idarenin çalışma sahasına girer. Ülkemizde bir kısım kuruluşlar, hem idari hem de kazai görev yaparlar. Danıştay, Sayıştay il ve ilçe idare kurulları bu görüşün örnekleridir. Bu çeşit karma görevli kuruluşlar, karma görev alanındaki görevi niteliğine göre ilgili sahanın hukuk esaslarına uyarlar.

Örneğin, Meclis Başkanlık Divanının, Meclis memurlarına ait idari işlemleri İdare hukukuna dayanır. Danıştayın il ve ilçe idare kurullarının kazai çalışmalarını ise, yargı kuralları düzenler.

Ülkemizde, gerek mevzuu kanunlar ve gerekse köklü gelenek olarak toplumda beliren ihtiyaçların karşılığını halk, daima idareden bekler. İdare ise, bu gereksinmelere hukuk düzeni içinde karşılık verir. Hukuka bağlı idare ise, ancak Devletin elverişli bir hukuki yapıya ve kuruluşa sahip olmasıyla mümkün olur.

Türkiye’de bir süreden her hukuk Devleti, hukuka bağlı bir idare diye anlaşılmaktadır. Bu konu yavaş yavaş anayasa mahkemesi ve Danıştay kararları ile aydınlığa kavuşmaktadır.

Hakimlerin bağımsızlığı, İdarenin hukuka bağlı olması ve yargısal denetim altında tutulması hukuk Devleti anlayışının gereği sayılmaktadır. İdarenin tarafsızlığından amaç, partizanca girişimlere son vererek objektif hukuk kurallarını eşit şartlar altında uygulama olanağının kurulmasıdır.

İdarenin kayıtsız bir şekilde kazai denetime tabi olmasının hukuk devletin icaplarından olduğunu Danıştay, birçok kararlarında açıklamıştır. Ayrıca, Danıştay, birçok kararlarında Danıştayca verilmiş olan iptal kararlarına idarece uyulmaması halini hukuk Devleti anlayışına aykırı bulmuş ve Danıştay kararlarını uygulamayan idareleri tazminata mahkûm etmiştir.

Batı dünyasında, hukuk Devleti anlayışı fertlerin, hayat haysiyet, hürriyet, mülkiyet, eşitlik gibi bir takım haklarının güven altında tutulması anlamına gelmektedir.

Hukuk Devletin bir bölümü koruyucu haklar, bir bölümü de, katılma haklarını kapsamına alır. Katılma hakları, seçme ve seçilme, Devlet memuru olma gibi haklardır ki Anayasamız, bu çeşit haklara Siyasi haklar adını veriyor.

Hukuk Devleti, yapısı içinde bir de isteme hakkı vardır ki, bu hak kişilere Devlet hizmetlerinden yararlanmayı ve eşit muamele görmeyi zaruri kılar. İşte idareler bu çeşit hakları da güven altında tutmak zorluğundadır. Bu ise kanuni bir güvenle güvence altına girer.

Temel hakları sınırlayacak kanunların genel olmaları, benzer durumları aynı yolda çözümlmek için, konulmuş bir kuraldır. Hukuk Devleti anlayışı bunu gerektirmektedir.

Temelde kanunların genelliği prensibi adaletin de bir icabıdır. Temel haklardan biri olan eşitlik esası, kanunların umumiliğini gösterir.

Hukuk Devleti, ayrıca Anayasaya ve kanunlara saygıyı ve yargıyı güveni sağlar. Bu kuralların yerine getirilmemesi, Hukuk Devleti anlamını zedeler.

Temel hakların özünü saklı tutmanın yeter derecede güven altında uygulanabilmesi için, Hukuk dünyasında iki görüş hakim olmaktadır. Bir kısım memleketlerde kanunların anayasaya uygunluğu, dava dolayısı ile mahkemelerde incelenmektedir. Örneğin, Amerika'da olduğu gibi. Bir kısım ülkelerde ise, ayrıca bir anayasa mahkemesi kurulmuştur. Batı Almanya, İtalya, Ülkemizde olduğu gibi. Bir kısım memleketlerde ise temel haklar, Anayasanın güvencesine tabi tutulmamış, bu hususta Parlamentonun sağduyusuna ve milletin siyasi anlayışına güvenilmiştir. Örneğin, İngiltere'de olduğu gibi.

Kanımızca, temel güvence halk idaresinde toplanmaktadır. Son güven milletin bu yoldaki davranışları kırarak bir tepki olanağına ve bu olgunluğa ulaşmamdadır.

Almanya'nın tanınmış Anayasacılarından «Maunzy» «Temel haklar, halk iradesinde onlara zorla veya dolambaçlı yolla dokunmak isteyen cesaretini kırarak, dokunanı, başarısızlığa uğratacak bir şiddet ile sahip çıktığı takdirde ki, şüphe götürmeyen bir güvene bağlanmış olur. Hukuk Devleti anlayışı, idarenin, idare edilenlerle olan münasebetlerinde kanunun hakim olmasını sağlar. Esasen, hukuk iyilik ve Adalet sanatıdır. Hukuk Devleti bu amaca yönelik etkin bir öğedir. Durum böyle olunca çağımızda idarelerin ve idarecinin hukuka saygılı olması, idarenin ve idarecinin göz önünde tutacağı, bir düstur niteliğindedir. Eskiden beri ülkemizde kuşaktan kuşağa aktarılan bir deyim vardır. O da, «idarenin kitabı yoktur.» sözüdür. Kanımca, bu düşünce tamamen yanlış, keyfi tasarruflarla dilediği gibi halkı idare etmek isteyen idarecilerin tutarsız, görüşleridir. Bugün Dünyada ve ülkemizde idarenin, en çok idarenin, kitabı vardır. Kanunsuz ve keyfi idare yoktur. Bu gün idare, tamamen hukukun içindedir.

Bu nedenledir ki, Hukukun diğer dalları metinlere dayandığı halde, İdare Hukuku sadece içtihatlarla dayanan bir hukuk dalıdır. İdare hukukunun bu özelliği göz önünde tutulursa, idari tasarruf tesisine yetkili mercilerin, hukuk içinde meseleleri çözümlenmekteki bilgi, tecrübe hukuki dayanaktaki isabet hukukilik kriterindeki başarıyı veya başarısızlığı ortaya koyar. Bu oluş, çok kere idari tasarrufun uygulanmasının sonucunda meydana çıkar. Bu durum, hiyerarşik denetim ve idari yargı yoluyla, eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğu sağlanabilir.

Hukukun iki değişmez unsuru vardır.

- 1 — Özgürlük
- 2 — Özgürlüğün sınırlandırılması

Bu iki unsur, değişmezliğini insan tabiatından alır. Her hukuk kuralı hürriyetin koruyucusu olduğu kadar hürriyetlerin sınırlandırılmasını da ortaya koyar. Hukukun amacı kişinin ve toplumun mutluluğudur. Kişi, bu mutluluğu toplum içinde bulabilir. Bu durumda da kamu yararı düşüncesi ortaya çıkar. Kamu yararı karşısında da bazı ölçüler içinde, özgürlüklerin sınırlandırılması doğaldır. Nitekim Anayasamız bu düşüncüyü benimsemiş, 11. Maddesinde temel hak ve hürriyetlerin Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünün, Cumhuriyetin, Milli güvenliğin kamu düzeninin, kamu yararının genel ahlâkın ve genel sağlığın korunması amacı ile Kanunla sınırlandırılabilceğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bu deyimlerin hepsinin kamu yararı kavramında birleştikleri görülmektedir.

Kamu düzeni : — Toplumun içinde dirlik ve düzenin sağlanmasını, Devletin ve Devlet kuruluşlarının korunmasını amaç olarak göz önünde tutar. Toplumun her alandaki düzeninin temelini korur. Anayasa Mahkemesi, 1964 yılında verdiği bir kararında «Kamu düzeni deyiminin Türk hukuk lügatinde bir memlekette amme hizmetlerinin iyi görülmesi, Devletin emniyet ve asayiş ve fertler arasındaki münasebetlerde huzur ve ahlâk kaidelerine uygunluğu temine yarayan müessese ve kaidelerin hepsi» diye manalandırılmıştır.

Pr T. Lütfi Duran «Türk hukukunda kamu dizini kavramının idarenin zabıta veya kolluk faaliyetlerinin konusu veya amacı olarak» kabul edildiğini bir yazısında belirtmektedir.

Kamu Yararı : — «Bazı kişisel yararların soyut bir takım şeylere değil, başka kişilerin yararına feda edildiğini gösterir» Bu anlamda ise büyük grubun yararı küçük grubun yararının üstünde tutulur. Bu suretle de kamu yararı meydana gelir. Bir kişinin büyük yararı çok kişinin küçük yararına feda edilir, kamulaşmada olduğu gibi...

Milli güvenlik kavramı; Milli güvenlik kavramı hakkında Danıştay 12. Dairesi 1970 yılında verdiği bir kararında «Dışarıdan ve içeriden» yapılabilecek her çeşit taarruzlara ve bozguncu teşebbüslere, tabî afetlere ve büyük yangınlara azimle karşı koyabilmek, Devlet otoritesini muhafaza ve devam ettirmek ve bir savaştan galip çıkabilmek için

milli kudret ve faaliyetlerin tam olarak kullanılmasıdır» diye tanımlamıştır.

Şu anlama göre. Yurt ölçüsünde beliren İç ve dış tehlikelere karşı Devlet tüzel kişiliğinin savunma ve güvenlik altına alınması anlamına gelmektedir.

Genel ahlâk kavramı : — Genel ahlâka gelince, «Ahlâk kurallarının saygıyı zorunlu saydığı normal ve dürüst insanların çoğunluğu tarafından kabul edilmiş bulunan ahlâkî esasların bütünüdür» Ahlâk kaidesi, bir toplumun hayatında devirler boyunca yerleşen ve toplum hayatının gelişmesine yarayan toplumdaki kişilerin bu kurallara uymaya kendilerini yükümlü tuttukları kuralların tümünü ifade eder. Ahlâk kavramı, konusu itibarıyla memleketin çeşitli bölgelerinde, çeşitli anlamlara gelen ve değişik değerler taşıyan bir kavramdır. Bu konuda zamanın tesiri daima göz önünde tutulmalıdır. Genel ahlâk terimi gerçekten bir genel nitelik taşırsa bu vasfı göz önünde tutularak sınırlandırılması düşünülebilir.

Anayasamızın 11. Maddesinde yer alan «Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması Anayasa'nın sözüne ve ruhuna uygun olarak ancak kanunla sınırlandırılabilir emri üzerinde de durmak gereklidir. Anayasamız, sosyal Devlet ve Sosyal Adalet ilkelerini kabul ederken, Devletin kişiyi çevrili bulunduğu tehlikelere karşı, korumakla yükümlü olduğunu, onun geliştirilmesi yolunda toplumun refahı artırıcı görevler yüklendiğini, hakkın özüne dokunulmayacağı hürriyet rejimine bağlı olarak kişiyi topluma feda etmeden sosyal Devlet şeklinde faaliyette bulunma anlamına yorumlanması lüzumuna inanmaktayım.

Hukuk devleti teminatı bazı şartlarla, idarenin idare edilenlere karşı kayıtlayıcı veya külfet yükleyici faaliyetleri şeklinde de görülebilir. Bu durumda bu tasarrufun keyfi olmaması, kanuni bir yetkiye dayanması ve kanuni kayıtlara bağlanması lazımdır.

Bu alanda da idareye tanınan takdir yetkisi özel durumlar veya olağanüstü hallerde yapılması gereklidir. Bu durumda da eşitlik prensibi hiçbir halde zedelenmemelidir. Hukuk devletinin uygulanması için kuvvetler ayrımı prensibinin uygulanması, yasama gücünün yürütmeden ayrı bir kuruluşa bırakılması ve mahkemelerin de tarafsız ve bağımsız olması şarttır. Bu itibarla yasama, yürütme ayrılığı Hukuk devleti temellerinden biridir.

Ayrıca idarenin çalışmasını düzenlemek, eşit uygulamayı sağlamak amacıyla kaide, kararname, tüzük ve yönetmelik gibi idari metinler elbette idareleri de bağlarsa da idare bu metinleri düzenlediği gibi değiştirmek yetkisini de her zaman elinde tutacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Bundan başka Hukuk devleti anlamının uygulanması için kanunsuz ceza verilmemesi, güvenceli Adaletin ve yargılama usulü, Devletin mali sorumluluğu gibi esaslara da riayet edilmesi gerekir.

Hukuk devleti anlamını bu ölçüler içinde inceledikten sonra Devlet yapısında demokrasi anlayışı ve temel haklar kavramları esaslı değişiklikleri gerektirdiği açık bir gerçektir. Bu anlamlar karşısında Devlete yeni görevler düşmektedir. Örneğin, kişilerin sosyal güvenliği, ailenin korunması, toprak mülkiyeti, özel teşebbüsün rahatça çalışması gibi yeni birtakım görevlerin ortaya çıktığı uygulama alanlarında da çeşitli çalışmaların yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmaların özünde toplumun kültür, ekonomik yapısına göre idare amirlerine önemli hizmetler düşmektedir. Bu hizmetlerin yürütülmesinde kanunların yanında idare amirlerinin kişisel yetenekleri bilgi, görgü, tecrübeleri de rol oynar. Bu kadar çeşitli, ağır görevler altında bulunan hizmetlere karşı, idare amirlerine daha geniş yetkilerin tanınması zaruretini ortaya koymaktadır.

Açık bir gerçektir ki, ülkemizde hizmet devletinin yürütülmesi yurdun her köşesine serpilmiş idarecilerden beklenmektedir. 1961 anayasası kişi özgürlüklerinin korunmasını amaç olarak almıştır. Bu suretle ortaya önemli bir konu daha çıkmıştır. Bu konu da yine hukuk devletidir.

Artık polis devleti anlamı yıkılmış, devletin hizmet alanı, çalışma alanı zabıta, savunma, dışişleri gibi sınırlı bir ölçüde tutmaya imkân kalmamıştır.

Bugünkü devlet, kitle halinde işsizliği önleme, işsizliğe karşı çalışma alanları yaratma, endüstrileri geliştirme, sosyal güvenlik sağlama gibi hizmetleri de başarmaya zorunlu tutulmuştur. Ayrıca ortaya toplumun ekonomik sorunları için de sağlık ve kültürel meselelerin çözümlenmesi, Vatandaşların insan haysiyetine yaraşır bir yaşama seviyesi sağlamakla görevli, sosyal bir devlet tipi ortaya çıkmıştır.

Memleketimizin demokrasi ve hürriyet tarihinde içinde bulunduğumuz sahanın arz ettiği ihtiyaçlar ve özellikler, sadece bir takım prensipler vererek münferit hakların sınırlanmasını kanunlara bir takım teşebbüslerin düşünüldüğü görülmektedir. Bu neden Anayasanın bütün temel hakları saymasını ve hem de bu hakların düzenlenmesinde kanun koyucunun dahi aşamayacağı bir takım kayıtlar koymasını gerek memleketimiz ihtiyacına ve gerekse gelişmeye uygun görüyoruz. Nitekim birçok anayasalar ezcümle, yan ve Alman anayasaları bu yolu tutmuştur.

Sosyal devlet fertlere yalnız klasik hürriyetleri sağlamakla yemeyip aynı zamanda vatandaşların insan gibi yaşamaları için zaruri o madde ihtiyaçlarını karşılamalarını da gerekli görmektedir. Her halk tabakaları için refah sağlamayı kendisine vazife edinen zamanımı devleti «Refah devleti» iktisaden zayıf olan kişileri, her türlü değerleri ve yoksul kişileri de koruyacaktır.

Sınavları Genel Yönetmeliği» : Devlet Memurluğuna girişte yapılacak ve yeterli sınavlarının tabi olacağı genel şartları belirtir. Kurumlar bunda belirtilen genel şartları ve kendi hizmet özelliklerini dikkate alarak özel yönetmelikler düzenlerler.

2 — 80 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Yetiştirilmek Amacıyla Yurt Dışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik» : Kurumlarca açılacak seçme veya yarışma Sınavlarında başarı gösterenlerin, dış burslarla gideceklerin ayrılma ve seçilme usul ve şartlarını, çalışmalarının nasıl izlenip denetleneceğini, haklarındaki disiplin kavuşturmasının nasıl yapılacağını ve geri çağrılmalarını gerektirecek halleri belirtir.

3 — 95 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Devlet Memurlarının Çekilmelerinde Devir ve Teslim Süreleri Hakkında Yönetmelik» : Çekilen memurlardan devir ve teslimle yükümlü olanların tabi olacakları işlemleri belirtir.

4 — 107 nci madde gereğince, Sağlık ve Sosyal Yardım, Maliye ve Dışişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak Devlet Personel Dairesince çıkarılan «İstirahatı Gerektiren Hastalık Halinde Raporları Verecek Hekim ve Sağlık Kurumları Yönetmeliği» : Devlet Memurları hastalık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya resmî sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri ile bu konuya ilişkin diğer hususları belirtir.

5 — 134 ncü madde gereğince, Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Devlet Memurları Disiplin Kurulları Yönetmeliği» : Kurumların illerde ve bölge merkezlerindeki disiplin kurulları ile kurum merkezindeki yüksek disiplin kurulunun kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri gibi hususları belirtir.

6 — 178 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan:

a) «Devlet Memurları Fazla Çalışma Yönetmeliği»,

b) «Belediyeler, İl Özel İdareleri ile Bunlara bağlı Müesseseler, İşletme ve Teşekküllerin Kurdukları veya Katıldıkları Birlikler Personeline, Ödenecek Fazla Çalışma Ücreti Esasları Hakkında Yönetmelik» : Devlet

<u>Sıra No.</u>	<u>Konusu</u>	<u>ilga</u>
1	Lise ve dengi okul mezunlarının öğrenim eksikliğini giderecek hizmet içi eğitim.	
2 (X)	Devlet Memurları giriş sınavı	
3 (X)	Devlet Memurları yeterlik veya yarışma seçmesi veya sınavı.	
4	Bilgi için yurtdışına giden memurların burs veya aylık farkları yönetmeliği.	
5	Devlet Memurlarının bilgilerini arttırmak için yabancı memleketlere gönderilmesi.	
6	Çekilen devlet memurlarının devir ve teslim süresi yönetmeliği.	
7	Devlet Memurları hastalık raporları	
8 (X)	Devlet Memurları sicil yönetmeliği	

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU UYARINCA ÇIKARILMASI GEREKEN YÖNETMELİKLER

İl Madde	Hazırlayan Kurum	Yayımlanmışsa Adı	Yayımlandığı Resmî Gazetemin Tarihi	Yürürlük Tarihi	Üzerinde Değişiklik Yapılmışsa Mahiyeti ve Yayımlandığı Resmî Gazetemin Tarihi	Sayı	
S.K.H.K. 36/B ye eklenen 1 nci fıkra	Devlet Dairesi	Personel					
50	" "	" "	29.1.1974	14783	29.1.1974	24 üncü maddede değişiklik 5.6.1974 14906	
68	" "	" "					
79	" "	" "					
80	" "	" "					
95	" "	" "	1.2.1974	4786	1.2.1974		
107	Salık, Maliye ve Dışişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak DPD	Devlet Dairesi	Devlet Memurluğuna Atanacakların zorunlu yeterlik ve yarışma sınavları genel yönetmeliği	Yetiştirilmek Amacıyla Yurt Dışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik	Devlet Memurlarının Çekilmelerinde Devir ve Teslim Süreleri Hakkında Yönetmelik	3.12.1974 5081	3.12.1974
121	Devlet Dairesi	Personel	İstirahatı Gereken Hastalık Halinde Raporları Verecek Hekim ve Sağlık kurumları	17.5.1975 4190	17.5.1972		

b)	Belediye ve Özel idareler Personeli iş riski, iş güçlüğü ve eleman teminindeki günlük zammı	1327 71. Madde getirilen madde.
18	Devlet Memurları Hizmet İçi Eğitim Yönetmelikleri	2
19	Devlet Memurları eğitim merkezleri	2
20	Okul ve kurs açma	2
21	Yurt içinde öğrenci okutma	
22	Yurt dışına öğrenci okutma	
23	Devlet Memurları Yüksek Danışma Kurulu	2
24	Devlet Memurları geçici sürekli olarak görevlendirilmesi	Ek. Mad.
25	Kamu iktisadi teşebbüsleri müfettiş yardımcılarının yeterlilik sınavı	Ek Geç. 30

Un ile Ek	D.B.D. Bakanlığı	ve	Maliye	Belediyeler İl Özel İdare-leri bunlara Bağlı Mütesese işletme ve Teşek- küller il kurdukları veya katıldıkları Birlikler Per-soneline Odenecek iş riski ve İş Güçlüğü Zam- mına ait Yönetmelik	18.3.1973	14480	18.03.1973	1327 S.K. 12 sayılı KHK ile değişik 71. Madde ile yürürlükten kaldırıldı.
	D.P.B. ile kurumlara birlikte							
	D.P.B. görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığı (İlgili kurumlar)			Devlet Memurları Ya-bancı Diller Eğitim Mer-kezi Yönetmeliği.	10.1.1974	14764	10.1.1974	
	İlgili Kurumların ve devlet Planlama teşkilatının görüş-leri alınarak M.E. ve Maliye Bak. İle D.P.B							
2	Devlet Personel İdaresi Devlet Personel İdaresi			Devlet Memurları Geçici Sürekli Görevlendirme Yönetmeliği Müfettiş Yardımcıları Özel Yetenek Sınava Yöne-tmeliği	31.1.2.1974	14785	31.1.1974	8. Maddesi yürürlükten kaldırıldı.
	"	"	"		12.06.1974	13863	12.6.1971	

Mad

Kararın- meler	Sıra No	Konusu	İlgi
	1	1.2.3 ve 4 ncü maddelere giren görevler ve bunlara uygulanacak ek göstergeler	
	2	Kurumlara bağlı okul ve kurslarda ücretle okutulacak dersler,	
	3	Günlük çalışma saatlerinin tespiti	
	4	Yurt dışındaki devlet memurları aylıkları	
	5	Devlet memurlarından hangilerine mahrumiyet ödeneği verileceği ve mahrumiyet yeri dereceleri	
	6	Devlet memurları mahrumiyet yeri ödeneği,	
	7 a)	Devlet memurları iç güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zammı ile mali sorumluluk tazminatı.	
	b)	Devlet memurları iş güçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zammı. Devlet Memurları ödül tüzüğü	132 değ. ile madde
Tüzük	1		
	2	Kurumların dinlenme kamplarını MEYAK'a devretmek üzere teslim alacak Müşterek İdare hakkında tüzük	
Genel Plan		Devlet memurları eğitimi genel planı	
<u>YÖ/EG-28/x1</u>			

(x) işaretler 657/1327 S. Kanunda tüzük iken, KH. Kararnamelerle yönetmelik olarak de-

İLİ DEVLETİ MEMURLARI KANUNU UYARINCA ÇIKARILMASI GEREKEN TÜZÜK, GENEL PLAN VE KARARNAMELER

İad.	Yayımlanacak Kurum	Yayımlanmışsa adı	Yayımlandığı Resmî Gazetinin Tarihi,	Resmî Sayısı	Yürürlük Tarihi	Uzerinde her hangibir işlem yapılmışsa mahiyeti ve yayımlandığı Resmî Gazetinin Tarihi ¹ Sayısı
43	D.P.D. ve Maliye Bakanlığının İlgili Kurumları	1, 2, 3 ve 4 nci derecelere giren görevler ve bunlara uygulanacak ek göstergeler kararnamesi.	19.11.1971	14020	1.12.1971	
89		Cesitli tarihlerde kurumlarda görevlendirilmis ve çıkarılmaktadır.	22.2.1975 2.8.1975 30.9.1975	15157 15314 15372		
00	Merkeзде Devlet Personel Dairesinin önerisi üzerine Bakanlar Kurulu, illerde Valiler tarafından tasbit olunur.	Devlet memurlarının görevlendirilmis ve çıkarılmaması.	11.9.1971 15.12.1973	13953 14743	6.12.1970 11.9.1971	
56	D.P.D., Disiplin ve Maliye Bakanlıkları	Sürekli görevde yurtdışında bulunan memurların aylıklarının uygulanacak katsayısı hakkındaki kararname.	1.7.1974 22.10.1975	14932 15391	1.7.1974 1.11.1975	
97	D.P.D. ve Maliye Bakanlığı					
K. un 71. mad. İken Ek	» » » » » »	Dev. mem. iş riski iş gücü ve teminindeki güçlük zamanı kararnamesi.	9.8.1974	14971	1.6.1974	30.3.1975
»	» » » » » »	Devlet memurlarının iş riski iş gücü ve teminindeki güçlük zamanı ile mali sorumluluk tazminatı kararnamesi.	30.3.1975	15193	1.3.1975	15193
23	» » » » » »					
40	Maliye Bakanlığı					
7		Maliye, Milli Eğit. B., TODAİE, D. Planlama teşkilatı ve ilgili kurumlarını görüşü alınarak D.P.D.				

imştir.

- 9 (x) Devlet memurları disiplin kurulları
- 10 a) Devlet Memurları fazla çalışma ücretleri
- b) Belediye ve il özel idareleri personelinin çalışma ücretleri
- 11 Devlet memurları temsil giderleri
- 12 Bazı devlet memurlarına konut tahsisi
- 13
- 14 Devlet memurları giyecek yardımı
- 15 Devlet Memurları yiyecek yardımı
- 16 Devlet Memurları yakacak yardımı
- 17-a Devlet memurları iş güçlüğü ve iş riski temininde güçlük zammı

Devlet Memurları Disiplin Kurulları Yönetmeliği.	5.6.1974	14906	5.6.1974	15176
D.P.D. ve Maliye Bakanlığı	16.9.1971	13958	16.9.1971	13.3.1975
D.P.D. ve Maliye Bakanlığı	18.2.1973	14452	18.2.1973	13.3.1975
Devlet Memurları Disiplin Kurulları Yönetmeliği.	5.6.1974	14906	5.6.1974	15176
D.P.D. ve Maliye Bakanlığı	16.9.1971	13958	16.9.1971	13.3.1975
D.P.D. ve Maliye Bakanlığı	18.2.1973	14452	18.2.1973	13.3.1975
Belediyeler, İl Özel İdareleri Bunlara bağlı Müesseseler, İşletmeler ve Teşekküllerin Kurdukları veya Katıldıkları İbrükler Personeline Odunsek Fazla Çalışma Ücreti Esasları Hakkında Yönetmelik.	18.2.1973	14452	18.2.1973	13.3.1975
Bazı Devlet Memurlarına kırasız olarak Tahsis Edilecek Komutanların Tahsis ve İdaresi hakkında Yönetmelik.	16.5.1974	14888	16.5.1974	
Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliği.	11.8.1973	14622	1.9.1974	Bazı maddelerde değişiklik yapıldı.
Sağlık ve Maliye Bakanlıklarını görüşülerek D.P.D.	12.12.1972	14389	1.3.1973	Yönetmeliğe ekli cetvelde değişiklik yapıldı. 14673 Yönetmeliğe ve ona bağlı cet-14.5.1974 27.7.1974 14955 26.11.1976 15480
D.P.D. ve Maliye Bakanlığı	12.12.1972	14389	1.3.1973	Yönetmeliğe ekli cetvelde değişiklik yapıldı. 14673 Yönetmeliğe ve ona bağlı cet-14.5.1974 27.7.1974 14955 26.11.1976 15480
İş Güçlüğü ve İş Riski ve Tevminindeki Güçlük Zammına ait Yönetmelik.	8.8.1971	13920	1.3.1971	

**657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU UYARINCA
ÇIKARILMASI GEREKEN YÖNETMELİK, TÜZÜK ve
KARARNAMELER ile EĞİTİM GENEL PLANI**

Yazan: Yusuf ÖZTÜRK

D. P. D. Uzmanı

Yönetmelikler, a) Kurumlarınca çıkarılıp yürütülen, b) Bakanlar Kurulunca çıkarılıp yine bu kurulca yürütülen ve bütün bunları ilgilendirenler olmak üzere iki türdür. 657 nin öngördükleri ikinci türdür.

Tüzükler ilgili kurumca hazırlanıp Danıştayın incelenmesinden geçirilerek Bakanlar Kurulunca çıkarılır.

Kararnameler, a) 3 lü (İlgili Bakan, Başbakan Cumhurbaşkanınca imzalananlar), b) Bakanlar Kurulunca çıkarılanlar, c) Parlamentonun özel kanunla hükümete belli konularda ve belli bir süre için yetki vermesi halinde Bakanlar Kurulunca çıkarılan ve parlamentonun tasdikinden geçmesi gereken kanun hükmünde kararnama olmak üzere üç türdür.

657 sayılı Kanun ve bunu değiştiren 1327 sayılı Kanun uyarınca çıkarılması gereken yönetmeliklerin çoğu tüzük olarak öngörülmüşken, tüzük çıkarmanın güçlükleri, özellikle uzun zaman alması nedeniyle, ilgili hükümler, daha sonra çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle değiştirilmek suretiyle, bunların yönetmelik şeklinde çıkarılması öngörülmüştür. (50, 68, 121, 134 ve Ek 2 nci maddelerdekiler.)

YÖNETMELİKLER:

A — Bugüne kadar çıkarılıp yürürlüğe konulmuş bulunan yönetmelikler ve konuları (Kanun maddelerindeki sıraya göre) : 1

1 — 50 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Devlet Memurluğuna Atanacaklar İçin Zorunlu Yeterlik ve Yarışma

memurlarına günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma esaslarını ve ödenecek ücret şartlarını belirtir.

7— 194 ncü madde gereğince Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan «Bazı Devlet Memurlarına kirasız olarak Tahsis Edilecek Konutların Tahsis ve İdaresi Hakkında Yönetmelik» : Kuruluların kuruluş ve görev kanunlarında belirtilen yerlerde ve görevlerde çalışacak personeli için kira karşılığı olmadan eşyalı veya eşyasız tahsis edebileceği konutların tahsis ve idare şeklini belirtir.

8 — 210 ncu madde gereğince, Sağlık ve Sosyal Yardımı ile Maliye Bakanlıklarının görüşü alınarak Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliği» : Devlet Memurlarının ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin yurt içinde ve yurt dışında tedavileri ve cenaze giderlerine ilişkin esasları ve şartları belirtir.

9 — 211 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan «Devlet Memurlarına Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliği» : Hangi memurların ne şekilde giyecek yardımından yararlanacağı belirtir.

10 — 657 yi değiştiren 1327 sayılı Kanunun 71 nci maddesi (Ek madde) gereğince. Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan:

a — «İş Güçlüğü ve İş Riski ve Teminindeki Güçlük Zammına ait Yönetmelik»,

b — Belediyeler İl Özel İdareleri ve Bunlara Bağlı Müessese. İşletme ve Teşekküller ile kurdukları veya katıldıkları Birlikler Personeline Ödenecek İş Riski ve İş Güçlüğü Zammına ait Yönetmelik» : ilgili kurumların yazılı isteği üzerine, bu zamların hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ödeneceği, miktarları, ödeme usul ve esaslarını belirten bu yönetmelikler yürürlükten kaldırılmış olup bunların yerini yılda bir defa çıkarılan kararnameler almıştır.

11 — 216 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesinin görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılan «Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi Yönetmeliği» : Kurumların elemanlarına yabancı dil eğitimi veren bu kurumlar arası eğitim merkezinin çalışma esaslarını ve bunların tabi olduğu şartları belirtir. Millî Eğitim Bakan-

İlginca bu yönetmeliğe dayanılarak bu okulların çalışma esaslarını daha ayrıntılı olarak belirten bir de iç yönetmelik çıkarılmıştır.

Bu Merkez, 216 ncı madde uyarınca, kurumlarca açılması öngörülen eğitim merkezlerinden birisidir.

12 — Ek Madde 2 gereğince. Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Devlet Memurları Geçici Sürekli Görevlendirme Yönetmeliği» : Bir kurum elemanının gerektiğinde başka bir kurumda geçici olarak çalıştırılmasına ilişkin hal ve şartları, süresini v.b. belirtir.

13 — Ek geçici madde 30 gereğince, Devlet Personel Dairesince çıkarılan «Müfettiş Yardımcıları Özel Yeterlik Sınavı Yönetmeliği» : Kamu İktisadi Teşebbüsleri Kanunu çıkıncaya kadar bu kurumların Müfettiş Yardımcılarının Müfettişliğe geçirilirken uygulanan yeterlik sınavlarının esaslarını belirtir.

B — Bugüne kadar çıkmamış bulunan yönetmelikler ve konuları (Kanun maddelerindeki sıraya göre) :

1 — 36/B maddesine 12 S. K. H. K. ile eklenen 1 nci fıkraya gereğince. Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Lise ve Lise dengi meslekî veya teknik öğretim görenlerden 1 nci derecenin sonuna kadar yükseleceklerin Öğrenim eksikliğini giderecek hizmet içi eğitimden geçtikten sonra tabi tutulacakları Özel Yükselme Sınavları Yönetmeliği» :

2 — 68 nci madde gereğince Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Devlet Memurları Yeterlik veya Yarışma Seçmesi veya Yeterlik veya Yarışma Sınavı Genel Yönetmeliği» : Derece Yükselmelerinde seçmenin veya yarışma sınavının genel esaslarını belirtecek. Kurumlar bu esaslara uyarak kendileri için özel yönetmelikler yapabilirler.

3 — 79 ncu madde gereğince, Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Burs ve aylık farkları yönetmeliği» : Bilgilerini artırmak üzere dış ülkelere gönderilenlerin aldıkları burs veya kurumlarınca transfer edilen aylık karşılıkları, gittikleri ülkelerde öğrencilere verilen ödenekten az ise aradaki farkın ödeme esaslarını belirtecek.

4 — 121 nci madde gereğince Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği» : Memurların sicil cüzdanında bulunacak bilgiler, sicil raporlarının taşıyacağı soruları, düzenleme

zamani doldurulmuş şekli ve not usulü değerlendirme kurulları, sicil not defterlerinin tutulması ve sicillerin saklanmasına ilişkin esasları belirtecek.

5 — 179 ncu madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak «Devlet Memurları Temsil Giderleri Yönetmeliği» : Hangi kumrularda hangi sınıf ve kadrolardaki memurların görevleri icabı temsili mahiyette harcama yapabilecekleri ve bu harcamalarla ilgili usul ve şartlar ve sarf olanlarını belirtecek.

6 — 212 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak «Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği» : Memurların hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde yararlanacakları ve uygulama ile ilgili esasları belirtecek,

7 — 213 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak «Devlet Memurları Yakacak Yardımı Yönetmeliği» : Memurların hangi hallerde ve hangi yerlerde ve ne miktarda ve ne şekilde yakacak yardımı ödeneğinden yararlanacakları ve uygulamayla ilgili esasları belirtecek.

8 — 2.14 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesince ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak «Devlet Memurları Hizmet içi Eğitim Yönetmelikleri» : Memurların yetiştirilmelerini sağlamak, verimliliği artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet-içi eğitimin esaslarını belirtecek.

9 — 223 nci madde gereğince, ilgili kurumların ve Devlet Plânlama Teşkilâtının görüşleri alınacak Devlet Personel Dairesi, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak «Okul ve Kurs Açma» 10 — «Yurt İçinde Öğrenci Okutma», 11 — «Yurt Dışında Öğrenci Okutma» Yönetmelikleri: Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği yurt içinde ve dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağırılma usullerini belirtecekler.

12 — 231 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Devlet Memurları Yüksek Danışma Kurulu Yönetmeliği» Kurulun personel temsilcilerinin nasıl seçileceğini ve çalışma usul ve esaslarını belirtir. Her kurumun Danışma Kurulunun Kuruluşu, temsilci üyelerinin seçimi ve çalışma usulleri Kurumun en üst amirince düzenlenir.

TÜZÜKLER:

1 — 123 ncü madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanacak «Devlet Memurları Ödül Tüzüğü» : Hangi hallerde, kimlere ödül verilebileceği, ödülün miktar ve ödeme şartlarını belirtecek

2 — 190 ncü madde gereğince, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak «Kuramlara ait dinlenme kanunlarının, ileride MEYAK'a devretmek üzere teslim alacak Müşterek İdare hakkında Tüzük» : Müşterek İdarenin kuruluş şeklini ve bağlı olduğu mercii belirtecek.

EĞİTİM GENEL PLANI:

217 nci madde gereğince Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıkları. TODAİE, D. Planlama Teşkilâtı ve ilgili kuramların görüşü alınarak Devlet Personel Dairesince hazırlanacak «Devlet Memurları Eğitimi Genel Planı» : Bu konunun kapsamına giren kuramların tabi olacakları eğitimin genel esaslarını belirtecek.

KARARNAMELER:

A — Çıkmış bulunanlar:

1 — 43 ncü madde gereğince, 1, 2, 3 ve 4 ncü derecelere dahil bazı görevlerle hangi memuriyetlerin 50, 100, 150 ve 200 ek göstergeleri üzerinden aylık alacakları Devlet Personel Dairesi Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlar Kurulunca saptanır her yıl bütçe kanunları ile gösterilir.

2 — 89 ncu madde gereğince ilgili kurumlarca hazırlanan ve hazırlanacak olan «Kuramlara Bağlı Okul ve Kurslarda Ücretle Okutulacak Dersler ve Okutacakların Nitelikleri v.b. hakkındaki Esaslar».

3 — 100 ncü madde gereğince, «Kuramların Günlük Çalışma Saatleri» merkezde Devlet Personel Dairesinin önerisi üzerine Bakanlar kurulunca, illerde valilere saptanır.

4 — 156 ncü madde gereğince, Devlet Personel Dairesi, Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarının görüşleri alınarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan «Sürekli görevle yurt dışında bulunan memurların aylıklarına uygulanacak Katsayı hakkında Kararname» : Katsayılar her yabancı

ülkenin ekonomik durumuyla memurun temsil görevi ve aile yükümlülüğü göz önünde tutularak saptanır.

5 — 1327 S. K. un 12 sayılı K. H. K. ile değişik 71 nci maddesi gereğince, her yıl Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca çıkarılan «Devlet Memurları İş Güçlüğü, İş Riski, Teminindeki Güçlük Zammı ile Malî Sorumluluk Tazminatı Kararnamesi».

B — Çıkmamış olanlar:

1 — 196 ncı madde gereğince, Devlet Personel Dairesinin teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak «Devlet Memurlarından Hangilerine Mahrumiyet Ödeneği Verileceği ve Mahrumiyet Yeri Dereceleri Kararnamesi»

2 — 197 nci madde gereğince, Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığının ortak teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak «Devlet Memurları Mahrumiyet Yeri Ödeneği Kararnamesi».

ÇIKARILACAK ÖZEL KANUNLAR

1 — 189 ncu madde gereğince çıkarılacak «Yeniden İşe Alıştırma Kanunu». Malullük aylığı bağlanan devlet memurlarından çalışma gücünün artırılabilceği umulanlar, eski sınıflarında veya yeni sınıf veyahut meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler. Kanun işe alıştırmanın en suretle ve hangi esaslara göre yapılacağını belirtecek.

2—190 ncı madde gereğince çıkarılacak «Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu Kanunu» : Bu Kurumun; devlet memurlarının ek sosyal sigorta, konut, dinlenme kampları ve diğer ihtiyaçlarını karşılamakta nasıl yardımcı olacağını, tasarruflarını yurt kalkınmasına yararlı olacak verimli sahalarda nasıl değerlendireceğini belirtecek.

3 — 193 ncü madde gereğince çıkarılacak «Devlet Memurları İçin Konut Kanunu» : Devlet Memurları için gereken yerlerde kiralık konut ihtiyaçları İmar ve İskân Bakanlığınca saptanacak programlara göre, genel ve katma bütçelere her yıl konulacak ödeneklerle karşılanacak. Kanun bu işi esaslarını düzenleyecek.

Bugüne kadar çıkmış ve çıkmamış bulunan Yönetmelik, Tüzük v.b. mevzuatı sırasıyla gösteren ayrıntılı tablolar ektidir.

DEVLET MEMURLARININ SUÇ İSNADINA (İFTİRAYA) KARŞI KORUNMALARI

Orhan PİRLER
Merkez Valisi

Giriş:

Devlet Memurları kamu hizmetlerini ifa ederken, kamu hizmetleriyle vatandaşlar arasındaki münasebetleri düzenlerken bazı işlemler ve eylemler yaparlar. Devlet memurları bu eylem ve işlemleri yaparken haklı veya haksız birçok ihbar ve şikâyetlerle karşı karşıya kalırlar. Bu ihbar ve şikâyetler, memurları etkilemek, çıkar sağlamak, memurları küçük düşürmek, şeref ve haysiyeti ile oynamak, siyasi baskı unsuru olmak, rakibi olan amir ve memurun ayağını kaydırmak gibi, Anayasa'nın 62 nci maddesinin öngördüğü, şikâyet Hakkı'nı kullanılması dışındaki bir gaye ile yapıldığı takdirde, Devlet Memurlarının bu isnad ve iftiraldan korumak lâzımdır. Bilhassa iktidar değişikliklerinde bu ihbar ve şikâyetler belirgin bir şekilde çoğalır.

Devlet Memurlarını isnad ve iftiralara karşı korumak için kanunlarımızda bazı hükümler yer almıştır.

Bu yazıda memurların isnad ve iftiralara karşı korunma konusu incelenecektir.

Kamu hizmetleri Devlet memurları tarafından ifa edilir. Bu nedenle «Kamu Hizmetleri» ile «Devlet Memurları» kavramlarını açıklamakta yarar görülmüştür.

Kamu Hizmetleri:

Kamu hizmetleri kavramı tarihinin akışı içerisinde sosyal, ekonomik, kültürel siyasal, teknik alanlarda meydana gelen evrimler sebebiyle, anlam değişikliklerine uğramıştır.

Polis Devletinin hakim olduğu devrelerde kamu hizmetleri kavramı sadece vatandaşların can ve mal güvenliğinin sağlanması, vergi toplan-

ması, ulaşım imkânlarının artırılması gibi muayyen hizmetleri ifade etmiştir. Polis devletin sosyal devlete dönüştüğü uzun süre içerisinde, kamu hizmetleri sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal nedenlerle toplumun menfaatine olan birçok hizmetleri de kapsamı içerisine almıştır.

Anayasamızda ve Kanunlarımızda kamu hizmetleri tanımına rastlanmamaktadır. Birçok müelliflerce kamu hizmetleri, aşağı yukarı, ana ilkeler aynı kalmak suretiyle tanımlanmıştır.

«Kamu hizmeti, Devlet ve diğer amme hükmî şahısları tarafından veya bunların nezaret ve murakabeleri, kontrolleri altında umumi ve kollektif ihtiyaçları karşılamak ve tatmin etmek, amme menfaatini sağlamak için icra edilen ve umuma arz edilmiş bulunan devamlı ve muntazam faaliyetlere denilmektedir.» (1)

Devlet Memurları;

Devlet memurunun tam bir tanımını yapmak güçtür. Her memleket sosyal, ekonomik, teknik ve siyasal nedenlerle memur tanımını baş ket sosyal, ekonomik, teknik ve siyasal nedenlerle memur tanımını başka başka yapmaktadır. Bu sebeple dar veya geniş anlamlı memur tanımları ortaya çıkmaktadır. Tarihin seyri içerisinde Devlet Memuru tanımı sürekli olarak değişmiştir. Bu sebeple idare Hukukunda muayyen ve kesin bir memur tanımı bulunmamaktadır. Bazı âlimlerin kendi görüşü olan tanımlar bulunmaktadır.

Memleketimizde memur tanımı yukarıda sayılan etkenler altında, zaman zaman değişik şekilde yapılmıştır.

1926 yılında vazolunan 788 sayılı memurin Kanununun 1 nci maddesinde, «Memur, kendisine Devlet hizmeti tevdi olunan ve sicilli mahsusunda mukayyet olarak umumi veya hususi bütçelerden maaş alan kimse» olarak tanımlanmıştır.

1936 yılında 3038 sayılı Kanunla değiştirilen ve halen yürürlükte olan 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 279 ncu maddesi, Ceza Kanunu uygulanması yönünden memuru şöyle tanımlamıştır.

(1) S. S. Onar. İ. H. U Esasları Cilt 1 sa. 16

«1 — Devamlı veya muvakkat surette bir âmme hizmeti gören Devlet veya diğer âmme müesseselerinin memur ve müstahdemleri;

2 — Devamlı veya muvakkat ücretli veya ücretsiz ihtiyarî veya mecburi surette bir âmme hizmeti gören diğer kimselerdir.»

1961 tarihli Anayasamızın 117 nci maddesinde; «Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî veya sürekli görevler memurlar eliyle görülür» hükmü yer almaktadır.

1926 tarihli 788 sayılı Memurin Kanunundaki memur tanımı 1965 yılında vazolunan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ile değiştirilmiştir. Ancak çok kısa süreler içerisinde 657 sayılı Kanundaki tanım, 1327 sayılı kanunla, 2 ve 12 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamelerle ve nihayet 1897 sayılı Kanunla değişikliğe uğramıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 neti maddesini değiştiren 1897 sayılı Kanunda memur şöyle tarif edilmiştir.

«Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer Kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli Kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlamalar dışındaki kuruluşlarda genel politika tesbiti, araştırma, plânlama, programlama Yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.»

Bugün için geçerli olan tanım budur. T. Ceza Kanununun 279 uncu maddesinin kapsadığı memur anlamında çok daha dar bir anlam ifade etmektedir.

Devlet Memurlarına karşı işlenen «isnad ve iftira» suçlarının ne delileri:

Devlet Yönetiminde kamu hizmetleri, memurlar, sözleşmeli personel geçici personel ve işçiler eli ile görülür. Devlet Memurları kamu hizmetlerini ifa ederken, kamu hizmetleriyle vatandaşlar arasındaki ilişkileri düzenlerken bazı eylem ve işlemler yaparlar. Memurlar yaptıkları bu eylem ve işlemler sonunda haklı veya haksız birçok şikâyetlere ma-

ruz kalabilirler. Memurlar hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin nedenlerini bir kaç noktada toplamak mümkündür.

Devlet Memurları hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin bir kısmı Devlet mekanizmasının ağır işlemesinden, memurların Devletçi zihniyetle hareket etmesinden, kanunlardaki fazla formalitelerden ileri gelmektedir.

Devlet Memurları hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin bir kısmı memurları etkilemek gayesi taşır. Devlet memurlarının ifa ettikleri kamu hizmetlerinden, yaptıkları eylem ve işlemlerden, bazı dilek sahipleri memnun olmayabilirler. Bunun sonucu olarak, memurları etkilemek, istedikleri istikamette muamele yaptırmak veya karar çıkartmak için memurları şikâyet ederler.

Devlet Memurları çoğu kez, iktidar değişikliklerinden sonra, siyasi maksatlarla şikâyet edilirler. Bu şikâyette gaye memuru bulunduğu yerden başka yere tâyin ettirmektir.

Devlet Memurları hakkında ihbar ve şikâyetlerin bir kısmı memuru küçük düşürmek, hakaret etmek, herhangi bir sebepten ona hasım olmak gibi sebeplerle yapılır. Memurların yaptıkları eylem ve işlemlerden memnun olmıyan istek sahipleri, hınçarını memurlara suç isnad etmekle almak isterler.

Vatandaşların yaptıkları ihbar ve şikâyetler yanında, memurlar da birbirlerini şikâyet ederler. Bilhassa uygulamada, memurların rakibi olan memurları ve âmirlerini kötölemek gayesiyle şikâyet ettikleri çok görülmektedir. Bu şikâyette bazen gaye, rakibi olan memurun veya âmirin ayağını kaydırmak o yere gelmek olmaktadır. Bilhassa iktidar değişikliklerinde bu iftira ve suç isnadı kampanyası belirgin bir şekilde çalışır.

Hatırladığımızı göre 29 Mayıs 1960 ihtilâlinde, iftira ve suç isnadı kampanyası, gareze mecburi olarak o kadar çok işlemiştir ki bunun önüne geçmek için, iftira ve suç isnadı edenlere, ileri sürdüğü hususları ispat edememesi halinde, isnad ettiği suça verilmesi gereken cezanın 3 mislinin verileceği karar altına alınmış ve halka ilân edilmiştir. Böylece memurların haksız yere şikâyet edilmelerinin, iftiraya uğramalarının önüne geçilmiştir.

Özet olarak şunu söylemek gerekir ki, gareze mebni suç isnatları, iftiralar isnatların karakter ve ahlâk zafiyetlerinin sonucudur. Bu gibi kötü kişilerin şerrinden, namuslu ve temiz memurları korumak Devlet memurluğu müessesesinin ve memurların şeref ve haysiyetleriyle oynanmasının önüne geçilmek Devletin görevi olmalıdır.

Devlet Memurlarının isnad ve iftiralara karşı korunma yolları:

Devlet Memurları uğradıkları isnad ve iftira suçlarına karşı kanunlarımıza göre üç yolla korunurlar.

1 — Devlet Memurlarının şahsî dava açmaları,

Devlet memurları uğradıkları isnad ve iftiralara karşı şahsî dava açmak suretiyle kendilerini koruyabilirler. İsnad ve iftiraya maruz kalan memurlar, yapılan kovuşturma veya yargılama sonunda aldıkları Men'i Muhakeme, Ademî takip veya beraat kararları üzerine şahsî iftira davası açabilirler. Fakat çok defa bu yol bazı nedenlerle kullanılmaz. İsnad ve iftirada bulunan siyasî bir şahıssa, nüfuzlu bir kimse ise yer değiştirme veya devamlı huzursuz olma gibi nedenlerle şahsî iftira davası açılmaz.

2 — C. Savcılarının kamu davası açmaları:

CMUK'nun 148 nci maddesine göre kamu davası açılması C. Savcılarının görev ve yetkileri dahilindedir. C. Savcıları, ceza takibini istilzam edebilecek hususlarda kâfi emareler teşkil edecek vakıalar mevcut ise âmme davası açmakla mükelleftirler. Devlet memurlarına karşı işlenen isnad ve iftira suçları şahsî şikâyet üzerine takibata tabi suçlardan değildir. C. Savcıları da muttali oldukları iftiralara karşı memurların şeref ve haysiyetini korumak için doğrudan doğruya dava açabilirler. Bilhassa C. Savcılarının 1609 sayılı kanuna göre doğrudan doğruya takibat yapmakla görevli oldukları irtikâp, rüşvet, ihtilâs, zimmet, kaçakçılık, resmi ihalelere fesat karıştırmak, Devlet Hariciyesine ait mahrem evrakı ve şifreleri ifşa etmek suçları hakkında, memurların takipsizlik veya beraat kararı almaları halinde bu ihbar ve şikâyetlerin suçsuz olduğunu bildiği kimseye suç isnadı veya böyle bir suçun maddî eser ve delillerini uydurmak suretiyle iftira ettiği hallerde C. Savcılarının iftiradan dolayı müfteriler hakkında doğrudan doğruya kamu davası açmaları gerekir.

Uygulamada bu gibi konularda iftiraya maruz kalan memurlar beraat kararı almakla yetinmektedirler. Hâlbuki bu suçlarda isnad ve iftiraya maruz kalan memurlar için C. Savcılarının doğrudan doğruya kamu davası açmaları mecburi olmalıdır. Bu konuda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddesine açık bir hüküm getirilmelidir. Böylece Devlet Memurluğu müessesesi ile Devlet Memurlarının şeref ve haysiyetleri daha iyi korunmuş olur.

3 — Devlet Memurlarının uğradıkları isnad ve iftira suçlarına karşı, müfteriler hakkında merkezde «En büyük âmir» lerin, İllerde «Valilerin» kamu davası açılmasını istemeleri:

Görevlerini kanunlara uygun bir şekilde yapan memurların uğradıkları iftira suçlarına karşı Devlet tarafından korunmasında Devletin ve memurluk müessesesinin itibarı, memurun şeref ve haysiyeti yönlerinden yarar bulunmaktadır.

1949 tarihli 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddesiyle, idare hukukuna böyle bir hüküm getirilmiştir. Bu maddeye göre «Memurlar hakkındaki ihbar ve şikâyetleri garaz veya mücerret hakaret için uydurma ve bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve tahkikatın tabi olduğu kanuni muamele mucibince neticesi de sabit olmadığı takdirde Vali, CMUK nun 148 nci maddesine göre isnatta bulunanlar hakkında âmme davasının açılmasını mahallî C. Savcılığından isteyebilir.»

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddesiyle sadece İller teşkilâtındaki memurlar suç isnadına karşı korunmuşlardır. Bakanlık teşkilâtı memurları bu madde kapsamı dışında bırakılmışlardır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bu noksanı giderecek şekilde daha geniş kapsamlı bir hüküm getirmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddesi «Devlet Memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonunda bu isnad sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük âmiri, fillerde Valiler isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını C. Savcılığından isterler.»

Bu madde ile temiz ve dürüst memurlar iftiracı ile karşı karşıya bırakılmamış, memurluk müessesesi korunmuştur.

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 nci, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddeleriyle Devlet memurları sadece suç isnadına (iftiraya) karşı korunmuşlardır.

Merkezde en büyük âmirin, İllerde Valilerin görevi başında memura hakaret, darp, tehdit gibi suçlarda da memurluk müessesesinin onuru yönünden kamu davası açmaları yerinde olacağı görüşündeyiz.

Burada CMUK. nun 148 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının Valilere tanıdığı âmme davası açılması hakkındaki hususa ayrıca değinmekte yarar vardır. Bu maddeye göre Valiler, ceza takibini istilzam edecek hususlarda Hukuku âmme davası açılmasını kendi Vilâyetleri dahilindeki C. Savcılarında isteyebilirler. Valilerin kamu davası açılmasını istemeleri hakkındaki yetkileri memurları iftiraya karşı koruma gibi sınırlı değildir. Ceza takibini icab ettiren herhangi bir eylemin bulunması halinde bu yetki kullanılabilir. Bu yetki gerek memurlar gerekse diğer şahıslar içinde kullanılabilir.

Örneğin, Anayasanın 119 ncu maddesine göre memurlar siyasi partilere ve sendikalara üye olamazlar. Valiler bazı memurların siyasi partilere veya sendikalara üye olduklarını tesbit ettikleri takdirde bu memurlar hakkında kamu davası açılmasını isteyebilirler.

T. Ceza Kanununun 238 ve Devlet Memurları Kanununun 28 nci maddeleri memurlar için ticaret yasağından bahsetmektedir. Valiler bir memurun ticaretle iştiğal ettiğini tesbit ettikleri takdirde bunun hakkında kamu davası açılmasını C. Savcılığından isteyebilirler.

Seçim zamanında bir memurun işlediği seçim suçundan dolayı C. Savcısı doğrudan doğruya takibat yapar. C. Savcısı böyle bir seçim suçunu duymamış olabilir. Eğer Vali böyle bir seçim suçunun işlendiğini tesbit ederse kamu davası açılmasını C. Savcısından isteyebilir.

CMUK. nun 148 nci maddesinin 3 ncü fıkrası Valilere kamu davası açılması hususunda daha geniş bir yetki tanımaktadır.

Devlet memurlarını suç isnadına (iftira) karşı korumak için kamu davası açmaya yetkili olanlar:

Devlet memurlarına yapılan suç isnadı hakkındaki ihbar ve şikâyet üzerine, yaptırılan kanuni kovuşturma ve yargılama sonunda, isnat

sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük âmiri, İller de Valiler isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını C. Savcılarından isterler.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun gerek kapsamı içerisine aldığı, gerekse kapsam dışı bırakıldığı «Devlet Memurları» hakkında bu yetki kullanılır.

Kanundaki «Merkez» tabirinden Ankara Bakanlıklar Teşkilâtını özerk kuruluşlarda, kuruluşun bulunduğu yeri merkez olarak anlamak lâzımdır. Merkez'de Bakanlık teşkilâtında en büyük amir Bakan'dır. Bakanlık teşkilâtında veya Bakanlığa bağlı genel müdürlükler teşkilâtında veya Bakanlığa bağlı genel müdürlükler teşkilâtında görev alan memurlara vaki iftira suçları hakkında bu yetkiyi Bakan kullanacaktır. En büyük âmir sıfatıyla Genel müdürlerin bu yetkiyi kullanmalarına olanak yoktur.

Ankara'da İl teşkilâtına bağlı memurlara vaki iftira suçlarında bu yetkiyi Vali kullanacaktır.

Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Sayıştay, Yargıtay, Üniversite, Akademi gibi kuruluşlar memurları için bu yetki en büyük âmir tarafından kullanılacaktır.

Karışıklıklara ve yetki ihtilaflarına olanak vermemek için kanundaki merkez kelimesine açıklık getirmekte yarar vardır.

Kanuna göre, İllerde Vali'ler, il memurlarına iftirada bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını isteyebilirler. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 4. ncü maddesi. Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre illerde lüzumu kadar teşkilâtın bulunacağını âmirdir. Bu teşkilâtın her birinin başında bulunanlar İl idare şube başkanlarıdır. Bunların emri altında çalışanlar ilin ikinci derece memurlarıdır. Bu teşkilât Valinin emri altındadır. Ayrıca Bakanlıkların kuruluş kanunlarında da buna mütenazır hükümler bulunmaktadır.

Vali'nin memurlara vaki iftiralara karşı kamu davası açması hususundaki yetkisinin Bakanlıkların il teşkilâtındaki tüm memurları kapsayacağı açıktır.

Vali'nin bu yetkisi emri altında çalışan memurlarla mı mukayyettir?

Anayasa'nın 115 nci maddesinde, Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, İktisadî şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre İl'lere, İl'lerde diğer kademeli bölümlere ayrılır. İl'lerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla birden çok ili içine alan çevrede bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilir, hükmü yer almaktadır. Bu hükme istinaden bazı Bakanlıklar gerek kuruluş kanunlarına gerek Bakanlar Kurulu Kararlarına göre bir kaç ili içine alacak şekilde bölge örgütleri kurmuşlardır. YSE Bölge Müdürlüğü, Orman Başmüdürlüğü, Tekel Başmüdürlüğü, DSİ Bölge müdürlüğü gibi.

Bölge Kuruluşları memurları, bölgelerine bağlı herhangi bir ilin hudutları içerisinde ifa ettikleri görevlerden dolayı haklı veya haksız şikâyetlere ve ihbarlara maruz kalabilirler. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 13 ve 15 nci maddeleri gereğince Valiler bir kaç ile şamil memuriyetlerin kendi illerindeki işlerini de gözetim ve denetime; bu memurlar hakkında soruşturma açtırmaya yetkilidirler.

Valiler bütün memurlar hakkında ihbar ve şikâyetleri kabul edip, gerek doğrudan doğruya gerekse ilgili Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yaptırmaya yetkili buldukları cihetle, ihbar ve şikâyet üzerine, tabi olduğu kanuni kovuşturma ve yargılama sonunda, isnad sabit olmadığı takdirde, Valiler kendi illeri hudutları içerisindeki görevlerinden dolayı, bölge memurlarının suç isnadına maruz kalmaları halinde C. Savcılığından kamu davası açılmasını isteyebilirler.

Belediye ve özel idareler, belde sakinlerinin müşterek mahiyetteki mahallî hizmetlerini ifa etmek için kurulmuş tüzel kişiliği haiz idarelerdir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren 1897 sayılı kanunun 4. ncü maddesinde «Devlet Memuru» deyimini belediyeler ve İl özel idareleriyle bunların kurdukları birlikler memurlarını da kapsar, hükmü yer aldığına göre İl Özel idare ve belediye memurlarını isnad ve iftiraldan korumak için Valiler kamu davası açılmasını isteyebilirler.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddesiyle Devlet memurları isnad ve iftiralara karşı korunmuşlardır. Sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler memur sayılmadıklarından bunlara

karşı vaki iftira ve isnatlara karşı merkezde en büyük âmir, tilerde Valiler kamu davası açılmasını isteyemeyeceklerdir. Bunlar kendilerini isnad ve iftiralara karşı şahsî şikâyet yolu ile koruyacaklardır.

Devlet Memurları Kanununun 4 ncü maddesine göre, kamu hizmetleri memurlar, sözleşmeli personel geçici personel ve işçiler eli ile yürütüleceği cihetle, kamu hizmetlerinin ifası sırasında iftiraya maruz kalan sözleşmeli personeli, geçici personeli ve işçileri de Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddesi kapsamı içerisine almakta fayda vardır. Aynı hizmeti gören şahıslardan Devlet memurlarını himaye edip diğerlerini kaderleri ile başa bırakmak adalet anlayışı ile bağdaşmaz.

Ayrıca kamu hizmeti gören şahıslar T. Ceza Kanununun 279 ncu maddesi gereğince işledikleri suçlar sebebiyle T. Ceza Kanununun uygulanmasında memur sayıldıklarına göre, âmme hizmetlerinin ifası sırasında uğrayacakları iftira suçlarına karşı da Devlet tarafından güvence İtina alınmalıdır.

Devlet memurlarının uğradıkları iftira suçlarına karşı müfteriler hakkında merkezde en büyük âmirlerin. İllerde Valilerin kamu davası açmaları için gerekli şartlar:

Yetkili âmirlerin, memurların uğradıkları iftira suçlarına karşı C. Savcılığından kamu davası açılmasını istemek için bazı şartların gerçekleşmesi lâzımdır. Gerek 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci gerekse 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddelerinde bu şartlar gösterilmiştir. Bu şartlar şunlardır:

I) İhbar ve şikâyet üzerine yapılacak kanunî soruşturma veya yargılama sonunda isnadın sabit olmaması;

Burada ihbar ve şikâyetin şekli, ihbar ve şikâyetin hangi mercilere yapılacağı ve ihbar ve şikâyet sonunda soruşturma ve yargılama yapılması konularının ayrı ayrı incelenmesi lâzımdır.

A) İhbar ve şikâyetlerin şekli:

İhbar, bir kimsenin kendisi ile ilişkisi olmadığı halde suç işlendiğini yetkili mercilere bildirmesi, soruşturma yapılmasını istemesidir.

Şikâyet, işlem ve eylemden zarar gören kimsenin yetkili mercilere müracaat etmesi ve soruşturma yapılmasını istemesidir.

CMUK nun 151 nci maddesine göre suç ihbarları ve şikâyetleri yazılı veya sözlü olabilir. Sözlü ihbar ve şikâyetler üzerine zabıt varakası tutulması lâzımdır. İftira suçlarına ait dilekçelerde dilekçeyi veren belli ise imza bulunması şart değildir. Yargıtay C. U. H nin 16/2/1952 gün 48/36 sayılı kararına göre, iftira suçunun teşekkülü için suçsuz olduğu bilinen bir kimse hakkında merciine şikâyetname vermek kâfi olup, bu şikâyetnamede imza bulunması şart değildir.

B) İhbar ve şikâyetin hangi mercilere yapılabileceği:

İftira suçunun teşekkülü için ihbar ve şikâyetin kanunî takip yapacak veya yaptırabilecek bir mercie verilmesi lâzımdır.

(T. C. K. 285)

CMUK nun 151 nci maddesi ihbar ve şikâyetlerin şifahi veya yazılı olarak C. Savcılıklarına, Zabıta makam ve memurluğuna, sulh Hakimliğine, Valiye, Kaymakama ve Bucak Müdürlüğüne yapılabileceğini belirtmektedir. Ayrıca Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanununun 2 nci maddesine göre, memurların görevlerinden doğan veya görevlerin ifası sırasında işlenen suçlarından dolayı, ihbar ve şikâyet üzerine, memurların Merkez veya İl Memuru olmalarına göre, merkezde Bakan ve müstakil genel müdürlüklerin en büyük âmiri, İllerde Valiler. Kaymakamlar veya idare şube başkanları doğrudan doğruya veya bilvasıta soruşturma yapmaya veya yaptırmaya yetkilidirler.

Bu mercilere yapılan ihbar ve şikâyetler üzerine kanunların öngördüğü kanunî kovuşturma veya yargılama yapılır.

Dolaylı bir şekilde yapılan ihbar ve şikâyetler iftira suçunun tekevvünü için kâfi unsur değildir.

Yargıtay 4 ncü Ceza Dairesinin ve Ceza Umumi heyetinin kararları bu durumu açıklıkla belirtmektedir. (Maznun tarafından imzalı pulsuz. İl DP Başkanlığına hitaben yazılmış 4/7/1952 tarihli yazının Vilâyet makamına gönderilmesi üzerine mağdur hakkında M. M. Kanunu hükümlerine göre tahkikat yapıldığı anlaşılmakta ise de, maznun hakkında takibata esas tutulan mezkûr yazının adliyeye veya keyfiyeti adliyeye teb-

liğe mecbur olan bir makama veya takip yapacak veya yaptırabilecek bir mercie yapılmış ihbar veya şikâyet mahiyetinde bulunmadığı, İl DP başkanlığının kanunun kastettiğı manada ihbar ve şikâyetleri adliyeye tebliğe mecbur olan bir makam veya kanuni takibat yapacak veya yaptırabilecek bir merci olmadığı gözetilmeden ve bu sebeple hadisede suç unsuru olunmadığı nazara alınmadan 285 nci madde ile mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. Yargıtay 4. C. D. 2/4/1954 E. 868, K. 3767 sayılı karar)

(Öğretmenin kahvehanede siyasi parti propagandası yaptığını üç kişinin parti ocak başkanına şifahen söyledikleri, onun da kendilerine hadiseyi bir zabıt varakası ile tesbit edin tavsiyesinde bulunduğu. 3/10/1957 tarihli bir zabıt varakasını tutup kendileriyle birlikte ocak başkanına da imza ettirdikten sonra DP İlçe Başkanlığına verdikleri, mezkûr zaptın Vilâyete ve oradan C. Savcılığına intikâl ettiği, C. Savcısının öğretmen ... Hakkında evvelâ tahkikat yapıp ademi takip kararı verdiği, bilahare maznunlar hakkında iftiradan âmme davası açtığı anlaşılmaktadır. Zabıt varakası CMUK nın 151 nci maddesindeki ihbar mercilerinden birisine verilmediğı, parti ilçe idare kurulu başkanlıklarının T. C. Kanununun 285 nci maddesinde gösterilen adliyeye veya adliyeye tevdi mecbur olan bir makam, takip yapacak veya yaptırabilecek bir merci olmadığı için maznunların fiil ve hareketlerinde iftira suçunun kanuni unsurlarının bulunmadığı, bu sebeple hususi daire ilâmında gösterilen bozma varid olup uymak gerekirken, evvelki hükümde ısrara karar verilmesinin yolsuz olduğu. Yargıtay C. U. H. 16/5/1960 gün E. 4/25 K. 30 sayılı karar)

C) İhbar ve şikâyet üzerine yapılacak soruşturma veya yargılama sonunda istinadın sabit olmaması:

İhbar ve şikâyet kanuni takip yapacak veya yaptırabilecek bir mercie vuku bulduğu takdirde soruşturmanın veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem yapılacaktır.

Memurlar hakkındaki ihbar ve şikâyetin konusu Memurun Muhakematı hakkındaki kanunun şümulüne giren bir konu ise, adı geçen kanuna göre İdarî soruşturma yapılacak, İdarî kaza mercilerinden istinadın sabit olmadığı hususunda Men'i Muhakeme kararı istihsal edilecektir. Memur hakkındaki ihbar ve şikâyetin konusu C. Savcısının doğrudan doğruya soruşturma yapmasını gerektiren bir konu ise, yapılan kanuni

kovuşturma sonunda takipsizlik kararı verilmesi lâzımdır. Eğer ihbar ve şikâyet doğrudan doğruya sorgu yargıcına yapılmışsa, sorgu yargıcının Men'i Muhakeme kararı vermesi veya isnad edilen fiilin sabit olmamasıyla beraatle) sonuçlanması lâzımdır. Bu hallerde kararların kesinleşmesi şarttır. Ancak bu durumlarda yapılan soruşturma veya yargılama sonunda isnadın sabit olmadığı halleri tahakkuk eder.

İhbar ve şikâyet konularının kısmen tahakkuk etmesi halinde isnad sabit olmuş sayılır. Bu nedenle iftira davası açılmaz.

Yargıtay CUH 13/3/1944 gün E. 4/71 K. 71 sayılı kararına göre, aynı zamanda şikâyeti de ihtiva eden ihbar kısmen tahakkuk ettiğine gere iftira suçu unsurları tekevvün etmez.

II — İhbar ve şikâyetin garaz veya mücerret hakaret için yapılması

Anayasanın 62 nci maddesine göre, Vatandaşlar kendileriyle veya kamu ve ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında tek başlarına veya topluca yetkili makamlara başvurma hakkına sahiptir.

İftira suçunun tekevvün etmesi için ihbar ve şikâyetin, Anayasanın öngördüğü dilek ve şikâyet hakkının kullanılmış olmayıp garaz veya mücerret hakaret kasdı ile yapılması lâzımdır.

Garaz, kötü niyet, gizli düşmanlık, herhangi bir sebepten dolayı birine karşı güdülen kötülük etme isteğidir.

Mücerret hakaret, sırf hakaret etmek kasdı ile davranmaktadır.

Devlet Memurları Kanununun 25 ve İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddelerinde, ihbar ve şikâyetin garaz ve mücerret hakaret için yapılması öngörülmektedir. Halbuki T. Ceza Kanununun iftira suçunu tanımlayan 285 nci maddesi, ihbar veya şikâyetin, suçsuz olduğunu bildiği bir kimseye bir suç isnad etmek yahut böyle bir suçun maddî eser ve delillerini uydurmak gayesiyle yapılmasından bahseder. Adı geçen kanunlardaki iftira suçunun maddî unsurları bunlardır.

Devlet Memurları Kanunu ile İl İdaresi Kanunundaki maddî unsur ile T. Ceza Kanunundaki maddî unsur arasında ifade değişikliği vardır. Bu ifade değişikliğinin giderilerek Devlet Memurları Kanunu ile İl İdaresi kanunundaki ifadelerin T. Ceza Kanununun 285 nci madde-

sine uydurulması uygulama yönünden daha faydalı olacağı görüşündeyiz.

Memurlar hakkında verilen bütün ademi takip, Men'in Muhakeme ve hatta beraat kararları muhbir bir müştekinin iftira kasdı ile hareket ettiğini göstermez.

(Delil kifayetsizliğinden verilen ademi takip, men'i muhakeme ve hatta beraat kararlarının, suçsuz olduğunu bilerek isnada delâlet edemeyeceğine binaen, sanıkların vatandaş sıfatı ile haiz oldukları şikâyet hakkını kullanmış olmayıp da iftira kasdı ile hareket ettiklerini sübuta vardırır kesin deliller gösterilmeden ısrar mahiyetinde mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. Yargıtay 4. C. D. 13/12/949 E. 14700 K. 16051 sayılı kararı)

Suç isnadı kasdı olayın mahiyetine göre tesbit edilecektir.

(Yargıtay 4. Ceza D. 30/9/1953 gün E. 5676 K. 8871 sayılı kararında: oluşa göre hadise yalnız şikâyet hakkını kullanmaktan ibaret olmayıp maznunun suçsuz olduğunu bildiği mağdur hakkında kendisinden 100 liraya rüşvet istediği hakkında isnatta bulunduğu ve bu hususta şahit de tedarik ettiği anlaşıldığı halde yazılı gerekçelerle beraat kararı verilmesi yolsuz) olduğu belirtilmiştir.

Bir memur hakkında ihbar ve şikâyetle bulunanın bu müracaatını dilek ve şikâyet hakkını kullanmak gayesiyle mi yoksa garaz ve hakaret kasdı ile mi yaptığını tesbit etmek çok güçtür. Bu nedenle Devlet Memurları Kanununun 25, İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddeleri uygulama alanı bulamamaktadır.

111 — İhbar ve şikâyet konusunun T. Ceza Kanununa göre takibat yapılacak suç isnadı olması:

Memur hakkında ihbar ve şikâyet konusunun kanuni takibata imkân verecek suç olması icab eder. Kanun suç tabirini kullanmak suretiyle iftiranın cürüm veya kabahat nevinden oluşunu ayırmamıştır.

Disiplin cezası kovuşturmasını gerektiren eylem ve fiillerin isnad edilmesi suç isnadı sayılmaz. «Bununla beraber icabında meselâ bir memurun tardını mucip olabilecek bir disiplin suçunun haksız yere isnadının cezasız kalmasını kabul etmek oldukça güçtür.» (2)

(2) Prof. F. Erem C. H. H. Hükümleri C. 1 sa : 416

Hakimler disiplin cezasını icap ettiren eylemlerin iftirasına karşı korunmuşlardır. Bu durum iftira suçunu teşkil etmektedir.

2556 sayılı Hakimler kanununun 99 ncu maddesine göre bir şahsın şikâyeti üzerine açılan takibat şikâyetten vaz geçilse dahi durdurulamaz. Sureti mahsusada tahkik memuru gönderilmesini icap ettirmiş olan bir şikâyetin mevzuu haksız olduğu sabit olan hallerde tahkiki için Devletçe yapılan masraflar hakkında CMUK nun 411 nci maddesinin 2 nci fıkrası tatbik olunur. İnzibati muameleyi istilzam edeceği mahiyette olan ihbar veya şikâyetin suiniyetle yapıldığı veya delillerin uydurulduğu anlaşılan hallerde Adliye Vekilinin izni ile takibat icra ve muhakemece yukarıdaki fıkra hükmü tatbik olunmakla beraber T. Ceza Kanununun 285 nci maddesinin 1 nci fıkrasında yazılı cezada hükmolunur.

Suç olan fakat af veya dava zaman aşımı sebebiyle cezayı müstelzim olmaktan çıkmış suç isnatlarında, kanuni takibat yapma imkânı olmadığından iftira suçu tekevvün etmez.

İhbar ve şikâyet konusunun uydurma bir suç olduğu daha ilk bakışta anlaşılıyorsa suç isnadı mevcut sayılmaz.

(Bir kimsenin askerlik yapmadığını iddia etmenin askerlik şubesi künyesi defterine bakmakla aksi sabit olacağı cihetle takibata yol açamayacağı ve dolayısıyla suç isnad veya tasnii suçu teşekkül edemeyeceği gözetilmeden mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur. Yargıtay 4.C. D. 12/12/1951 gün E. 9532 K. 9532 sayılı karar)

Bilhassa memurların güvenliği yönünden memurların memuriyetten çıkarılmasını icap ettirecek suç isnadında bulunulması halinde iftira davası açılmasına imkân verilmelidir.

Ayrıca suç isnatlarının sabit olmaması, sırf iftira kasdı ile yapılmasının sabit olması hallerinde tahkikat için gönderilen memurlara Devletçe yapılan masraflar ihbar ve şikâyet edenden tahsil edilmelidir. Böylece iftiraların önüne kısmen geçilmiş olunur. Bu konuda Devlet Memurları Kanununa hükümler konulmalıdır.

En büyük âmirin veya Valinin talebi üzerine C. Savcılarını kamu davası açmak mecburiyetinde midir?

Devlet Memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetler garaz veya mücerret hareket için uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı soruşturma ve yargılama sonunda sabit olursa, merkezde en büyük âmir, İllerde Valiler isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını C. Savcısından isterler. Böyle bir talep karşısında kalan C. Savcıları kamu davası açmak mecburiyetinde midir?

Konuyu üç kısımda incelemek lâzımdır.

1 — Talebin en büyük âmir sıfatı ile «Bakandan» gelmesi:

Bakanlıklarda veya Bakanlığa bağlı Genel Müdürlükler örgütünde çalışan memurlara vaki suç isnatları hakkında bu yetkiyi Bakan kullanır. Adliye Bakanı dışındaki herhangi bir bakanın bu yetkiyi kullanması halinde C. savcısı yapılan soruşturmanın ve yargılamanın kanuni şekillere uygun olarak yapılıp yapılmadığını inceleyecektir. Kanundaki «soruşturma ve yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonunda bu isnad sabit olmadığı takdirde» nin anlamı budur. Daha açık bir ifade ile Memurin Muhakemat Kanununa tabi hallerde idari kaza mercilerinin kararlarının, C. Savcılığınca Doğrudan soruşturmayı gerektiren hallerde, ademi takip kararının, sorgu yargıçlığınca verilen ademi takip veya yetkili mahkemenin verdiği beraat kararının, olup olmadığı kesinleşip kesinleşmediğini inceleyecektir.

C. Savcısı CMUK nun 148 nci maddesine göre ceza takibini istilzam edebilecek hususlarda kâfi emareler teşkil edecek vakıalar bulunup bulunmadığını saptayacak, bunun sonunda kamu davası açacaktır.

C. Savcısı mucip sebepler göstererek talebi kabul etmezse, ilgili Bakan konuyu adliye bakanına intikâl ettirebilir. Adliye Bakanı C. Savcılarına Hukuku âmme davası açmak hususunda emir verebilir. (CMUK madde 148); bu takdirde C. Savcısı kamu davası açmakla mükelleftir.

2 — Talebin Bakan dışındaki en büyük âmirden gelmesi:

Yukarıda açıklandığı veçhile kanundaki merkez tabirinden Ankara Bakanlıklar teşkilâtını ve özerk kuruluşlarda, kuruluşun bulunduğu yeri almak lâzımdır.

Anayasa mahkemesi, Danıştay, Sayıştay, Yargıtay, Üniversite, Akademi gibi kuruluşlar memurları için bu yetki en büyük âmir tarafından kullanılacaktır.

Böyle bir taleple karşılaşan C. Savcısı, yapılan soruşturmanın ve yargılamanın kanuni şekillere uygun olarak yapılıp yapılmadığını inceleyecek; suç isnadı hakkında kâfi emareler bulunup bulunmadığını saptayacak, bunun sonunda âmme davası açacaktır. C. Savcısı mucip sebepler göstererek talebi kabul etmeyebilir. Bu takdirde en büyük âmir konuyu adliye bakanına intikal ettirebilir. Adliye Bakanı kamu davası açılması lâzım gelip gelmediğini takdir eder. Ve icabını C. Savcısına yaptırır.

3 — Talebin Validen gelmesi:

İllerde Valiler suç isnadına uğramış memurlar için isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını C. Savcılığından isteyebilirler.

Böyle bir taleple karşılaşan C. Savcısı, yapılan soruşturma ve yargılamanın kanuni şekillere uygun olup olmadığını, idari ve adli kaza mercilerinde gerekli kararların alınıp alınmadığını saptayacaktır. Bunlara ilâveten CMUK nun 148 nci maddesi mucibince, C. Savcılarını mucip sebepler göstererek Valilerin bu taleplerini kabul etmeyebilirler. Bu durum karşısında Valiler Adliye Bakanına müracaat ederek kamu davası açma yetkisini kullanmasını isteyebilirler. Adliye Bakanı durumu inceledikten sonra kamu davası açılması lâzım gelip gelmeyeceği hususunu takdir eder. İcabını C. Savcısına yaptırır.

Kanunlarımıza göre iftira suçlarının sonuçları:

T. Ceza Kanununun 285 nci maddesinde suç isnadında bulunanlara verilecek ceza açıklanmıştır. Bu maddeye göre; «Herkim adliyeye veya keyfiyeti adliyeye tevdi mecbur olan bir makama veya kanuni takip yapacak veya yaptırabilecek bir mercie ihbar veya şikâyetle bulunarak suçsuz olduğunu bildiği bir kimseye suç isnad eder yahut o kimse aleyhinde böyle bir suçun maddî eser ve delillerini uydurursa isnad eylediği suçun nev'i ve mahiyetine ve uydurduğu delillerin kuvvetine göre üç aydan üç seneye kadar hapsolunur.»

Maddenin son fıkralarında cezayı arttıran veya indiren özel kanuni sebepler gösterilmiştir.

T. Ceza Kanunundan başka, 1918 sayılı Kaçakçılığın men ve takibine dair kanunun değişik 50 nci maddesinde kaçakçılık suçları ile ilgili iftira suçları için özel hükümler bulunmaktadır. Bu maddeye göre, kaçakçılık suçlarını tasni veya başkalarına iftira veya kaçakçılık davalarında yalan şahadet edenler ceza kanununun bu cürmünden bahseden 283, 285, 286 ncı maddelerine göre ve üçte bir arttırılmak cezalandırılır. Şu kadarki 283 ncü madde mucibince verilecek ceza üç aydan aşağı olamaz. Bu fiilleri işleyen kimse tertip ve tasnide kullandığı kaçak maddelerden dolayı ayrıca cezası ile dahi cezalandırılır.

Adı geçen kanunun 51 nci maddesinde memurlar için ayrı bir hüküm bulunmaktadır. Kaçakçılık suçlarında cürüm tasninden mahkûm olan memurlara âmme hizmetlerinden müebbet mahrumiyet cezası da hükmolunur.

İftira suçunu memuriyet kuvvet ve vasıtalarını kullanarak işleyen memurlara ceza arttırılarak verilir. T. Ceza K. nun 281 nci maddesi; bir kimse bir cürüm işlemek için haiz olduğu memuriyete ait kuvvet ve vasıtaları kullandığı takdirde eğer kanun esasen memuriyet sıfatını nazarı itibara almamış ise irtikâp olunan cürüm için tayin olunacak ceza altında birden üçte bire tekrar tezyit olunur, hükmünü havidir.

İftira, manevi zarar tazminatını gerektiren bir suçtur.

(T. C. K. Madde 38)

İftira suçundan dolayı şeref ve haysiyeti ihlâl olan şahıs (memur) manevi tazminat alabilir. Yet erk i bu iftira suçundan şeref ve haysiyeti zarar görmüş olsun. Yargıtay C. G. K. nun 10/2/1931 gün E. 50 K. 53 sayılı kararı bu yoldadır.

Sonuç ve Öneriler

Devlet Memurları, kamu hizmetlerini yürütürlerken bazı işlem ve eylemlerde bulunurlar. Bu işlem ve eylemler sebebiyle haklı veya haksız birçok ihbar ve şikâyetlere uğrarlar. Bu ihbar ve şikâyetler Anayasanın 62 nci maddesinin öngördüğü «Şikâyet Hakkı» nın kullanılması dışındaki gayelerle, örneğin memurları kanunsuz işlemlere sürüklemek,

çıkar sağlamak, memurların şeref ve haysiyeti ile oynamak gibi nedenlerle yapıldığı takdirde namuslu ve dürüst memurları korumak, Devlet memurluğu müessesesinin ve memurların şeref ve haysiyetleriyle oynanmasının önüne geçilmek Devletin görevi olmalıdır. Hukuk devletinin gereği bunu icabettirir.

Gerçi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddesinde Devlet Memurlarını suç isnadına (iftiraya) karşı koruyan hükümler varsa da, bu hükümler gerek maddi, manevi ve kanuni unsurlar yüzünden, gerekse (kötü kişi olmama), (suya sabuna dokunmama) gibi sebeplerle etkin bir şekilde uygulanmamaktadır. Bu hükümlerle Devlet Memurları iftiraya karşı etkin bir şekilde korunmalıdır.

Ayrıca;

a) Memurluk müessesesinin itibarı, memurların şeref ve haysiyeti yönlerinden, Devlet memurları, görev başında uğrayacakları hakaret, darp tehdit suçlarına, karşı da korunmalıdırlar.

b) 1609 sayılı kanuna göre C. Savcılarının doğrudan doğruya takibat yapmağa görevli oldukları irtikâp, rüşvet, ihtilâs, zimmet, kaçakçılık, resmi ihalelere fesat karıştırmak gibi isnad edilen suçlardan dolayı yapılan kovuşturma sonunda, takipsizlik veya beraat kararı verilmesi hallerinde C. Savcılarının müfteriler hakkında kamu davası açmaları mecburiyeti hususunda kanuna bir fıkra eklenmelidir.

c) 657 sayılı kanunun 25 nci maddesinde bahsi geçen (Merkezde en büyük âmir) tümlecine açıklık getirilmelidir.

d) 657 sayılı kanunun 4 ncü maddesine göre, kamu hizmetleri memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle görüleceği cihetle, kamu hizmetlerinin ifası sırasında iftiraya, harekete, darp ve tehdide maruz kalan sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler de adı geçen kanunun 25 nci maddesinin kapsamı içerisine alınmalıdır. Memurları himaye edip diğerlerini himaye dışında bırakmak adalet duygusuyla bağdaşmaz.

e) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 14 ncü maddelerinde, ihbar ve şikâyetin «garaz» ve «müccerret hakaret» için yapılmasından, Türk Ceza Kanununun 285

nci maddesinde ihbar ve şikâyetin, suçsuz olduğunu bildiği bir kimseye bir suç isnad etmek yahut böyle bir suçun maddi eser ve delillerini uydurmak gayesiyle yapılmasından bahseder. Devlet Memurları Kanunu ile İl idaresi Kanunundaki kavramların, Türk Ceza Kanununun 285 nci maddesindeki ifadelere uydurulması uygulama yönünden daha faydalı olacaktır.

f) Devlet memurları T. Ceza Kanununa göre kovuşturma yapılacak suç isnadına karşı korunmuşlar. Disiplin cezasını icap ettiren suçlara karşı korunmamışlardır. Halbuki hakimlere karşı yapılan suç isnadı disiplin cezası verilmesini icap ettirecek eylem dahi olsa, iftira suçunu teşkil eder. Hiç olmazsa Devlet Memurları için bir memurun memuriyetten çıkarılmasını icap ettirecek bir suç isnadına uğramaları halinde, bu isnadın sabit olmaması karşısında müfteri hakkında iftira davası açılması olanağı getirilmelidir.

g) İhbar ve şikâyetler üzerine soruşturma yapılmak üzere muhakkik veya müfettiş gönderilmesi hallerinde, soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni usuller sonunda ihbar ve şikâyetin yalan ihbar veya iftira olduğunun tesbit edilmesi üzerine, Devletçe yapılan masraflar CMUK nun 411 nci maddesine göre muhbire veya şikâyetçiye ödetirilmelidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 25 nci maddesi bu önerilerin ışığı altında yeniden tedvin olunursa, Devlet memurluğu müessesesi, temiz ve dürüst memurlar, kötü kişilerin şerrine karşı güvence altına alınmış olurlar. Böylece çok partili hayatta yaygın bir uygulama olan haksız yere şikâyet ve ihbarların önüne nisbeten geçilmiş olunur.

KAMUOYU YOKLAMALARI, TELEVİZYON VE YENİ SİYASET

Harold Mendelsohn ve Irving Crepsi, Polls, Television and the New Politics. Scranton, Pa. : Chandler Publishing Co., 1970, 329 s.

Yücel ERTEKİN
TODAİE Öğretim Üye Yrd.

«Kamuoyu yoklamaları, televizyon ve yeni siyaset» adlı kitap, Amerikan siyasal yaşamını ile kitle iletişim araçları ve siyaset süreci arasındaki ilişkileri ortaya koymak çabasında olan bir yapıt. Aslında kitap davranış bilimcilerini türlü yönlerden ilgilendirmektedir. Ama bizim asıl üzerinde durarak belirtmeğe çalışacağımız yönü, halkla ilişkileri ilgilendiren yönüdür. Özellikle siyasal halkla ilişkiler açısından önem taşıyan bu yapıtın ana fikri genel çizgileriyle özetlenmeğe çalışılmıştır.

Herşeyden önce yazarlar, televizyon ve kamuoyu yoklamalarının Amerikan siyasal yaşamını çok fazla etkilediği biçimde birçok kişi tarafından ileri sürülen fikir üzerinde durmakta ve buna karşı çıkmaktadırlar. Mendelsohn ve Crepsi, kamuoyu yoklamaları ve televizyonun sanıldığından daha az dolaylı bir etki yaptığını söylemektedirler. Daha da önemlisi yazarlar, genellikle inanıldığı gibi, seçim yılı içinde yapılan kamuoyu yoklamalarının oy kullanan Amerikan seçmenine olumlu veya ya olumsuz büyük bir etki yapmadığını ileri sürmektedirler. Her iki yazar da hem kuramsal ve hem uygulama yönünden önderlerin kamuoyu yoklamalarına dayanarak yaptıkları açıklamaların siyasal yarışmada bir seçmenin daha çok kazanan tarafa bağlılığına (Bandwagon effect) neden olmadığını veya kaybeden bir kimseye (Underdog effect) eğilim duymadığını göstermekte, böyle etkiler var olsa bile öneminin az olacağı belirtilmektedir.

Amerikan vatandaşlarının 1968 lerde siyasal değişimin farkına vardıklarını belirten yapıt, halkın bu sırada siyasetin aldığı yeni biçimi anlamağa başladığını ileri sürmektedir. Bu yeni siyaset anlayışı, kamuoyu yoklamaları ve televizyonun toplam etkisi sonucu ortaya çıkmış ve geleneksel siyasal anlayışın değerini yitirmesine neden olmuştur. Yeni siyaset, (1) psikolojik ve sosyal konulardaki bilgilerin daha

düzenli bir biçimde toplanması (kamuoyu yoklamaları), (2) daha büyük halk kitlelerine bilgi ve haber iletmede ulaşılan büyük teknolojik gelişme (televizyon) tarafından önemli oranda etkilenmiştir. Her iki etkinin de en üst noktaya ulaştığı yıl 1968 dir. Ama bu iki etkinin tam olarak potansiyel etkileri henüz görülmemiştir. Bu yeni siyaset anlayışında televizyon ve kamuoyu yoklamaları önemli rol oynayan öğelerdir.

Mendelsohn ve Crespi'nin yaptığı beş bölümden oluşmaktadır. (1) Kamuoyu yoklamalarının oynadığı rol, (2) Seçmen tercihi araştırmalarının güvenilirliği, (3) Kamuoyu yoklamalarının halkı yanıltmamak için ve tek yönlü olarak kullanılması sorunu, (4) Seçim tahminleri ve sonuçları hakkındaki yayınlar ve bunların oy verme davranışını etkilemesi ve (5) Kitle iletişim araçlarının dolaylı siyasal etkileri.

Biz bu bölümlerdeki başlıca düşünceleri topluca ortaya koyabilmek için her bir bölüm üzerinde kısaca durmayı yararlı bulmaktayız.

Kamuoyu Yoklamalarının Amerika Birleşik Devletlerindeki Rolü:

Kamuoyu yoklamalarının geçmişi 1824 yılına dek gitmektedir. Bu tarihte Raleigh Star ve Harrisburg Pennsylvania adlı gazeteler «halkın düşüncesini değerlendirmek için» seçim tahminlerinde bulunmuşlardır. Ama her iki gazete de yanlış olarak Andrew Jackson'ın John Quincy Adams'ı yeneceğini saptamışlardı. Daha yeni yöntemlerin kullanılışı 1936 yılında başlamıştır. Bugün kamuoyu yoklamalarında kullanılan yöntemler çek iyi bir düzeye yükselmiştir. Kamuoyu yoklamalarının geniş ve seçime benzer bir biçimde kullanılması, dört yılda bir yerine hemen hemen her ay halkın düşünce ve duygularının ölçülmesi sürekli seçim gibi bir hava yaratmıştır. Seçimler yalnız dört yılda bir kamuoyunu ölçmesine ve sonuçlarının belli bir adayı desteklemesine karşın, seçimlerde ileri sürülen sorunlar kesintiye uğramaksızın sürüp gitmiştir. Seçime benzer faaliyetler devam ederken, kamuoyu yoklamaları halkın belli sorunlardaki davranışlarını yansıtır. Kamuoyu yoklamaları, halkın ilgisini ölçen ve bir adayın bu ilgiyi bilmesine olanak sağlayan tek ve gerçek araçlardır.

Kamuoyu yoklamaları başlıca iki biçimde kullanılır : (1) Halkın içinde yaşadığı dünya hakkındaki merakını tatmin etmek için kamuoyu yoklamalarının gazeteciliğe özge bir biçimde kullanılması, (2) Davranış bilimcileri tarafından seçim öncesi bulgularının seçim sürecini çözümlemede, iletişim ve karar vermede kullanılması. Siyasal bakım-

dan kamuoyu yoklamaları karar verme sürecinde kullanılmaktadır. Siyasal yaşamda karar verme yetkisini elinde bulunduranlar kamuoyu yoklamalarından elde edilen bilgileri, (1) kimin seçilmesi, (2) hangi sorunlar üzerinde durulması ve (3) ne tür bir taleple halkın karşısına çıkılması gerektiği konularını saptamak için kullanırlar. Ayrıca politikacılar, kamuoyu yoklamalarını halkı, parti üyelerini ve partiye bağlı bulunan kişileri aldatmak ve belli biçimde yönlendirmek için de kullanırlar. Özel bir takımı kamuoyu yoklamaları ile parti başkanları, yalnız kendi çabalarına güven katmak için gerekli haberleri yaymak isterler.

Parti başkanlarına, parti örgütüne ve oy verme davranışı üzerine kamuoyu yoklamalarının ne gibi etkileri vardır? Seçime benzer sürekli bir faaliyet olarak kamuoyu yoklamaları, politikacının seçim çevresi tarafından nasıl benimsendiğini göstermeğe yardım eder. Deneme koşusu (trial heat) denilen kamuoyu yoklaması yöntemi kullanılmasıyla adaylar bu siyasal yarışı sürdürmelerinin yararlı olup olmadığına karar verirler. Bu yöntemde soruyu yanıtlayacak olanlara, «Eğer bugün seçim günü olsaydı kime oy verecektiniz? sorusu sorulur. 1964 yılında Nixon ve Scranton her ikisi de kamuoyu yoklamalarında Goldwater'dan daha güçlü görünmüşlerdi. Genel kurul öncesi siyasal faaliyetler sırasında, Nixon ve Scranton partinin isteği üzerine kamuoyu yoklamalarını yanıltmışlardı. Goldwater ise halkın isteği ile partinin isteğini karıştırmıştı. 1968 yılına dek, kamuoyu yoklamalarında yansıyan kamu desteği düşüncesine karşı her iki parti de duyarlı olmayı öğrendi. Kamuoyu yoklamaları siyasal sürece küçümsenmeyecek ve oldukça belli bir biçimde etki ediyordu.

Kamuoyu yoklamalarının, (1) aday tercihlerini ve (2) seçmen kitlesini etkilediği varsayılmaktadır. Mendelsohn ve Crespi, kazanacak adayın tarafına doğru seçmenlerin kayacağı ya da seçmenlerin sonucu nasıl olsa etkilemeyecekleri kanısı ile oy vermemeleri konusunda inandırıcı kanıtların olmadığını söylemektedirler.

Kamuoyu yoklamaları yasama sürecinde de kullanılmaktadır. Bir senatör veya Kongre üyesi, zaman zaman seçim çevresinin ilgisini ölçmek için kamuoyu yoklamasına başvurabilir. Ama bu tür kamuoyu yoklamalarının yöntemi oldukça zayıftır. Örneğin, bir senatör veya Kongre üyesi bir takım seçmenlerine posta ile gönderdiği soru kâğıtlarının ancak % 5'ine cevap alabilir ve bu sonuçları tüm seçim çevresini yorumlamakta kullanılabilir. Birçok durumlarda, seçim çevreleri

hakkındaki bu araştırmalar yasama üzerine çok az etki yapmaktadırlar. Örneğın halk silâh taşımanın yasaklanması konusunda sık sık düşüncelerini açıklamaktadır. Ama Ulusal Silâh Birliğinin (National rifle Association) güçlü koridorculuk (lobbying) faaliyeti böyle bir kanunun yasama organından geçmesini önlemektedir. Oysa önerilen kanun bir kampanya konusu haline getirilse, ölçülen kamuoyu ile yasama faaliyeti arasında uygunluk sağlanabilecektir.

Seçmen Tercihi Araştırmalarının Geçerliliğ-i: Seçim veya Genel Kurul öncesi yapılan seçmen tercihi araştırmaları adayların seçilmelerine esas olan noktaları değıştirmemektedir. Ancak seçim sürecine yeni bir boyut eklemeye yardım etmektedir. Partiler ünlü kişileri ya da çabukça ünlü olabilecek kimseleri ararlar. Mondelschn ve Crespi hiç kimsenin «kamuoyu yoklaması yalnızca bir kamuoyu yoklamasıdır» diyemeyeceğini, çünkü izlenen yöntemlere göre farklı araştırma biçimlerinin geçerliliğinin de farklı olduğunu söylemektedirler.

Seçmen tercihi araştırmalarını eleştirenlerin birçoğ-u, kamuoyu yoklamaları sonuçlarının gerçekte olduğundan daha fazla doğru olarak gösterildiğini ileri sürmektedirler. Bu eleştirmenler sonuçların hata oranı farkına göre çözümlenmesi gerektiğini, oysa şimdi daha çok puan değışlendirmesi oranı yönteminin kullanıldığı üzerinde durmaktadırlar. Örneğın diyelim ki belli bir aday gerçekten % 43.5 oranında oy almıştır. Oysa yapılan (A) kamuoyu yoklamasında % 43, (B) de ise % 41 oranında oy alacağı tahmin edilmiştir. Puan farkı oranı A için 0.5 ve B için de 2,5'tir. Oysa A için hata oranı % 1 (43,5 un 0,5 e oranı) ve B için ise % 6 (43.5 un 2,5 a oranı) dir. İşte eleştirmenler puan değışlendirmesi oranının, kamuoyu yoklamalarını olduğundan daha fazla doğru olarak gösterdiğini ileri sürmektedirler. Ama Mendelschn ve Crespi puan değışlendirmesi oranının hata oranı farkına göre daha sağlam bir istatistiksel temele dayandığın-i söylemektedirler.

Kamuoyu yoklamalarının değeri, seçimden sonraki gerçek sapmanın puan farkı oranına ve sürekli olarak nasıl bildirildiğine göre olmalıdır. Kamuoyu yoklamalarında uzman olan kişiler, son dakika kamuoyu yoklamaları ile değışiklikleri ölçmek ve gerçek seçim sonuçlarına mümkün olduğu kadar yaklaşmak, böylece saygınlıklarını korumak isterler.

Son zamanlardaki iyi düzenlenmiş ve doğruya yakın sonuçlara ulaşan kamuoyu yoklamalarının başarıları gerçekten şaşırtıcıdır. Bu

doğrulukta önemli olan noktalar, (1) geçerli bir örneklem düzeni ile (2) muhtemel seçmenlerin saptanması ve kararsız oyların azaltılmasıdır. Kararsız oylar, deneme koşusu (trial heat) gibi yöntemler kullanılarak en aza indirgenebilir. Bu yöntemde som sorulan kişiden, biraz da zorlanarak, kime oy vereceği öğrenilmek istenmektedir. Muhtemel seçmenler, geliştirilmiş bir takım yöntemler, örneğin Gallup örgütünün kullandığı dokuz puanlı sonuç ölçeğinden yararlanılarak saptanabilmektedir. Kamuoyu yoklamasına konu olan kitle, eğer seçim günü oy kullanmazsa, kuşkusuz tüm çabalar boşunadır.

Seçim öncesi kamuoyu yoklamalarının bir tahmin olmadığı, tahminlere olanak sağlayan ölçümler olduğu belirtilmeğe değer bir noktadır. Ayrıca aday seçmek için toplanan parti genel kurulları ile seçimlerden önceki kamuoyu yoklamaları arasında da fark vardır. Parti genel kurullarından önce yapılan kamuoyu yoklamalarında partiye bağlı oluş kararlı bir duruma işaret etmez. Potansiyel seçmenler, kendi partileri içinde kolaylıkla bir adaydan ötekine kayabilirler. Bu nedenle kamuoyu yoklamaları çok sık olmalı ve yeni değişiklikleri ölçmek için de son dakika yoklamalarına başvurulmalıdır. Seçim öncesi kamuoyu yoklamalarında ise değişiklikler pek sık görülmezler. Asıl seçimde, bağımsız kalan büyük kısım söz sahibidir. Böylece son dakika kamuoyu yoklamasının önemi bağımsız ve kararsızların nasıl oy vereceğini saptamakta toplanmaktadır.

Adaylar kamuoyu yoklamalarına önemli bir nedenden dolayı özel dikkat gösterirler. Bu neden, kamuoyu yoklamalarının bir siyasal kampanyanın iniş çıkışlarını gösteren bir tehlike işareti gibi olmasıdır, örneğin 1960 yılında, Kennedy ve Nixon'ın seçim kampanyalarına katılan kalabalıkların yanıltıcı olduğu saptanmıştır. Kennedy'nin Ohio'da Nixon'ın ise Georgia'da çok içten karşılanmasına karşın her ikisi de bu eyaletlerde seçimi kazanamamışlardı. Oysa kamuoyu yoklamaları her iki adaya da belli eyaletlerin torbada keklik olarak düşünülmemesi gerektiğini hatırlatmıştı.

Kamuoyu Yoklamalarının Yanıltıcı Bir Biçimde Kullanılması:

Önceden de belirtildiği gibi, kamuoyu yoklamaları iki biçimde kullanılabilir : (1) Bilgi verici kamuoyu yoklamaları, (2) Yanıltıcı amaçlara dönük kamuoyu yoklamaları. Birincisi üzerinde biraz durmuş bulunmaktayız. Şimdi ise ikincisi ile ilgili bir takım açıklamalarda bulunacağız. Siyasal enderlerce yanıltıcı kamuoyu yoklamaları üç türlü kullanılabilir : (1) Örgüt için çalışan kişilerin gönül gücünü (moral) ayakta

tutmak için, (2) Partiye para yardımı sağlamak ve karşı tarafa yardım edecek olanların cesaretini kırmak için ve (3) Bir kişinin kendi partisi içindeki saygınlığını artırmak için.

Birçok potansiyel adaylar veya adaylar kendi özel kamuoyu yoklamalarını kendileri yaptırırlar. Kuşkusuz bu tür kamuoyu yoklamaları taraflıdır ve henüz yayımlanmamış, içeriği belli olmayan araştırma bulgularına dayandıkları ileri sürülebilir. Kamuoyu yoklamalarının bu tür kötüye kullanılmasına karşı, birçok örgütler kendi saygınlık ve yararlarını korumak için belli kıstaslar koymuşlardır. Eğer bir aday ünlü bir kamuoyu yoklaması örgütüne özel olarak yaptırdığı araştırma bulgularını kötüye kullanırsa, araştırmayı yapan örgüt kamuoyu yoklamasının tüm sonuçlarını, o müşterisinin zararına bile olsa yayımlar. İyi bir kamuoyu araştırmacısı ilk olarak kendi ününün zarar görmemesini ister, ayrıca da kamu yararını kişisel kazancının üstünde tutar. Amerikan Kamuoyu Araştırması Birliği (The American Association of Public Opinion Research-AAPOR) bu sonucu sağlamak için bir takım biçimsel kurallar saptamıştır. Adı geçen Birlik ayrıca basma rehber olarak hizmet edecek ve zayıf bir biçimde yapılan kamuoyu yoklamalarının yayımlanmasını önleyecek ilkeler de koymuştur. Birliğin herhangi bir üyesinin basın bülteni şu noktaları içermelidir:

1. Araştırmayı destekleyenin kimliğini,
2. Soruların ifade edilmesini,
3. Araştırma evreninin tanımlanmasını,
4. Örneklemin genişliğini,
5. Örneklem hatasının kabulünü gösteren kanıtları,
6. Tüm örneklemdense, örneklemin birtakım kısımlarına dayanan sonuçları,
7. Kullanılan soruşturma (mülakat) türünü ve
8. Soruşturma zamanını.

Saptanan bu kurallara bağlı kalamayan herhangi bir araştırmacı Birlik üyeliğinden çıkarılır.

Özel kamuoyu yoklamaları ile ilgili birçok sorunlar vardır. Çoğu adaylar için yapılan araştırmalarda, bu araştırmaları yapanların

adaylardan beklediği birtakım yararlar vardır. Ayrıca birçok kampanya danışmanları da kendi araştırmalarını kendileri yaparlar. Bu tür kamuoyu yoklamaları genellikle taraflıdır ve adaya yardım etmektense onu olumsuz yönden etkilerler. Bunun iki nedeni vardır : (1) Adayın seçim, varışında «önde olduğunu» ilân etmesi kampanyada çalışanların hızını kesebilir, (2) Kampanya danışmanları eğer müşterilerinin yararını düşünürlerse, onları aldatmamak ve doğruya tarafsız bir biçimde bağlı kalmalıdır.

Yukarıda, değinilen eleştirmeler ve özellikle kazanan tarafa oy verme eğilimi nedeniyle kamuoyu yoklamalarının yasama organınca belli bir takım kurallar göre düzenlenmesi girişimleri vardır. Bu tür girişimler şu iki neden dolayısıyla boşunadır : (1) Birçok araştırmalar bu «Bandwagon» etkisi denilen kazanan tarafa kayma, oy verme eğiliminin var olmadığını göstermiştir ve (2) Böyle bir düzenleme hukuk kurallarına aykırı olabilir. Ayrıca Bandwagon etkisi ile ilgili olarak, bunun yalnızca politikacıların kendileri için geçerli olduğu, potansiyel seçmene hiçbir etkisinin bulunmadığı söylenebilir. Genellikle politikacılar kendi partilerinde azınlıkta olmaktan hoşlanmazlar.

Seçim Tahminleri ve Araştırma Sonuçlarının Açıklanması Oy Verme Davranışını Etkiler mi?

1964 yılında Mendelsohn tarafından yapılan bir araştırma göstermiştir ki eğer California'da seçim sonuçları önceden yayınlanırsa seçim sandığına henüz gitmemiş seçmenler üzerinde «yetersiz bir etki» meydana getirilebilmektedir. Batı eyaletlerinin kime oy verdiğini televizyonda gören ve henüz oy kullanmamış olan seçmenin davranışı bu araştırmada aşağıdaki noktalar göz önüne alınarak incelenmiştir:

- (1) Eğer kazanan veya kaybeden tarafa karşı bir eğilim gözlemlenebilirse,
- (2) Eğer başka kişileri belli bir yönde oy vermeye ikna etme çabalarında bir gevşeklik varsa,
- (3) Eğer başka kişileri oy verme için ikna etmede bir artış varsa,
- (4) Birtakım kişiler oy vermek istememelerine karşın oy vermişlerse ve

- (5) Bir kısım halk önceden oy vermeğe karar vermişken oy vermeden kaçınmışsa. Mendelsohn tarafından yapılan bu araştırma sonuçları, yukarıda sayılan kısımların hiçbirinde televizyon yayınının istatistiksel bakımdan önemli oranda etkisinin olmadığını göstermiştir. Oysa eleştirmenler, eğer yayın bir veya iki kişi üzerinde bile «yersiz bir etki» meydana getiriyorsa yayının sürdürülmemesi gerektiğini söylemektedirler.

Mendelsohn ve Crespi televizyon ve onun oy verme davranışına olan etkileri konusunda iki ayrı düşünce okulunu da tartışmaktadırlar : (1) Davranışçı okul yazarların tamamına göre insanın hem içten hem de dıştan yönlendirilebileceğine (manipüle edilebileceğine) inanır. Eğer bir kişi bir adaydan veya kitle iletişim araçlarından ödüllendirici bir mesaj alırsa, önceden düşünmese bile, büyük bir olasılıkla o aday oy verecektir. (2) Görüngüsel (phenomenologist) okul ise türlü etkilerin havaya püskürtülen bir serpinti gibi oy verme davranışını etkilediğini ileri sürer. Bu okul oy vermenin birçok karmaşık ve birbirleriyle ilgili etkilerden meydana gelen bir son-ürün olduğuna inanır. Kitle iletişim araçları, özellikle televizyon, etkilerin serpinti biçimindeki bu yayılışında kişilere ulaşmada yalnızca bir parçayı oluşturur. California araştırmasında görüngüsel yaklaşım daha çok belirgindir. Kampanyanın başlangıcında seçmenler kök salmış siyasal inançlarla etkilenmişler, ardında da televizyondaki son konuşmaları izleyen kişiler üzerinde ne gibi değişikliklerin olduğu (hyperdermic effect), ailenin ve arkadaşların kişisel etkileri incelenmiştir. Kitle iletişim araçlarına öteki öğeleri de ekleyen ve türlü etkilerin havaya püskürtülen bir serpinti gibi oy verme davranışını etkilemede üstün olduğu anlaşılmıştır. Bu fikirle birlikte, araştırma son dakikada seçmenden oy istemenin ve kişisel etkinin, seçim sonuçlarının televizyonda açıklanmasından (yani bir Badwagon etkisinden) daha önemli olduğunu ve oy verme davranışının değişmesine neden olduğunu göstermiştir. Televizyonun yalnızca önceden belirlenmiş siyasal fikirleri güçlendirdiği anlaşılmıştır.

Kitle İletişim Araçlarının Dolaylı Siyasal Etkileri: Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ortalama vatandaşın demokratik sürece doğrudan doğruya katılmasını artırmıştır. Kitle iletişim araçları oy verme davranışını etkiler, ama önceden de tartıştığımız gibi bu tek etmen değildir. Kitle iletişim araçlarının etkileri açık olmaktan çok gizli ve dolaylıdır. Oldukça iyi duyurulmuş bir kampanya ile bile, kök salmış siyasal tutum ve davranışları değiştirmek zordur. Bir etmen olarak kit-

le iletişim araçları, daha çok bağımsızlarla kararsızlıkları etkilemektedir.

Amerika birleşik Devletlerinde radyonun yayılması siyasal süreçte değişiklik meydana getirmiştir. Örneğin, Franklin Delano Roosevelt, radyonun oldukça geniş Cumhuriyetçi basma karşı bir denge öğesi ve yasama organındaki muhalefeti denetlemede etkili bir araç olarak kullanılabileceğinin farkına varmıştır. Birçok vesilelerle Roosevelt, yasama organından daha çok radyo yoluyla düşüncelerini doğrudan doğruya halka iletmiştir. Halktan kendi önerilerini senatör ve milletvekillerine yazmasını isteyen Roosevelt programların birçoğunun yasama organından kolaylıkla geçmesini sağlamıştır. Radyoyu önemli bir kitle iletişim aracı olarak anlayan, kararlı ve dinamik bir kişi olan Roosevelt böylece; (1) Basının siyasal etkisini yıkmış, (2) Siyasal partilerin ve öteki siyasal örgütlerin geleneksel erkini azaltmış ve (3) Gelecek başkanlar için güçlü bir temel sağlamıştır.

Şimdi ise televizyon başlıca haber kaynağıdır ve radyodan fazla olarak siyasal mevkiler için istekli olanların tüm imgesini (imajını) yansıtmaktadır. Televizyon, Marshall McLuhan tarafından katılmaya, karşılıklı konuşmaya ve içtenliğe ağırlık veren düşük yoğunlukta bir iletişim aracı olarak nitelendirilmiştir. Böyle bir araçtan ancak kendine güvenen ve ilk bakışta belli bir rol ve statüyü belirtmeyen (doktor, avukat, öğretmen gibi) kişiler yararlanabilir ve seçilebilir. Örneğin. J. F. Kennedy için televizyon, F. D. Roosevelt için radyo ne ise oydu. Ama Goldwater «yüksek yoğunluk» ta bir aday olarak görünüyordu ve onun tek niteliği kolaylıkla tanımlanabiliyordu. Sanki Goldwater kendisini dinleyenlere şöyle diyordu : «Gittiğim yolu doğru bulmuyorsanız, hepimizin canı cehenneme.» 1968 yılına dek Cumhuriyetçiler, Nixon'ın seçmene ümit verdiğini anladılar. Çünkü «Eğer gittiğim yolu doğru bulmuyorsanız, değiştireceğim» diyordu.

Televizyon seyirciler için sosyal etkileşime benzer bir benimseme hatası yaratmaktadır. Amerikan halkı ise bir adayı belli bir işin yapılması için görevlendirir gibi hareket etmektedir. Adaylar kendi siyasal tanıtılmaları için düzenlenen mülakatları halkın gözünde mümkün olduğu kadar hoş göstermek isterler. Örneğin, uzunca bir eğlence programının kesilerek verildiği televizyon duyuruları halkı düşünmeğe zorlar. Bu nedenle kısa duyurular (spot) geliştirilmiştir. Kısa duyurular kendi içinde de bir eğlence öğesi taşırlar ve sık sık adayları gerçek

yaşamdaki durumlarıyla (örneğin bir fabrika girişinde halkla konuşma ya da bir plajda yürüme gibi) gösterirler.

Televizyon ve Yeni Siyaset: Televizyonun yaygınlaşması yeni bir tür siyasetin doğmasını sağlamıştır. Siyasal kampanya danışmaları, yöneticileri ve imge yaratıcıları saatlerce düşünerek kendi ürünlerini (yani adayı) nasıl Amerikan halkına sunacaklarını tartışırlar. Bu sunma süreci şöyle bir sıra izler:

1. Deneme ve araştırma ile uzmanlar ürünün halka hitabeden, ilginç gelen yönlerini geliştirirler,
2. Bu ürünle ilgili olarak seçmenin sevdiği ve sevmediği şeylerin neler olduğunu saptarlar,
3. Kitle iletişim taktikleri kullanılarak nelerin benimsendiği ve değiştirilmek istendiği ya da hangi noktalarda karşı çıkılarak tepki gösterileceği belirtilir.

Mendelsohn ve Crepsi bugünün siyasal adayının eğlence sanayiince kuşatılmış olduğunu da ileri sürmektedir.

Televizyon ve yeni siyaset ilişkisi, geleneksel siyasal sürece bir takım değişiklikler getirmiştir. Bunları şöyle özetlemek olanağı vardır : (1) Kampanya faaliyetlerinde, (2) Geleneksel parti yapısı ve işlevlerinde,

(3) Adayların seçimi sürecinde değişiklikler olmuş ve (4) Bu değişiklikler adayların seçiminde izlenen geleneksel yöntemler konusunda soru sorulmasını ve bunların tartışma konusu olmasını sağlamıştır. Yazarlar, yeni siyasetin aynı zamanda parti sisteminin de ölüşünün bir simgesi olduğunu, demokratik ilkelerde yenileştirmeğe ve dürüst bir iletişime gereksinme duyulduğunu belirtmektedirler.

GENELGELER

TETKİK KURULU

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Tetkik Kurulu Başkanlığı

Kod No: 2 — 569

18/12/1975

Konu :

Ankara

Aktif ve dinamik karakter taşıyan çağımız bürokrasisinin gerçeğe ve istenilene uygun bir tempoda işleyebilmesinin, dolayısıyla âmme hizmetlerinden ülke ve toplum yararına sür'atli sonuç alınabilmesinin iyi ve ihtiyaca uygun araç ve gereçle mümkün olduğu, bunların başında da âmme hizmeti yapanlarca dâima el altında bulundurulacak mevzuatın geldiği bilinen bir kazıyedir.

Bu noktadan hareketle Bakanlığımız Tetkik Kurulu Başkanlığı'nca, hâlen yürütülmekte bulunan ve İçişleri Bakanlığı Merkez - Taşra Teşkilâtı mensuplarını meslekî ve genel personel iş ve işlemleri bakımından ilgilendiren bütün TÛZÛK ve YÖNETMELİK'ler yeteri kadar formalar hâlinde (föy volan) şeklinde bastırılıp (demirbaş olarak) dağıtılacak; bundan sonra tedvin edilecekler de yayınlanıp (föy volan)'larına geçirilmek üzere ilgililere postalanacaktır.

Merkez Teşkilâtımızı oluşturan bütün BİRİM'ler, Jandarma Genel Komutanlığının Genel Kurmay ile olan ilişkilerini düzenleyenler hâriç, kendi görev çerçevesi içine giren TÛZÛK ve YÖNETMELİK'leri (2)'şer nüsha olarak okunaklı ve usulüne uygun şekilde daktilo ettirilip en geç 30 Aralık 1975 akşamına kadar bir müzekkereye rapten zimmetle doğruca Tetkik Kurulu Başkanlığına göndereceklerdir.

Bilgilerini ve gereğinin titizlikle yapılmasını önemle rica ederim.

İmza

Hayrettin Ersöz
Müsteşar
İçişleri Bakanı Y.

Dağıtım:

Gereği için :
Merkez Teşkilâtına
(569)

Bilgi için:
Valiliklere
(145)

Aslı gibidir.

2.2.1976

EMNİYET

T C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Tetkik Kurulu Başkanlığı

Kod No: 36

11/3/1976

Konu :

Ankara

1 — (İçişleri Bakanlığı Yayın Yönetmeliği) nin İkinci Maddesi değiştirilerek yürürlüğe girmiştir.

Tekrir edilmiş örneğinden yeterince posta ile Valiliğimize gönderilen sözü geçen Yönetmeliğin 2. Maddesinden de anlaşılacağı veçhile, badema İçişleri Bakanlığı Merkez ve İller Teşkilâtı ile Bakanlık kitaplığı için satın alınacak veya İllere Bakanlıkça tavsiye edilecek veya Vali ve Kaymakamların re'sen tavassutu ile resmî kuruluşlara satın alınacak, gazeteler dışındaki her türlü yayınlar mahiyetinin, Yönetmeliğin mezkûr Maddesinin (B) Fıkrasını teşkil eden esaslar dışına çıkamayacağı izahatın varestedir.

2 — Buna göre, muhtelif tarihlerde şimdiye kadar Bakanlıkça İllere yapılmış kitap tavsiye genelgelerinden söz konusu esasların dışında bulunanlar, emsal teşkilini kesinlikle önlemek maksadıyla, yürürlükten kaldırılmıştır.

3 — Bakanlığımızca devamlı olarak yayınlanan ve dağıtılan Türk İdare Dergisi'nin idare ve idarecinin fikri ihtiyacına uygun bir reforma tabi tutulmasına karar verildiği cihetle, yukarıda sözü geçen ESASLAR'a bağlı kalkınmak şartıyla, Vali ve Kaymakamlarımızla, Bucak Müdürlerimiz, Merkez Teşkilâtımız mensuplarının, istedikleri takdirde, tecrübelerini nazariyatla birleştirerek makale veya kitap halinde bastırılmak üzere eser hazırlama haklarını bu vesile ile de hatırlatmakta yarar görmekteyim.

4 — Bilgilerinizi ve gereğinin buna göre yapılmasını ve bu Genelge'nin emriniz altındaki Bakanlığımız Teşkilâtına duyurulmasını önemle rica ederim.

Dağıtım: Bilgi ve gereği için

Valiliklere

Bakanlık Merkez Teşkilâtına

Oğuzhan ASİLTÜRK
Oğuzhan ASİLTÜRK
İçişleri Bakanı

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Daire: PERSONEL
 Şube: Atama - İşl./C- 2.
 Konu: Tezkiye Varakaları Hk.

EKİ:

() Paket

.....**VALİLİĞİNE**

İliniz Emniyet Mensuplarının 1976 yılı ihtiyacı için () adet boş Gizli Tezkiye Varakası, Mahrem not defteri ve Hekim raporu ilişik olarak gönderilmiştir.

1 — 7/12/1961 gün ve 148154 Sayılı Genelgenin göz önünde bulundurulmasını,

2 — Tezkiye Varakasında açıklandığı veçhile 1 nci ve 2 nci derece Tezkiye Âmirlerinin kanaati hanelerindeki soruların (Âmir sınıfindakilerin tamamının) memurların ise; Yeterlik bakımından görevinin ehli olup olmadığı?» ve «Yukarı derece maaşın iktidarı?» hanelerinin doldurulmasında azami dikkatin gösterilmesini,

3 — Tezkiye Varakalarında 1 nci ve 2 nci derece Tezkiye Âmirlerinin kanaatları arasında mübânenet vukuunda 2 nci derece Tezkiye Âmiri tarafından (A - YETERLİKLE, B - AHLÂKÎ DURUMU) ile ilgili sorular karşılıklarının da ayrı doldurulmasını,

4 — İlçelerde görevli Emniyet Mensuplarının Tezkiye Varakalarında yetkili 2 Âmir arasında mübânenet vukuunda 3 ncü derece Tezkiye Âmirinin kanaatinin da alınmasını,

5 — İliniz Emniyet kadrosunda çalışmakta iken, 6 aylık Tezkiye süresini doldurup, 1976 Temmuz ve daha sonraki aylarda başka il emniyet kadrolarına tayin ve nakilleri yapıp ilinizden ayrılmış veya ayrılacak olanlarla aynı tarihlerde kendi isteğiyle emekli, istifa, askerlik görevini ifa etmek üzere ayrılan, işten el çektirilen, tevkif edilen, meslekten ihraç olunanlarla müstafi addolunanların da Gizli Tezkiye Varakaları ile mahrem not defterinin zamanında tanzim edilip Tezkiye Varakasının Bakanlığa, mahrem not defterinin ise; ilgili Valiliklere postalanmasında azami titizliğin gösterilmesini, Tezkiye Varakalarının Bakanlığa gönderildiğine dair de ilgili illere bilgi verilmesini,

6 — İlinizde göreve başlamış olup da eski kadrosundan 1976 yılı Gizli Tezkiye Varakasının tanzim edilip Bakanlığa gönderildiğine dair bilgi verilmeyen Âmir ve memurlar hakkında ilgili Valiliklerle gerekli yazışma yapılarak Tezkiye Varakasının tanzimi ile Bakanlığa gönderilmesinin temini cihetine gidilmesini,

7 — Tezkiye Varakalarını tanzim edip zamanında göndermeyenler hakkında, memurların özlük haklarının ziyama sebebiyet verilmiş olması hasebiyle gerekli işleme tevessül olunacağına ilgililere tebliği ile dikkatlerinin çekilmesini ve Tezkiye Varakalarının en geç 1977 OCAK ayının ilk haftasında Bakanlıkta' bulundurulmak üzere postalanmasının teminini önemle rica ederim.

Muzaffer ERDEM
Müsteşar Muavini
İçişleri Bakanı Y.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü
165798

Daire: Ön. Hiz.
Şube: A. Slh. 22532-1
Konu: Kara Avcılığı Hk.
EKİ :
3.

2/8/1976
Ankara

BAKANLIK TETKİK KURULU BAŞKANLIĞINA

Merkez Av Komisyonunun 1976 — 1977 av mevsimi ile ilgili 40 sayılı kararından iki adet ilişkide gönderilmiştir.

Bu karardan bir adedinin İl Jandarma Komutanlığına ve bir adedinin de İl Emniyet Müdürlüğüne verilmesini,

Kararın uygulanması ile ilgili olarak Orman Bakanlığından alınan 9.7.1976 gün ve Millî Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü Ko. ve Bak. F. H. Md. 6101-1. 2/476 sayılı yazıda;

Avcılığa ilişkin mevzuatın etkili bir şekilde tatbiki suretiyle son yıllarda büyük bir av baskınına maruz kalan ve çok şiddetli geçen kış mevsiminde kayıplara uğrayan av kaynaklarımızın korunması, ilgili kuruluşlar arasında iyi bir iş birliğine ve avlanmaların devamlı kontrol altında bulundurulmasına bağlı olduğu aşikârdır.

Bu amaçla ilişik komisyon kararında yer alan ve uygulama yönünden Zabıta Kuruluşlarını yakından ilgilendiren hususlardan:

1. Av kaynaklarımızın tahribinde av tüfeklerinin bilgisiz ellerde zamansız ve usulsüz avlanmalar için kullanılmasının büyük rol oynadığı, aynı zamanda ölümle bile neticelenen kazalara sebebiyet verdiği göz önünde tutularak tüfekle dolaşanlardan Jandarma ve Polis görevlilerince mutlaka av tezkeresi sorulması, ayrıca motorlu vasıtalarla şehirlere giren çıkan ve kara yollarında seyreden avcılardan da Trafik Ekiplerince, trafik kontrolleri sırasında av tezkerelerinin istenmesi, av tezkeresi olmayanlar hakkında 2637 ve 3167 Sayılı Kanunlar gereğince işlem yapılması,

2. Av tüfeklerinin ve malzemelerinin gelişi güzel satıldığı, bu nedenle asayiş de etkileyen av tüfekleriyle işlenen yaralama ve öldürme suçlarına da rastlandığı cihetle halen yürürlükte bulunan 2637 Sayılı

Taşınması Yasak Olmayan Silâhların Alım ve Satımı Hakkındaki Kanun ile buna ilişkin 2/8932 Sayılı Nizamname hükümlerinin uygulanması,

3. Avcılara ilk tezkere verilisinde avcılık derneklerinden alınacak yetenek belgesi aranması, av tezkerelerinin yenilenmesinde kolaylık gösterilmesi ve derneklerce görevlendirilmiş kimselerce üyelerin topluca tezkere yenileme muamelelerinin uygun karşılanması suretiyle Hâzinenin gelir kaybının önlenmesi,

4. Türkiye’de ikamet eden yabancı uyrukların avlanmalarını disipline etmek amacıyla, bu gibi kişilere av tezkeresi verilirken bir Türk Avcılık derneğine üye kaydolmaları ve bunu teşvik eden belgeyi ibraz şartının aranması,

5. Bilhassa son yıllarda yabancı avcı akınının büyük ölçüde arttığı, bazı bölgelerde aşırı ve tahripkâr avlanmalarla dikkati çektikleri, ayrıca bunların büyük bir kısmının av turizmi izni bulunan seyahat acentaları dışında bazı araçlar vasıtasıyla veya doğrudan geldikleri tesbit edilmiş olduğu cihetle av turizmi ile ilgili mevzuatı daha işler ve uygulanabilir bir hale getirinceye ve yabancıların avlanacakları örnek avlakları düzenleyinceye kadar halen herhangi bir yarar sağlamayan ve Yurdumuz av kaynakları zararına sürdürülen av turizmi faaliyetleri ve yabancıların Yurdumuzda avlanmaları, ekteki 22.6.1976 gün ve 40 sayılı kararın 9. maddesiyle 1976 — 1977 av mevsiminde geçici olarak men edilmiştir.

Bu nedenle, Yurdumuza gelen yabancılar, av turizmi izin belgesi olan seyahat acentaları vasıtası ile gelmiş olsalar dahi, hiç bir surette av tezkeresi verilmemesi, Yurdumuza giren ve bu hükme aykırı olarak avlanan avcılara mani olunması ve haklarında gereken kovuşturmanın yapılması hususlarının İl İlçe Jandarma ve Polis Teşkilâtı kademelerine tamim edilmesinin çok yararlı olacağı bildirilmektedir.

İlgililer tarafından Orman Bakanlığı yazısıyla Merkez Av Komisyonu Kararının iyice tetkik edilerek gereğinin yapılmasını arz ve rica ederim.

EKİ: 2

DAĞITIM:

Bilgi İçin: Orman Bakanlığına

Gereği İçin: Valiliklere,

Hayrettin ERSÖZ

Müsteşar

İçişleri Bakanı Y.

Jan. Genel K. lığına,

Bak. Tef. Krl. Bşk. lığına,

Em. Polis Tef. Krl. Bşk. lığına.

**T. C.
ORMAN BAKANLIğI
MERKEZ AV KOMİSYONU
KARAR — NO 40**

**1976 — 1977 AV MEVSİMİ
MERKEZ AV KOMİSYONU
KARARI**

**AV HAYVANLARI DOğAL KAYNAKLARIMIZDANDIR
VERİMLİ BİR AV İÇİN ETKİLİ BİR KORUMA VE
DÜZENLİ BİR AVLANMA ŞARTTIR**

1976 — 1977 AV MEVSİMİ
MERKEZ AV KOMİSYONU KARARI

Karar No.: 40

Karar Tarihi : 22.6.1976

3167 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 16. maddesi gereğince Orman Bakanlığı adına Müsteşar Turhan UĞUR Başkanlığında Millî Parklar ve Avcılık, Orman, Ziraat ve Veteriner İşleri Genel Müdürlükleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir Avcılık Derneklerinden katılan üyelerle Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ve Gümrük ve Tekel Bakanlığı temsilcilerinden oluşan Merkez Av Komisyonu illerden gelen Av Komisyon Kararları ile bu konuda hazırlanan raporu incelemiş ve 3167 sayılı kanun hükümleri dahilinde 1976 - 1977 av mevsimi için bütün yurda şamil aşağıdaki hususları karara bağlamıştır.

I — AVLANMA SÜRELERİ

1 — Avlanma sürelerinin tespitinde bölgeler ve av hayvanları grupları göz önünde tutularak yurdumuz aşağıda belirtildiği gibi 3 büyük bölgeye ve belli edilen zamanlarda avlanılan av hayvanları da 3 guruba ayrılarak bölgelere göre değişik avlanma süreleri tesbit edilmiştir.

1975. 1976 kışının bütün yurtda şiddetli geçmesi, yerli ve göçmen av hayvanlarımızı etkileyerek büyük kayıplara uğratması nazarı itibara alınarak av sürelerinin mümkün mertebe kısa olması ve av türleri için limit konması esas kabul edilmiştir.

a) Buna göre tesbit edilen bölgeler ve kapsadığı iller:

1 — BÖLGE: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Bilecik, Kocaeli, Sakarya, Bolu, Zonguldak, Kastamonu, Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin.

2 — BÖLGE: İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Antalya, İçel, Adana, Hatay, Gaziantep, Urfa, Mardin.

3 — BÖLGE: Ankara, Eskişehir, Kütahya, Uşak, Denizli, Burdur, Isparta, Afyon, Konya, Niğde, Nevşehir, Kırşehir, Çankırı, Çorum, Amasya, Tokat, Yozgat, Kayseri, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Sivas, Gümüşhane, Erzincan, Erzurum, Elâzığ, Tunceli, Bingöl, Diyarbakır, Siirt, Hakkâri, Van, Bitlis, Muş, Ağrı ve Kars.

e) Belli edilen zamanlarda avlanabilen av hayvanları da 3 grupta toplanmıştır.

1—GURUP: Üveyik, Bıldırcın, Tahtalı, Gökçe güvercin, Bağırtlak, Porsuk, Kokarca, Y. Kedisi, Tilki, Ayı, Vaşak, Karakulak,

2 — GURUP: Keklik, Toy, Mezgeldek, Turna, Tavşan, Sansar, Su samuru,

3 — GURUP: Y. Ördekleri, Y. Kazları, Dalgıçlar. Sakarmeke, Su tavukları, Çulluklar ve Yağmurcunlar.

NOT: Çil ve Kum Kekliği bölgelere göre değişik gruplarda yer almaktadır.

e) Yukarıda belirtilen bölgelere ve gruplara göre avlanma süreleri aşağıda belirtilmiştir:

1 — BÖLGEDE;

1 — GURUP AV HAYVANLARI 7 Ağustos 1976 - 13 Şubat
1977

2 — GURUP AV HAYVANLARI (Çil dahil) 11 Eylül 1976
2 Ocak 1977

3 — GURUP AV HAYVANLARI 16 Ekim 1976-20 Mart
1977

2 — BÖLGEDE:

1 — GURUP AV HAYVANLARI 7 Ağustos 1976 - Şubat
1977

2 — GURUP AV HAYVANLARI (Çil ve Kum Kekliği dahil)
7 Ağustos 1976 - 2 Ocak 1977

- 3 — GURUP AV HAYVANLARI 16 Ekim 1976 - 20 Mart
1977
- 3 — BÖLGEDE;**
- 1 — GURUP AV HAYVANLARI (Çil ve Kum Kekliği dahil)
7 Ağustos 1976 - 13 Şubat
1977
- 2 — GURUP AV HAYVANLARI 11 Eylül 1976 - 2 Ocak
1977
- 3 — GURUP AV HAYVANLARI 23 Ekim 1976 - 27 Mart
1977

tarihleri arasında avlanma süreleri tesbit edilmiştir.

d) Yukarıda avlanma süreleri guruplara ve bölgelere göre belirtilen av hayvanlarından büyük kısmı şiddetli geçen kış nedeniyle azalma gösterdiğinden bazı türlerin günlük avlanma miktarlarının sınırlandırılmasına zaruret duyulmuş, bu nedenle avcı başına bir av günü için beherinden :

Keklik, Çil, Kum Kekliği, Bağırtlak, Y. Kazları	: 5 Adet
Üveyik, Tahtalı, Çulluk ve Y. Ördekleri	: 15 Adet
Toy, Turn, Mezgeldek	: 1 Adet

olarak sınırlandırılmıştır.

2 — Kara Avcılığı Kanunu 2. maddesi III. bendine göre avı yasaklanmış bulunan hayvanlarla aynı kanunun 3. ve 5 nci maddelerinin verdiği yetkiye müsteniden avlanması men edilmiş ve koruma altına alınmış olan av hayvanları aşağıda belirtilmiştir.

Alageyik (Yağmurca), Geyik (Sığın), Karaca (Elik), Ceylân, Dağ keçisi, Dağ koyunu, Çengel Boynuzlu Dağ keçisinin erkek dişi ve yavruları, Kuşlardan; Sülün, Turaç, Yaban Horozu, Ur keklik, Kuğu, Telli Turna, Saz Horozu.

Yukarda sayılan memeli av hayvanları ve av kuşları dışında kalan memelilerden Kirpi ve Yarasa ile kuşlardan Dalgıçlar, Pelikanlar Karabataklar, Balıkçıl türleri, Balaban, Kaşıkçı kuşu, Çeltikçi, Kelaynak, Leylek, Flâmingo, Kumru, Guguk, Çobanaldatan, Sığırcık, Ağaçkakanlar, Kırlangıç ve Saksâğanlar, Yalıçapkınları, İbibik, Çekirge kuşları, Saz Bülbülleri, Baştankaralar, Çalı Bülbülleri, Sinekkapanlar, Çulha kuşu, Keten kuşu ve diğer örücü kuşlarla, nesilleri tehlikeli şekilde azalmakta olan Kartal, Doğan, Şahin, Atmaca, Çaylak Kerkenez, Akbabalar gibi gündüz yırtıcı kuşlar ile Puhu, Baykuş Kukumav gibi gece yırtıcı kuşları.

3 — Bütün yıl avlanabilecek av hayvanları aşağıda belirtilmiştir.

Kurt, Çakal, Sırtlan, Yaban domuzu, Kuyruksüren, Karga, Saksâğan

II — YASAKLANAN AVLANMA METODLARI

4 — Kafes, Ökse, Çalı, Alaca, Ağ, Canlı mühre, Teyp cihazı, Projektör, far, lüks lâmbası kullanılarak, su başlarında ve meteristlerde pusu kurarak, hileli usullerle avlanmak.

Geceleri otomobil, traktör, motosiklet gibi motorlu araçlar vasıtasıyla avlanmak,

Av hayvanlarının kuluçka ve yavru zamanlarında yumurtasını toplamak, yavrularını yakalamak ve yuvalarını bozmak yasaktır.

Jandarma, Orman Muhafaza Memuru, Köy ve kıy bekçileri kendi görev sahalarında bu çeşit avlanmaları takip etmek ve gereken kovuşturmayı yapmakla yükümlüdürler.

5 — Başlıca av kaynaklarından oluşan su kuşlarının kuluçka topluluklarının korunması için göl ve bataklıklar çevresindeki köy muhtarlıklarına yumurta toplamak ve civciv yakalamanın yasak olduğu hususu Kaymakamlıklarca yazılı olarak tebliğ edilecek ve gerekli koruma tedbirleri alınacaktır.

III — AVLANMANIN YASAKLANDIĞI SAHALAR

6- a) Av hayvanlarımızın tabii yaşama muhitlerinde korunarak üremelerini temin maksadıyla Orman Bakanlığınca tefrik ve tesis edilen. Özel bekçilerle koruma altına alınan ve kararın ekinde belirtilen av koruma ve üretme sahalarında,

- b) Etrafı çitle çevrili av üretme yerleri ve istasyonlarında,
- e) Milli Parklar, Tabiatı koruma sahaları ve mesire yerlerinde,
- d) Orman Bakanlığı onayı ile Muhafaza Ormanı olarak ayrılmış sahalarda,
- e) Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza sahalarında,
- i) Kararın ekinde belirtilen ilçe ve il av komisyonlarınca yasaklanan ve Merkez Av Komisyonunca uygun görülen avlaklarda ve yukarda sayılan bütün yerlerin sınırlarına 300 metre mesafe içinde avlanmak, başıboş köpek salmak, köpek ve tüfekle dolaşmak yasaklanmıştır.

7- İl ve İlçe Av Komisyonlarınca alınan yasak kararları:

- a) Bütün ilçeye şamil olamaz.
- b) Bir yıldan fazla olamaz, gerektiği hallerde ertesi yıl yeniden karar almak suretiyle uzatılabilir.
- c) Sadece bir tür için yasaklanıp diğer türler için av serbest olamaz, yasak sahada her türlü avlanmanın yasaklanması esastır.
- d) Köy ihtiyar Heyetleri ve mahalli avcılık kuruluşunun teklifi üzerine, sınırları açıkça belirtilmiş bir veya bir kaç avlak için alınabilir.
- e) İlçe Av Komisyonlarınca alınmış fakat av komisyonlarınca onaylanmamış kararlar ile İl ve İlçe Av Komisyonlarınca yukarda esaslara aykırı olarak alınan yasak kararları hükümsüzdür.

IV — ORMANLARDA AVLANMA İZİNİ

8 — 6831 sayılı Orman Kanununun 80 maddesiyle 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 8 maddesinin (C) fıkrasına göre ormanlarda avlanma, av tezkerelerine müsteniden Orman İşletme Müdürlüğü veya Orman Bölge Şefliğinden alınacak izinle mümkündür. İzin alanların orman yangınları ve diğer ormancılık faaliyetleri dolayısıyla orman idarelerince konulacak kayıtlara riayet etmeleri zorunludur.

V —AV TURİZMİ

9 — Yurdumuzda av turizmini geliştirmek amacıyla, halen yürürlükteki mevzuatı daha işler ve uygulanabilir hale getirinceye ve yabancı avcıların avlanacaklar örnek avları düzeni ey inceye kadar, halen herhangi bir yarar sağlamayan ve yurdumuz av kaynakları zararına sürdürülen av turizmi faaliyetleri ve yabancıların yurdumuzda avlanmaları 1976-1977 av mevsimi için geçici olarak men edilmiştir.

Bu hususun yabancı ülkelerdeki dış temsilcilerimiz vasıtasıyla o ülkelerin avcı kuruluşlarına ve ilgili kuruluşlara bildirilmesi sağlanacaktır.

Yurdumuza gelen yabancı avcılara hiç bir surette av tezkeresi verilmez ve av tüfek ve malzemeleri çıkışlarında iade edilmek üzere gümrük kapılarında alıkonur.

10 — Yurdumuzda görevli olan ve ikamet eden yabancı uyruklularla, görev gereği ve resmi davetli olarak gelen yabancılar, yukardaki men kararı dışında tutulmuştur, Bu yabancılar (Kordiplomatik seviyesindekiler hariç) ve NATO personeli, ikamet ettikleri mahallin Avcılık Federasyonu, Avcılar Birliği veya Federe bir Türk Avcılık Derneğine, bunlardan biri yoksa mahallin Avcılık Derneklerinden birine misafir üye kaydolmak ve alacakları yıllık kartını ibraz etmek suretiyle av tezkeresi alabileceklerdir.

Görev gereği gelenler ile resmi konukların avcı kuruluşlarına misafir üye olma zorunluğu yoktur.

VI —KARARIN YÜRÜTÜLMESİ VE AVCILIĞIN UYGULANMASINA

11 — Merkez Av Komisyonu Kararlarının uygulanmasından, Av Komisyonu Başkanlığı, kanunen uhdelerinde bulunan Valiler ve Kaymakamlar sorumludurlar.

12 — Emniyet ve Jandarma teşkilâtı ile ilgili hükümler:

a) Av tezkereleri il ve ilçelerde polis, polisin bulunmadığı yerlerde Jandarma tarafından tanzim edilir. Tezkereler Avcılık Derneklerinden alınacak yetenek belgelerine müsteniden verilir. Tezkere işlemleri Avcı Derneklerinin görevlendirecekleri kimseler tarafından takip edilebilir. Ve bu kişilere elden verilebilir.

b) Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklulara av tezkeresi verilirken 10. madde gereğince işlem yapılır.

c) Yabancı avcıların yurdumuzda avlanmaları men edilmiş olduğu cihetle, yurdumuzda ikamet eden ve bir avcı derneğine misafir üye olan yabancı uyruklularla, resmi konuklar ve görevliler dışında hiç bir yabancıya av tezkeresi verilmemesi, tezkeresiz ve izinsiz avlanan yabancılar hakkında gerekli işlemin yapılması hususu ilgili mercilere duyurulacak tır.

13 — Av silâhları ile her yıl birçok cinayetler işlenmektedir. Konu genel asayişî alâkadar ettiği kadar, silâhların bilgisiz ellerde zamansız ve mevsimsiz avlanmalar için kullanılmasıyla av hayvanları nesillerini de tehdit etmektedir. Bu bakımdan silâh ile dolaşanlardan polis teşkilâtının bulunduğu mahallerde polisçe, bunun haricindeki bucak, köy, kır ve avlak gibi yerlerde de jandarma, Orman Muhafaza Memuru, köy ve kır bekçilerince av tezkeresi sorulacaktır.

Trafik ve Bölge Trafik ekiplerince bilhassa av mevsimlerinde yapılacak trafik kontrolleri esnasında av tezkereleri de kontrol edilecektir.

14 — Orman İşletme Müdürleri ve Bölge Şefleri:

a) Ormanlarda avlanma izni talep edenlerden av tezkeresi olanlara 8. maddedeki kayıtlar dikkate alınarak izin verirler.

b) Mıntıkları dahilinde Ağaçlandırma, Toprak Muhafaza sahaları, Muhafaza ormanları, Milli Park, piknik yeri ve mesirelerle Merkez Av Komisyonunca ilân edilen koruma sahalarında her türlü yasakların uygulanmasından il ve ilçe Av Komisyon Kararlarının alınmasından ve tatbikinden sorumludurlar.

c) Avlanmanın başlangıç ve bitiş tarihlerini Muhafaza Memurları vasıtasıyla çevrelerindeki köylere duyururlar.

d) Av yasaklarının uygulanmasından jandarma ile işbirliği yaparlar.

15 — Muhafaza Memurları av suçlarını takip eder, silâhla dolaşanlara tezkere kontrolü yapar, usulsüz avlananlar ve tezkeresiz silâh taşıyanlar hakkında zabıt tanzim ederler.

16 — Av hayvanlarının (Y. domuzu hariç) canlı, cansız ve et olarak satışı her mevsim yasaklanmıştır. Av hayvanlarının postları bu hükmün dışındadır.

Özel üretime yerlerinde üretilen (Japon bildircını, güvercin ve benzeri) av hayvanları, mahallin mülki Amirliği bilgisi altında markalanmak suretiyle canlı olarak satılabilirler.

VII — GENEL HÜKÜMLER

17 — Bazı il ve ilçe avcılarının motorlu vasıtalarla, kabileler halinde ilçeler avlaklarına, bir av mevsimi içinde müteaddit av seferleri yaptıkları, birkaç avlağa birden müdahale ile av kaynaklarını kuruttukları şikâyet konusu olmaktadır.

Komşu il ve ilçelerden gelen bu tip avcı kabileleri, aynı avlakta mahalli avcılarla karşılaşmakta ve silahlı çatışmaya kadar varabilen ihtilâflar ve hatta müessif hadiseler zuhur etmektedir.

Bu sebeple kabile teşkil eden 10 kişiden fazla avcı guruplarının avlanmaları men edilmiştir.

18 — Avı kanunen yasak olan av hayvanlarının bulunduğu önemli avlaklarda avlanmaları önlemek için konulan yasaklar bu avlara civar

kentler İdare Amirleri ve muhtarlarınca mahalli avcılara ve halkına ilan edilerek tebliğ olunacaktır.

19 — İdare Amirleri av mevsiminin başladığını ve sona erdiğini mahalli vasıtalarla ilân ettireceklerdir.

20 — Av kaynaklarımızın korunması program ve spotlarla Türkiye Radyolarında yer verilmesi hususu Orman Bakanlığınca temin edilecektir.

21 — Av kaynaklarının korunması ve avcılığın kontrolünde üstün gayret ve başarı gösterdikleri tesbit edilenler Orman Bakanlığınca Takdirname ile taltif olunacaklardır.

22 — Merkez Av Komisyon Kararı Özeti Türkiye Radyolarında, tam metni ile Resmi Gazetede ve Av Dergisinde yayınlanacaktır.

İl ve İlçeler Komisyonları bu kararın yayınlanmasını müteakip gerekirse bir kere daha toplanarak kararın etkili bir şekilde uygulanmasını ve ilgili kuruluşlar arasında işbirliğini temin edecek tedbirleri tesbit edeceklerdir.

23 — Bu kararın kısıtlayıcı hükümlerine riayet etmeyenler hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri uygulanacaktır.

24 — Avcılığa ilişkin işlerin daha iyi bir şekilde yürütülmesiyle Kara Avcılığı Kanunu ve bu kararın uygulanmasını temin amacıyla Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü taşra teşkilâtı ve buna bağlı av koruma ekiplerinin avcılık yönünden önem taşıyan bölgelerden başlamak üzere kısa zamanda kurulması Orman Bakanlığınca temin edilecektir.

25 — İşbu kararın bastırılarak ilgili Bakanlıklara, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Orman Bakanlığı teşkilâtına şantiyelerde çalışan personeline duyurulmak üzere Karayolları, Devlet Su İşleri, Toprak-Su ve YSE Genel Müdürlüklerine, Elektrik İşleri Etüd İdaresine İl, İlçe, Bucak ve köylere, Ziraat Odalarına, Yabancı ülkelerdeki turizm bürolarına, avcılarının Türkiye’de avlanmalarını organize eden Seyahat Acentelerine, Türkiye’deki yabancı Elçilik, Konsolosluk ve Misyonlara, Türk Avcılık Kulüp ve Derneklerine duyurulması oy birliğiyle kararlaştırılmıştır.

KOMİSYON ÜYELERİ

Başkan

Turhan UĞUR

Orman Bakanlığı Müsteşarı

Üye

Hasan ASMAZMilli Parklar ve Avcılık
Genel Müdürü

Üye

Şefik İYİBİLGİNZiraat İşleri Genel Müdürlüğü
Temsilcisi

Üye

Mustafa COŞKUNTürkiye Avcılar ve Atıcılar
Derneği Başkanı

Üye

Coşkun KAYABAŞLIİstanbul Avcılar ve Atıcılar
İhtisas Derneği Temsilcisi**MÜŞAHİTLER****Muhsin CELLEK**İçişleri Bakanlığı
Emniyet Müdürü**Erol KURTAY**Jandarma Gn. K. lığı
Em. ve Asayiş Şb.Md.**Esin KUTAY**Turizm ve Tanıtma B. Lığı
Sey. Ac. Şb. Müdürü**Müzeyyen ÖKTEM**Gümrük ve Tekel Bakanlığı
Muafiyetler Şb. Müdür Mua.**M. Kemal AKAN**İzmir Avcılar ve Atıcılar
İhtisas Kulübü Başkanı**RAPORTÖRLER****Nihat TURAN**Milli Parklar ve Avcılık
Genel Müdürlüğü
Avcılık ve Yaban Hayatı
Dairesi Başkanı**M Sabit TARHAN**Milli Parklar ve Avcılık
Genel Müdürlüğü
Koruma ve Bakım
Fen Heyeti Müdür Yardımcısı

I — ORMAN BAKANLIĞINCA TEFRİK VE TESİS EDİLEN KORUMA VE ÜRETME SAHALARI (Madde 6 a)

— Adana Orman İşletmesi Çatalan bölgesi Böğürtlen ve Bozburun serileri ile Pos Orman İşletmesinin Tapallı serileri Ayageyik koruma ve üretme sahasında,

— Adana-Pozantı, Kararıfildağı Yaban Keçisi Koruma ve Üretim sahasında,

— Adana Orman Bölge Başmüdürlüğü, Yahyalı İşletmesi Aladağ Yaban keçisi ve Ürkeklik Koruma ve Üretim sahasında,

— Afyon, Sandıklı, Akdağ geyik Koruma ve Üretim Sahasında,

— Afyon-Çay Karamuk ve Eber gölleri su kuşları geçici koruma ve üretim sahasında, (1 Mart-1 Ekim tarihleri arasında)

— Ankara-Beypazarı Kapaklı geyik koruma ve üretim sahasında,

— Antalya-Alanya Yaban keçisi Koruma ve Üretim sahasında,

— Antalya ili Batısında Antalya Orman İşletmesine bağlı Düzlerçamı Karaman ve Kozdağı Orman Bölgelerinin tamamını içine alan Alageyik ve Yaban keçisi Koruma ve Üretim sahasında,

— Artvin-Yusufeli, Çoruh av hayvanları Koruma ve Üretim sahasında,

— Balıkesir Değirmenbozağı Sülün yetiştirme sahasında.

— Balıkesir-Erdek Kapıdağ Karaca Sülün Koruma ve Üretim sahasında,

— Bursa-Gemlik Hara Sülün yetiştirme sahasında,

— Bursa-İnegöl Ahı dağı ağaçlama sahasını içine alan sülün yetiştirme ve üretim sahasında,

— Bursa-M. Kemalpaşa Söğütalan Sülün yetiştirme sahasında,

— İstanbul Çatalca ilçesi Yalıköy (Cilingöz) geyik-karaca koruma ve üretim sahasında,

- Bursa-İnegöl-Boğazova-Geyik koruma ve üretme sahasında,
- Bursa-Karacabey-Ova korusu Sülün yetiştirme sahasında,
- Bursa-Karacabey-Ova korusu kavak ağaçlama sahası ve karadığın Kuzey-Güneydoğu yamaçlarını içine alan Sülün-Karaca koruma ve üretme sahasında,
- Çorum-Kargı Karaca koruma ve üretme sahasında,
- Denizli-Çardak, Muymundağı Yaban keçisi koruma ve üretme sahasında.
- Denizli-Çivril Geyik koruma ve üretme sahasında
- Denizli-Çardak Çalta gölü su kuşları geçici koruma ve üretme sahasında (1 Mart - 1 Ekim tarihleri arasında)
- Eskişehir-Çatalcık ormanı Geyik koruma ve üretme sahasında,
- Hatay-Arsuz Karaca koruma ve üretme sahasında,
- Hakkâri-Rubaruh Av hayvanları koruma ve üretme sahasında,
- Isparta-Eğridir-Kovada gölü çevresi ve Kasnak ormanı serisini, Aşağı Gökdere Köyüne kadar içine alan Yaban Hayatı Geliştirme sahasında,
- Kars-Posof Yaban horozu koruma ve üretme sahasında,
- Kastamonu-İlgaz geyik koruma ve üretme sahasında,
- Kastamonu-Taşköprü-Elekdağ Karaca-Geyik koruma ve üretme sahasında,
- Kayseri-Yahyalı, Sultan sazı Su kuşları koruma ve üretme sahasında,
- Konya ilinin Doğusunda Divanlar, Karakaya, Göçü, Gene, Ağsaklar, yağlı bayat köylerinin çevrelediği Bozdağ ile: Karakaya, Koçaş, İpekler, Tatlı kuyu Eğri bayat köylerinin çevrelediği Nuşas ve Ballık dağları Yaban koyunu koruma ve üretme sahasında,

— Mersin-Tarsus, Çoçak - Cehennemdere Yaban keçisi koruma ve üretme sahasında,

— Mersin-Tarsus, Turan Emeksiz Okaliptüs ağaçlandırması Turaç koruma ve üretme sahasında,

— Muğla-Marmaris Orman Şefliği sınırları içindeki Karadağ yarımadası Yaban keçisi koruma ve üretme sahasında,

— Aynı ilçenin Ataköy yarımadası Alageyik üretme ve araştırma sahasında,

— Rize-Kaçkar av hayvanları koruma ve üretme sahasında,

— Samsun-Vezirköprü Karanar Sülün yetiştirme sahasında,

— Siirt-Pervari-Botan av hayvanları koruma ve üretme sahasında,

— Sinop-Bozburun Karaca ve Sülün koruma ve üretme sahasında,

— Tokat-Almus-Baraj Sülün yetiştirme sahasında,

— Urfa-Birecik Kelaynak koruma sahasında,

— Van-Başkale Yaban koyunu koruma ve üretme sahasında,

Bütün yıl süresince her türlü avlanma, silâhla dolaşma, yavru yakalama yumurta toplama ve başıboş köpek salma yasaklanmıştır.

**II — 1976 - 1977 AV MEVSİMİNE AİT İL AV KOMİSYON
KARALARINA GÖRE YASAKLANAN VE MERKEZ AV
KOMİSYONUNCA UYGUN GÖRÜLEN YASAK AV SAHALARI
(Madde 6-f)**

İLİ	İLÇESİ	YASAKLANAN SAHALAR
ADANA	Kadirli	Kokar mevkiî ormanları 3 tepe dağı mevkiî Tinnadağı Yukarı Çıyanlı mevkiî, Mehmetli barajı ve civarı — Topu tepesi, İlbistanlı köyü civarı, Karatürk civarı, Alibeyli ve Mezi köyleri civarı, Mehmetli barajı civarı.

	Kozan	Kozan kalesi, Karınca dağı ve İncebel, Hamam köyü dağı, Döşeme dağı (Kuyuluk Ferhatlı arası), Ayvalı kayak, Baraj üstündeki dağlar ve Gedikli köyü, Yeniköy dağı, Zerdali bölgesi dağları, Otluksaca bölgesi, Anavarza kalesi ve çevresi.
	Osmaniye	Toprakkale, Apılıbeli, Ürün ve İmar sahaları Karagöl sırtını takiben, Kükürt, Daz, Kellemen küllüsü, Keklik pınarı, Uf açan belini takiben Akkaya tepesi, Tozaklı dağı, Boğa tepesini takiben Çona köyü ve Humus suyu boyu şeridi ile çevrili saha. — Doğusu Olukbaşı-Mescit kayası, Batısı : Karacalar, Dereobası ve Akyar, Güneyi : Ürün, Kuzeyi : Gicimik deresi ve elektrik santrali ile Yarpuz bölgesinin Doğusu : Yol, Batısı : Harazçayı, Güneyi: Karataş köyü sınırları içinde ağaçlama sahalarında.
AFYON	Bolvadin	Dere Karabağ, Dikerler Taşağıl, Taşlıdere Yörükkaracaören köylerinin çevrelediği Karabağ dağı,
	İhsaniye	Sarıcaova, Demirli, Döğer köylerinin hudutlarının dahilinde.
	Şuhut	Şuhut'un Doğu ve Güneybatı hudutları ile Sarıyer deresi Dadak, Arap köy Kumarlar yaylası, Baş ören Sandıklı beli, Bedeş yaylası Kazanak geldiği, Zağmen, Karapınar- Kapık beli Bombul Karaadili, Karacaören, Bazdirmazbeli Arızlı, Çoru, Uzunpınar ile İçekli, inli, İsüli bozlar, Afyon şosesi, Efeköy, Balçıkhisar kasabası, Kazancı deresi kula köyü hudutları dahili ile Çobankaya yokuşu ve Badenli köyü hudutları dahilinde.
	Emirdağ	Çifteler Emirdağ hududunun Eskişehir asfaltını

takiben Dört Yol-Hatay, Han, Bağlıca hudutları arasındaki saha, Demircili, Çayırkışla, Büyük karabağ köyü hududu ile Karacalar köyleri arasındaki saha.

Dazkırı Sarıkavak köyünün Güneydoğu istika metinde bulunan Taşyüzümevkii

Dinar Çivril yolu üzerinde Yapağlı köyü, Kızıllı, Şeydi melek ve ilçe dağları, Ankara yolu üzerinde Çağlayandağ ve etekleri Cisit yaylası Avşar, Muratlı, Keklice.

Sinanpaşa Cincanlı, Değirmendere mevki.

ANTALYA Merkez

Kepez başından itibaren Pınarbaşı istikametinden Antalya-Burdur asfaltının her iki tarafında bulunan Karabayır-Yeniköy Nahiyesi Çıplak Odabaşından yokuşu, Yağca çıplak köylerinin hudutları dahilinde kalan Göçenler Duacı köy hudutları dahilinde kalan saha ile Varsak kepezinin Kızıllı köyüne giden yolun Batısından itibaren Kızıllı köyüne kadarki (Pınarbaşı'ndaki göl hariç) saha.

— Doğusu: Burdur-Antalya asfaltı, Bacısı: Samaklı Ardastepe, Karagün, Gökkaya ve Geri kar tarlaları, Kuzeyi: Elmalı Belli, Gollük dağı, Yenice Kapukaya, kaplan kuyusu ve Araklı Güneyi: Karakuz dağı, Gümüş dağı, Avlan dağı, Kızlar dağı ve Alın pınarı tepesi ve Kızıltepe ile çevrili saha.

— Doğusu: Kızlar dağı, Mecene boğazı, Güllük sırtları ve Elmalı beli, Batısı: Büyükdüz, Küçüküz tarlaları, Kargılı çukuru ve çeşmesi sırtları, Kızıldaş-Kızılcukur-Dağ bükü Elmalı deresi ve Osman

avcı evi, Güneyi: Kızıltepe, Boyunduruk

		Batısı: Alim pınarı, kızılar dağı hudutları içerisinde Bük araştırma ormanı ile Düzler çanı bölgesi ve Yazır bölgesi. Çığlıkara mıntıkası.
ANTALYA	Elmalı Gündoğmuş Korkutel	Güneycik, Güneykaya ve Serinkaya. Korkuteli-Elmalı karayolu, Karabayır, Nebiler, Kızılcadağ Nahiyesi, Korudağı sırtlarını takiben Doğan kayası ve Tefenli-korkuteli karayolu ile çevrili sahalar dahilinde.
	Kumluca	Kumluca bölgesinin Kumluca serisinin 49, 50, 52, 56, 57, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 38, 39, 31, 30, 32, 33, 34, 35, 36 nolu bölmeleri dahilinde kalan Sarnıç, Horozötmez, Aşmalı ve Kartal gölü civarı ormanlarında.
	Serik	Güney sahili fıstıkçamlığı ormanlık saha, Doğusu: Tuzla burnu, Yusufkar taşı, Acısu, Batısı: Aksu köprüsünü takiben Aksu çayının denize döküldüğü yer. Kuzeyi: Aksu köprüsünden başlamak üzere Serik Manavgat asfaltı köprü çayı, Güneyi: Aksu çayının denize döküldüğü yerden sahil şeridi boyunca köprü çayının denize döküldüğü yere kadar. — Gebiz bölgesi Has kızılören köyü mıntıkası, Doğusu: Bozburun dağı sırtı, Batısı: Kızılcukur orman yolunu takiben Kızılcukur mahallesi, Kuzeyi: Isparta Başmüdürlüğü Sütçüler İşletmesi hududu. Güneyi: Akyokuş mevki.
BALIKESİR	Merkez	Yeniköy Nahiyesine bağlı Gökçeören köyü hudutları dahilinde kalan Tilkitası - Sarıkız, Devenkazası, Kızıl, Çakal gölü tepesi, Küçük değirmen, Aylıklidere, Kemikliyatac mevkiileri.
	Bandırma	Ayyıldız tepesi, Fırındere, Allidere, Alibey, Edincik Bandırma asfaltı ile çevrili Yıldıztepe ve

BALIKESİR

- Ayvalık Edincik-Gönen yolunun sınır teşkil ettiği Musakça, Şirin çavuş köyleri ile sahil arasındaki bölgede keklik ve Tavşan avı yasaktır
Bağyüzü köyü hudutları içindeki (Kocabaşlar-Bağyüzü, Okçular) patika yolunun Kuzey kısmı.
- Erdek Avşa ve Paşaalani adalarında Tatlısu köyü, Çayağzı, Kestanelik, Çakil, Karşıyaka, Aşağı yapıcı köylerinin mülki hudutları içerisinde kalan sahalara ile Seyitgazi tepesi mevkiindeki ağaçlama sahasında.
- Bigadiç Yağcılar yolu ile İzmir asfaltı arasında kalan Işıklar, Salmanlı, Yumrukluçetmi Yumrukluğacı, Bedir, Adalı, Okçular, Durasalar, Kargın köylerinde.
- Gönen Sarıköy bucağı, Gelgeç, Dişbudak, Turplu Kınalar, Çift çeşmeler ve Ulukır köyleri hududunda kalan sahada.
- İvrindi Akçal, Akçalören, Gökçe yazı hudutları içinde kalan Edremit şosası ve Batıda Kırçal, Tekedağı tepe, Çavuşlar kışlası sırtı, Palamuttepe, Kocatepe, Kocatürkmen sırtlarını takiben şosaya kadar hudutlandırılan yerde ve bu saha içinde kalan imar ve ağaçlandırma sahası içinde kalan ormanlık sahada.
- Kınık, Kömürcü, Kiraz, Büyük fındık, Küçük yenice hudutları içinde kalan Akçalören köyünden Doğuya doğru karabüet deresi ve Ardana tepesi, Güneye doğru yol çatı, Karakütük deresi, Karabastitepe, Erdal Köyüne doğru hat ile Alikeseler mahallesi, Odunlu burnu deresi, De-

de tepe, Karakoyun tepe, Yuvadere, Karatavuk tepe, Dadalar çayı, Aktaşlar ve Akçal köyüne çekilen poligon sahasında ve Topuzlar, Bozöreni köy hudutları içinde kalan (Tuzla, Tavşan tepe, Şoseyi takiben Koca tepe, Malgediği, Kızıltoprak

- tepe, Madra çayı arasında kalan saha) ve Gözlüçayır, Pelitören, Hıcakpınar, Yürekli köyleri hudutları dahilinde kalan saha. — Çınarlı patlak. Osmanlar, Sarıca Kocaeli köyleri hudutları içinde kalan Patlak deresinin Güngörmez çayına döküldüğü yerden başlayarak Kuzeye doğru dereyi takiben Akbaş deresi çıkış noktasında kocagedik tepe, Kuru dereyi takiben Çınarlı patlak deresinin Göngörmez deresine döküldüğü sahada.
- Kepsut** Beyköy, Bağtepe, Eyübükü, Danahisar ve Araplar mahallesi Darıcukuru, Yoğunluk Karahaliler köyleri hudutları.
- Manyas** Boğazpınar, Kulak, Kızılköy, Börülceğaç, Salur, Hamamlı, Süleymanlı, Necir, Eşen, Tepecik, Kızık, Kubaşı, Hacıyakup, Danca Kasabası ve köyleri hudutları dahilinde
- Sındırgı** Amutlu (Kocabayır mevkiinde) Çakıllı (Adaçalı mevkiinde) Ilıcalı, Küçük dağdere Büyük da dere, Işıklar, Çıkrıcı, Şahcı, Devleti baba köyleri hudutları içinde kalan sahalarda.
- Susurluk** Üçe merkezindeki garajdan Simav çayının geliş yönünü takiben ve çay hudut olmak üzere Yıldız ve Gökçeğaç köylerini takip eden Kepsut ilçesi ile Susurluk ilçesi mülki hudutlarının keşiştiği Arpacık taşma. Susurluk-Kepsut ilçeleri mülki hududunu takiben Namazgah çeşme-

sine, Yaylaçayır köyü kenarından Çaylak deresi Cenup kısmına ve Çaylak deresi Cenup kısmına ve Çaylak deresini takiben Susurluk ilçe merkezinde otobüs garajına inen hudut içinde

kalan sahada.

- Dursunbey Aldıgören, Çınar, Sağırlar, Emetsiz, Hondular, Kızılcadere, Sinderler, Ballica, Kopanlar, Beyköy, Gölçük, Karakaya, Meydan çayırı, Erdek, Sarnıç, Dadaş, Akçagüney, Kireç, Küçükler, Naıpler, Kurulu, Sebiller, Taşkesiği, Gürleyen, Karamanlar, Göbül, Kazalidere, Kurtlar, Çatalçam - Yumruklu, Hacılar-Durabeyler, Karyağmaz, Delice, Akçaalan Poyrazcık, Dereköy Mahmutça, Turnacık, Reşadiye, Arıklar, Ramazanlar, Sinekler, Değirmenciler, Gökçepınar, Kavak, Alaçam, Osmaniye, Çanakçı, Yassıören, Göğü, Çelikler, Yukarı yağcılar, İsmailler, A. Musalar, Y. Musalar, M. Taşkesiği, Mıcılar, Ataköy, Mahmudiye, Hamzacık, Süleler, Kavacık, Umurlar, Camialanı, Hacıpınar, Gökçe ağaç Ören, Doğancılar, Çaltıcak, Çavuşhamam, Kazimiye, Akçealan köyleri hudutları dahilinde.
- BİLECİK Vezirhan-İstanbul şosesini takiben Gülümbe-
Merkez Bilecik istasyon yolu, Küplü ve Demir koy, Demirköy den Kurtköy, Küre-Sakarya nehrini takip eden kayabeli-Gölpazarı Kazasını takiben Vezirhanla keşiştiği kısımdaki sahalar dahilinde.
- Gölpazarı Gölpazarı-Vezirhan şosesinin sağ ve solu, Sağdan Söğüt hududu, Soldan Osmaniye ve Geyve ilçeleri hudutlarına kadar, Gölpazarı-Yenipazar şosesinin sağ, solu, sağdan Söğüt İlçesi, soldan ise Göynük hududuna kadar ve yine Taraklı şosesinin sağ ve Gölpazarının Akçakavak yolunun sol kısmı.
- Boğazöyük İlçesinin Eskişehir istikametinde Akçapınar, Söğüt-Bozüyük yolunun keşiştiği noktadan başlayarak şoseyi takip eden Bilecik istikametinde Bursa yol ayrımına kadar, buradan Kuzey istikametinde, Akçapınar, Kızıltepe,

		Karabayır, Günyarık, Düzdağ köyleri sınırları ve Kandilli köyü sınırları dahilinde.
	Söğüt	İlçenin kaza hududuna girdiği çorak tepeden, Söğüt ilçesini kat edip bu şosenin Eskişehir Bozüyük şosesine ulaştığı noktaya, bu noktadan Söğüt-Bozüyük ve takiben Söğüt-Bilecik mülki hudutlarını Çorak tepe birleştirmek suretiyle meydana getirdiği poligonun dışında kalan ilçe sahası
	Pazaryeri	Günyurdu, Esemen, Dülgeroğlu, Ahmetler, Demirköy, Karaköy hudutları içinde.
BİNGÖL	Merkez	Bilaloğlu, Çiçekdere, Sancaklı ve Simani köyüne kadar olan saha
BURDUR	Merkez	Kuma köyü, Lengüme köyü (Isparta ili Gelincik köyü, Yakaören köyü, Fandos köyü, Gölbaşı köyünün Burdur ili hudutları ile) Çerçin ve Eskiye köyünün Burdur-Isparta karayolu ile çevrelediği saha. — Kurna köyü Burdur-Antalya karayolu, Burdur-Yeşilova karayolu, Çendik köyü, Bayındır köyü hudutları ile kuma köyü hududunun arasında kalan saha
	Ağlasun	Kibritle, Çanaklı, Yazır, Çamlıdere, Dereköy ve Hisarköy köy hudutları içinde kalan saha.
	Bucak	Seydiköy orman bekçisi barakası, İncirönü, İncirdere köyü Başkozu takiben

Ağalan, Karıncalıtepe, Akdereyi takiben Kuşbaba Değimeni, Çebiş köyü Yılanlıpınar, Dağarcık köyü ve Seydiköy ile çevrili (Karadağ).

—Kızılkayaya bağlı Kızkapan dağı ve yol, Avdan

		köyü yolu, iç avdan arazisi ve Pamukdağ, Karayaltı mevkii ve bağlarla çevrili (Kesmelidağı).
		—Bağdemağacı ve Boğazköy arazisi, Akdere ve Bağlıca, Bademağacı hududa Devrek yolu, Çamlek kuyusu ile çevrili (Kocaalan dağı) saha ve mevkileri
	Tefenni	Tefenni-Yuvarlak arasında kalan, Keçideresi-Uzunmezarlık, Tekketepe, Türkmen ve Yörük mezarlığı ile çevrili saha.
BURSA	Orhaneli	Orhanıkebir çatrağından (yol ayrımı) Tavşanlı yolunun sağ tarafında kalan Yakuplar, Hacıahmetler, Gedikler Pınarköy, Çınar köyü, Kınık köy hudutları dahilinde kalan saha
ÇANAKKALE	Merkez	Kepez köyü sınırlarını oluşturan Nejdet Terzioğlu bağı yanından geçen yolu izleyerek, Hamdi Çavuşbağı Velibey çavı, Kuzköy (Çınarlı) köyü çınarlığında ki Kocapınar, Dardanos Şehitliği, Orman Eğitim Merkezi kampından sahil bolu-Çayın içinden Kepez bağlık içlerinden Bahçelievler sahilini izleyerek Şen Kamping-Kepez Konserve Fabrikası, Öğretmenler Bahçelievler sitesi ile Ali Çetin'in evinin batısını oluşturan sınır üzerinden geçen Çanakkale-Kepez sınırları içinde kalan saha.
	Ayvacık	Doğanlar mevkii, Baharlar'da Yağlı alan Kaynarca ve Kapıkaya mevkileri, Küçük kuyuda Mıhlıçay ile Tozluk sırtları arasında kalan kuzeyde ana sırtlar güneyde
	Bayramiç	Adatepebaşı köyü bulunan Elmalı veya Üneğrek mevkii. İlçeye yakın Halil Varlı'a ait tepe mevkii bölgesinin sırtları Bayramiç Avcılar yolunu

- izleyerek Kızılköy çayı, Akçakıl yolu ve Kötüpinar'ı izleyerek Dolaba yolunun Bayramiç'e girişine kadar, Aladağ bölgesinde yukarı şevik kayası mevkiinde Şevikçayı Süleymanyeri deresini izleyerek Devedamı, Ahartaş sırtı çaltıkapı deresi arasındaki saha
- Çan Merkezi Kalburcu ve Yeniçeri köyleri sınırları içindeki Kabakköprüden başlayıp Balıkesir asfaltını izleyerek Kalburcu köyü kavşağı ve yolundan Kalburcu köyüne oradan düz bir çizgi ile Yeniçeri köyüne, oradan Yeniçeri köyü yolu ile Kocabaş çayının birleştiği noktadan Kocabaş çayı boyundan kocaköprüye kadar sınırlarla çevrili saha.
- Çan merkezi, Tepe ve Çekiçler köyü sınırları içinde kalan, Kocaköprüden başlayarak Balıkesir asfaltını izleyerek Tepe köyü yol kavşağından Tepeköy yolunu izleyerek Tepeköyünden ocaklarına buradan da Kocabaş çayını izliyerek Kocaköprü ile çevrili sahada
- Ezine Ezineyi izleyerek Gökçebayır köyünün Kızılçeşmeler mevkiinden Karadağ köyü altına, buradan Ardıçlı burun, Bozulan, Taştepe köyleri ve Çanakkale asfaltını izleyerek Kırdığı ile çevrili sahada.
- Gelibolu Güneyli, Yeniköy, Karaburgaz, Fındıklı, Kavaklıtepe, Cevizli, Bakırköy, Sütluçe Tayfur, Değirmendüzü, Karainebeyli, Pazarlı, Ilgardere, Cumalı, Burhanlı köyleri ve Gelibolu Belediye sınırları içindeki saha.
- ÇANAKKALE Yenice Torhasan, Davutköy, Aşağıkaraşık, Yukarıkaraşık, Çal, Çınarcık ve Sazak köyleri Aravacık, Kabalı, Kızıldam, Karaaydın Akçakoyun, Aşağı Çavuş, Oğlanalan köyleri

DENİZLİ	Acıpayam	sınırları içinde. Alaaddin kasabasının Kızıllıhisar bucağına giden asfalt yolun Çöğürlüçukur mevki. — Kumafşarı köyü doğusundaki Dağ dave güneyindeki değirmenlere kadar olan ormanlık sahada. — Sırçalı köyü ile Burdur-Denizli il hududunun sağında kalan yamaçlarda ve Çorum köyü civarı ormanlarında.
	Tavas	Garipköy, Horasanlı, Ulukent, Çağırğan, Gümüşdere, Tekke, Medet, Solmaz, Hırka, Akyar, Sarahat, Pıncık, Ay doğdu, Kızılca, Ovacık Konak köyleri ve Pıncık kasabasının mülki hudutları dahilinde, — İlçeden Kale ilçesine giden ana yolun doğusundaki sahada.
	Çal	Doğusu : Bedir, Batısı : Çakal kuyusu, Kuzeyi : Çal-Kabalar yolu, Güneyi : Selcan-Sazak yolu arasında kalan Keçitepesi mevki ile Kabalar köyü, Kabalar ve Develiler köyü takiben, Develiler köyü, Ortaköy kasabası ve Bahadırlar deresi, Menderes ve Adıgüzeller baraj sahası içinde kalan saha, Salvandağı ve etekleri. — Doğusu: Yukarı Seyit köyü, Batısı: Karakaya yolu, Kuzeyi: Denizli şosesi ve Çal Çamlık mahallesi, Askerlik şubesi ve buradan karakaya yolu Güneyi: Çökelez dağı ile çevrili saha.
DENİZLİ	Buldan	Süleymanlı köyü hudutları içerisinde bulunan Süleymaniye gölünde, Doğusu: Mahmutlu köyü, Yenice köyü Ilıcalar, Narlıdere köyü, Oğuz köyü, Kuzeyi: Oğuzköyü, Doğanköy, Güneyi : Buldan Sarayköy ve Mahmutlu köyü ile çevrili saha. — Doğusu : Akçeşme, Hacılyas damları, Bozalan köyü, iğdeli kuyu mahallesi, Çakallar

		<p>mahallesi, Türübey köyü, Batısı : Alakaya mahallesi Sarıgöl şasesi, Kuzeyi: Türübey köyü Buldan Barajı Kırandamı, Sarımahmutlu köyü, Kadıköy, Alayaka mahallesi. Güneyi : Akçeşme, Tarakçı çeşmesi, Derbent köyü şose ile çevrili saha</p>
ELAZIĞ	Merkez	<p>Mastar dağı ve silsilesini teşkil eden güney ve kuzey etekleri, Elazığ Diyarbakır şosesini Gezin Nahiyesine kadar olan kısım ile Elazığ- Bingöl yeni şosesini Güllüşkür köprüsüne kadar olan kısımdan itibaren Sarıkamış köyü yolunu takiben Gezin nahiyesine kadar olan hudutlarla çevrili saha.</p>
ESKİŞEHİR	Merkez	<p>Musaözü göleti ve göle 2 Km. mesafe dahilindeki mıntka</p>
	Mahmudiye	<p>İsmetpaşa, Türkmenmecidiye köylerinin sınırları içinde kalan ormanlar.</p>
	Sarıcakaya	<p>Alpagut ve Karaoğlan köylerinin hudutları dahili.</p>
	Seyitgazi	<p>Karaören göleti ve gölete 1 Km. mesafe dahili Seyitgazi santral piknik sahası.</p>
	Mihalıççık	<p>Sazak-Dümrek yolunun güneyi ve güney doğusunda kalan sahalar.</p>
	Sivrihisar	<p>Sivrihisar-Ankara yolunun kuzeyi ve Sivrihisar-Mihalıççık yolunun doğusunu içeren Sivrihisar hudutları dahilindeki saha.</p>
GAZİANTEP	Nizip	<p>Bozalıoğlu-Kale-Hancağız köy hudutları içinde,</p>
	Kilis	<p>İlçenin batı yönünde bulunan Hazaltepe İmar ve Ağaçlandırma sahasının, Doğusu: Hasanceli yol kavşağı, Hasanceli</p>
		<p>köyü deresini takiben üç evler, Kuzeyi Üçevler Gümüşderesi, Batısı: Karasu, Güneyi : Kilis-Hassa asfaltını takiben Hasanceli köyü yolu ile çevrili saha.</p>

- Oğuzceli Doğusu : Sacır suyu ve Haral nahiyesi, Batısı : Harnube köyü, Güneyi : Karaburun köyü ve Kuzeyi : Kaş yolu köyü ile çevrili Karadağ.
- Merkez Dülükbaba, Yelligedik, İncebel, Taşlıtepe orman ve ağaçlandırma sahaları.
— Doğusu : Ceren dağı ve Karataş, Batısı : Balaban boğazı, Büyük dağ, Karakıl tepesi : Güneyi : Ortatepe ve Alacahöyük Kuzeyi : Karataş olan ve Mazmahur arazisi.
- GÜMÜŞHANE Merkez Hatunoğlu köprüsü, Dirlik, Kırantepe, Tabirin Pelitliktepe, Kaletaşı, Erdemler, Dölek, Erikli, Kocapınar, Harmancık, Bahçecik, Arzular, Kabaköy, Yayla dere köyleri ile çevrili saha.
— Canca, Yeşildere, Aktutan, Kızılköy Akçakale, Çamlıköy, Alemdar, Fındiktepe, Madentepe. Eski Gümüşhane İli ile çevrili saha ve Kırıklı, Göknartepe, Çattepe. Çaltılı köyü, Üçkol köyü, Yeniköy, Karaböcekleretepe, Ayırderesi sırtı, Pirahmet, Aşağı ve Yukarı Alıçlı Kırıklı köyü hudutları ile çevrili sahalar dahilinde.
- HATAY Merkez Hassa kazasının doğu kısmına (Hassa kaza merkezi ile Suriye hududu arasındaki lehçelik) Saha : Kırıkhan-Reyhanlı arasındaki saha ile Reyhanlı kazası dahilindeki Devlet Üretme Çiftliği, Çayırğa-Hamdan-köyü suyunun sağ ve sol kenarları, Hamdan köyü Alibermede çiftliği büyük kavaklık, Selam Karakolu mıntıkasındaki sazlıklar, su kenarları, Eşrefiye Kara-
- kolonun nöbetçi kulübesi Hamdan köyünün su kenarındaki sazlıklar, Götübüyük, Horlak, Çataltepe, Eşrefiye Karakoluna giden yol

güzergahı, Eşrefiye Karakolundan Demir köprüye kadar Asi nehrinin iki tarafında.

ISPARTA	Merkez	Davras Ş. Ali İhsan Kalmaz ağaçlama sahası, Kırık çayır üstü Karatepe, Yassıdağ, Söbün dağı'nın tamamı Doğandere ağaçlama sahası Katrancık, Milas, Vilayet koruluğu, Demirli-Gönen Ananastır ağaçlama sahası.
ISPARTA	Eğridir	Gelincik köyü civarındaki ormanların mamı. A. Gökdere, Karacahisar, Yaka, Borak ağaçlandırma sahaları, Çamyel mesire yeri ormanları, Çukur Karatepe mevkii, Zindan serisi, Karağibeli mevkileri.
	Sütçüler	Müezzinler, Çandır, Bekir ağalar köyü hudutları içinde kalan kargıcak, Uzgurbaşı, Dedeler, Kaçık çahlığı Koca göynük, Bolova, Söğütlü, Akdağ, Kocayayla, Akçal, Elmaağacı, Sığırıcık köyü hudutlarında kalan karageriş, Tilkitaşı, Kabak sekisi, Sarı taş, Karakaya mevkileri ile Teta ve Karadağ bölgeleri ağaçlandırma sahaları
	Ş. Karaağaç	Kızıldağ muhafaza ormanının tamamı, Azakköyünün Karatepe, Yassıbel köyünün Kolan kaya ve Göztepe mevkileri, Belceğiz köyünün kuru ve değirmen, Kızıllı, Şakir köyünün Börtböbrekler, Bademli ağaçlandırma gençleştirme sahaları, Şimşirli, Akkaya, Çatalpınar, Nalikbaşı, Çakal, Çeşme, Kız Armut gediği, Kızıltepe, Çakıllar beli Ağlıyan baba, Cennet taşı, Akyokuş, Çilpınar ve Aslandoğ-

muş yolu dahil sahalar Dinek köyünün kenetlik yaylası.

	Senirkent	Kanlı palamut, on kuyuları takiben Karacaörenbeli takiben Ulubey koru yaylası, Savranderesi Tombultaşı ve Yalvaç şosesi mevkilerinde.
	Uluborlu	Heydağı, Karagüney Akmazıtışı, Büyük yayla, Söğüttağı özü, Kamışlıdere, Kadiroğlutaşı mevkilerinde.
İÇEL (MERSİN)		Gülнар-Silifke-Akova-Emenek yolu hudut olmak üzere güney tarafı.
İZMİR	Kemalpaşa	İzmir-Ankara asfaltının güneyinde kalan Kızılızüm, Kemalpaşa, Kurudere, Armutlu, Bayramlık, Kamberler, Yeni kurudere, Bağyurdu, Ören, Sınacılar, Yeşilyurt, Gökçeyurt, Zeahmet ve Hamzababa köyleri mevkii hudutları içinde kalan sahalар.
	Çeşme	Birgi, Nohutalan, Yağcılar köyleri mülki Hudutları içinde kalan sahalар.
	Torbalı	Yeniköy, Ahmetli köyleri mülki hudutları içinde kalan sahalар.
İZMİR	Bergama	Çakırlar, Yerliler, Tiyetli köyleri mülki hudutları içinde kalan sahalар.
	Menemen	Emirâlem, Çaltı, Karaorman, Ayvacık, Göktepe köyleri mülki hudutları içinde kalan sahalар.
KASTAMONU		Çatalzeytin, Abana, Bozkurt, İnebolu ve Cide İlçe hudutları dahilinde Üveyik ve Bildircimin avı 15 Ağustos 1976 tarihinde, Tosya, Araç, Taşköprü, Daday, Azdavay, Küre ve Devrekâni İlçelerinde.
KIRKLARELİ	Merkez	Kırklareli-Elmacık-Kofcaz yolundan Kocayazı-Kula-Çağlayık yolunu takiple Bulgaristan Türkiye hududuna ve buradan hududu doğuya

doğru takiple Dereköy Gümrük giriş kapısına, buradan da güneye doğru Dereköy asfaltına takiple kapaklı-Koruköy Demircihali köylerinden Kırklareli'ne kadar olan saha.

—Kırklareli-Pınarhisar Devlet yolunu doğuya doğru takiple Üsküp deresine ve buradan güneye doğru da dereyi takiben Lüleburgaz ve Babaeski ilçe sınırlarına ve buradan batıya doğru takiple Babaeski-Kırklareli Devlet yoluna ve bu yoldan kuzeye doğru Kırklarelinin çevrelediği saha.

Demirköy

Kuzeyi: Demirköy İğneada devlet yolu, Doğusu : İğneadadan Saka iskelesine kadar olan Karadeniz sahili, Güneyde : Saka iskelesi Panayıryolu ve Kadinkule, Batıda : Kadinköy Demirköy arası devlet yolu olan saha.

—Doğusu : Kuruçeşme üstü tepesinden sırtı takiben, Çelebi koru mevkiine, sırtı devamla, Danyal koru, Danyal koru yöresinden, Ayazma deresine, ve bu dereyi takiben Türkiye Bulgaristan hududunu tesbit eden Rezve (Mutlu) deresi, Kuzeyi : Ayazma deresinin Rezve deresini kestiği noktadan Türkiye-Bulgaristan hududuna ve bu hudut üzerinden Eski Pirgoplu kulesine, Batısı : Eski pirgoplu kulesinde güneye doğru sırt yolu takiple Çiftlik yeri mevkiine, Güneyi : Buradan doğuya doğru Palihor tepe kuruçeşme üstü tepesi ve stabilize yol, sahalar arasında kalan Macera serisinde

KIRKLARELİ Vize

Kastro Körfezi-Sultanbahçe deresi ve bunu takiben Eşsek deresi, yine Eşsek de-

resini takip eden sırt, Soğuksu deresinin Kazandere ile birleştii yer. Kazandere ile birleşen Lala dere, Lala derenin devamı olan

Erikli dere, Erikli dereyi kesen yol ve bu yolu takiben Katil dereye inen sırt, Katildere çatağı ve bu çatağı takiben Yene suyu deresine inen sırt, Yene suyu deresi ve bunu takiben Kuru derenin Balkaya yoluna birleştiği yer, bu yeri Vize-Kömürköy yoluna bağlayan yol (Vize-Kömürköy yolu Kömürköy Kızılağaç yolu-Kızılağaç Cumhuriyet yolu, Panayır Kadinkule yolunu) müteakip Topuklu dere, Yavuzdere-papana deresi-Panayır iskelesi-Poliçe mevki sahilini müteakiben Midye-Kastro körfezi saha arasında kalan saha.

Pınarhisar Kurudere köyünden inen Büyük dere-Çayırderesi ile anılan dere den Kırklareli şosesi ile Vizeye uzanan kısmın Poyrallı köyünün şimalinden inen İslambeyli deresi ve Kuzeyde : Maraşal Çakmak yolu arasında kalan saha.

Koçfaz Kırklareli Koçfaz şosesinin doğu ve batı yönlerindeki dikenli tel ile çevrili Orman Genel Müdürlüğüne ait ağaçlama sahalarında,
— Koçfa-Kocayazı, Çağlayık yolunun doğusunda kalan Kula Burgazcık yolunun batısında kalan sahalarda,

KOCAELİ Merkez İzmit-Yalova, İzmit-İstanbul ve Kandıra sahili şeridi turizm bakımından emniyet arzeden sahalardan olduğundan burada Gebze-Mollafeneri Sevin-dikii-Akçaova-Dalca, Akmeşe-Eşme ve Ankara-İstanbul asfaltı arasında kalan sahanın ve bu saha içinde etrafı tel örgü ile çevrili bulunan Yarım-

ca ili ormanı, Çenedağı Çınarlıdere, Işıktepe Babadağı.

	Karamürsel	Kızderbent köyü merasının Valide köprü-Aktoprak-Ayvalıca-İznik İlçesi Bayındır köyü ve Kızderbent arasındaki sahada.
KONYA	Merkez	Konya Bölge Şefliği Kızılören serisi 1-37, 40-44 numaralı bölmeleri ile Gökyurt serisinin 1-6 numaralı bölmeleri dahilindeki açıklık ve ormanlık sahalarda, aynı mevkide tel örgü ile çevrilmiş ağaçlandırma sahası Kızılören Han mevkiindeki ağaçlandırma saha ve Akyokuş ağaçlandırma sahası ile Tavusbaba ağaçlandırım sahalalarında. — Sille bucağı hudutları dahilinde kalan Takkalı dağı ve Karayazı mevkilerinde, — Keçimuksine - Ulumuksine, Başarakavak, Değirmenköy mülk hudutları ile Dere kasabasının Konya-Beyşehir asfaltı güneyinde kalan Uzundere mevkii. — Kuzağıl ve Güneyce köyleri hudutları dahilinde kalan ve aynı köylere giden araba yolunun iki tarafında kalan sahalarda,
KONYA	Merkez	
	Beyşehir	Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Yeşildağ bölgesinin 17 nolu bölmesi ile Kurucaova bölgesinin 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 9 nolu bölmeleri ve İslibucak mevkiinde tel örgü ile çevrili eski yangın sahası, — Huğulu kasabası Değirmen boğazı, Asmalı-Körez-Karaağaç ve Kızıлтаş mevkileri,
	Çumra	Çumra, Alibey höyüğü Gökhöyük, Beylerce, Okçu köyleri bahçeleriyle Alemdar Çiftliğinde,
	Doğanhisar	Ağaçlandırma yapılan Dereözü, Erendere, Alan Tahsinkoru, İğdelik sırtı, Gölçük, Eminefendi

		kavağı, Köroğlu ve Ebi yaylaları, Su deresi, Mazaklıdere, Sulakdere, Kavaklıdere, Çanakdere sahalarıyla Orman Bölge Şefliğinde suni tensil çalışmaları yapılan Mantarlık mevkilerinden,
	Hadim	Gevne serisi ve Gevne ormanlarında Çit dağı Aladağ ormanlarında, KandeVir ormanı ve çevresinde,
	Ilgın	Bulçuk köyünde Korkuyu mevkii, Taşlıca sırtları, Çatak mevkii Aktaş sırtı arasında kalan imar sahaları, Orman özü, Gökbudak, Gökçeyurt, Eldeş köyündeki Tekçayır, Tekke çukuru, Kızılağaç ağlı arasında kalan yarlar,
	Karapınar	Seyithacı, Arcaşar, Güneyde; Çıralı, Bacanak yaylası, Batıda : Merdivenli, Kuzukuyusu yaylası, Güneyde ve kısmen doğu bölgesini de içine alan acı göl, Meke tuzlası ve Konya asfaltı ile çevrili saha,
	Yunak	Kızılağaçlı, Böğrüdelik yolu, Odabaşı yolu. K. Hasan boğazı sahalarında,
KÜTAHYA	Gediz	Muratdağ hamamları, Çukurören ve Kesiksöğüt, Cebrali köyleri arasındaki saha,
	Emet	Eğrigöz köyü, Değirmisaz - Köprücek köyü, Hisarcık kasabası dahilinde ve Eğrigöz dahilinde (dağı) kalan bu sahalarda.
	Domaniç	Yaylacık Bölgesi ormanları dahilinde.
MANİSA	Alaşehir	Çeşneli, Osmaniye, Kozluca, Bahçedere, Badınca, Evrenli, Elemlı, Bahadır, Belenkaya, Delemenler, Girelli, Çakırbozdağ,

Badınca, Çarıkkaralar köyleri ile Alaşehir'in kuzeyinde bulunan Kula dağındaki Alcı, Matarı, Kasaplı, Toygar, Kemaliye, İstemiye, Sarısığırlı,

soğanlı köyleri hududu dahilinde,

- Salihli** İlçenin Bezirganlı çiftliğinden Demirci'ye giden asfaltı takiben baraj semtine kadar, Güneyden Ankara asfaltının Durasallı yolu ile birleştiği yerden Mersinli hududu dahil, Doğudan Mersinli, İğdecik, Akyar'a kadar ve baraj mıntikasını tamamen kapsayan Dombaylı, Sindel, Delibaşlı, Akyar İğdecik, Mersinli, Akviran, Kızılavlı, Kaplan köyleri hudutları içinde kalan sahalalar.
— Civardaki çamlıklar ve ağaçlama sahaları, Şart harabeleri mıntikası çamur banyoları takiben asfalttan banyolar köprüsüne kadar ve dereyi takiben Çaypınara kadar Medderesi arasında kalan harabeler mıntikasında.
- Turgutlu** Doğusu : Gaçar maden yolu, Batısı : Manisa il hududu, Güneyi DSİ. kanal yolu dahilinde kalan saha ile Doğusu : Turgutlu-Kemalpaşa asfaltı, Batısı : Manisa İzmir il hududu, Kuzeyi : Eski Manisa-Turgutlu arası karayolu, Güneyi : Kemalpaşa ilçe hududu ile çevrili saha,
- Kula** İzmir-Ankara Devlet yolunun Kuzeydoğu kesimindeki Sandal, Kavacık, Gölde, Ayazören, Hamidiye, Şerebent, İbrahimağa, Hacımahmutlu, Körez, Kalınharman Sarıme Dereköy, Beygüvercinlik köyleri ile Uşak hududuna kadar uzanan saha,
- Sama** Sarıkaya ve Hamzadağı ağaçlama sahalariyle, Karaçam, Pirahmet, Su beşir, Kiraz, Duğla, Türkali, Koyun dere, Vakıflı,
Naldöken, Ularca, Karaçam köylerinin çevrelediği saha,

	Gördes	Salur, Salur çiftliği, Sehyayla, Dargıl, Kobalar, Beyenler, Doğanpınar, Güneşli, Ulgar, Köseler, Deliçoban, Benliali, Çatalmut, Kızıldal, Devlethan, Sögeler, Kaşıkçı ve Yardere köyleri hudutları dahilinde, — Sağırboğa, Cevzlidere, Gökseki, Şahinkaya, Bayar serisi, Gördes serisi, Tekke deresi ve Gülmeztepe gençleştirme sahaları dahilinde,
	Demirci	İlçenin Borlu nahiyesi noktasından Salihli-Demirci şosesi takiben Kütahya il sınırındaki Akçakerti mevkiine uzanan karayolu hattını kapsıyan köyler ve sahalar,
	Saruhanlı	Gökçeköy; Taşdibi. Pınarbaşı köyleri hudutları dahilinde,
	Akhisar	Akhisar-Gölmarmara yolunun doğu kesiminde kalan Karayağcı, Kulaksızlar, Sarıçalı, Pınarcık, Harmandalı, Kızlaralanı, Seğirdim, Boyahılar, Hacıosmanlılar, Akçaalan ve Kavakalan köyleri ile Akhisar Gördes karayolunun Güney kesimine rastlayan Hasköy, Çamönü, Karabörtlu, Doğankaya, Kabağağçıkıran, Sarnıç, Durasıl, Ulupınar, Çoruk, Yayakırıldık, Gökçetleri mülki hudutları dahilinde,
MUĞLA	Merkez	Kızıldağ, Dırlavan, Asartepe ve Yılanlı kapısı mevkileri, — Yılanlı İşletmesinin Durumgüme, Mamadere serilerini kaplıyan Boyalı Orman Bölge Şefliği sahası (Olukbaşı, Domuzçam)
	Datça	Kargı, Kızılova, Gebekum. Palamutbükü adı ile anılan sahada, — Cesba köyünden itibaren batıya doğru olan

		tekirburnu yarımadası,
	Yatağan	Necali, Yava, Kayırlı, Elmacık, Kataca, Kaplancık- Çayırklar köyü dahilinde Gökbel adıyla anılan sahada,
	Ula	Kuzdağı, Akçaalan. Aladağ, Tandır mevkii. Bandıranlı, Delikkavak dağı, Askıdağı ve Kapuza kadar olan saha,
NEVŞEHİR	Merkez	Karşıdağ mevkii, Güneyi: Kayseri asfaltı, Batısı : Niğde yolu, Güneyi : Güvercinlik köyü, Doğusu : Çubuk çayı mevkiiinde
	Gülçeşir	Merkizköy Araplı taşı mevkiiinde,
	Hacıbektaş	Çilhane, Bektaş Dedebağı ve Hanbağı mevkilerinde,
	Ürgüp	Ürgüp-Kayseri asfaltının sağ tarafı ile Ürgüp çayı, Damsa barajı-Ayıderesinin (ilçe hududunun son noktasına kadar) sol tarafı arasında kalan Hodul dağı, Avlağı dağı, karain, Karlık, Yeşilöz, Boyalı, İl taş, Demir taş, Akçaören köyleri ile Başdere kasabasının bütün arazilerinde.
NİĞDE	Merkez	İnli, Hacıabdullah, Murtaza, Çınarlı, Küllüce (Romat) Azaltı, Sultanpınar, Çiftlik, Asmasız, Kula, Şeyhler, Bozköy, Divanlı, Ovalıbağ, Çardak, Mahmutlu ve Kitreli mıntıkları,
	Bor	Keçikalesi, Karapete, Uluviran, Akçaviran, Leşkeri ve Ulukışla av mıntıkları,
	Aksaray	Hasandağı. Akçakent, Karaören, Taşpınar, Ketir mevkii, Dikmen ve Kıyı bölgeleri, Gözlükuyu, Kargın, Karacaviran, Helvader ve Karataş köylerinin çevrelediği sahalarda, — Ekincik dağı, Pörnekler, Kalebalta, Sarçağıl,

		Göksügüzel ve Taptik köylerinin Orman Bölgelerini çevrelediği sahalardan, — Güzelyurt bucağına bağlı Alanyurt köyü çevresi ile Teknecik mıntıkası, — İlçe merkezine bağlı Çingenderesi, İkisivri, Söğütçe, Hamam barajı, Akin ve Keçeli mevkilerinin çevrelediği sahalardan, — Çardak kasabasının hudutlarının çevrelediği sahalardan,
	Çamardı	Elekgözü, Çukurbağ, Demirkazık, Sulucaova ve Badem deresinin Kocapınar yaylası hudutlarının çevrelediği sahalardan,
	Ulukışla	Horoz, Alihoca, Maden, Tabaklı, Koçak, Çanakçı, Kozluca, Hasangazi, Tekne çukuru, Gümüş, İlhan, Porsuk, Darboğaz, Emirler, Kılan, Beyağıl, Güney, Kolsuz,
SAKARYA	Geyve	Kaza hudutları dahilinde Körtepe, Çeştepe, Karadere, Çehadiye, Turgutlu ve Gökgöz bağlarının mıntıklarında, — Arifiye demiryolunu takiben Uzunkum, Hacımercan, İlimbey, Doğançay, Eskişehir karayolu içinde kalan saha, — Adapazarı-Karasu yolunu takiben Küçüksöğütü, Kurudil, Maksudiye, Rüstemler, Beylikışla, Demirbey, Poyrazlar, Mıngırıp, Ovacık köyü, Sırıklı tepeden Burhaniyeden Kızılhisar'a inen dereyi Banaz çayına, Kuzeyi : Serkaya, Akkıztepe, Kargasekmez deresi, Kocadere, Kazıkbatmaz tepe, Çatmalı, Mezar, Öküz merası, Büyük Egerbeli, Küçük Egerbeli, Kömürlük ve eski Ankara yolu içinde kalan saha,
SAMSUN	Alaçam	Çamalan, Çepni ve Gündüzlü köyleri ile bu köyler arasında kalan sahalardan,
	Bafra	Hızır, Keklikler, Hasırlı, Yağmurca ve Dedeli

		köyleri ile bu köyler arasında kalan kızılırmak batı şeridinin kapsadığı sahalara,
	Çarşamba	Bayramlı (Büyük) orman,
	Kavak	Mahmutlu, Ağacakise ve Mahmutbeyli köyleri arasındaki açık ormanlık saha,
SIİRT	Merkez	Hatrant köyünün Halvent kayalıkları,
	Şirvan	Hasras bucağı hudutları dahilinde kalan Saman ve Kilis köprüleri arasındaki dağlık mıntıklar,
SİNOP	Boyabat	İsaoğlu, Kayaboğazı, Çarsak, Çatpınar köyü mevkileri
SİVAS	Zara	Tödürge gölü sahillerinden itibaren 5 Km. lik mesafe dahilinde,
	Hafik (Koçhisar)	Lota gölü sahillerinden itibaren 5 Km. dahilinde,
	Yıldızeli	Yıldızdağı, Çobansaray, Cizözü, Topalyurt, Çakraz, Davulalan, Karalar, Akpınar beleni, Fındıkcak, Başköy ormanlarında,
URFA	Merkez	Urfa, Akçakale, Suruç üçgeninde kalan saha,
UŞAK	Banaz	Korna Gediği, Kozaklı, Arpacık Gediği, Gökdağ, Karagürtepe, Tekke tepe ile çevrili sahada,
	Ulubey	Doğusu : Kümelere çayını takiben Büyük kayalı hududunu kesen Sazlıboğaz, Batısı : Banaz çayını takiben Armutçuk köprüsü, Kuzeyi : Tamamen Banaz çayı. Güneyi : Kurudere çayını takiben

- Armutçuk köprüsü ile çevrili saha,
- Eşme Ahmetler kasabası ile Kolankaya ve Güllü bağ köylerinin köy hudutları ile Alanyurt, Hisar, Delibaşlı köyleri dahilindeki Gediz vadisinde kalan saha,
- ZONGULDAK Karabük Karabük İşletmesi Soğanlıçay serisinin Karabük Öğlebeli mahallesinden başlamak üzere, Çamlıköy, Esendoğutepe, Tepedağ, Bakacaktepe, Çavuşlar köyü, Ovacık yolu, Hacılarobabaşı. Coca köprüsü, Soğanlıçay, Karabük köprüsü, Ankara asfaltı ve Öğlebeli köyü ile çevrili sahada,
— Karabük ve Yenice Orman İşletmelerinin Büyükdüz, Tekir, Başköy, Eğriova, Keltepe, Kayadibi, Kızılkaya, Karakaya, Kavaklı, Şimşirdere, Çitdere, Sarıot, Deveboynu, Davlunmaz, Acısudere serileri,
— Hodulçatepe, Kocaoluktepe, Yerişyolu tepe, Uzunavşar, Çiçeklialan, Kurudoruk, Salavattepe, Kırmantepe, Keçikıranentepe, Kamışlıgöl, Aynalı tepe, Sofralı kütük tepe, Öküzsomak tepe, Kopantepe, Kazaklıtepe, Döneketepe, Aksarılıketepe, Eskiköy, Tapanpası, Kabaklı Soğuksu, Filyos çayı, Kayadibi, Uzunkum, Ballıkısık, Tafran mevkii, Kızılkaya mevkii, Kızılkayadene, Akreplidere, Çanakçıkıran tepe, Çalıkbaşı tepe, Eylemtepe, Turna boğazı, Erenlertepe, Sırıççek sırtı, Merdivenkaya, Magastostepe, Gediz, Üçpelit, Yerliharman, Çangaltıtepe, Döneyentepe, Çanakçitepe. Kurtoğludere, Kışladere, Kalıncayayla, B. Çaltepe, Kopantepe, Domuzdamıtepe, Küre havuzu, Kurudoruk
- tepe, Piknik, Karaağaç köyü, Kirazoluktepe, Tenkekaya, Barutlusutepe, Tuzlukıranentepe, Çaldağ Eğrekkayatepe, Kulat, Gedik, Güvercin

geçidi, Hodulca ile çevrili sahada,

- Devrek Mengen-Tünel girişindeki asfaltı takiben Çaycuma hududuna kadar asfaltın sağ tarafında kalan saha.
- Çaycuma Doğusu Bartın ilçesi sınırı, Batısı : Filyos çayı, Kuzeyi : Çaycuma merkezinden başlayan ve Perşembe merkezinden geçerek Nebioğlu köyüne kadar devam eden şose, Güneyi : Devrek ilçe hududu içinde kalan sahada.

GÖSTERİR ÇİZELGE

BÖLGELER VE KAPSADIĞI İLLER	1. BÖLGE Edirne Kırklareli Tekirdağ İstanbul Çanakkale Balıkesir Bursa Bilecik Kocaeli Sakarya Bolu Zonguldak Kastamonu Sinop Samsun Ordu Giresun Trabzon Rize Artvin	II. BÖLGE İzmir Manisa Aydın Muğla Antalya İçel Adana Hatay Gaziantep Urfa Mardin	III. BÖLGE Ankara Eskişehir Kütahya Uşak Denizli Burdur Isparta Afyon Konya Niğde Nevşehir Kırşehir Çankırı Çorum Amasya Tokat Yozgat Kayseri K. Maraş Malatya Adıyaman Sivas Gümüşhane Erzincan Erzurum Elâzığ Tunceli Bingöl Diyarbakır Siirt Hakkari Van Bitlis Muş Ağrı Kars
AV HAYVANLARI GURUPLARI			
I. GURUP Üveyik Bildircin Tah- talı Gökçeğüvercin Pursuk Kocarca Y. Ke- disi Tilki Avı Vaşak Karakulak	(7 Ağustos 1976) ile (13 Şubat 1977) tarihleri arasında	(7 Ağustos 1976) ile (6 Şubat 1977) tarihleri arasında	(7. Ağustos 1976) ile (13 Şubat 1977) tarihleri arasında (Çil ve Kumkekligi dahil)
II. GURUP Keklik Tiy Mezgeldek Tırna Tavşan Sansar Susamuru	(11 Eylül 1976) ile (2 Ocak 1977) tarihleri arasında (Çil dahil)	(7Ağustos 1976) ile (2 Ocak 1977) tarihleri arasında (Çil ve Kumkek- ligi dahil)	(11 Eylül 1976) ile (2. Ocak 1977) tarihleri arasında
III. GURUP Y. Ördekleri Y. Kazları Dalğıçlar Su Tavukları Sakarmek Çulluklar Yağmurcunlar	(16 Ekim 1976) ile (20 Mart 1977) tarihleri arasında	(16 Ekim 1976) ile (20 Mart 1977) tarihleri arasında	(23 Ekim 1976) ile (27 Mart 1977) tarihleri arasında

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Daire : Asayiş
 Şube : Mrk. Mali. Po. Şb.
 Konu : 21134-346

23 Ağustos 1976

Bakanlık Tetkik Kurulu Başkanlığına

İlgi: a) 30.4.1970 tarih ve 63271 sayılı genelge,

b) 25.3.1973 tarih ve 99622 sayılı genelge.

Ötedenberi kaçakçılık olayları ve bu olaylara adı karışanlar hakkında yeterli bilgilerin intikal ettirilmediği ve müteaddit yazışmalara sebebiyet verdiği müşahade edilegelmektedir.

Bu aksaklıkları ortadan kaldırmak ve kaçakçılık olayları ile bu karışanlar hakkında mufassal bilgilerin eksiksiz şekilde Bakanlığımıza intikalini sağlamak amacı ile; ilgi (a) genelge ekinde belirtilen suç bildirme formülü tanzim olunarak yeteri miktar ilişikte gönderilmiştir.

Genelgemizin alındığı tarihten itibaren vukua gelecek kaçakçılık olayları için formülün eksiksiz olarak doldurulmasını ve açıklama bölümünde istenen belgelerle birlikte vakit geçirmeksizin Bakanlığımıza gönderilmesinin usul ittihazını önemine binaen rica ederim.

Müsteşar Muavini
 İçişleri Bakanı Y.
Muzaffer ERDEM

Eki Adet formül yazı.

Dağıtım:

Bilgi için :

Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına
 Bakanlık Tetkik Kurulu Başkanlığına
 Emniyet Polis Teftiş Kurulu Başkanlığına.

Gereği için:

Umum Valiliklere.
 Şube:
 Sayı:

T. C.
 **İLİ**
Emniyet Müdürlüğü

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

.../.../197.

Kaçakçılık olayına ait suç bildirme formülü
doldurularak gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Vali

Eki :

Suç'un Nev'i	
Suç yeri, tarih ve saati	
Olaya adı karışanların; (açık kimliği,) (doğum yeri ve tarihi, ana ve baba adı tabiiyeti ve nüfusa kayıtlı olduğu yer il-ilçe-köy) (lâkabı adres, mesleği ve sabıka durumu).	
Suç delillerinin; (Cinsi ve tahmini değeri, menşei, markası, seri numarası v.s.)	
İşbirliği yapılan Kuruluşlar, (varsa)	
Olayın başka bir olayla irtibatı, (varsa)	
Olayda kullanılan vasıta ve silah. (varsa)	
Olaya adı karışanların yakalanıp yakalanmadığı	'
Soruşturma sonucunda verilen ilk Adli karar	

Olayın Özeti :

AÇIKLAMA

1 — Olaya adı karışanların 3'er adet fotoğrafını bu fişle birlikte gönderiniz.

2 — Olaya adı karışan yabancı uyruklu şahıs var ise; bu şahsın parmak izi fişini, pasaport suretini behemahal gönderiniz.

3 — Yargılamaları sonucunda haklarında verilen kararı takip fişlerine işlenmek üzere bilahare bildiriniz.

İLLER İDARESİ

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

İller İd. Gn. Md.

Sayı : 430-322-3/923

Konu : İl ve İlçe'ler

İçişleri Daireleri

Evrak ve Dosya Yön. Hazırlığı Hk.

Ankara

10/2/1976

VALİLİĞİNE

İl ve İlçeler İçişleri Daireleri düzeyinde, evrak kaydı, dağıtımı, dosyalanması ve postalanması açısından, çok uzun bir süreden beri noksanlığı hissedilmekte olan bir Yönetmeliğin yürürlüğe konulması amacı ile Bakanlığımızda gerekli hazırlık çalışmalarına girilmiştir bulunmaktadır.

Bu mülkî idare bölümlerinde, öz ve şekil bakımından uygulama birliğini sağlayacak böylesine geniş kapsamlı bir Yönetmeliğin, düzenleyici belge sıfatı ile son şeklini almasından önce, cereyan etmekte olan aksaklıkların nitelik ve niceliğinin bilinmesine ve bazı temel hususlarda yön verici önerilerin, iş yükü ve yoğunluğu açısından emsal olarak seçilen ilinizden derlenmesine ihtiyaç görülmüş ve bu maksatla hazırlanan anket formundan üç adet ilişikte gönderilmiştir.

Genelge alındığında, anketin bir adedi İliniz Evrak Kaimi, Yazı İşleri ve İdare Kurulu veya Bürolarının işlemlerinin yürütümünden sorumlu Vali Muavini tarafından doldurulacak, iki adedi ise Vali tarafından uygun görülecek iki İlçeniz Kaymakamlığına gönderilerek Kaymakam tarafından doldurulması ve Valiliğinize iadesi sağlanacak, böylece üç anket formu da Bakanlığımızda doldurulmuş olarak geri çevrilecektir.

Anket cevaplandırılmasında dikkat edilecek en önemli husus; soruların iyi okunması, cevapların kısa ve kesin cümlelerle, iltibasa meydan bırakmayacak biçimde ifade edilmesi, özellikle cevap, iki veya üç şık'tan birinin tercihini tazammum ediyorsa, yalnız o şıkkın yanındaki dikkörtgenin işaretlenmesidir.

Anket sonuçlarının alınması ve tasnifi, Yönetmelik tasarısının öncelikle meydana gelmesinde büyük çapta etkili olacağından, formların en çok on

beş gün içinde Bakanlığımızda bulundurulmasına bilhassa itina edilmelidir.
Gereğini rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
Müsteşar Muavini
İçişleri Bakanı Y.

Eki :

Üç adet Anket Formu

EKİ :

DAĞITIM:

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Aydın, Balıkesir, Diyarbakır Eskişehir,
Erzurum, Konya, Manisa, Sivas, Amasya, Trabzon, Bitlis, Van,
Gümüşhane, Rize, Bilecik, Sinop Valiliklerine

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

İller İdaresi Gn. Md.

**İL VE İLÇELER İÇİŞLERİ DAİRELERİ EVRAK VE DOSYA
YÖNETMELİĞİ İLE İLGİLİ ANKET FORMU**

Anketi Cevaplandıranın İLİ İLÇESİ

Adı, Soyadı:

Görevi : Düzenleme tarihi :/.../ 1976

1 — Evrak Kalemi, Yazı İşleri Kalemi ve İdare Kurulu Kaleminde çalışan personelin görevlerini, yetki ve sorumluluklarını belirten ve Valiliğiniz ve Kaymakamlığımızca düzenlenmiş bir belge var mıdır?

Varsa, bir örneğini bu anket formuna lütfen ekleyiniz, yoksa bu husustaki noksanın nasıl ve ne suretle giderilmiş olduğunu kısaca açıklayınız.

2 — Genel Evrak'ın İl'de Vali, Muavini, İlçe'de Kaymakam tarafından havalesi, bu kişilerin sekiz saatlik normal mesailerinde kaç saatlik bir yer işgal etmektedir?

Vali	Vali Muavini	Kaymakam
..... SaatSaatSaat

3 — Gelen Evrak'ın havalesi için ayrılan sürenin yetmeyip, ertesi veya daha ertesi güne (havale edilmemiş evrak) kaldığı oluyor mu?

Evet, ve ortalama adet evrak.

Hayır , hiç evrak kalmıyor.

4 — Gelen Evrak'ın havalesinde çabukluk kazanmak için İl'de Vali ve Vali Muavini; İlçede Kaymakam dışında havale ile görevli kılınmış kişiler var mıdır? varsa unvanlarını yazınız.

Evet 1 — 3 —
2 — 4 —

Hayır ; ihtiyaç görülmemiştir.

5 — Gelen Evrak arasında çoğunluğu teşkil eden ve hiç bir özelliği bulunmayan evrakın (ki buna Normal Evrak deniliyor.) altına, gideceği birimin kaşesi basılıp —HAVALE EDİLMEYEN— sevk edilse, böyle bir sistemi nasıl karşılırsınız? Düşüncenizi belirleyiniz.

6 — Evrak Kaleminizde kaç çeşit Gelen Evrak Kayıt Defteri tutulmaktadır. Lütfen adlarını yazınız.

- | | |
|-----|------|
| 1 — | 6 — |
| 2 — | 7 — |
| 3 — | 8 — |
| 4 — | 9 — |
| 5 — | 10 — |

7 — Gelen Evrak Defteri sayısını nasıl buluyorsunuz?

Az buluyorum daha
adlı defterler ihdas edilmelidir.

Çok buluyorum bunlardan
..... adlarını taşıyan defterlerin tutulmasına lüzum yoktur.

Yeterli buluyorum

8 — Gelen Evrak Kayıt Defterinin sütun başlıklarındaki bilgiler sizce yeterli midir? Yeterli değilse, daha hangi sütun başlıklarının ilâvesini veya hangi sütunların gereksiz olduğundan çıkarılmasını uygun görürsünüz.

9 — Bir yılda kaç adet Gelen Evrak Kayıt Defteri dolmaktadır.

..... Adet

10 — Evrak Kaleminizde kaç memur çalışmaktadır?

..... memur çalışıyor.

11 — Her memur günde ortalama kaç adet evrak kaydetmektedir.

..... Adet

12 — Yukarıki maddede beyan ettiğimiz sayı sizce çok mudur?

Evet çünkü

Hayır , çünkü

13 — Kaydı yapılamayıp ertesi veya daha ertesi güne kalan evrakınız oluyor, mu?

Evet , tahminen Adet

Hayır , olmuyor.

14 — Gelen Evrak'ın kaydı, Evrak Kaleminin sekiz saatlik günlük mesaisi içinde kaç saatlik bir yer işgal etmektedir?

Tahminen Saat

15 — Evrak Kaleminde Gelen Evrak'ın, geldikleri yere (mahrece) göre kaydını öngören bir sistem yerine, türüne göre kaydını öngören bir sistem ihdas edilse, bu durumu nasıl karşılırsınız?

Olumludur , çünkü

Olumsuzdur , çünkü

16 — Evrak Kaleminde, Gelen Evrak'ın kaydında; defter yerine, yıllonlarında türüne göre ciltletilecek Gelen Evrak Kayıt Fişleri kullanılsa, bu sistemi nasıl karşılırsınız?

Olumludur , çünkü

Olumsuzdur , çünkü

17 — Gelen Evrak'ın kaydının gündelik olarak yetiştirilebilmesi için, Evrak Kalemi görevlileri dışında, sürekli veya geçici olarak personel istihdamı yoluna gidiyor musunuz?

Yılda bir kaç gün

Yılda bir kaç hafta

Yılda bir kaç ay

Hiç gereği olmadı

18 — Üzerinde süresi belirtilen, süreli olduğuna dair bir işaret bulunan veya tekid edileceği tarih açıklanmış olan evrakın alınması halinde, cevabının istenile sürede verilebilmesi için İl veya İlçenizde ne gibi bir yöntem uygulamaktasınız? Kısaca bilgi veriniz.

19 — Vali veya Kaymakamдын bizzat görmek istediği (Gelen Evrak) ın seçiliş ve sunuluşunda uyguladığımız yöntem hakkında kısaca bilgi veriniz.

20 — İçişleri daireleri dışındaki her birimin kendine özgü bir evrak kayıt düzeni olduğu ve İl ya da İlçe Evrak Kaleminde kayda alınan evrakın bu servislere dağıtıldıktan sonra, ikinci bir defa burada kaydedildiği malûmunuzdur. Gelen evrakın bu servislere ayrıca kaydına lüzum görüyor musunuz?

Evet , çünkü

Hayır , çünkü

21 — Kaydı ve havalesi, Evrak Kalemine geldiği gün ikmal edilen evraktan, birimine o gün erişemeyip ertesi veya daha ertesi gün gönderilebilen evrakınız oluyor mu?

Evet çünkü

Hayır , çünkü

22 — İçişleri Bakanlığında üç yıldan beri aksaksız olarak uygulandığı gibi, İl ve İlçe’ nizde de; İçişleri Dairelerini veya İl ya da İlçenin diğer birimlerini ilgilendiren, evrak arasında çoğunluğu teşkil etmekle birlikte, hiç bir özelliği de olmayan evrakın (normal evrakın), Evrak Kaleminde hiç kaydedilmeden o birime elden verilmesini, Özellikle Taşıyan Evrak’ la Gizli Evrak’ ın ve Dilekçelerin, kaydedilerek ve zimmetle dağıtılmasını öngören bir sistemin uygulanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Olumlu görürüm , çünkü

Olumsuz görürüm , çünkü

23 — İl Evrak Kalemi Dosya Fihristi (anahtarı) olarak düzenlenmiş bir belgeniz var mıdır? Varsa bir örneğini bu anket formuna ekleyiniz.

İl veya İlçe Tahrirat Kalemi (Yazı İşleri Kalemi veya Bürosu) Dosya Fihristi, anahtarı) olarak düzenlenmiş bir belgeniz var mıdır? Varsa bir örneğini bu anket formuna ekleyiniz.

İl ve İlçe İdare Kurulu Dosya Fihristi (anahtarı) olarak düzenlenmiş bir belgeniz var mıdır? Varsa bir örneğini bu anket formuna ekleyiniz.

24 — İşleri daireleri için verebileceğiniz bir evrak dosyalama sistemi varsa, bu yöntemin ana hatlarını lütfen aşağıda açıklar mısınız?

25 — Gayrimenkule Tecavüzün Define ilişkin kararlara tahsis edilen defterin sütun başlıkları sizce yeterli midir? Yeterli değilse daha hangi sütun başlıklarının ilâvesini veya hangi sütunların, gereksiz olduğundan çıkarılmasını uygun görürsünüz?

26 — İdare Kurulu Karar özetlerine tahsis edilen tutanak defterinin sütun başlıkları sizce yeterli midir? Yeterli değilse daha hangi sütun başlıklarının ilâvesini veya hangi sütunların, gereksiz olduğundan çıkarılmasını uygun görürsünüz?

27 — Memurun Muhakematı Karar özetlerine tahsis edilen tutanak defterinin sütun başlıkları sizce yeterli midir? Yeterli değilse daha hangi sütun başlıklarının ilâvesini veya hangi sütunların, gereksiz olduğundan çıkarılmasını uygun görürsünüz?

28 — Valiliğiniz veya Kaymakamlığınız Evrak, Yazı İşleri ve İdare Kurulu Bürolarında karar verilmesine ilişkin olarak, tutulmasını önerdiğiniz defter var mıdır?

Varsa sizce adı veya adları ne olmalıdır?

29 — Valiliğinizde veya Kaymakamlığınızda kaç tür Giden Evrak Kayıt Defteri tutulmaktadır. Adlarını lütfen yazınız.

1 — 4 —
 2 — 5 —
 3 — 6 —

30 — Yukarki maddede saydığımız defter türlerini nasıl buluyorsunuz?

Az buluyorum , daha
 adlı defterlerin ihdasını uygun görürüm.

Çok buluyorum , adlı defterlerin tutulmasına lüzum yoktur.

Yeterlidir .

31 — Giden Evrak Kayıt Defteri yerine, yıl sonlarında ciltletilmek kaydı ile Giden Evrak Kayıt Fişi tutulması usulünü nasıl karşılırsınız?

Olumlu bulurum , çünkü.....

Olumsuz bulurum , çünkü.....

32 — İl ve İlçe'deki diğer birimlerin her biri, Giden Evrakın kaydını kendisi tutmakta ve postalama işini bizzat yürütmektedir. Evrak Kaleminiz, diğer birimlerin evrakının postalanması ile de yükümlü kılınsa, bu sistemi uygun karşılar mısınız?

Evet , çünkü.....

Hayır , çünkü.....

33 — İl ve İlçe'ler İçişleri Daireleri Evrak ve Dosya Yönetmeliği adı altında yürürlüğe konulacak bir yönetmeliğe alınması gereken ve fakat yukarda değindiğimiz sorunların kapsamı dışında kalmış hususlar sizce nelerdir

Maddeler halinde lütfen sıralayınız.

TEŞEKKÜRLERİMİZLE

**T. C.
 İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**

İller İdaresi Gn. Md.

Şb. Md. : 450.502/1125

Konu: Belediye fişi Hk.

Kod No: 8.5

Sıra No: 1976/1

Ankara

18/2/1976

Yeniden faaliyete geçecek belediyelerin mahalle muhtarlıkları ile diğer meskûn yerlerini izlemek amacıyla belediye fişi düzenlenmiş ve ilişikte gönderilmiştir.

Bilindiği gibi 1580 sayılı Belediye Kanununa göre belediyeler karamame ile bir mali yılda kurulup müteakip mali yılın başından itibaren faaliyete geçmektedir. 1976 ve daha sonraki mali ikraz ve uyarmaya gerek kalmadan daimi nitelikteki bu genelgedeki örneğine ve açıklamalara uygun belediye fişi düzenlenip doldurularak gönderilecektir:

1 — Fişin sol üst köşesindeki «Belediyenin Adı» sütununa, karamame ile kurulan belediyenin karamamedeki adının, varsa yanında veya altında parantez içinde eski adının, belediye birden fazla köyün birleşmesi ile bunlardan birisi merkez olarak kurulmuşsa parantez içinde altı çizilmek suretiyle merkez olan yerinin adının yazılmasını,

2 — Fişin üst orta kısmındaki «kuruluş tarihi» sütununa, belediyeyi kuran karamamenin tarihinin gün, ay ve yıl olarak yazılmasını,

3 — Fişin sağ üst köşesindeki «İl No.» sütununa, belediyenin bağlı olduğu ilin numarasının yazılmasını,

4 — Fişin «Bağlılığı» sütununa, belediyenin bağlı olduğu il, ilçe, bucak adlarının hizalarına yazılmasını,

5 — Fişin sağ üst kısmındaki «Belediyeye ait 1: 25 000 ölçekli paftanın Adı No. su, sağa ve yukarı değeri» sütunlarına, belediyenin bulunduğu veya bulunması gerektiği 1: 25 000 ölçekli paftanın adı ve numarası ile bu paftada belediyenin bulunduğu veya bulunması gerektiği yer tesbit edilip ilk solundaki düşey hat numarası sağa değeri, ilk altındaki yatay hat numarası yukarı değeri olarak kare cinsinden ve çift rakamlı şekilde yazılmasını,

6 — «Belediye Mahalle Muhtarlıkları» sütununa, 1580 ve 4541 sayılı kanunlara göre ihdas edilecek mahalle muhtarlıklarının adlarının

alfabetik olarak alt alta yazılmasını,

7 — «Belediyeye Bağlı Meskûn Yerler» kısmına gelince:

a) «Adı» sütununa; belde merkezi ile belde imar hudutları dışında kalan ve belediye hudutları içinde bulunan, mahalle muhtarlıkları hudutları içerisinde bulunsun bile mahalle muhtarlığından ayrı olan sabit inşaat ve yapılardan müteşekkil devamlı veya geçici nüfuslu tüm yerleşme yerleri adlarının alfabetik olarak alt alta yazılmasını, varsa yanında veya altında parantez içinde eski adının gösterilmesini; çadırlar halindeki seyyar yerleşme yerlerinin yazılmasını,

b) «Niteliği» sütununa, Adı sütununda adları yazılı her meskûn yerin niteliğinin kom, oba, mezra, yaylak, kışlak, ılıca, kaplıca, çiftlik plaj, istasyon v.s. şeklinde kısa kısa yazılmasını, münferit tren istasyonlarının adı yazılıp niteliğinin «istasyon» olarak belirtilmesini, bütün bu niteliklerin dışında kalan meskûn yerlerin niteliğinin de «bağlısı» şeklinde gösterilmesini,

c) «Ait olduğu 1: 25 000 ölçekli paftanın adı No. su sağa ve yukarı değeri» sütunlarına, adları yazılı her meskûn yerin bulunduğu veya bulunması gerektiği 1: 25 000 ölçekli paftanın Adı ve Numarası ile bu paftada bulunduğu veya bulunması gerektiği yerin ilk solundaki düşey hat numarası sağa, ilk altındaki yatay hat numarası yukarı değeri olarak kare cinsinden çiftler rakamlı olarak yazılmasını,

8 — Belediye ile meskûn yerlerinin pafta Ad No: su aynı olsa bile sağa ve yukarı değerlerinin genellikle ayrı olması gerekeceğinden gerek belediyenin ve gerekse meskûn yerlerinin değerlerinin ayrı tesbit edilip gerçek sağa ve yukarı değerlerinin yazılmasını,

9 — Harita bilgilerinin yazılmasında Valiliğiniz ile Kaymakamlıklarda bulunan Gauss Kruger Projeksiyonuna göre yapılmış 1: 25 000 ölçekli haritalardan yararlanılmasını, gerektiğinde diğer kuruluşlardaki aynı haritalardan da faydalanılmasını,

10 — Fişlerin araziye bilen bir teknik eleman yardımı ile doldurulmasını,

11 — Fişlerin mahalle muhtarlığı ve meskûn yerler sütunlarının, belediyeyi meydana getiren köy ve köylerdeki meskûn yerlerin de dikkat

nazara alınarak doldurulmasını,

12 — Fişlerin yazı makinası ile okunaklı doldurulmasını, kısaltma yapılmamasını ve «den den» kullanılmamasını,

13 — Fişlerin sağ alt köşesinin ad, soyad, memuriyet imza tarih mühürden ibaret sadece Valilikçe tasdik edilmesini,

14 — Her malî yılbaşında faaliyete geçecek belediyelerde mahalle muhtarlıkları ihdas ettirilip bu muhtarlıkları ve diğer meskûn yerleri gösterir yukarıdaki açıklamalaragöre düzenlenecek fişlerin hiç bir yazı ve ikaza lüzum kalmadan otomatikman ve sür'atle gönderilmesini, özellikle 1975 malî yılında kurulup 1976 malî yılı başından itibaren faaliyete geçecek belediyelerin fişlerinin aynı şekilde düzenlenerek yollanmasını,

15 — Önemine binaen konu ile Valilerin bizzat ilgilenmelerini, rica ederim.

Ahmet GÜMÜŞLÜ
Genel Müdür
İçişleri Bakam Y.

EKİ: 1 Belediye Fişi

DAĞITIM:

Gereği:

Valiliklere

T. C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Gn. Md.

Şb. Md. : 3.430-320-2/2747

Ankara

Konu: Toplantılar Hk.

14/4/1976

Kamu kuruluşlarınca tertip edilecek kamuya açık toplantıların izlenebilecek kamuya açık toplantıların izlenebilmesi için «Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler» Dairesi Başkanlığının zamanında haberdar edilmesine dair Başbakanlık Makamından alınan 9.5.976 gün ve Müsteşarlık 5540-12516 sayılı yazının bir sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ahmet GÜMÜŞLÜ
Genel Müdür
İçişleri Bakanı Y.

EKİ:

1 — Yazı sureti.

DAĞITIM;

Gereği:

67 Valiliğe

Merkez Kuruluşlarına

T. C.
BAŞBAKANLIK
Müsteşarlığı

KONU: Toplantılar

SAYI : 5540-12516

9 Nisan 1976

GK

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

Bütün Kamu kuruluşlarımızın tertip ettikleri kamuya açık toplantıların Başbakanlığın ilgili bölümlerince izlenmesi uygun görülmüştür.

Bundan maksat, bu toplantılarda öne sürülen düşünce ve istemlerden haberdar olmak, gerektiğinde oluşmakta olan fikirlerin idarece yapılması icap eden koordinasyon ve alınması mümkün mevzuat tedbirlerinin daha iyi oluşturmasını sağlamak ve gerekse Başbakanlık mensuplarının daha iyi enforme olmalarını temindir.

Konunun bağlı kuruluşlarınıza da bildirilmesi ve adı geçen toplantılardan «Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler» Dairesi Başkanlığının zamanında haberdar edilmesini rica ederim.

(İmza)
Ekrem CEYHUN
Başbakan Adına
Müsteşar

DAĞITIM:

Kamu Kuruluşları

Aslı Gibidir.

14.4.1976

MAHALLİ İDARELER

T. C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahallî İd. Gn. Md.

Ankara
24/2/1976

Şb. Md. : 2. D İ. 523.75.509.141/6779

Konu : Motorlu taşıma araçlarının tahsis yoluyla temini Hk.

GENELGE

KOD NO'SU	: 9.2.3
SIRA NO'SU	: 1976/1
İLGİLİ KOD VE SIRA NUMARALARI	: —
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGE SIRA NO	: —

..... **VALİLİĞİNE**

Motorlu taşıma araçlarının satış şekilleri konusunda, 3614 Sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Ticaret Bakanlığınca hazırlanan «İç Ticaret İşlerine İlişkin 1975/4 Sayılı Sirküler» Resmi Gazetenin 7 Eylül 1975 tarihli ve 15349 Sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

İl Özel İdareleri ve Belediyeleri de yakından ilgilendiren sirkülerde,

- a) Kamunun Sağlık, temizlik ve itfaiye hizmetlerinde kullanılmak üzere araçları, arazöz, vidanjör, motopomp gibi değişik şekilde imal edenlerin,
- b) Kamunun yatırım ihalelerini taahhüt eden müteahhitlerin,
- c) Devlet Malzeme Ofisinden talep ettiği araçları mezkûr Ofisten temin edemeyen kamu kuruluşlarının,

İhtiyaçlarını karşılamak üzere satıcıların, satışa arz ettikleri araçların

yüzde yirmisi oranında kontenjan ayıracakları, bu kontenjandan yararlanmak için de yukarıda (a) ve (b) bentlerinde yazılı imalci ve müteahhitlerin, mukavele yaptıkları kamu kuruluşunun bağlı olduğu veya ilgili bulunduğu Bakanlık tarafından düzenlenmiş bir ihtiyaç belgesini satıcı firmaya vermelerinin zorunlu olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan sirkülerle ilgili olarak bugüne kadar sürdürülen uygulamalar, bu konuda bazı açıklamalar yapılmasını zorunlu kılmıştır:

1 — Sözü geçen sirkülerin giriş kısmında motorlu taşıma araçlarının satış şekillerinin bu sirkülerle yeniden düzenlediği, 11. Bendinde 7.5.1975 gün ve 15229 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1975/2 Sayılı Sirküler hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığı ve 12. bendinde de bu sirkülerin yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğinden söz edilmektedir. Bu duruma göre, 1975/4 Sayılı söz konusu Sirküler, Resmî Gazetenin 7.9.1975 tarih ve 15349 Sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlük kazandığından, sirkülerin, bu tarihten önce ihale edilmiş işler hakkında uygulanmasına imkân yoktur.

2 — Sirkülerin 7. maddesinde, Kamunun hizmeti için arazöz, vidanjör, motopomp gibi araç imal edenlerle; kamunun yatırım ihalelerini taahhüt eden müteahhitlerin araç ihtiyaç belgelerini, mukavele yaptıkları kamu kuruluşunun bağlı olduğu veya ilgili bulunduğu Bakanlıktan alacakları hükmüne yer verilmiştir. Bu nedenle İl Özel İdareleri veya belediyelerin ihalelerini alan müteahhitlere Bakanlığımızca ihtiyaç belgesi verilebilmesi için mukavelelerin İl Özel İdaresi ve Belediye ile müteahhit arasında akdedilmiş olması gerekmektedir. Mukavelede bu kuruluşlar taraf olmamasına rağmen, onlar adına ihale yapıldığından bahisle Bakanlığımızdan ihtiyaç belgesi talep edilmesi mümkün değildir.

3 — Kamu kuruluşunun yetkili organınca alınan ihale kararlarına ve şartnamelere, sirkülerle ilgili herhangi bir hüküm konulmamalıdır. Aksi halde bu husus, gerek bu konudaki işlemlerin uzaması ve gerekse taleplerin Bakanlığımızca uygun karşılanmaması veya araçların kısa zamanda sağlanamaması nedeniyle, idare ile müteahhit arasında bazı hukukî anlaşmazlıklara sebep olabilir.

4 — Müteahhitler araç ihtiyaç belgesi taleplerini, bir dilekçe ile

ihaleyi yapan kuruluşun bağlı olduğu Valiliğe yapmalı ve bu dilekçeye aşağıdaki belgeler eklenmelidir :

a) İhale konusu yatırımın gerçekleştirilmesi için zorunlu araçların miktar ve cinslerini belirten İl Bayındırlık veya YSE Müdürlüklerinden alınacak belge.

b) Şartname,

c) Müteahhidin araç varlığını belirleyen kendisi tarafından düzenlenecek belge (Bu belgede halen mevcut araçların miktarları, cinsleri, marka ve modelleri ayrı ayrı belirtilmelidir. Belge yalnız yatırım ihalelerini alan müteahhitler için söz konusudur.)

ç) İhaleyi yapan kamu kuruluşunun yetkili organınca verilmiş olan ihale kararı,

d) Mukavele,

e) Müteahhidin ihale konusu işi gerçekleştirilmesi için kontenjandan yararlanarak araç satın almasının gerekliliğini belirten belediye veya il daimi encümeninin gerekçeli kararı (Bu kararda araçların miktarı, cinsi, markası ve modeli ayrı ayrı belirtilecektir.)

Bu şekilde yapılacak talepler üzerine konu, Valilikçe de ayrıca tetkik edilecek ve Valiliğin görüşüyle birlikte Bakanlığımıza intikal ettirilecektir. Hemen kayda değer ki, müteahhidin araç ihtiyacını, mukavele ile birlikte Özel İdare veya Belediyeye bir defada ve tam olarak yazı ile bildirilmesi gerekecektir. Bunun için, yüklenilen işin gerektirdiği araç miktarının önceden, model ve sayıca iyice tespiti lâzımdır. Mukaveleyi izleyen il daimi encümeni veya belediye encümeni kararından sonra, ihale eden mahallî idare birimini ve dolayısı ile Bakanlığımızı mütemadiyen yeni araç taleplerine muhatap kılan bir firmanın bu davranışını sirküler amacı ile telif etmeye hüsnüniyetle yorumlamaya imkân olmasa gerekir. Bu bakımdan araç verilmesine ilişkin teklif kararı da her ihale için ancak bir defada alınmalı ve taahhüt etmemelidir. Böylesine bir kararın, müteahhidin yazılı beyanını ele almakla yetinmeyip, lüzum ve zarureti belirten Bayındırlık Müdürlüğü veya Belediye Fen İşleri raporuna dayandırılması artık izahtan vârestedir.

5 — İl Özel İdareleri ve belediyelerin, kontenjandan yararlanmak

üzere doğrudan yapacakları taleplerde ise, aşağıda açıklanan yolun sırasıyla izlenmesi gerekmektedir:

a) Bu kuruluşlar 237 Sayılı Taşıt Kanunu kapsamında oldukları için, araç satınalma taleplerini önce, Bütçe Kanununa bağlı «T» Cetveline uygun olarak Valilik aracılığıyla Bakanlığımıza yapmalıdırlar.

b) Alınacak Bakanlar Kurulu kararı ile Devlet Malzeme Ofisine müracaat edilmelidir.

e) Bu araçlar Devlet Malzeme Ofisinde bulunmadığı takdirde, Ofisten, bu durumu saptayan bir belge alınmalı ve bu belge ile araç hangi firmadan satın alınmak isteniyor ise o satıcı firmaya doğrudan doğruya başvurulmalıdır.

Bilgi edinilmesini, anılan Sirkülerle ilgili uygulamalarda bu genelgenin gözönünde bulundurulmasının İliniz Özel İdaresine ve belediyelerine duyurulmasını arz ve rica ederim.

Cengiz BAYYUDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

Dağıtım:

Gereği:

Valiliklere

Bilgi:

Ticaret Bakanlığına

T. C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Md.

ANKARA
25.2.1976

Şb. Md. : 2. Dr. Hs.

522.406.2 (76)/6952

Konu : 1473 Sayılı Kanunun Uygulanması Hk.

.....**VALİLİĞİNE**

İLGİ: a) 22.5.1974 gün 622.406.5 (74)/14110 sayılı genelgemiz.

b) 6.3.1975 gün ve 522.406.5 (74)/7031 sayılı genelgemiz.

1 — Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfından alınan 9.2.1976 gün ve 2058-3-76/Den. 767 sayılı yazıda;

a) Türk Hava Kuvvetlerinin güçlendirilmesi ve Millî Hava Sanayimiz kurulması amacına matuf olarak 1437 sayılı kanunla ihdas olunan katılma paylarının; tahsil, muhasebe ve Güçlendirme Vakfı'na intikali işlemleri ile ilgili olarak 1975 yılında pay ayırımına tâbi 270 müessesenin denetlendiği; 69 belediye, 2 fuar ve 1 Beden Terbiye Bölge Müdürlüğüne Toplam 3.388.697,20 TL bakiye borç tahakkuk ettirildiği;

b) Bu bakiye borçların mümkün olan kısa zamanda Vakfa gönderilmesi hususunda mahallinde ilgililere gerekli ikazlar yapılmış ve ayrıca birçok yazılar da yazılarak bakiye borçların vakfa intikal ettirilmesi istenilmiş olduğu halde 23 belediyenin, büyük bir toplama ulaşan borçlarını henüz ödemedikleri gibi inceleme tarihinden bu yana tahsil etmiş oldukları katılma paylarını da göndermedikleri; belirtilerek söz konusu vakıf kanunî paylarının gönderilmesinin sağlanması istenilmektedir.

2 — İlgî tutulan genelgemizde de işaret edildiği gibi, 1473 sayılı kanun hükümlerince Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı adına Be-

lediyelerce tahsil edilen payların vakit hesabına intikal ettirilmesi

belediyelerimiz için bir görev olup aksi davranış sorumluluğu muciptir.

Esasen Mülkiye Müfettişleri de yaptıkları teftişler sırasında bu konuya eğilmekte ve gerekli ikazlarda bulunmaktadırlar.

3 — Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı yazısına ekli borçlu belediyeler listesi ve inceleme tarihi itibariyle borç miktarları ilgili Valiliklerine gönderilecek genelgelere eklenecek olup gerek bu borçların, gerekse sonradan tahakkuk etmiş payların, zaman geçirilmeksizin, Vakfın T. C. Merkez Bankası Ankara Şubesinde açılan 350-902-066-3099 no. lu hesabına intikal ettirilerek sonucunun bildirilmesini;

Belediyelerin 1976 ve müteakip mali yıllarda aynı konuda hassasiyet göstermelerinin sağlanmasını ve Vakıf Genel Müdürlüğünden gönderilecek görevlilerle bu konuda işbirliği yapılmasını;

Mülkiye Müfettişlerinin de teftiş programına dahil belediye teftişleri sırasında Kanun hükümlerine aykırı davranışları tesbit edilenler hakkında kanuni kovuşturma yapmalarını, rica ederim.

Hayrettin ERSÖZ
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar

DAĞITIM :

Gereği :

Valiliklere

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Şb. Md. : 1. Daire Bşk. Hs.
Sayı : 512.217./7946
Konu : Çarşı ve mahalle bekçilerine ait her türlü malzemenin emniyete deviri Hk.

ANKARA
4/3/1976

.....**VALİLİĞİNE**

772 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesine göre il özel idarelerine devredilen ve halen bu teşkilâta ait bulunan her türlü demirbaş giyim, kumaş, teçhizat, silah ve mermilerin Bütçe Kanununun 37. maddesinin (e) fıkrası ve 90 ncı maddesinin son fıkrasında yer alan hükümlere istinaden il özel idare sorumluları tarafından emniyet sorumlularına bir tutanakla teslim edilmesini ve düzenlenecek tutanaktan bir örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesini rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM:

Gereği için:

67 İl Valiliğine

Em. Gn. Müdürlüğüne

Bilgi için:

Teftiş Kurulu Başkanlığına

Tetkik Kurulu Başkanlığına

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

Şb. Md. : 1. Daire Bşk. Hs.

Sayı : 512.217.7944

**Konu : Çarşı ve mahalle bekçilerinin
emniyet kadrolarına deviri Hk.**

ANKARA
4/3/1976

.....**VALİLİĞİNE**

1 Mart 1976 gün ve 15515 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1970 sayılı 1976 Malî yılı Bütçe Kanunu'nun 37 nci maddesinin (e) ve 90 ncı maddesinin son fıkrası aşağıya çıkarılmıştır.

37 nci maddenin (e) fıkrası:

« 772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun 13 ncü madde si uyarınca İl Genel Meclisleri tarafından ihdas edilip İl Özel İdareleri Bütçelerine ekli Bekçi Bütçelerinde gösterilen kadroların tamamı Emniyet Genel Müdürlüğüne devredilerek halen bu kadrolarda çalışmakta olan bekçilere tahsis edilir. Bu kadroları işgal eden bekçilerin aylıkları yeni atama onayına lüzum kalmaksızın Emniyet Genel Müdürlüğü Bütçesinden ödenir.

1975 malî yılı sonu itibariyle; İl Özel İdarelerine Ek Bekçi Bütçesinde harcanmayan bekçi paraları Maliye Bakanlığına iade edileceği gibi, nakit yokluğu sebebiyle İl Özel İdarelerinin kendi paralarından bekçiler için yaptığı her türlü harcama karşılıkları Maliye Bakanlığınca azamî 3 ay içerisinde İl Özel İdarelerine gönderilir. Tasfiye işlemi İçişleri Bakanlığı aracılığı ile yapılır.»

90 ncı maddenin son fıkrası:

«772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun 1 nci maddesinin son fıkrası, 13, 21 ve 44 ncü maddeleriyle bu Kanuna 920 sayılı Kanun ile eklenen ek madde 1976 malî yılı için uygulanmaz.»

Yukarıdaki fıkralar uyarınca 1 Mart 1976 tarihinden itibaren Çarşı ve Mahalle Bekçileri Emniyet Teşkilâtına devredilmiş olduğundan artık İl Genel Meclislerince ek bekçi bütçelerinin düzenlenmesine gerek kalmamıştır.

1 — 37 nci maddenin (e) fıkrasına göre tasfiye işleminin Bakanlığımız aracılığı ile yapılabilmesi için ilişikteki cetvelin noksatsız ve doğru olarak doldurularak en geç 15 gün içinde Bakanlığımıza gönderilmesini,

2 — Bütçe Kanunu ile yapılan bu değişiklikten haberi olmayan ve Çarşı ve Mahalle Bekçilerine Mart 1976 aylıklarını ödemeyen İl Özel İdarelerinin Defterdarlık ve Mal Müdürlüklerince düzenlenecek maaş bordroları üzerinden il özel idare alacağının tahsil edilmesini, bu hesapların 1. maddede doldurulması istenen cetvellere intikâl ettirilmesini önemle rica ederim.

Hayrettin ERSÖZ
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar

Eki : 1

DAĞITIM:

Gereği için :

67 İl Valiliğine ve Em. Gn. Müdürlüğüne

1975 malî yılına devreden safi nakit
 1975 malî yılında Devletçe gönderilen (X) :

TOPLAM:

1975 malî yılı toplam sarfıyatı
 (XX) :

FARK (XXX) :

Emniyet Müdürlüğü (Temsilcisi)	Defterdarlık (Temsilcisi)	İl Özel İdare Md. lüğü (Temsilcisi)
-----------------------------------	------------------------------	----------------------------------------

(X) : Maliye Bakanlığının 11.2.1976 gün ve BÜMKO : 111121-1/4139 sayılı tel emri ile Mâliyeden alınan paralarda bu yekûna dahil edilecektir.

(XX) : 1) 1975 malî yılı sonuna kadar il özel idarelerince, bekçiler için yapılan tüm harcamalar bu sütuna işlenecektir.

2) İl Özel İdarelerince yapılan, Mart 1976 aylıklarına ilişkin ödemeler bu yekûna dahil edilmeyecektir.

(XXX) : Devletçe gönderilen paralar ve devreden safi nakit toplamı ile malî yılı içinde yapılan sarfıyat karşılaştırılacak ve Mâliyeden geri alınması gereken para bu sütunda gösterilmeyecektir.

Not : 1) Bu cetvelin tanzimi için Emniyet Müdürlüğü, Defterdarlık ve Özel İdare Müdürlüğü Temsilcilerinden kurulu bir komisyon görevlendirilecek ve cetvelin alt kısmı anılan kuruluşlar yetkilileri tarafından tasdik edilecektir.

2) Cetvel Bakanlığa (2) nüsha olarak gönderilecektir.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

Şb. Md. : 2. Dr. Personel
524-606-1/11253
Konu : Yan Ödeme Hk

ANKARA
1/4/1976

GENELGE

Kod No : 9-2-4
Sıra No : 1976-1
İlgi genelge Kod No : 524-606-2
Yürürlükten Kaldırılan Genelge Sıra No :

.....**VALİLİĞİNE**

Devlet Memurları Kanunu kapsamına giren Kurumlar ile aynı Kanunun ek geçici 9. maddelerine dahil Kurumlardan aylık alanlara, hangi görevler için ne miktarda iş güçlüğü, iş riski teminindeki güçlük zammı ile mali sorumluluk tazminatı ödenmesine dair 30 Mart ve 15193 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve 1 Mart 1975 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunan Bakanlar Kurulunun 7/9705 sayılı kararının geçerlilik süresi 29.2.1976 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır.

Bazı Valiliklerden alınan yazılarda; tiler çevresindeki Belediye personeline 1976 Mali yılı içinde sözü edilen kararname hükümleri uyarınca yan ödeme verilmesi teklifinde bulunulduğu görülerek ve beklenmeden eski orayı listeler üzerinden ödeme yaptıkları'da anlaşılmaktadır.

Devlet Memurları Kanununa 1327 sayılı Kanunla eklenen ve 12 sayılı K.H.K. ile değiştirilen ek madde gereğince personele verilecek yan ödemeler her yıl Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlandıktan sonra yürürlüğe konulmaktadır.

Bu cümleden olarak 7/9705 sayılı karara göre 1976 yılı için teklifte bulunulan talepler hiç bir işleme tabii tutulmayacağı gibi, buna göre herhangi bir ödeme de yapılmaması gerekmektedir.

Bu konuda Bakanlar Kurulu'ndan yeniden alınacak karara göre işlem yapılması hususu Genelge ile İllere duyurulacak ve ödemelerin'de onaylanacak liste üzerinden yapılması gerekecektir.

Bilgilerinizi, keyfiyetin iliniz çevresindeki belediyelere duyurulmasını bu ve benzeri uygulamalarda daha titiz davranılmasını önemle rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM:

Gereği:

67 İl Valiliğine

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

Sayı: 632.920-5- (76)/13639
3. Daire. Mua. Şb. Md.
Konu: 506 sayılı Kanunun köy
personeline uygulanması Hk.

ANKARA
27/4/1976

GENELGE

Kod No : 9-3-1
Sıra No : 1976/1
İlgi Genelge kod ve sıra No ;

VALİLİĞİNE

Köy kamu tüzel kişiliğinin asli ve sürekli görevlerini yerine getirmek üzere istihdam edilen kâtip, bekçi, korucu ve imam gibi köy personelinin atama şartları, görev, yetki ve sorumlulukları ve diğer özlük hakları, kamu hukuku esasları dahilinde, 442 sayılı Köy Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleriyle tesbit edilmiştir.

Kamu hukuku statüsüne tabi bulunan bu köy personelinin işçi kategorisi içerisinde kabul edilmeyeceği nedeniyle, köy personeli ile köy kamu tüzel kişisi arasındaki münasebeti hususu hukuk çerçevesinde işçi ve işveren arasındaki bir hizmet akti mahiyetinde kabul telakki etmek mümkün bulunmamaktadır. Bu sebeple bir hizmet akdine dayanarak bir veya bir kaç işveren tarafından çalıştırılanlara bazı sosyal yardımlar sağlamak amacıyla tedvin edilmiş olan 506 Sosyal Sigortalar Kanununun köy kâtibi, imamı, bekçisi ve korucusu gibi köy personeline uygulanmaması gerekmektedir.

Bu durum ayrıca Danıştay Genel Kurulunun 2.4.1970 gün ve E. 1970/8, K. 1970/25 sayılı kararı ile tescil olunmuştur.

Köy personelinin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girip girmediği hususunda çıkacak uyuşmazlıkların çözüm yerinin yet-

kili İş Mahkemeleri olduğunu, anılan kanunun 134. maddesi hüküm altına almaktadır.

Ancak köy yönetiminin, başta mali imkânsızlık ve personel yetersizliği olmak üzere, içinde bulunduğu çeşitli güçlükler karşısında, söz konusu mahkemelere başvurarak bu davaları yürütmesinin, çok güç olduğu bilinen bir gerçektir.

Diğer taraftan köyün gelirleri hemen hemen bütün köylerimizde salma gelirinden ibarettir.

Çoğunlukla köy personeli bütçeden cüz'î miktarda ücret almakta ve bu ücret çoğunlukla köy personeline aynı (buğday v.s.) olarak verilmektedir.

Halbuki sigorta primlerinin, 506 sayılı kanuna göre Bakanlar Kurulunca tesbit edilmiş bulunan asgari ücret üzerinden zamanında ödenmesi gerekmektedir.

Oysa, gerek bütçe gelirleri ve gerekse köy, personelinin mali gücü bu tür bir prim ödemesine müsait bulunmamaktadır.

Asgari ücret ile işçiye ödenen ücret arasındaki farka ait prim işverenden alınacağına göre köy idareleri çok müşkül duruma düşeceklerdir. Nitekim, köy salma gelirleri muayyen aylarda tahsil edilmektedir.

Mahsul idrak edilip satılmadan önce salmanın toplanması imkânsızdır, halbuki sigorta primlerinin her ay muntazaman yatırılması gerekmektedir. Bu bakımdan da büyük güçlükler ve hatta imkânsızlıklar vardır. Oysa, sigorta primlerinin ödenmesi kanun hükmü icabından bulunmakla zamanında yerine getirilmesi zorunludur.

Bu sebeple, köy idaresi ve köy personelinin mali durumu karşılıklı olarak sigorta primlerini ödemeye elverişli olduğu ve kendi istekleri ile sosyal sigortalar kapsamına girmeyi kabul ettikleri takdirde bu idare ve kişilerin söz konusu sigortaya bağlanmalarında idari bir sakınca bulunmadığı; ancak mali güçleri sigorta primlerini ödemeye yeterli olmayan ve adı geçen sigorta kapsamına alınmalarını istemiyen köy personeli ve köy idareleri zorla sigortaya bağlanmaya ve sigorta primlerini ödemeye icbar edilemeyeceğinden, böyle bir anlaşmazlık halinde 506 sayılı kanunun 134. maddesi gereğince yetkili iş mahkemeleri-

ne başvurulması ve mahkemenin kararına göre işlem yapılması gerekmektedir.

Yukarıda da işaret edildiği gibi, köy idaresinin personel ve mali durumu bu kabil davaları açmaya müsait bulunmadığından, köy mahalli idarelerinin sözü edilen mahkemelere başvurmaya zorlanmaması ve Sosyal Sigortalar Kurumunca açılacak davaların izlenerek sonucuna göre hareket edilmesi icap etmektedir.

Buna göre işlem yapılmasını ve bilgilerini rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM :

Valiliklere

BİLGİ ;

Teftiş Kurulu Bşk. lığı.

Tetkik Kurulu Bşk. lığı.

NOT

Danıştay Genel Kurulu'nun 1970/25 sayılı kararında; köy personeli ile köy tüzel kişiliği arasındaki hukuki ilişkinin bir hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğunun kabul edilmeyeceği ifade edilmektedir.

506 Sayılı Kanununun 134. maddesinde; bu kanun uygulamasından doğan uyuşmazlıkların, yetkili iş mahkemelerinde çözümleneceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

506 Sayılı Kanununun 134 maddesine dayanarak, Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınma işlemine yöneltilecek itirazların çözüm yerinin Adalet Mahkemeleri olduğu, bu konudaki anlaşmazlıkların Danıştay'ın görevi dışında kaldığı Danıştayca benimsenmektedir.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

Şb. Md. : 2.D.İ. 523.76.515.12/14613

ANKARA

Konu : Hafta Tatili Kanunu Hk.

10/5/1976

GENELGE

Kod No'su	: 9-2-3
Sıra No'su	: 1976/3
Sıra No'su	: 1976/3
İlgili Genelge Kod ve Sıra Numaraları	: 25.3.1974 gün 7991 s. gen.
Yürürlükten kaldırılan genelge Sıra No	: —

TETKİK KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.3.1974 gün ve 2.D. İlişkiler 523 (74) 506-4/7991 sayılı genelge.

Birçok yerlerde 394 sayılı Hafta Tatili Kanununa uyulmaması ve açılış ve kapanış saatlerine riayet edilmemesi sebepleriyle bakkallar ve bayiler arasında meydana gelen haksız rekabetin ortadan kaldırılması ve bu esnafın istirahatlerinin sağlanması için, nüfusu on binden yukarı yerlerdeki bakkalların pazar günleri hafta tatili yapmaları ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması hususunda İliniz Merkez ve Çevre belediyelerinin dikkatlerinin çekilmesi, ilgideki genelgemizle daha önce talep edilmiş idi.

Bu defa Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu Başkanlığından alınan 6.4.1976 tarih ve 1976/29 sayılı yazıda;

394 sayılı Hafta Tatili Kanununun, uyarılarına rağmen, hemen hemen bütün İl ve İlçelerde hassasiyetle uygulanmadığı ifade edilmekte, bu konuda özellikle, kontrollerin yetersizliğinden ve iş konusu ve kanunun tesbit ettiği nitelikler göz önünde bulundurulmadan harç yatıran

her esnafa belediyelerce «Hafta tatili ruhsatı» verildiğinden şikâyet edilmektedir.

Konuya önemle eğilinmesini ve kanun hükümlerini uygulamada daha gayretli olunması için ilgililerin bir defa daha uyarılmasını rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM :

Gereği:

Valiliklere

Bilgi:

Teftiş Kurulu Başkanlığına

Tetkik Kurulu Başkanlığına

Hukuk Müşavirliğine

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

İkinci Daire Başkanlığı

SAYI : 521-76-306-3/24152

KONU: Şehir ve Kasabalardaki Caddeler ve Sokakların isimlendirilmesi Hk.

ANKARA
8/1976

GENELGE

Kod No.su : 9-2-1
Sıra No.su : 1976/3
İlgili Genelge Kod ve Sıra No. ları : —
Yürürlükten kaldırılan genelge Sıra No : —

.....**VALİLİĞİNE**

Turizm ve Tanıtma Bakanlığından alınan bir yazıda; Şehir ve Kasabalarımızdaki caddeler ve sokakların haritalar üzerinde isimlendirilmiş olmasına rağmen birçok yerde isim levhalarının bulunmadığından ve mevcut olanların bir kısmının da eksikliğinden söz edilerek turistleri zorluklarla karşı karşıya bırakan ve üzerlerinde olumsuz etkiler yaratan bu gibi aksaklıkların giderilmesinin temini talep edilmektedir.

Belediyelerce Binaların Numaralanması ve Sokaklara İsim Verilmesi Hakkındaki 1003 Sayılı Kanun hükümleri de gözönünde bulundurulmak suretiyle konunun ele alınarak isimlerin daima okunur halde bulundurulmasının sağlanmasını rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM:

Gereği:

Valiliklere

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mah. İd. Gn. Md.

ANKARA

24/8/1976

2. Dr. Hs.

Şb. Md. : 622.406.3 (76)/25343

**Konu : Belediyelerin satın almak istedikleri
vidanjör ve arazöz şartnameleri Hk.**

GENELGE

İstanbul'da faaliyette bulunan bir imalâtçı firma tarafından Bakanlığımıza yapılan müracaatlarda; bazı belediyelerin satın almak istedikleri arazöz ve vidanjörler için 2490 sayılı Kanunun 5. maddesine istinaden hazırladıkları şartnamelere belirli firmaların telkini ile yine aynı kanunun 6. maddesi gereğince şartnamelerin ihtiva edeceği hususlar dışında özel hükümler koymak suretiyle bu firmaları gözettikleri, dolayısıyla rekabetin ortadan kaldırılması ve ihalelerin belirli firmaların inhisarı altında tutulması suretiyle belediyelerin zarara sokuldukları, sonuç olarak ihaleden beklenen yararın hasıl olmadığı iddia edildiğinden konu Mülkiye Müfettişince incelettirilmiş ve tetkik sonucu tanzim edilen rapordan;

«Belediyelerin 2490 sayılı Kanunun ve 6. maddelerinin yanlış yorumladıkları, idari şartnamelerin 9 ve 11. maddelerine konan hükmün rekabeti önleyici ve netice itibariyle belli bir firmayı koruyucu nitelikte olduğu» anlaşılmıştır.

«Belediyelerin 2490 sayılı Kanunun ve 6. maddelerini yanlış yönetilecek hususların nelerden ibaret olacağını açıkça belirtmiş bulunmaktadır. Bu şartların haricinde muayyen firmaları korumak gayesine matuf olarak konulacak özel şartlar, ihalede rekabeti ortadan kaldıracak gibi muayyen bir firmanın inhisarını doğuracağı ve dolayısıyla ihaleden beklenen faydanın hasıl olmayacağı ve sonuç da ihale neticesinde elde edilecek olan hizmetin ilgili belediyeye pahalıya mal olacağı keza açıktır.

Esasen satın alınacak araçlarla ilgili, belli bir (marka) nın ve ancak bir marka araçta bulunabilecek ölçülerin, fenni şartnamelere konulması Sayıştayın 13.10.1966 gün ve 3127/1 K. sayılı kararına göre caiz bulunmamaktadır.

Ancak yukarıda söz konusu Kanunun 45. maddesi gereğince fenni liyakat ve iktidarları tecrübe edilmiş firmalara ihalesi lüzumlu görülen muayyen bazı işler için istenilen şartlar konulabilirse de arazöz ve vidanjör temini bu işler arasında yer almamaktadır.

Bununla beraber bu gibi ihalelerin şartnamelerine ihaleye katılacak firmaların belli bir süreyi kapsayan garanti belgesi vermeleri şartı konabilir.

Bilgi edinilmesini ve yapılacak ihalelerde 2490 sayılı Kanuna aykırı şartname düzenlenmemesi hususunun İliniz dahilindeki belediyelere duyurulmasını rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM:

Gereği:

Valiliklere

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İd. Genel Müdürlüğü

2. Dr. Hs.

ANKARA

Şb. Md. : 622.408.35 (76)/27015

15/9/1976

**Konu : Eksiltmesinde isteklisi çıkmayan veya
çıkmayacağı anlaşılan işlerde birim
fiatların arttırılması Hk.**

.....**VALİLİĞİNE**

1 — Bayındırlık Bakanlığından alınan 18.8.1976 gün ve Y.F.K. Bşk. A-04/2/467 sayılı yazı ikinci maddeye çıkarılmıştır :

2 — «1609 sayılı Bayındırlık Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Kanununun 18. maddesi, Devlet daire ve müesseseleri, katma bütçeli daireler, Özel İdareler ve belediyelerin, aynı kanunun 1. maddesi (g) paragrafında yazılı rayiç, fiyat analizleri ve birim Batlarına uymak mecburiyetinde olduklarını hükme bağlamış bulunmaktadır.

Eksiltmelerin inşaat mevsimi başlamadan yapılabilmesini sağlamak amacıyla yıl başlarında tesbit ve yayınlanan rayiç ve fiyatların, bir evvelki yıl sonlarından itibaren toplanmaya başlanan yurt içi ortalama hırına göre hesap edilmiş olmaları nedeniyle coğrafi mevki, işin özelliği ve yıl içindeki hızlı fiyat artışları yüzünden bazı ahvalde yetersiz kaldıkları ve eksiltmelere istekli çıkmadığı yapılan müracaatlardan anlaşıl maktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle yatırımların gecikmesini önlemek amacıyla, ihale edilmeyen veya edilemeyeceği kesinlikle belli olan işler için birim fiyatların, ilgili Bakanlığın onayı ile % 10 % 30 arasında arttırılmaları uygun görülmüştür.»

3 Bilgi edinilmişini ve İliniz. Özel İdaresi ile İliniz dahilindeki belediyelere duyurulmasını rica ederim.

A. Nazif DEMİRÖZ
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

DAĞITIM :

Gereği :

Valiliklere

NÜFUS İŞLERİ

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 620/135/7440-4039
Konu :

ANKARA
27/4/1976

TETKİK KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi: 25/4/1975 gün ve Nüf. İş. Gn. Müdürlüğü 620-135-7440/4269 sayılı yazımız.

1 — Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın (özellikle işçilerimizin) oturdukları ülkelerdeki kişi haline ilişkin işlemlerinde kullanılmak üzere 27 Eylül 1956 tarihinde Paris'te imzalanmamış bulunan «Yabancı Memleketlerde Kullanılmak üzere Verilecek Nüfus Kayıt Hülasası Suretiyle Hakkındaki Sözleşme» nin 1. maddesi uyarınca çok dilli olarak düzer, erimiş bulunan doğum, ölüm ve evlenme kayıt örnekleri doğruca nüfus idarelerine gönderilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu sözleşmeyi kabul etmiş olan ülkelerde (Almanya, Avusturya, Fransa, Hollanda, Yugoslavya, İsviçre, İtalya, Lüksemburg, Belçika), kullanılmak üzere, vatandaşlarımızın veya dış temsilciliklerimiz tarafından istenen doğum, ölüm ve evlenme kayıt örnekleri için bundan böyle bu formlar kullanılacaktır.

2 — Yabancı ülkelerde çalışmakta olan işçilerimizin nüfusla ilgili işlemlerine öncelik verilmesi ve kayıt örneklerinin tam ve doğru olarak çıkarılması ilgi genelgemizde bildirilmiş olduğu halde, gerek vatandaşlarımızdan aldığımız şikâyet mektuplarından, gerekse Konsolosluklardan Bakanlığımıza intikal ettirilen yazılardan bazı nüfus idarelerince bu konuda gereken titizliğin gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Yabancı ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın kişi hallerine ilişkin iş ve işlemlerinde gecikmelere sebebiyet verilmesi, yanlış ve eksik kayıtların gönderilmesi nüfus idaresinin sorumluluğunu gerektirdiği gibi dışta da Devletimizin itibarını sarsmakta, ayrıca yurttaşlarımız birçok maddi zararlara uğramaktadırlar. Bunun yanında vatandaşın nüfus teşkilatına olan güveni de sarsılmaktadır.

Bu nedenle, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın işlemlerinin öncelikle ve azami dikkat ve titizlik gösterilerek sonuçlandırılmasını, Vali, Kaymakam ve nüfus müdürlerinin denetlemeleri sırasında bu konu üzerinde ısrarla durmalarını, ihmali görülenler hakkında gerekli kanuni işlemin derhal yapılmasını,

Önemle rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakam Y.
Müsteşar Muavini

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus İşleri Genel Müdürlüğü

ANKARA
5/7/1976

Sayı : 620-128 266/6549

Konu: Tescil edilmeyen birleşmeler ve bunlardan doğan çocukların cezasız tescili Hk.

.....**VALİLİĞİNE**

Tescil edilmeyen birleşmeler ve bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkındaki 1826 sayılı kanunun uygulamasına ilişkin yönetmeliğe örneği ekli «ek madde» eklenmiştir.

Sözü edilen yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerine göre evvelce bastırılmış olan 14 ve 15 numaralı formlar, ek maddeye uygun şekilde yeniden düzenlenmek üzere. Yeni formlar gelinceye kadar eski formlardan yararlanılacaktır.

Bildirimlerin alt imza ve tarih bölümüne ana ve baba ad, soyadlarını adreslerini yazacaklar ve birlikte imza edeceklerdir. Bunlardan birisi ölmüş ise bildirimde bulunanın karşı tarafının ilgisinin adresi yazılacaktır.

Müracaat formu ana ve baba tarafından birlikte imza edilmişse çocuk usulüne göre kütüklere işlenir.

Ana veya babadan birinin imzası yoksa, tescilden önce imzası olmayan tarafa durum 17 form numaralı «ilân bildirim tutanağı» ile tebliğ olunacaktır.

Ancak bu halde ilân bildirim tutanağındaki yazılarda (..... muhtar tarafından verilen belge) kısımlarındaki muhtar kelimesi yerine bildiride bulunanın adı soyadı yazılarak gerekli düzeltme yapılacaktır. Tebliğ veya ilandan sonra ek madde hükmü uygulanacaktır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU
İçişleri Bakanı Y.
Müsteşar Muavini

**TESCİL EDİLMİYEN BİRLEŞMELER VE BUNLARDAN
DOĞAN ÇOCUKLARIN CEZASIZ TESCİLLERİ HAKKINDA 1826
SAYILI KANUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİĞE
BİR MADDE EKLENMESİNE AİT YÖNETMELİK**

Madde: 1 — Tescil Edilmeyen Birleşmeler ve Bunlardan Doğan çocukların Cezasız Tescilleri Hakkında 1826 Sayılı Kanunun Uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğe aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde: Yönetmeliğin 4 ncü maddesinin (b) ve (c) bentleri ile 5, 6 ve 7 nci maddeleri uyarınca yapılan tescil veya hesap düzeltilmesine ilişkin bildirimleri ana ve baba veya bunların kanuni vekilleri veya ana babanın ölmüş olmaları halinde büyük ana ve babaları tarafından müştereken imza edilmemiş tescil talebi 14 ncü maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen esaslara göre tebliğ veya ilân yoluyla diğer tarafa duyurulur.

İlgililer tescil veya hesap düzeltilmesi isteğine karşı tebliğ veya ilân tarihinden itibaren (30) gün içinde mahalli sulh mahkemesine itiraz edebilirler. Sulh mahkemesi bu itirazı derhal nüfus idaresine bildirir.

Bu durumda hesap düzeltme işlemi mahkemenin vereceği karar sonuna bırakılır. Ancak, nesebi düzeltilmesi istenilen çocuk veya çocuklar aile kütüklerine geçirilmemiş iseler, bunlar müracaat edenin hanesine onun göstereceği ana veya baba adı ile tescil edilirler. Neseb düzeltilmesine ilişkin işlemler sulh mahkemesinin vereceği karara göre sonradan yapılır.

Doğrudan nüfus idarelerine yapılmış itirazlar kabul edilmez ve itiraz edene mahkemeye gitmesi gerektiği bildirilir.

Tebliğ veya ilân tarihinden itibaren (30) gün içinde sulh mahkemesine itiraz edilmemiş ise, çocuk nesebi düzgün olarak baba hanesine geçirilir veya nesebinin düzeltilmesi işlemi yapılır.

Yürürlük:

Madde: 2 — Bu yönetmelik yayım tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde: 3 — Bu yönetmeliğin hükümlerini İçişleri Bakanlığı yürütür.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
NÜFUS İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 620-128-1210/7810

Konu : 14 ve 15 No. lu Formlarla kaydedilen çocuklar Hk.

ANKARA
17/8/1976

.....**VALİLİĞİNE**

Medeni Kanun hükümlerine göre ana, çocuğu doğuran kadındır. Evlilik dışında doğmuş olan çocuk, ananın kütüğüne yazılır.

Ana ile çocuğun karşılıklı hak ve yükümlülükleri vardır. Bu durum, evlilik dışında dünyaya gelmiş olup da, kanunda belirtilen yollarla doğumdan düzgün nesepli olarak babası kütüğüne geçirilmiş olan çocuklarla anaları arasında bağ kurulmasını zorunlu kılar. Çocuğun kütüğünden dayanarak belgeleri yoluyla ananın kaydının bulunması mümkün olmasına rağmen, ananın kaydında bir açıklama bulunmazsa, çocuğu kayden tesbit mümkün olamaz.

Bu sebeple evlilik dışında dünyaya gelmiş olup da, henüz annesi (veya annesinin babası) kütüğüne geçirilmeden 1826 sayılı kanun hükümleri uyarınca düzgün nesepli olarak babaları kütüğüne geçirilen çocukların annelerinin kayıtlarının karşısına açıklama yapılmak suretiyle aralarında bağ kurulacaktır.

Bu bağın kurulabilmesi için, çocuk babası hanesine tescil edildikten sonra formun bir örneği de annesinin kayıtlı olduğu yere nüfus idaresine gönderilecektir.

Bu nüfus idaresi de, çocuğun annesinin kaydı karşısına örneğin; «Oğlu Ahmet Gazi, Yozgat İli-Kaledibi-5-Cilt-25 Sahife 15 aile kütük sırasında kayıtlıdır» şeklinde açıklama yapacaktır.

Bu açıklamanın dayanağı belge ve yazılar (Diğer Kişisel Hal Değişiklikleri Özel Kütüğünden numara alacaktır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Nihat ÜÇYILDIZ
Nüfus İşleri Genel Md.
İçişleri Bakanı Adına

ÖZLÜK İŞLERİ

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Özlük İşleri Genel Müdürlüğü

ANKARA
17/8/1976

Şb. İşlemler: 711/11174

Konu :

TETKİK KURULU BAŞKANLIĞINA

Mülki İdare Âmirlerine ait olmak üzere yeni kimlik kartları ve bununla ilgili bir talimatname hazırlanmış ve meriyete girmiştir. Talimatnamenin 9. maddesine göre Mülki İdare Amirleri ve bu görevden emekli olanlar, talimatnamenin yayımı tarihini izleyen iki ay içinde, düzenleyip Valilikler aracılığı ile gönderecekleri veya merkezde iseler elden verecekleri, aşağıdaki bilgileri ve imzalarını havi ve tek nüsha bildirimle, Bakanlıktan kimlik cüzdanı istemekle ödevlidirler.

Bu bildirimde sırası ile:

- 1 — Adı
- 2 — Soyadı
- 3 — Memuriyet yeri ve Görevi
- 4 — Nüfus kaydına göre:
 - a) Baba Adı :
 - b) Anne Adı :
 - c) Doğum Yeri :
 - d) Doğum Tarihi :
- 5 — Memuriyet Sicil Numarası
- 6 — Emeklilik sicil numarası
- 7 — Telefon İş:

Ev:

8 — Kan Grubunun

Beyan edilmesi şarttır.

Bildirime bir adet yeni çekilmiş 4,5 X 6 Cm. ebadında fotoğraf eklenir.

Valilerimiz bütün Mülki İdare Amirlerinden yukarıda bilgileri ihtiva eden birer beyanname alacak, yeni çekilmiş 4,5 X 6 ebadında bir fotoğrafla birlikte ayrı ayrı zarflar içinde taahhütlü olarak Bakanlığımıza göndereceklerdir.

Yeni kimlik kartlarının bir an evvel sahiplerine gönderilebilmesi için gereğini önemle rica ederim.

Cengiz BAYYURDOĞLU

İçişleri Bakanı Y.

Müsteşar Muavini

Dağıtım:

Valiliklere

SİVİL SAVUNMA

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
SİVİL SAVUNMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

Sayı : 811-2.2-76/55

ANKARA

Konu : Planlamaya tabi daire ve müesseseler Hk.

26/Şubat/1976

- İLGİ:**
- a) T. C. Ziraat Bankası Gn. Md. Savunma Sekreterliğinin 27.1.1976 gün ve 3/22774 sayılı yazısı.
 - b) Balıkesir Valiliği Sivil Savunma Md. lüğünün 30.12.1975 gün ve 3-c/289 sayılı yazısı.
 - c) 6/3150 Karar Sayılı «Şahsi Mükellefiyet, Tahliye ve Seyrekleştirme, Plânlama ve Diğer Hizmetler Tüzüğü.»
 - d) 6/3150 Karar Sayılı «Sivil Savunma ile ilgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü»

1 — Balıkesir Valiliğinin ilgi (e) tüzüğün 62. maddesi ikinci fıkrası gereğince, plânlamaya tabi tuttuğu ve müesseseler arasında bulunan T. C. Ziraat Bankası Balıkesir Şubesi için Ziraat Bankası Gn. Md. ilgi (a) yazısı ile, personel mevcudu yüzden az olan özel müessesenin ilgi (d) tüzüğü 57. madde ikinci fıkrası ve 99. maddesine göre, bina korunma plânı (Ev ve apartmanlarda alınacak tedbirlerin alınması) yapılması gerektiği, ayrıca sivil savunma plânı yapılmaması ve plânlamaya tabi tutulması gerektiği kanısında oldukları bildirilmiştir.

2 — Bu iki yazıdan, ilgi (c) ve (d) deki tüzüklerde yer alan plânlamaya tabi tutulacak daire ve müesseselere ait hükümlerin tam uygulanmadığı görüldüğünden, aşağıdaki açıklamanın yapılmasına lüzum hasıl olmuştur.

a) İlgi (c) tüzüğün 62. madde birinci fıkrası gereğince; hassas bölgeler içinde olupta personel mevcudunun yıllık ortalaması yüzden fazla bulunan veya hassasiyeti kabul edilmiş olan resmi özel müesseseler (Daire, teşekkül, müessese, fabrika, imalathane, atölye, okul, üniversite, yurt, pansiyonlar ile yatak sayısı yüzden fazla olan hastane ve oteller ve benzeri toplu çalışma ve işyerleri) sivil savunma plânı yapmakla yükümlü tutulmuşlardır.

b) Ayrıca, ilgili bakanlık ve valiliklerce lüzum görüldüğü takdirde hassas bölgeler içinde olupta personel mevcudu az veya hassas bölgeler dışında olupta personel mevcudu yüzden fazla olan müesseselerin de plânlamaya tabi tutulabilecekleri, aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilmiş bulunmaktadır.

c) İlgi (d) tüzüğün 56 ve 57. madde birinci fıkrası, hassas bölgelerde yıllık ortalama personel mevcudu iki yüzden fazla veya hassas belgelerde mevcudu iki yüzden aşağı plânlamaya tabi daire ve müesseselerle, hassas bölgeler dışında mevcudu yüzden fazla olan müesseselerde mecburi olarak kurulması gereken sivil savunma servislerini (Sivil savunma teşkillerini) göstermektedir.

d) İlgi (d) tüzüğün 57. madde ikinci fıkrası ise, hassas bölgeler içinde olup da mevcudu yüzden az ve plânlamaya tabi olmayan müesseselerde bina koruma personeli ve malzemesi hakkında aynı tüzüğün, 99-102. maddelerinde alınacak sivil savunma tedbirleri ile kurulması gereken teşkilât gösterilmiştir.

e) İlgi (e) tüzüğün 62. madde birinci fıkrasında yer alan (hassasiyeti kabul edilmiş daire ve müesseseler) 7126 Sayılı Kanununun 2 ve 3. maddelerine göre, Milli Güvenlik Kurulu tarafından kabul edilip bakanlık ve valiliklere Bakanlığımızca bildirilmektedir. Bildirilen bu hassas tesislere bu madde kapsamına giren diğer daire ve müesseseler gibi işlem yapılması, ayrıca bakanlık ve valiliklerin her hangi bir tesisi hassas olarak kabul etmemeleri gerekir.

f) Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin, ilgi (c) tüzüğün 62. madde ikinci fıkrasına göre, ilgili bakanlık ve valiliklere verilen planlamaya tabi tutma yetkisinin, tahripleri genel hayata ve harp gücüne tesir edecek derecedeki önemli müesseseler hakkında uygulamaları gerekir. Bu şartlara haiz müesseseler plânlamaya tabi tutulmadan evvel; Bakanlıklarca plânlamaya tabi tutulacak müesseselerin ilgili valiliklere, valiliklerce plânlamaya tabi tutulacak müesseselerin gerekçesi ile birlikte ilgili Bakanlıklara bildirilmesi lazımdır.

2 — Valiliklerce 62. maddenin ikinci fıkrasına göre plânlamaya tabi tutulması gereken daire ve müesseselerin, İl Olağanüstü Hal ve Plânlama Koordinasyon Kurulunun kararına göre tesbit edilmesi zorunlu görülmektedir. Bakanlıklar ve valiliklerce plânlamaya tabi tutulan daire ve müesseseler ilgili valiliklerce gecikmeden İçişleri Bakanlığına bildirilmelidir.

Bilgilerini ve gereğini arz ve rica ederim.

Hayrettin ERSÖZ
Müsteşar
İçişleri Bakanı Y.

DAĞITIM:

Başbakanlığa

Devlet Bakanlıkları ve Bakanlıklara Valiliklere

T. C. Ziraat Bankası Gn. Md. lüğü.

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Sivil Savunma İdaresi Başkanlığı

Sayı : 812-347-2-76/142

ANKARA

**Konu : 1976 yılı Sivil Savunma Eğitim
ve Öğretim çalışmaları Hk.**

15/3/1976

Sivil Savunma ile ilgili personelin, sivil savunma hizmet örgütünde görevli mükelleflerin ve halkın, sivil savunma hizmet ve faaliyetlerinde ve koruyucu, kurtarıcı her çeşit tedbirler konusunda planlı ve programlı şekilde aydınlatılmaları ve yetiştirilmeleri amacıyla düzenlenen eğitim ve öğretim faaliyetleri, gönderilmiş olan program ve aşağıda saptanan esaslar çerçevesinde yürütülecektir.

Eğitim ve öğretimin amacı, görevlilerin, mükelleflerin ve halkın aydınlatılmalarını ve yetiştirilmelerini sağlamak olduğu kadar, özellikle halkın ve ilgililerin sivil savunma hizmet ve faaliyetlerini yakından izleme, görme ve tanımlarına da olanak vermektedir.

A. EĞİTİM:

1. Kurslar:

a. Şehir ve Kasaba Sivil Savunma Teşkilleri ve Korunma Kılavuzları:

Bu kurslar, 6/3150 sayılı «Sivil Savunma İle İlgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü» ne göre Ankara, Afyon, Antalya, Balıkesir (sadece Bandırma ilçesinde), Bursa, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, (sadece İskenderun ilçesinde), İstanbul (geçen yıl eğitim yapmış iki ilçe dışındaki diğer iki ilçede), İzmir, Kayseri, Kocaeli (Gölcük ilçesi dahil,) Konya, Manisa, Malatya, Sivas, Zonguldak il ve ilçe merkezlerinde kurulmuş olan sivil savunma ve sivil savunmaya yardımcı diğer servislere uygulanacaktır.

(1) Sivil Savunma Servisleri ve Korunma Kılavuzlarının Kursları:

Bu kurslar ancak, o servisin teknik kursunu görmüş ve öğretmenlik belgesine sahip öğretmenin (6 hafta süreli «Temel Sivil Savunma»

ve «Müessese Sivil Savunma Amirleri» kurslarına katılmış ve öğretmenlik belgesini almış olanlar, beş servisin her birine ait kurslarda öğretmenlik yapabilirler) bulunması halinde açılacak ve her servis için 15 er saatlik program (3 saati genel, 12 saati teknik ve tatbiki konularda olmak üzere) uygulanacaktır.

Kurs programları, servislerde görev almış mükelleflere, hizmetin yürütülmesi sırasında tek ve toplu olarak yapacakları görevleri öğretmeyi amaç tutar şekilde hazırlanmıştır.

Programların «Temel İlk Yardım» konusundaki dersleri, ancak Kızılay Genel Başkanlığınca yetkili kılınmış öğretmenler tarafından verilebilir. Bu öğretmenlerin bulunmadığı hallerde bu dersler yapılmayacaktır.

İl'de «Kızılay İlk Yardım Öğretmen Kursu» na katılmış ve öğretmenlik belgesini almış bulunan Savunma Sekreterliği ve Sivil Savunma Teşkilâtı personelinin bulunması halinde, şehir ve kasaba sivil savunma teşkilleri ve korunma kılavuzlarında görevli mükelleflerin eğitimden «Temel İlk Yardım» konularındaki dersler bu personel tarafından verilecektir.

(2) Sivil Savunma Yardımcısı Diğer Servislerin Kursları:

Bu kurslar, 6/3150 sayılı Tüzüğün 73 ncü maddesi gereğince Başkanlığımızca gönderilmiş olan program (3 Mart 1970 gün Eğitim ve Yayın 93-197 sayılı Genelge ve eki) ve esaslara göre; Sivil Savunma Müdürlükleri ile de işbirliği halinde ilgili idarelerce, kendi tesis ve teşekküllerinden yararlanılarak yapılacaktır.

Programdaki «Genel Sivil Savunma» konuları, öğretmenlik belgesini haiz Savunma Sekreterliği ve Sivil Savunma Teşkilâtı personeli tarafından verilecektir.

Kurslarda uygulanacak eğitimin tatbik olması ve özellikle kursiyerlerle yaptırılarak öğretilmesi esas olacaktır.

b. Resmî ve Özel Müesseselerin Sivil Savunma Teşkilleri:

(1) Bu teşkillerde görev almış personelin eğitimi de keza, aynı Tüzüğün 73 ncü maddesi gereğince, gönderilmiş olan program ve bil-

dirilmiş esaslara göre, ilgili Bakanlıklar ve Valiliklerden verilecek direktifler dairesinde yapılacaktır.

(2) Amaca ulaşmak ve eğitimden beklenen gayeyi sağlamak için, servis ve eğitim malzemesinin yeter seviyeye getirilmiş olması yanında, görevlendirilecek öğretmenlerin de belgeli veya yetenekli alması gereklidir. Ayrıca «İl İdaresi Kanunu» na göre de ikin denetiminden uzak tutulmaması iktiza eder.

Müesseseler dışarıdan sağlamayı düşündükleri kurs görmüş belgeli öğretmen ihtiyacını sivil savunma müdürlükleri ile birlikte planlamalıdır. Bu durumda öğretmenin ders ücreti, istekte bulunan müessese tarafından karşılanacaktır. Bu karşılıklı yardımlaşma mahalli eğitimleri asla aksatmayacak tarzda olacaktır.

(3) Müesseselerce teşkil olunan servislerin amirlerinin, buldukları şehirlerde açılacak sivil savunma kurslarından geçmesi gerekmektedir. Bu husus; il ve ilçe eğitimleri planlanırken, müesseselerle işbirliği yapılarak valilik veya kaymakamlıklarca programlanmalıdır.

2. Halk Eğitimi:

a. 1 nci maddenin a fıkrasında açıklanan il ve ilçe merkezlerinde:

Halkın sivil savunma yönünden bilinçlendirilmesi ve aydınlatılması amacıyla;

(1) Uygun zaman ve yerlerde her bakımdan iyice hazırlanmış konferanslar düzenlenmesi, (ilişik programa göre)

(2) Mevcut olan 16 ve 35 mm. lik sivil savunma filmlerinin devlete ve müesseselere ait salonlarla eşhasa ait sinema salonlarında gösterilmesi,

(3) Din adamlarının camilerde verdikleri vaazlarda sivil savunma konularına da değinmeleri,

(4) Mahalli basının zaman zaman sivil savunma konularında da yayım yapmaları;

Bütün görevli ve ilgililerle her türlü işbirliği yapılarak ve mevcut oynaklardan yararlanılarak sağlanmalıdır.

b. Resmî ve Özel Müesseselerde:

(1) Müesseseler; 6/3150 sayılı Tüzüğün 76 ncı maddesi gereğince sivil savunma teşkilleri personeli dışındaki memur ve işçilerinin sivil savunma öğrenimi için, kendi bünyelerinde ilişikteki 10 saatlik «Halk Eğitimi Programı» na göre uygulamalı konferanslar tertipleyeceklerdir. Müessesede sivil savunma uzmanı veya müessese amiri tarafından görevlendirilmiş kurs görmüş yetkili eleman bulunmuyorsa, istek halinde illerce, imkân dahilinde olan, personel film ve diğer eğitim gereci yardımı sağlanacaktır.

Gerek bu amaçla, gerek müşahade ve kontrol işlerinin de koordinesi bakımından, müesseseler, kurs ve konferans tarihlerini bir çizelge halinde zamanında valiliğe bildireceklerdir.

(2) Yukarıdaki hususlara ilaveten okullarda, öğretmenlerin kendi ders konularına giren kısımlarda sivil savunmaya da değinmeleri sağlanmalıdır.

Esasen bu husus 6/3150 sayılı Tüzüğün 77 nci maddesinde yer aldığı gibi, prensip olarak Milli Eğitim Bakanlığınca da kabul olunmuş ve teşkilatına yayımlanmıştır. Bu amaca hizmet etmek üzere sivil savunma kolejinde açılan kurslarda geçirilen Milli Eğitim mensubu birçok idareci ve öğretmen, sivil savunma konusunda yeterli bilgi sahibi olmuşlardır.

Bunlardan ayrı olarak, öğrenciler arasında münazaralar düzenlenmeli, onlardan sivil savunma konusunda ödevler istemeli, eğitsel faaliyetler içine sivil savunma da dahil edilmelidir.

B. TATBİKAT:

İller; servislerde görev almış mükelleflerin eğitimlerini geliştirmek ve pekleştirmek amacıyla eğitimin bitiminde her servis için ayrı ayrı veya müşterek bir tatbikat düzenleyebileceklerdir.

Bu takdirde, tatbikatın programı, eğitim planı ile birlikte gönde-

ölecektir. (ayrıca önemli müesseselerin kendilerinin veya bu müesseselerle yapılacak müşterek tatbikat tarihleri de bildirilecektir.

Bu tatbikat dışında, yıl içinde yapılması uygun görülen tatbikat (Genel-Kısmî) hakkındaki direktif ayrıca verilecektir.

C. DİĞER HUSUSLAR:

3. Eğitim plan ve programları:

Eğitim dosyasının birinci kısmı servis ve halk eğitimini, ikinci kısım ise bunun dışında kalan diğer hususları ihtiva edecektir.

4. Personel Ücretleri:

6/3150 sayılı Tüzüğün 89 ncu maddesine ve 7/9338 karar sayılı «Bakanlar Kurulu Kararnamesi»nin eki «Sivil Savunma Fonundan Ödenecek Ücretlere ilişkin Esaslar» a göre eğitim dolayısıyla görev alacak personele ödenecek ücretler aşağıdaki şekilde tesbit olunmuştur.

Görevliler:

Ödenecek Ücretler:

- | | |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| a. Öğretmenler | 25 lira (Ders saati başına) |
| b. Eğitimin gerektirdiği diğer hizmetlerde görevlendirilecek yardımcı personel: | |
| (1) Kayıt, kontrol, hazırlama ve benzeri işlerde çalıştırılacaklar | |
| (2) Sinema Operatörü | 15 lira (hizmet göreceği saat başına) |
| (3) Şoför | 15 lira (hizmet göreceği saat başına) |
| 4) Müstahdem | 15 lira (hizmet göreceği saat başına) |
| 5. Ödenek İşleri: | 10 lira hizmet göreceği saat başına) |
| a. Tüzük ve direktif esaslarına göre hazırlanmış eğitim plan ve programının uygulanması için gerekli ödenek isteği bir defada yapılacaktır. | |

b. Bakanlığın tasvip ve ödenek tahsis emri alınmadan uygulamaya geçilmeyecek ve bu maksatla önceden hiç bir harcamada bulunulmayacaktır.

c. Ödenek önerisi 1976 yılı Fon Bütçesi bölüm ve maddelerine uygun, açık ve ayrıntılı olacak ve bu ödenekler:

(1) Sivil Savunma servislerinde görev almış mükelleflerin ve halkın öğrenimi için açılacak kursların ve düzenlenecek diğer faaliyetlerin bütün masraflarını, (Müesseselerin uygulayacakları kurs ve konferanslar hariç)

(2) Her ilin kendine bağlı ilçede yapacağı servis eğitiminde lüzum duyacağı belgeli öğretmen ihtiyacını sağlamak üzere göndereceği personelin yolluk ve yevmiyelerini,

(3) Tüzüğün 88 nci maddesi gereğince 3 km. den uzak mesafeden eğitim yerlerine gidecek mükellef personelin (müesseseler sivil savunma teşkilleri mükellefleri hariç) taşıma araç veya masraflarını,

(4) Sivil Savunma yardımcı diğer servislerde görevli mükelleflerin öğrenimi için ilgili idarelerce açılacak kurslarda, kendi çalışma saatleri dışında veya kendi teşkilâtları dışında öğretmenlikle görevlendirilecek olanlara ödenecek ders ücretlerini, (bunun dışında kalan diğer kurs masrafları idarelerin kendilerine aittir.)

Karşılama üzere istenecektir.

Eğitim ödeneğini almış ve fakat herhangi bir sebeple eğitimini uygulamamış il, bu ödeneği derhal fon hesabına iade edecektir. Ödenekler hangi amaçla istenmiş ise ancak o amaç için kullanılacaktır. Alındığı yıl içinde sarf olunmayan ödenekler hiç bir nedenle gelecek yıla aktarılmayacaktır.

6. Eğitim Sonuç Raporu:

Eğitim sonuçlarının kıymetlendirilmesi kolaylık, doğruluk ve birliği sağlama bakımından eğitimin bitiminde Bakanlığa gönderilecek «Eğitim Sonu Raporu» nun:

Sunuş kısmında, sadece eğitim hakkındaki görüş ve öneriler (gayet özet şekilde ve maddeler halinde) yer alacak,

Ek kısmında da gerçeğe ve açıklamalara uygun şekilde doldurulmuş örnek -1 bulunacaktır.

Eğitim sonuçlarını gösterir örnek -1 çizelge (Eğitim il ve ayrıca o ilin ilçelerinde de yapılmış ise, örnek çizelge ile ve ilçelerin her biri için ayrı ayrı doldurulur.) biri Bakanlık biri de il için olmak üzere iki nüsha olarak düzenlenecektir.

Bütün bakanlık ve diğer kuruluşlar, teşkilâta gönderdikleri direktiflerin yerine getiriliş şeklinin isteğe ve amaca uygun olup olmadığını denetlemelerle tesbit etmelidirler.

Keza valilikler de aynı şekilde, resmî ve özel müesseselerdeki faaliyetlerin, verilmiş olan direktiflere uygun olarak yapılıp yapılmadığını yakından izlemeli, zaman zaman denetlemeler yapmak suretiyle kontrolü tabi tutulmalıdır.

Sivil Savunmanın istenilen amaca ulaşması, resmî ve özel bütün müesseseler ile vatandaşların karşılıklı anlayış ve işbirliğiyle mümkün olabilir. Bu hususun her saha ve yönde sağlanmasına büyük önem verilmelidir.

Gereğinin yapılmasını her kademedeki görevlilerden önemle arz ve rica ederim.

EK: 1 Halk Eğitimi Programı

Örnek — 1

Hayrettin ERSÖZ
Müsteşar
İçişleri Bakanı Y.

DAĞITIM:

Gereği:

Başbakanlığa, Bakanlıklara, İllere, Danıştay, Sayıştay, Yargıtay Başkanlıklarına Jandarma Gn. Komutanlığına Emniyet Genel Müdürlüğüne TRT Genel Müdürlüğüne Üniversite Rektörlerine Teftiş Kurulu Başkanlığına (92 adet) Merkez Teşkilâtına

Bilgi :

MGK Gn. Sek. liğine

HALK EĞİTİM PROGRAMI (10 SAATLİK)

Sıra No.	Süresi Saati	KONFERANSIN KONUSU	Yararlanacak Kaynaklar
1	1	Sivil Savunma Nedir? Lüzum ve önemli Sivil Savunma Kanunu. Sivil Savunma İdaresi, Svl. Svn. Plânlamaları, Halka ait ödev ve sorumlulukları hakkında özet bilgi	Svl Svn. bakımından halk tarafından yapılacak teşkilat ve alınacak tedbirler yönetmeliğinin giriş kısmı. Sivil Savunma Kanununun 1, 3, 5, 11, 12, 13, 21, 47, 48, 49, 50, 51 maddelerinden Hayatta kalmanın 11 çaresi
2	1	Şehirlerde, daire ve müesseselerde kurulacak Svl. Svn. Teşkilleri hakkında kısa bilgi. Halk tarafından yapılacak teşkilât (Cadde ve sokak klavuzları, bina koruma personeli)	6/3150 sayılı Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü'nün ilgili maddelerinden, Halka ait Yönetmelik I. bölgeden
3	1	Hava taarruz vasıtalarının nevi ve tesisleri; Radyoaktif Serpinti, tesisleri ve korunması	Hayatta kalmanın 11 çaresi ve serpintiden korunma broşürü No. 20
4	1	Yangınlara karşı önleyici ve söndürücü tedbirler.	Halka ait yönetmelik 11. Bölüm Hayatta kalmanın 11 Çaresi salgınla Mücadele Usulleri No : 21
5	1	Yiyecek ve içecek maddelerinin korunması ve yedeklenmesi.	Halka ait yönetmelik III. Bölüm, Hayatta Kalmanın II Çaresi, Radyoaktif Serpinti ve Çiftlik gıdalarımız.
6	1	Sığınaklar; çeşitleri, hazırlama şekilleri, sığınaklarda alınacak tertip ve tedbirler, bulundurulacak şeyler	Halka ait yönetmelik V. Bölüm, Hayatta Kalmanın 11 Çaresi, Bodrum Serpinti sığınacağı, aile serpinti sığınacağı broşürleri No : 13-14
7	1	Tahliye, seyrekleştirme ve kabul işleri, gizleme-karatma tedbirleri	6/3150 sayılı tüzükten ilgili maddeler Halka ait Yönetmelik IV.VE. Bölümler 26. 10.1965 gün Eğitim ve Yayın 93/670 sayılı genelge, 23 Nolu dergi.
8	1	Karşılıklı yardım-ilk yardım	Halka ait Yönetmelik VII. Bölüm, Hayatta Kalmanın 11 Çaresi
9	1	Karşılıklı yardım-Hafif kurtarma	Halka ait Yönetmelik VIII. Bölüm, Hafif Kurtarma El Kitabı No : 9
10	1	İkaz ve Âlâmî Haberleri ve bu haberlerde yapılacak işler	dı : ka ait Yönetmelik VIII. Bölüm

